BOLŞEVİK

Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz!

TEMMUZ 1987 FİATI: 10 DM; 30 FF; 80 ÖS; £3; 1000 TL

MAO ZEDUNG'UN ÖĞRETİLERİNİN VE ESERİNİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Mao Zedung'un öğretilerinin ve eserinin değerlendirmesine ilişkin araştırmalar,

KISIM 1

SAYI 20

AKIMA KARŞI, KIZIL BAYRAK ve BATI BERLİNLİ KOMÜNİST
Yazı Kurullarının Ortak Açıklaması

İÇİNDEKİLER

MAO ZEDUNG'UN ÖĞRETİLERİNİN VE ESERİNİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

— T A R T I Ş M A   T E Z L E R İ —

MAO ZEDUNG'UN ÖĞRETİLERİNİN VE ESERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN ARAŞTIRMALAR, KISIM I

MAO ZEDUNG'UN 1950-1976 ARASINDAKİ YAZILARI
VE SÖZÜMONA "CİLT V"

YAYINCININ NOTU
ooooooooooooooo

Değerli okuyucu,

Bolşevik'in bu sayısında yayınladığımız, "Mao Zedung'un Öğretileri ve Eserinin Genel Değerlendirmesi" başlıklı geniş yazı, TKP/ML(B)'nin eski kardeş örgütleri AMLP, GDS ve WBK Yazı Kurullarının iki bölümlük inceleme yazılarının ilk bölümüdür. Yazı, Mao Zedung'un Seçme Eserlerinin Mao Zedung'un sağlığında yayınlanmış olan Birinci Cildindeki, ve Mao Zedung'un ölümünden sonra revizyonist ÇKP yöneticilerinin denetiminde yayınlanan Beşinci Cildindeki yazı ve pozisyonları irdelemektedir.

Yazının ikinci bölümü ise, Seçme Eserlerin II., III., ve IV. Ciltlerindeki yazı ve temel pozisyonların değer lendirilmesini içermektedir. Sözkonusu ikinci bölüm, Aralık 1985'de WBK'nın 32. sayısı olarak yayınlanmıştır. Henüz Türkçeye çevrilmemiştir.

Burada yayınladığımız yazı Ağustos 1981'de GDS'in 24. sayısı olarak yayınlanmıştır. Çevirisi tarafımızdan yapılmıştır.

Yazıda savunulan görüşler, esasta Bolşevik Partizan'ın AMLP, GDS ve WBK Yazı Kurulları ile birlikte Mao Zedung'un Kazanımları -Hataları konusunda yapmış olduğu Ortak Açıklama (Bkz. Bolşevik Partizan 15/5, Ocak 1982) da yeralan temel pozisyonları savunan, onları genişleten-derinleştiren görüşlerdir.

Biz, önemli gördüğümüz bu araştırma yazısını Türkçeye kazandırarak, devrimci ve Marksist-Leninist güçlerin denetimine, ve tartışmasına sunmayı önemli görüyoruz.

Mart 1987

MAO ZEDUNG'UN ESERİNİN VE ÖĞRETİLERİNİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

-- T a r t ı ş m a   T e z l e r i --

Aşağıda imzası bulunan üç örgüt, Marksizm-Leninizmin klasiklerinin ölümsüz öğretilerini, Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in öğretilerini sadece ikincil yazından değil, o r i j i n a l i n d e n, temelli ve kapsamlı bir şekilde inceleme, değerlendirme ve propaganda etmenin tam da bugünkü durumda ivedilikle gerekli görüldüğünü vurgular. Özel olarak ise, son derece güncel olan ve olmaya devam eden Yoldaş Stalin'in mükemmel eseri, bütün oportünist ve revizyonist saldırılara ve çarpıtmalara karşı saldırgan bir şekilde savunulmalıdır.

Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in kendi içinde bütünlüklü öğretilerinin, Marksizm-Leninizmin öğretilerinin savunulması zemini üzerinde, M a o   Z e d u n g hakkında açık ve ilkeli bir tavır takınmak da gereklidir.

1. MAO ZEDUNG'UN DEMOKRATİK DEVRİME VE HALK SAVAŞINA İLİŞKİN MARKSİST-LENİNİST ESERİ KAYITSIZ-KOŞULSUZ SAVUNULMALIDIR.

Hiçbir şeyin ve hiçbir kimsenin dünya üzerinden silip atamayacağı, Mao Zedung'un temel, ve dünya tarihi açısından en büyük kazanımı, onun 600 milyonluk Çin halkını, proleter dünya devriminin diğer güçleriyle omuz omuza, Stalin'in sosyalist Sovyetler Birliği'ne dayanarak, devrimin anti-feodal, anti-emperyalist aşamasında zafere götürmüş olmasıdır.

Mao Zedung'un eserlerinin I-IV. ciltlerinde yeralan, Çin'de devrimin demokratik aşamasına ilişkin yazılar, ve bu yazılarda yeralan; sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerde devrime ilişkin işaretler esasında Marksizm-Leninizme ve özellikle Lenin ve Stalin'in öğretilerine dayanmaktadır.

o
o
o
o
o
o
o

Mao Zedung, Lenin ve Stalin'in öğretilerini ve Komintern'in temel yönergelerini Çin'de demokratik devrim aşamasının en çeşitli dönemlerinde büyük bir ustalıkla uygulamıştır.

Kapitalizm bakımından gelişmemiş, sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerde (1) devrimin temel ilkeleri şunlardır:

* Bu ülkelerde sosyalist devrime ve proletarya diktatörlüğüne geçişin önkoşulu, demokratik devrim aşamasıdır. Bu ülkelerde hem tarım devrimi, hem de anti-emperyalist devrim gerçekleştirilmek ve bu yekpare bir süreç olarak ele alınmak zorundadır. Çeşitli dönemlerde bu iki yönden biri önplanda duracaktır.

* Proletaryanın hegemonyası için mücadele, bütün anti-emperyalist ve anti-feodal güçlerle birleşik cephenin temeli olarak işçi-köylü ittifakının sağlamlaştırılması için mücadele her halükarda kaçınılmazdır, çünkü proletaryanın ve partisinin önderliği olmaksızın demokratik devrim aşamasında da gerçek bir zafer mümkün değildir.

* Sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerde demokratik devrim aşamasında burjuvazinin bir kesimiyle geçici ittifak ve blok kurma temel imkanı vardır.

* Devrimin silahlı güçlerini yaratma, demokratik devrimin zaferinin temel bir önkoşuludur.

* Daha sonra başarıyla sosyalist aşamaya ilerleyebilmek için, henüz demokratik devrim aşamasındayken Komünist Partisinin maksimal programının, proletarya diktatörlüğünün kurulması, sosyalizmin ve komünizmin inşası

propagandasının yapılmak gerektiği, bir ilkedir.

* Demokratik devrim, proleter dünya devriminin bir parçası olarak kavranmalı ve propaganda edilmelidir. Emperyalist ülkelerin proletaryasıyla ve bir bütün olarak dünya halklarıyla ittifak, varolan bir sosyalist ülke ile ya da varolan sosyalist ülkelerle ittifak — bütün bunlar proleter enternasyonalizminin mutlak talepleridir.

Mao Zedung, Lenin ve Stalin'in bu öğretilerini ilkeli bir şekilde Çin devriminin tek tek aşamalarına uygulamış ve somutlamıştır.

Bütün sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerin halkları Lenin ve Stalin'in öğretilerinin Mao Zedung tarafından Çin devriminin akışı içinde uygulanmasını incelemeli, ve kendilerinin bu Marksist-Leninist öğretileri kendi koşullarına nasıl uygulayabileceğini sınamalıdır.

Mao Zedung'un en büyük kazanımlarından biri, hiç şüphesiz, devrimci savaş öğretilerini, devrimci askeri stratejiı ve taktiği yaratıcı bir şekilde geliştirmesidir.

Daha önceden Stalin, Çin gibi bir ülkede ilkönce başlıca şehirlerin ele geçirilemeyeceğine, bilakis önce kırda güç toplanması gerektiğine işaret etmişti. (2)

Mao Zedung, Çin devriminin bu canalıcı sorununda çok zorlu bir ideolojik mücadele içinde, "şehirlerin kırlardan kuşatılması", kızıl üs bölgeleri yaratılması askeri stratejisini, Çin koşullarında uzun süreli halk savaşı stratejisini geliştirdi ve muzaffer bir şekilde pratiğe geçirdi.

Mao Zedung'un bu büyük Marksist-Leninist öğretisinden doğru bir şekilde öğrenebilmek için, tam da bizzat Mao Zedung'un vurguladığı; Marksizm-Leninizmin kendi ülkesinin koşullarına uygulanması gerektiği şeklindeki temel ilke gözönünde tutulmalıdır.

Çin devriminden ve Mao Zedung'un eserlerinden diğer sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkeler için demokratik

devrim aşaması üzerine dersler çıkarabilmek için, Çin'deki somut koşullar kavranmalıdır ki, kendi ülkesinin koşullarıyla uyuşmayan şeyler şematik bir şekilde a l ı n m a s ı n.

Bugünkü ideolojik tartışmadaki deneyim, buna işaret edilmesi gerektiğini göstermektedir:

o Çin'deki anti-Japon savaş dönemi deneyimi, büyük antifaşist dünya savaşının bir parçasıdır. Bu nedenle, Mao Zedung'un komprador burjuvazinin ABD emperyalistlerine bağımlı kesimlerini değerlendirmesi, ABD'nin dünya ölçeğindeki değerlendirilmesiyle bağ içinde, ABD'nin anti-Hitler koalisyonuna katılmasıyla bağ içinde görülmelidir.

  B i r tek emperyalist güç tarafından işgal edilmiş bütün yarı-feodal ülkelerde, sözkonusu ülkeyi işgal etmemiş ya da henüz işgal etmemiş emperyalistlere bağımlı komprador burjuvazi kesimleriyle ittifaka gitmek bugünkü koşullarda y a n l ı ş olurdu. (Örneğin bugün Afganistan'da Rus sosyal-emperyalizmine karşı mücadelede Amerikan taraftarı/Batı taraftarı komprador burjuvazi kesimleriyle ittifak kurmak yanlış olurdu.)

o Çin KP tarihi göstermektedir ki, n e Çin için n e d e diğer ülkeler için, tüm anti-emperyalist devrim aşaması boyunca geçerli şu şekilde bir ilke yoktur:

  > "Kırda çalışma birincildir — şehirde çalışma talidir."

  Bu ülkelerde tüm demokratik devrim aşaması boyunca, proletaryanın hegemonyası paravanası ardına saklanarak, şehirlerde çalışmayı öncelikli olarak görmek de tamamiyle yanlıştır.

  Bizzat ÇKP, başlangıçta herşeyden önce şehirlerde çalışmış (1927'ye kadar), ondan sonra öncelikli olarak kırda çalışmış, daha sonra da daha 1949'daki zaferden önce yeniden öncelikli olarak şehirlerde çalışmıştır. (3)

Her Komünist Partisi, kendi koşullarına uygun olarak, ne zaman ve ne kadar süreyle şehirde çalışmanın birincil ya da ikincil olduğuna karar vermelidir.

- Bu bağıntıda, Çin devriminin esas ordusunu oluşturan köylülerin, t e k b a ş l a r ı n a orduyu oluşturmadıklarını saptamak önemlidir.

  Çin devriminin en önemli deneyimlerinden birisi, çok sayıda komünist ruhlu işçinin kıra giderek gerilla ve partizan birliklerinin ve Kızıl Ordunun çekirdek birliklerini oluşturmasıdır. (4)

- Her Komünist Partisinin, kendi ülkesinde üs bölgeleri oluşturma imkanı olup olmadığını saptamak için kendi ülkesindeki koşulları tam bir şekilde incelemesi gerektiğinin altı çizilmelidir.

* *

*

Mao Zedung'un cilt I-IV.deki, herşeyden önce Çin'deki demokratik devrim aşaması üzerine eserlerinin tahlili, tüm dünya komünistlerinin burada mutlaka savunma ve değerlendirmeleri gereken büyük bir Marksist-Leninist deneyim hazinesine sahip olduklarını göstermektedir.

Mao Zedung'un bu eserlerinin bu şekilde bir değerlendirilmesi ama, bizim bazı sorunlar komplekslerinde problemler görmediğimiz ve eleştirilerimiz olmadığı anlamına gelmez. (5)

2. MAO ZEDUNG'UN DEMOKRATİK DEVRİMDEN SOSYALİST DEVRİME GEÇİŞE VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ BERRAK DEĞİLDİR VE KISMEN MARKSİZM-LENİNİZM İLE ÇELİŞMEKTEDİR.

Mao Zedung'un 1966'dan önceki yazıları, demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin, siyasi alanda bütün anti-emperyalist, anti-feodal sınıfların ve güçlerin diktatörlüğünden, proletaryanın diktatörlüğüne geçişe uygun olması gerektiğine açıklık getirmiyor.

Proletarya diktatörlüğü, proletaryanın burjuvaziyi yok etmede silahıdır. Her ne kadar 1949'daki zaferden sonra önceleri doğru bir şekilde Çin'deki iç temel çelişki proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişki olarak saptanmışsa da (6), Mao Zedung'un 1957'deki "Halk İçindeki Çelişkilerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı merkezi yazısında, onun milli burjuvazi ile siyasi ittifak halindeyken proletarya diktatörlüğünü mümkün saydığı, ve hatta onun bu burjuvazi ile siyasi ittifak içinde sosyalizmin inşasının mümkün olduğundan yola çıktığı görülür. (7)

Bu görüşler Marksizm-Leninizmin öğretileri ile bağdaşmaz görüşlerdir ve pratikte Kruşçev revizyonistlerinin dünya komünist hareketi içinde proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf uzlaşmasını kabul ettirme çabalarına bir destektir.

Marksizm-Leninizm, ekonomik olarak burjuvazinin ve kapitalist üretim ilişkilerinin varlığının bir çırpıda tamamiyle yokedilemeyeceğini (Stalin'in öğrettiği gibi, genel geçerliliği (8) olan NEP dönemi işte bu yüzdendir), bilakis burjuvazinin ekonomik mevkilerinin tasfiyesinin ancak adım adım mümkün olabileceğini öğretir. Ne var ki bu, ancak burjuvazi artık siyasi iktidara katılmadığı zaman mümkündür; işte bu yüzdendir ki burjuvazi üzerinde topyekun diktatörlük olmadan, proletarya diktatörlüğü olmadan sosyalizmin inşası mümkün değildir.

3. 1957'DEN ÖLÜMÜNE DEK MAO ZEDUNG ÖNDERLİĞİNDEKİ ÇKP'NİN ÇİZGİSİ

Şu şüphe götürmez bir olgudur ki, 1957'den sonraki döneme (hakeza 1949-1955 yılları arasında) ait Mao Zedung'un hiçbir kapsamlı teorik yazısı yoktur, sadece tek tek çağrıları ve kısa, tezvari tavırları ya da (bağlamı berrak olmayan) alıntılar yayınlanmıştır.

Bu yüzden zorunlu olarak Mao Zedung'un bu döneme ait eserinin ve faaliyetinin değerlendirmesi, şu kusuru içinde taşıyacaktır: Çin KP'nin önderi olarak Mao Zedung'un sorumluluğa ortak olmasından yola çıkarak, herşeyden önce ÇKP'nin çizgisinin tahlil edilmesinden Mao Zedung'un değerlendirilmesi için önemli işaretler çıkarılmak durumundadır.

Mao Zedung önderliğindeki ÇKP ilk başlarda SBKP XX. Parti Kongresine karşı sallantılı bir tavır almış ve en azından dışa karşı onu desteklemiş olmasına rağmen, ÇKP 1960'tan itibaren modern revizyonistlerin ana pozisyonlarına karşı kamuoyu önünde karşı çıkmış ve böylece dünyadaki anti-revizyonist güçleri Kruşçev revizyonizmine karşı mücadeleye cesaretlendirmiştir. ÇKP'nin bu mücadelesi birçok yanlışlarla ve eksikliklerle yürütülmüş olsa da, bu mücadeleyi ÇKP'nin Kruşçev revizyonizmine karşı mücadelesisinin cesaret verici b a ş l a n g ı c ı olarak savunmak, ancak aynı zamanda bu mücadelenin yanlışlarını ve eksikliklerini dünya komünist hareketinin özeleştirisi ruhu içinde aşmak gereklidir.

Ayrıca şu da tartışma götürmez ki, Mao Zedung önderliğindeki ÇKP, sınıf mücadelesine sarılmayı, proletarya diktatörlüğünü güçlendirmeyi, burjuvaziye karşı "ölüm-kalım mücadelesini" (9) en geç 1966'dan itibaren ÇKP içindeki revizyonist güçlere karşı propaganda etmiştir (ve burjuvaziye karşı uygun önlemleri kısmen almıştır).

Tespit edelim ki, ÇKP, Kruşçev revizyonistlerinin ihanetinden sonra, Kültür Devrimi (1966-1969) sırasında, bugün bile her renkten oportünistin ve revizyonistin

öfkeli haykırışlarına neden olan; bürokratizme ve revizyonizme karşı coşkun bir mücadele yürütmüştür. Özellikle parti-içi mücadelenin kitlelerin önünde yapılması pratiği, açık ve kamuoyu önünde tartışma, Mao Zedung önderliğinde Kültür Devrimi sırasında tabanda en geniş bir şekilde uygulanan Marksist-Leninist bir ilkedir.

Ne var ki şu da gözönünde bulundurulmalıdır: ÇKP'nin milli burjuvaziye karşı tavrındaki yanlış gelişme teorik ve ideolojik alanda tahlil e d i l m e m i ş ve özeleştirici bir şekilde d ü z e l t i l m e m i ş t i r. Daha ziyade Mao Zedung'un tam da "Halk İçindeki Çelişkilerin Doğru Ele Alınması Üzerine" yazısı öne çıkartılmıştır. Bu yazıda ise sosyalizmin inşası için milli burjuvazinin iktidara katılımı talep edilmekte ve proletarya - burjuvazi arasındaki antagonist çelişmenin antagonist-olmayan bir çelişmeye dönüşmesi ve şiddetsiz şekilde çözümünün mümkün olduğu açıklanmaktadır.

Burjuvazi üzerine antagonist yöntemler yerine antagonist-olmayan yöntemlerle yürümek, yani d i k t a t ö r c e, şiddet kullanımı yerine d e m o k r a t i k ç e, ikna yöntemiyle yürümek istemek — bu, proletarya diktatörlüğünün temel bir düşüncesinden, yani burjuvazinin şiddetle bastırılmasından ve onun yokedilmesi mücadelesinden vazgeçmek ve aslında "sosyalizme demokratik yol" şeklindeki revizyonist tezi üstlenmek demektir.

Bizzat Kültür Devrimi, proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin, "kim-kimi?" anlamında sınıf mücadelesinden başka bir şekilde çözme imkanının olmadığının kanıtıdır.

oooo Daha da vahim olan şudur ki, Çin'de kitlelerin ideolojik eğitimi, özellikle Kültür Devrimi içinde, "Mao Zedung Düşüncesi" denilen şey temelinde olmuştur.

Çin KP tarafından 1966'dan itibaren propaganda edildiği haliyle "Mao Zedung Düşüncesi", 1973'e kadar önce "yepyeni bir çağın" Marksizmi olarak tanıtıldı. Böylece hem çağımızın önceden olduğu gibi emperyalizm ve proleter

devrim çağı olduğu inkar edildi, hem de bu çağın Marksizmi olarak Leninizmin anlamı pratikte yalanlandı. Leninizm yerine, bu "yeni çağın" Marksizmi olarak "Mao Zedung Düşüncesi" propaganda edildi.

"Mao Zedung Düşüncesi", daha önce olduğu gibi şimdi de emperyalizm ve proleter devrimi çağında bulunduğumuzu tespit eden ÇKP X. Kongresinden sonra da propaganda edilmeye devam etti. Eski tanımlama gerçekten bir yana bırakılmadı, böylece de yanlış aslında varolmaya devam etti.

Mao Zedung'un öğretilerinin Marksizmin proletarya diktatörlüğü, kitle çizgisi ve proletarya partisine ilişkin teorisinin genel bir geliştirilmesi olduğu şeklindeki tüm görüşleri doğru görmediğimizi vurgularız. Bu alanlarda Mao Zedung'un nitel olarak Lenin'in ve Stalin'in öğretilerinin ötesine geçen hiçbir öğretisi yoktur.

Olan daha ziyade, ÇKP tarafından "Mao Zedung Düşüncesi" adı altında pekçok bakımdan yanlış, Lenin'in ve Stalin'in öğretilerine karşı yönelen görüşlerin, örneğin Komünizme varıncaya kadar burjuvazinin sınıf olarak varolacağı tezinin, ya da Partide sonsuz bir yasallık olarak "iki çizgi mücadelesi" tezinin propagandasının yapılmasıdır.

Kültür Devrimi sonrası döneme ilişkin olarak ÇKP'nin gittikçe açık bir şekilde gün ışığına çıkan revizyonist çizgisi, özellikle de dış politikada, görüldü. Bu çizgide de Mao Zedung'un en azından ortak sorumluluğu vardır.

Hiç şüphesiz, ÇKP'de daha Mao Zedung'un ölümünden önce, Deng Siao-ping'in onu resmen ilan ettiği 1974'ten önce de, revizyonist "Üç Dünya" şeması vardı. Bu gerici şemaya karşı Mao Zedung'un araya sınır çekmesi yoktur, bilakis Mao Zedung'un 60'lı yılların başlarındaki çağrılarında "Üç Dünya" şemasının unsurları ve bağlantı noktaları vardır.

4. MAO ZEDUNG'UN LANETLENMESİ SALDIRILARI HERŞEYDEN ÖNCE DEMOKRATİK HALK DEVRİMİNE VE HALK SAVAŞI ÖĞRETİLERİNE YÖNELMEKTEDİR.

Mao Zedung'un kendilerine boyun eğmeyeceği belli olduktan sonra, binbir yayında Mao Zedung'a karşı nefret körüklemeye başlayanlar Rus modern revizyonistleri oldu.

Bu "eleştiri"lerin tahlili, modern revizyonistlerin herşeyden önce Mao Zedung'un Halk Savaşı ve Demokratik Halk Devrimi öğretilerine kuduzca saldırdıklarını ve bunların karşısına kendi "barışçıl yol" teorilerini çıkardıklarını göstermektedir. Onların Mao Zedung'un gerçek hatalarına karşı eleştirileri de anti-Marksist, anti-Leninist bakış açılarından eleştirilerdir.

> Dünya komünist hareketinin en ağır hatalarından biri, modern revizyonizme karşı mücadelede daha derine inmemiş olması ve Mao Zedung'a karşı saldırıları tahlil ederek temelli bir şekilde geri çevirmemiş olmasıdır.
>
> Aynı şekilde, dünya Marksist-Leninist hareketinin Mao Zedung'un ve ÇKP'nin tespit edilebilir hatalarını onun yaşadığı dönemde umursamaması ve zamanında kamuoyunda ve dayanışma içinde eleştirmemesi de ağır bir hatadır.

Böylece 1978'de AEP'nin nerdeyse kelimesi kelimesine modern revizyonistlerin Mao Zedung'a karşı saldırılarını tekrarlayabildiği (10), öte yandan ise aynı sırada Mao Zedung'a yapılan bu saldırılara karşı çıkan güçler arasında, Mao Zedung'un hatalarına da sarılan, bunları sistemleştiren ve özünde Stalin'e ve bir bütün olarak Marksizm-Leninizme karşı yönelten (11) bir akımın sağlamlaştığı bir durum ortaya çıktı.

5. MAO ZEDUNG'A YÖNELEN SALDIRILARIN GERİ ÇEVRİLMESİNE İLİŞKİN OLARAK MARKSİST-LENİNİSTLERİN GÖREVLERİ

Marksist-Leninistler ideolojik mücadelenin bütün sorunlarına, Mao Zedung'a yönelik revizyonist saldırılara karşı mücadele sorunlarına da Marksizm-Leninizmin ilkesel öğretileri ve yöntemleri bakış açısından bakarlar.

Birinci olarak yapılması gereken, baştan savılanı telafi etmek, modern revizyonistlerin Mao Zedung'a "eleştirisini", tam da onun eserinde şüphesiz Marksist-Leninist olan şeye saldırı olarak geri püskürtmek, aynı zamanda ama Mao Zedung'un ve ÇKP'nin hatalarını temelli bir şekilde tahlil etmek ve eleştirmektir. Salt Rus revizyonistleri değil, bilakis Deng-Hua revizyonistleri de Mao Zedung'un tam da Marksist-Leninist pozisyonlarına artan bir şekilde saldırdıklarından, bu bir o kadar daha gereklidir.

Revizyonist düşmanlara karşı bu ideolojik mücadele, hem AEP'nin dümensuyunda yüzen partilere ve güçlere karşı, hem de AEP'ye Mao Zedung'un ölümünden önceki ÇKP çizgisinin yanlış temel pozisyonları ile pratikte karşı çıkan güçlerin yanlış yoluna karşı mücadele yürütebilmek için *temel* olmalıdır.

Karşı-Devrimin güçleri olarak görmediğimiz saflar içinde böyle bir *iki cepheli mücadele*, Marksizm-Leninizmin temellerini ve özellikle Stalin'in eserini hem AEP'nin başını çektiği (kendini Stalin'in 1 numaralı savunucuları olarak gösteren, fakat gerçekte Stalin'in öğretilerini hiçe sayan ve çarpıtan) güçlere, hem de kendilerini Mao Zedung'un ölümünden önceki ÇKP çizgisinin yanlış temel pozisyonları üzerinde örgütleyen (az ya da çok doğrudan Stalin'in yerine Mao Zedung'u "geçirmek" isteyen) güçlere karşı savunmak için mutlaka gereklidir.

Bu akımlardan her birinin kendi *özellikleri*

vardır ve bugün her biri hatalarını artırma eğilimi göstermektedir.

AEP'nin başını çektiği güçlerin yanlış görüşlerinin özel tehlikesi, AEP'nin otoritesinden gelmektedir. Ne var ki, Mao Zedung'a yapılan gittikçe utanmazca, ilkesiz saldırıların ve tartışmaya hazır olmanın kesin yokluğu sonucu bu otorite gittikçe zayıflamaktadır.

Diğer ideolojik akımın özel tehlikesi, Mao Zedung dönemine ait ÇKP belgelerinin yaygınlığından, —bu belgelerdeki hatalar hiç ya da hemen hemen hiç eleştirilmemiştir—, ve bu akımın Mao Zedung'un olağanüstü otoritesini toptancı bir şekilde, eleştirisiz, içindeki bütün hatalarıyla birlikte savunarak bu otoriteden yararlanabilmeleri olgusundan gelmektedir.

Daha ideolojik mücadelenin yeni başladığı bugünden, hangi sapmanın dünya komünist hareketinin birliğini yaratmak bakımından "daha tehlikeli" olduğunu saptamak, Stalin'in tam da böylesi durumlar için yaptığı; karşısında mücadele edilmeyen sapmanın daha tehlikeli olduğu tespitini görmezlikten gelir.

İki cepheli ideolojik mücadelenin hedefi, Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in öğretilerinin savunulması, Mao Zedung'un eserinde Marksist-Leninist olana sarılma, Mao Zedung'un ve Mao Zedung'un yaşadığı dönemdeki ÇKP'nin hatalarının tespitidir.

6. MAO ZEDUNG MARX, ENGELS, LENİN VE STALİN'İN ESERİNİ MARKSİZM-LENİNİZMİN KLASİĞİ OLARAK SÜRDÜRMÜŞ MÜDÜR?

Mao Zedung'un 1949'dan önceki döneme ait öğretileri, eserlerinin I-IV. ciltlerinde yansıdığı gibi, Marksizm-Leninizmin Çin'e mükemmel bir uygulanması ve Lenin ve Stalin'in sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkeler için öğretilerinin önemli bir somutlanmasıdır. Fakat bu eserler kesinlikle Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in proleter dünya devriminin sorunları üzerine eserinin

t e m e l bir geliştirilmesi olarak görülemez.

SBKP'nin XX. Kongresinden ve Stalin'in tamamiyle lanetlenmesinden sonra, ÇKP'nin 1963'te açık polemiğinin başlamasından sonra, özellikle 1966'dan itibaren, birçok partilerde şu düşünce yerleşti: Nasıl ki Stalin Lenin'in tabutu önünde durdu ve Marksizm-Leninizm davasını dünya çapında sürdürdüyse, Stalin'in ölümünden sonra da şimdi Mao Zedung Marksizm-Leninizmin, proletarya devriminin teori ve pratiğinin dünya çapında savunulması, dünya komünist hareketinin birliği davasını ele alacak ve böylece layık bir şekilde Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in safında yerini alacaktır.

Bizim Mao Zedung'un bu olasılığı gerçekliğe dönüştürmediği şeklindeki görüşümüz, salt onun proletarya diktatörlüğü sorunundaki ağır hatasına (burjuvazinin siyasi iktidara katılması) dayanmamaktadır.

Daha ziyade, 1963'te Mao Zedung'un yöneticiliğinde ortaya çıkarılan dünya komünist hareketinin ideolojik programının ilk adımı (25 Maddelik Öneri) ciddi hatalar içeriyordu, peşi izlenmedi, tartışılmadı ve düzeltilmedi.

"25 Maddelik Öneri" ve onu izleyen dokuz "yorum"un ideolojik mücadele yoluyla düzeltilmiş olmak zorunda olduğu ciddi hataları, başka şeylerin yanında şunlardı:

- Devrimin iki mümkün yolu şeklindeki şemanın inşası: "barışçıl ve barışçıl-olmayan";
- Kapitalist bakımdan gelişmemiş ülkelerde tarım devriminin tamamiyle hiçe sayılması;
- Bütün kapitalist ülkelerde mücadelenin "kendi" burjuvazisi yerine herşeyden önce ABD emperyalizmine karşı yöneltilmesi;
- Stalin'e getirilen yanlış ve ispatsız eleştiri;
- Kamuoyunda tartışmaya karşı yönelen ve karşılıklı eleştiriye en iyi halde kapalı kapılar ardında izin veren salt iç görüşmeler "normu" şeklindeki çürük tez.

Mao Zedung'un, Lenin'in ölümünden sonra Stalin'in yaptığı gibi, dünya komünist hareketinin önderi rolünü ü s t l e n m e d i ğ i, ve modern revizyonizme karşı kapsamlı ideolojik; teorik olarak tutarlı bir mücadele yürütmediği görüldü.

Yetmişli yıllarda Mao Zedung dünya komünist hareketi içindeki büyük ideolojik mücadelelere pratikte kapsamlı makaleler, broşürler ya da kitaplarla aslında hiç katılmadı. Hatta diğer Komünist Partilerin önderleriyle görüşmeler bile altmışlı yılların sonu, yetmişli yılların başında son buldu.

Dolayısıyla, Stalin'in ölümünden sonra Mao Zedung'un Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in eserini onların seviyesinde, yani Marksizm-Leninizmin klasiği olarak sürdürmeyi devraldığı s ö y l e n e m e z.

Yukarıda sayılan nedenlerden dolayı, Mao Zedung'u bir klasik olarak Marx, Engels, Lenin ve Stalin ile bir sırada göstermenin y a n l ı ş olduğu sonucuna varıyoruz.

Bildiğimiz kadarıyla, bizzat Mao Zedung, asla kendisinin Marx, Engels, Lenin ve Stalin ile eşit düzeyde ele alınmasını talep etmemiş, ya da kendisini Marksizm-Leninizmin klasiği olarak görmemiştir.

7. TOPARLAYICI TESPİT

Pekçok yoldaş sorunu şöyle koyuyor: Ya Mao Zedung b i r b ü t ü n o l a r a k Marksist-Leninisttir, ya da o b i r b ü t ü n o l a r a k revizyonist görüşlere sahiptir. Ya da: Eğer Mao Zedung Çin devrimi gibi büyük bir devrimi zafere götürdüyse ve o sıralar Marksizm-Leninizmi Çin'e doğru bir şekilde uyguladıysa, onun daha sonra revizyonist pozisyonlar savunması mümkün değildir.

Daha başka yoldaşlar ise tersinden sonuca varıyorlar:

Eğer Mao Zedung 1957'de revizyonist görüşler savundu ise onun daha önceleri Marksist-Leninist görüşler savunmuş olması mümkün değildir.

Tüm bu düşünceler t e m e l d e n y a n l ı ş t ı r.

Böyle savlar getirenler, temelde Marksist-Leninistlerin hiçbir ilkesel hata yapamayacağı görüşünden yola çıkmaktadırlar.

Böylesi savlar savunmanın ardında, bir Marksist-Leninistin asla revizyonist bir çizginin savunucusu olamayacağı şeklindeki, uyanıklığı gevşetici tez yatmaktadır. Bu anlayış, tersinden, bir revizyonistin ya da revizyonist bir çizginin savunucusunun asla Marksist-Leninist olmuş olamayacağını içlemektedir. Ne var ki, böylesi bir kavrayış son derece mekaniktir. Böyle bir kavrayış zorunlu olarak, Marksist-Leninistlerin revizyonist bir çizgiyi üstlenmelerini ya da revizyonistleşmelerini ö n l e m e k için eleştiri, özeleştiri ve ideolojik mücadelenin gerekliliğini görmezlikten gelmektedir.

Tam da "Mao Zedung bir Marksist-Leninist miydi, yoksa o Marksist-Leninist değil miydi?" konusundaki ateşli tartışmalarda, bunların temelinde böylesi basit bir şema yattığından, bu tespit gereklidir.

Görüşümüzce Mao Zedung'un bilinen ve ispatlanabilir, denetlenebilir teori ve pratiği temelinde şu sonuca varılmalıdır:

Mao Zedung büyük bir Marksist-Leninist olarak Marksizm-Leninizmin öğretilerini Çin devriminin demokratik aşamasına başarıyla uygulamıştır.

Daha sonraki bir dönemde Mao Zedung, bazı vahim revizyonist pozisyonlar savunmuştur.

Ne var ki bu hatalar, Mao Zedung'un olağanüstü kazanımlarını bir bütün olarak inkar etmeyi haklı kılmaz.

Bu nedenle, Mao Zedung'un bir dönem yanlış ve revizyo-

nist pozisyonlar savunmuş olduğu olgusunun, onun "yozlaşmış" ya da hatta başından beri revizyonist olarak gösterilmesine yettiği şeklindeki anlayışı kesinlikle geri çeviriyoruz.

Aynı şekilde, Mao Zedung tarafından savunulan bütün anlayışları ve onun tüm politikasını toptancı bir şekilde savunmayı ve Marksizm-Leninizmle uyumluluk içinde olduğu ya da hatta onun daha da geliştirilmesi olduğu şeklinde propaganda etmeyi reddediyoruz.

Mao Zedung'un doğru değerlendirilmesinde son olarak onun Kültür Devrimindeki rolü ve ölümünden kısa dönem öncesinde Deng Siao-ping grubuna karşı yürüttüğü mücadele de önemli görülmektedir. Görünen odur ki, Mao Zedung bu dönemde bazı hatalarını görmüş ve düzeltmeye çalışmıştır. O sıralar özeleştiri —kamuoyunda olmasa bile— yapmış olması mümkündür (ne yazık ki belge olmaması sonucu bunu yakın bir dönemde tam olarak tespit etmek mümkün değildir). Her halükarda Kültür Devrimi, onun sosyalizmi artık burjuvazi ile birlikte inşa etmek istemediğini, bilakis burjuvaziye karşı "ölüm-kalım mücadelesi" şiarını ortaya attığını göstermektedir.

"Mao Zedung'u savunmak" — görüşümüzce bu, sorunların üstünü kapatmak, ve meseleyi o sanki her zaman Marksist-Leninist görüşler savunmuştur şeklinde koymak anlamına gelmemelidir.

Biz bundan, herşeyden önce, onun anti-emperyalist ve anti-feodal demokratik devrim ve halk savaşı üzerine eserini savunmayı ve aynı zamanda onun daha sonraki revizyonist pozisyonlarını ve onun bütün hatalarını eleştirmeyi anlıyoruz.

* * *

NOTLAR

(1) "Komünist Enternasyonal Programı"nda üç tip ülke tanımlamasına bakınız, Marksist-Leninist Yazı Dizisi, s. 49

(2) "Sun Yat-sen Üniversitesi Öğrencileriyle Konuşma"ya (Stalin) bakınız, J.W.Stalin, Çin Devrimi Üzerine, Marksist-Leninist Yazı Dizisi, s.56; ya da SW 9, 1927, s.221.

(3) Bakınız Mao Zedung, SE cilt IV, s.359, 360 ve 386 (Almanca).

(4) Örneğin Şuikouşan ve Anyüan işçileri, bakınız Mao Zedung, "Cingang Dağlarındaki Mücadele", 1928, cilt I, s.88, 116 (Almanca).

(5) Sözkonusu olan yerler, Mao Zedung'un aşağıdaki alanlarla ilgili belirli pasajları ve formülasyonlarıdır: Sosyalist devrime geçişin sorunları, demokratik devrimin alt aşamalarında taktiğin somut problemleri, hakeza Mao Zedung'un parti-içi mücadelede dogmatizme ve sekterliğe karşı mücadelede ifade ettiği somut, muhtemelen sivriltilmiş açıklamaları.

(6) Mao Zedung, "Çin Komünist Partisinin Yedinci Kongresinde Seçilen Merkez Komitesinin İkinci Plenum Toplantısına Rapor", 1949, c. IV, s. 393.

(7) Bakınız Mao Zedung, "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine", 1957, c. V, s. 435-437.

(8) Bakınız Stalin, "Komintern Programı Üzerine", 1928, Marksist-Leninist Yazı Dizisi: "Komünist Enternasyonal Programı", s. 82-83; ya da SW 11, s.128-129.

(9) Bakınız "Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri", Pekin 1970, s.132.

(10) Bakınız: Enver Hoca, "Emperyalizm ve Devrim", 1979, ikinci kısım, üçüncü bölüm: "Mao Zedung Düşüncesi— Anti-Marksist bir Teori".

(11) Bakınız ABD DKP ve Şili DKP tarafından sunulan "Marksist-Leninistlerin Birliği ve Uluslararası Komünist Hareketin Çizgisi için Temel İlkeler Üzerine bir Yazının Özeti (Taslak)" adlı program taslağı.

(12) Çin KP VIII. Merkez Komitesinin XI. Plenum toplantısında, "25 Maddelik Öneri"nin "Yoldaş Mao Zedung'un şahsen önderliği altında kaleme alındığı"na işaret edilmiştir (bakınız "Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri", Pekin 1970, s. 189).

MAO ZEDUNG'UN SEÇME ESERLERİNİN BİRİNCİ CİLDİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

GİRİŞ

Lenin 1919 yılında Doğu'nun komünistlerine şunları söylüyordu:

> " Bu açıdan bakıldığında, sizleri, daha önce dünya komünistlerinin karşılaşmadığı bir görev bekliyor: Komünizmin genel teori ve pratiğine dayanarak, kendinizi, Avrupa ülkelerinde varolmayan özel koşullara uyarlamalısınız; bu teori ve pratiği, nüfusun çoğunun köylü olduğu ve görevin kapitalizme karşı değil, ama ortaçağın kalıntılarına (*) karşı savaşım verme şeklinde belirdiği koşullara uygulayabilmelisiniz." (V.I.Lenin "Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları" sf. 372-373, Sol Y.)

Ve Lenin şöyle devam ediyor:

> " Hedef, emekçi yığınları, ulaştıkları düzey ne olursa olsun, devrimci eyleme, bağımsız eyleme sokmak ve örgütlemektir; daha ileri ülkelerin komünistleri için düşünülmüş olan gerçek komünist öğretiyi, her halkın diline aktarmaktır; derhal yerine getirilmesi gereken bu görevleri yapmak ve ortak savaşımda öteki ülkelerin proleterleriyle birleşmektir.

(*) Lenin'den aktarılan bu bölüm, Stalin ve Komintern'in kullandığı "feodal kalıntılar" formülasyonunun kaynağını oluşturmaktadır. "Ortaçağın kalıntıları"nın anlamdaşı olarak "feodal kalıntılar", bu ülkelerin devrimlerinde hiçbir zaman belirleyici rol oynamayan birkaç az, tabir caiz ise, tali unsur demek değildir; "artıklar", tarihsel olarak geride bırakılmış olan çağdan, yani feodal çağdan arta kalan unsurlar demektir.

İşte sorunlar bunlar. Bu sorunların çözümünü herhangi bir kitapta bulamayacaksınız, ancak, Rusya tarafından başlatılmış olan ortak savaşımda bulacaksınız. Sorunu ancak kendi bağımsız deneyiminizle göğüsleyecek ve çözebileceksiniz." (a.g.e., sf. 373-374)

Aşağıda göstermek istediğimiz gibi, Mao Zedung'un büyük kazanımı, Lenin'in Doğu'nun komünistlerine verdiği bu göreve, yani genel komünist teori ve pratiğe dayanarak, bunları kendi ülkelerinde uygulamak görevine başlamasında ve bu görevi Çin'de devrimin demokratik aşamasının zaferine kadar başarıyla çözmüş olmasında yatmaktadır.

Mao Zedung'un bunu yaparken Marksist-Leninist teoriye dayanmış olup olmadığı, bu yöndeki sloganlara dayanarak açıklığa kavuşturulması gereken basit bir sorun değildir. Tam tersine sorun, her şeyden önce Mao Zedung'un Marksist-Leninist teoriye dayanarak, Çin'de demokratik devrimde içerik olarak doğru bir çizgi geliştirmiş olduğunun kanıtlanması sorunudur.

Tabii, Mao Zedung'un Marksizm-Leninizme ne kadar önem verdiği ile ilgili genel kanıtlar da vardır. "Çelişme Üzerine" adlı yazısında (Mao Zedung -ÇN), şunun üzerinde durur:

" Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmidir; çünkü Lenin ve Stalin bu çelişmeleri doğru bir biçimde açıklamışlar ve bu çelişmelerin çözülmesi için proletarya devriminin teori ve taktiklerini doğru bir biçimde ortaya koymuşlardır." ("Çelişme Üzerine",1937, SE I, sf. 411)

Çin'de devrimci savaş yönetimi sorunlarıyla uğraşan "Çin in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" adlı yazısında Mao Zedung şunu vurgular:

" Sovyetler Birliği'nde Lenin ve Stalin'in yönettiği iç savaş dünya çapında bir öneme sahiptir. Çin Komünist Partisi de dahil olmak üzere bütün komünist partileri bu tecrübeyi ve bunun Lenin ve

> Stalin tarafından yapılan teorik özetlemesini kendilerine rehber edinirler." ("Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları",1936, SE I, sf. 249; ayrıca bkz. sf. 247)

1937'de Japon saldırısı karşısında, Çin'in durumunun somut durumları ve bundan çıkan görevler, yani somut taktik sorunlar ÇKP içinde süren tartışma ve anlaşmazlığın merkezini oluşturduğu ve Çin'in özel şartlarını ve sorunlarını doğru olmayan bir şekilde genelleştirme ve Marksizm-Leninizmin genel ilkelerini gözlerden kaybetme tehlikesinin büyük olduğu sıralarda, Mao Zedung (şunun kavranmasının -ÇN) mutlaka gerekli olduğunu vurguluyordu:

> " ... bütün Partinin Marksist-Leninist teorik düzeyini yükseltmek kesinlikle zorunludur; çünkü Çin devrimine zafer yolunu gösterecek olan tek pusula Marksizm-Leninizmdir." ("Japonya'ya Karşı Direnme Döneminde Çin Komünist Partisinin Görevleri",1937 SE I, sf. 351)

Cilt I'de incelenen dönemde, ÇKP dünya komünist hareketinin bir parçası, Komünist Enternasyonal'in bir üyesiydi. Çin devriminin sorunları, Marksizm-Leninizmle Troçkizm arasındaki mücadelede dünya çapında bir öneme sahipti. Bu makaleleri, troçkistlere karşı mücadeleyle doludur. Troçkistler, devrimin demokratik aşamasını reddediyorlar, köylülüğün demokratik devrimdeki rolünü yadsıyorlar ve Çin gibi ülkelerde burjuvazinin bölümleriyle ittifak olasılığını kategorik olarak reddediyorlardı.

Komünist Enternasyonal'in tecrübelerinin incelenmesi tamamlanmış olmamasına rağmen, Komintern'in bu dönemdeki (*) önemli kararlarının ilk gözden geçirilmesi, Mao Zedung ve Komintern'in görüşlerinde önemli ve temel sorunlarda uyum olduğunu ortaya çıkarmıştır. Tabii, özellikle Zinovyev ve Buharin'in başkanlık yaptığı dönemlerde

---

(*) Bu sıralarda AMLP'nin Marksist-Leninist inceleme Çevresi "Marksizm-Leninizm Teori ve Pratiği" dizisi, Komintern'in Çin devrimi ile ilgili en önemli belgelerini yayına hazırlamaktadır.

Komünist Enternasyonal içinde tutarsızlıklar -Stalin'in kendisinin de belirttiği gibi (bkz. J.V.Stalin- "Çin Devrimi Üzerine" Marksist-Leninist Yazı Dizisi, sf. 130)- taktik sorunlarda hatalar yapılmıştır, çünkü Komintern yanılmaz değildi. Ama Mao Zedung'un belgelerini Komintern'in belgeleriyle karşılaştıran her namuslu Marksist-Leninist, ÇKP ve Mao Zedung'un Komintern ve Stalin'le ilişkileri hakkında, her türlü sözde bilimsel açıklamanın sansasyon hevesli spekülasyonları karşısında bütün temel sorunlarda uyum bulunduğunu saptıyacaktır. Ve bu tespiti çeşitli sözde yanlış açıklamaların karşısına koymalıdır.

Mao Zedung'un kendisi, cilt I'in değişik yerlerinde, Komintern'in temel çizgisinin Çin devrimi için anlamının ve öneminin üzerinde durmaktadır. (*) "Çin'de Kızıl Siyasi İktidarlar Niçin Varolabilir"de şöyle demektedir:

> " Komünist Enternasyonal'in ve Partimizin Merkez Komitesinin talimatlarına göre, Çin'deki demokratik devrimin içeriği, milli devrimi tamamlamak için emperyalizmin ve onun Çin'deki uşakları olan savaş ağalarının iktidarını yıkmak ve toprak ağası sınıfının köylüler üzerindeki feodal sömürüsüne son vermek için toprak devrimini gerçekleştirmektedir." ("Çin'de Kızıl Siyasi İktidar Niçin Varolabilir?" 1928, SE I, sf. 83-84)

Mao Zedung başka bir yazısında şöyle yazıyor:

(*) Mao Zedung'a atıfta bulunmaya çalışan Komintern ve Stalin'in bazı kurnaz hasımları, Mao Zedung'un böyle sözlerinin değerini alaycı bir tonla şu şekilde düşürmektedirler: "Mao Zedung böyle yapmak zorundaydı" -bunlar yalnızca "taktik"tir, bundan dolayı ciddiye alınmamalıdır- Mao Zedung'u ikiyüzlü birisi olarak gösteren ve aslında içte mahkum ettikleri bir şeyi dışa karşı övmenin meşru olduğunu açıklayan sözde Mao Zedung savunucularının böyle bir itirazı kesinlikle reddedilmelidir.

" Komünist Enternasyonal'in Çin hakkındaki kararına tamamen katılıyoruz." ("Çingang Dağlarındaki Mücadele",1928, SE I, sf. 125)

Bu açıklamaların, içi boş laf olmadığını, örneğin, Haziran 1928'de yapılan ÇKP VI. Kongresince kabul edilen program ile (bkz. SE I, sf. 227-228 dipnot 29), Komintern VI. Dünya Kongresi'nde kabul edilen "Sömürge ve Yarı-sömürgelerde Devrimci Hareket Üzerine Tezler" (bkz."Komünist Enternasyonal VI. Dünya Kongresinin Tutanakları", cilt VI, sf. 192, Alm. Baskı) arasında uyum olması göstermektedir.

Bir yanda Mao Zedung ve ÇKP ile diğer yanda Komintern ve Stalin arasındaki ilişkiler sorununda, Komintern VII. Dünya Kongresinin ÇKP ve Mao Zedung'un üzerindeki etkisinin incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu, ÇKP ve Mao Zedung'un Japon emperyalizminin saldırısı karşısında 1935'ten itibaren taktiklerini değiştirmelerinin ve devrimci ulusal cephe politikasına dönmelerinin anlaşılması için çok önemlidir. Mao Zedung'un kendisi, Komünist Enternasyonal ile uyum içinde, faşizmin saldırısına uğramış olan her ülkede anti-faşist bir birleşik cephenin kurulması gerektiğini saptadı.

Mao Zedung ile Komintern'in temel konularda uyum içinde olmaları, Mao Zedung'un -Lenin ve Stalin'in talep ettikleri gibi (bkz. Lenin "'Sol' Komünizm Bir Çocuk Hastalığı",1920, sf. 105, Sol Y.)- çok önemli konularda, Çin'in durumuna çok daha uygun görevleri saptayamadığı anlamına gelmez. Komintern'in bir seksiyonunun önderi olarak onun görevlerinden biri de buydu. Seksiyonları için tek tek taktik sorunlarda hep karar vermek ve her ülkede temel çizginin uygulamasını en ince noktasına kadar saptamak Komintern'in görevi değildi, olamazdı. (*)

(*) Mao Zedung ile Komintern arasında var olan bazı görüş ayrılıklarını büyük bir olasılıkla yansıtan terminolojide tek tek farklılıklar vardı ve vardır. Bu, örneğin Mao Zedung'un kullandığı şekliyle "ulusal burjuvazi" kavramı için (bunun için bkz. Not 1: "'Ulusal Burjuvazi'

Okuyucuya bilgi vermek için, aşağıya, cilt I'deki yazıların yazıldığı dönemde Çin devriminin gelişmesi ve Mao Zedung'un bu dönemdeki en önemli yazıları hakkında bilgi vereceğiz:

Mao Zedung Seçme Eserler cilt I, Mart 1926 - Temmuz 1937 arası dönemi kapsar. Çin devriminin demokratik aşamasının bu çok önemli dönemine, 1924-1927 birinci devrimci iç savaş ve 1927-1937 ikinci devrimci iç savaş dönemleri rastlar. Japon emperyalizminin saldırısına karşı mücadelenin damgasını vurduğu üçüncü devrimci iç savaş dönemi belirginleşmeye başlar. Japon emperyalizmi 1931'den itibaren yoğun bir şekilde bütün Çin'i kendi etkisi altına almaya çalışır.

Çin devrimci iç savaşının birinci döneminde bütün ulusu kapsayan bir cephe vardır. Devrimin güncel görevi, her şeyden önce değişik emperyalist güçlerin öncelikle de İngiltere, ABD, Japonya ve Fransa'nın baskısına karşı mücadele etmektir. Demokratik aşamadaki devrimin son alt aşamasında en önemli itici güç olan işçilerin ve köylülerin yanısıra devrime Guamindang'ın temsil ettiği Çin burjuvazisinin bir bölümü de katılmaktadır.

Kavramının Kullanılması Üzerine"), örneğin Komintern VI. Dünya Kongresinde Komintern üyelerinin kullandığı şekliyle "silahlı mücadele" kavramı için geçerlidir. Bu sorunlar, (bu yazının çerçevesini aştığından -ÇN) burada daha kapsamlı bir şekilde incelenemeyecektir.

Bununla beraber, Çin'de "silahlı ayaklanma" sorununda Stalin'in 1927'de şehirlerin zamansız ele geçirilmesi konusunda ikazda bulunduğuna (bkz. "J.V.Stalin -Çin Devrimi Üzerine" a.g.e., sf. 56) ve güçlerin önce kırlarda toplanmasını önerdiğine işaret etmek istiyoruz. Bu, şehirlerin kırlardan kuşatılması yolundaki Mao Zedung'un Çin devriminin sonucu için hayati öneme sahip olan askeri stratejisi yönünde çok önemli bir işarettir.

Devrimin bu dönemi, Çan Kay-şek'in 12 Nisan 1927'de düzenlediği karşı-devrimci hükümet darbesi ile sona erer. Bu darbe ayrıca, Çin "ulusal burjuvazisinin" karşı devrimci cepheye geçmesini ve Guomindang'ın, Sun Yat-sen'in devrimci partisinden toprak ağalarının ve büyük burjuvazinin partisine doğru gelişmesini simgelemektedir. Çin demokratik devrimi bu karşı-devrimci darbe tarafından geçici bir yenilgiye uğratılır. (Bunun için Bkz. Not 2: "Çin Devriminin 1927 Yenilgisinin Nedenleri Sorunu Üzerine")

İkinci devrimci iç savaş dönemi, Çan Kay-şek önderliğindeki Guomindang'ın, emperyalistler, komprador burjuvazi ve feodallerin faşist diktatörlüğünü kurduğu ve Çin'deki devrimci hareketin kökünü kazımak için Çin işçi, köylü ve ilerici aydınların kanını akıttığı zamana rastlar. Buna rağmen, ÇKP önderliğinde geniş kitleler şehirlerde (örneğin, Kanton'da, Şanghay'da) ama özellikle kırlarda bu diktatörlüğe karşı ayaklanırlar ve anti-emperyalist, anti-feodal devrimi sürdürürler. Kızıl Ordunun kuruluşu, bu bölgelerde İşçi-Köylü diktatörlüğünün kurulması ve toprakağalarının topraklarına zorla el koyarak tarım devriminin gerçekleştirilmesi bu zamana (1928'den itibaren) rastlar.(*)

1931'den itibaren Japonya'nın Çin'in kuzey doğuda dört ilini -Mançurya'yı- işgal etmesi ve Japon emperyalizminin Çin'e karşı düzenlediği diğer saldırıları sürecinde Japon emperyalizminin bütün Çin'i kendi sömürgesi haline getirme çabasının, Çin'in şartlarında önemli bir değişikliğe ve ÇKP'nin taktiklerini yeniden saptamasına yolaçması gerektiği ortaya çıkar. (Devrimin demokratik aşamasının bu alt aşamasını Mao Zedung özellikle cilt II ve cilt III'deki yazılarında ele almaktadır.)

------O O O------

(*) Bunun için bkz. Not 2: "Çin Devriminin 1927 Yenilgisinin Nedenleri Üzerine".

Cilt I'in en önemli yazılarını aşağıda sıralıyoruz. Okuyucuya, bu yazıları derinlemesine incelemesini tavsiye ederiz:

"ÇİN TOPLUMUNDAKİ SINIFLARIN TAHLİLİ" (1926) adlı yazısında Mao Zedung, öncelikle ÇKP'nin içinde köylülüğü küçümseyen oportünistlere karşı koymak için, Çin devriminin burjuva-demokratik aşamasında çeşitli sınıfların rolünü esaslı bir şekilde tahlil eder.

Bir yıl sonra, 1927'de Mao Zedung aynı amaçla "HUNAN'DAKİ KÖYLÜ HAREKETİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA ÜZERİNE RAPOR" adlı yazıyı yazar. Bu yazıda, öncelikle Çin'in yoksul köylülerinin devrimci mücadelesi coşkun bir şekilde savunulur ve bu devrimci köylü hareketi konusunda ÇKP'nin görevleri ortaya koyulur.

1928'de yazılan "ÇİN'DE KIZIL SİYASİ İKTİDAR NİÇİN VAROLABİLİR?" adlı yazı ÇKP II. Parti Kongresi'nde Mao Zedung tarafından kaleme alınan bir kararın bir bölümüdür. Bu yazı aynı zamanda, kırsal alanda üs bölgeleri sorununu inceleyen, onların önemini vurgulayan ve ÇKP'nin bu bölgelerdeki görevlerini saptayan ilk yazıdır.

Mao Zedung, bu sorunları "ÇİNGANG DAĞLARINDAKİ MÜCADELE" (1928) adlı ÇKP MK'ne raporunda daha kapsamlı bir şekilde inceler. Bu yazıda ilkesel açıdan Çin devriminin sorunlarını, bunun yanında da üs alanlarının özel sorunlarını ele aldı.

Kızıl Ordunun kurulmasından iki yıl sonra, 1929'da Mao Zedung "PARTİ İÇİNDEKİ YANLIŞ DÜŞÜNCELERİN DÜZELTİLMESİ ÜZERİNE" adlı karar tasarısını yazar. Bu iki yıl içinde Kızıl Ordunun parti örgütleri yanlış anlayışlara karşı mücadelede önemli tecrübeler kazanmışlardır. Bu yazı Kızıl Ordunun inşası için Marksist-Leninist direktiflerin verilmesine katkıda bulunur; bunun ötesinde genel olarak komünist parti inşasının bazı sorunları konusunda kuramsal öneme sahiptir.

Mao Zedung 1930 yılında "TEK BİR KIVILCIM BÜTÜN BİR BOZKIRI TUTUŞTURABİLİR" adlı mektubu yazar. Bu mektubunda Mao Zedung, Çin'de devrimin o zamanlar geri çekilmesinden dolayı ÇKP içinde ortaya çıkan karamsar akımlara

karşı mücadele etmek üzere Çin'in siyasi durumunu ince- ler ve kızıl üs bölgelerinin güçlendirilmesinin ve geniş letilmesinin propagandasını yapar.

Mao Zedung'un, Japon emperyalizminin, Çin'e karşı gittik çe artan saldırıları karşısında ÇKP'nin taktikleri sorununu cilt I'de ilk incelediği yazısı 1935 yılındaki "JAPON EMPERYALİZMİNE KARŞI TAKTİKLER ÜZERİNE" adlı rapor - dur.

İkinci devrimci iç savaşın tecrübelerini genelleştirmek ve ÇKP içinde askeri sorunlar üzerine sürdürülen büyük tartışmanın sonuçlarını çıkarmak amacıyla, Mao Zedung 1936'da "ÇİN'İN DEVRİMCİ SAVAŞINDA STRATEJİ SORUNLARI"nı yazar.

1937'de Çin'de, Çin ile Japonya arasındaki çelişmenin başçelişme haline geldiğini saptadıktan sonra, Mao Zedung "JAPONYA'YA KARŞI DİRENME DÖNEMİNDE ÇİN KOMÜNİST PARTİSİ'NİN GÖREVLERİ" adlı konuşmayı yapar. Bu konuşmada Mao Zedung ÇKP'nin bu dönemdeki görevlerini saptar ve 1935 yılında yazılmış olan "Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine" adlı yazıdan farklı olarak, Çan Kay-şek önderliğindeki Guomindang'a karşı değişik bir tavır ortaya koyar.

ÇKP'nin taktiklerindeki değişiklikler üzerine Mao Zedung'un yukarıda bahsedilen konuşmada ortaya koyduğu görüşleri tartışmaya açılır. Tartışma içinde ortaya çıkan sorunları ve çelişkileri açıklığa kavuşturmak için Mao Zedung 1937'de "MİLYONLARCA KİTLEYİ JAPONYA'YA KARŞI MİLLİ BİRLEŞİK CEPHEYE KAZANIN" adlı konuşmayı yapar.

Yine 1937 yılında Mao Zedung, Çin devriminin pratiğinin özelliklerini hesaba katmak istemeyen sol oportünist görüşlere karşı mücadelede silah olmak üzere "PRATİK ÜZERİNE" ve "ÇELİŞME ÜZERİNE" adlı iki felsefi yazısını yazar. Mao Zedung aynı zamanda ÇKP'nin Japon saldırısından dolayı yapmak zorunda kaldığı taktik değişikliği felsefi yönden de gerekçelendirmeyi amaçlar. Bu iki yazı, Mao Zedung ve ÇKP önderliğinin en zor şartlar altında bile Marksist Leninist teori ile ciddi bir şekilde meşgul olduklarının bir işaretidir. Bu iki yazının bazı bölümleri üzerine

yürütülmesi gereken tartışmadan bağımsız olarak, bu iki yazıyı Mao Zedung'un teorik-felsefi alanda başarısı olarak gördüğümüzü burada vurgulamak isteriz. Burada şunu saptamalıyız ki: Bu alanda Stalin dışında Komintern'in hiç bir seksiyonunun önderinin buna yakın bir başarısı yoktur.(*)

ooo-O-ooo

Mao Zedung Seçme Eserler cilt I'in aşağıdaki incelemesi dört bölümden oluşmaktadır:

İlk bölümde öncelikle devrimin demokratik aşamasının ana sorunları; Çin devriminin bu aşamadaki niteliği; demokratik devrimin anti-feodal görevleri ile anti-emperyalist görevleri arasındaki ilişki; proletaryanın egemenliği; ve komünist partisinin ve proletaryanın demokratik devrimden sosyalist devrime geçişe yöneltilmesi sorunları incelenmektedir.

İkinci bölümde Mao Zedung'un askeri çizgisi sorunu ve özellikle kırsal alandaki kurtarılmış bölgeler sorunu incelenmektedir. Bu bölümün son kısmında, sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerin komünistleri için önemli olan bir sorunu, yani kırda ve şehirde çalışma arasındaki bağı, bu ikisi arasındaki ilişkiyi ve bazı şartlarda birine ağırlık verme gerekliliği sorununu inceleyeceğiz.

Üçüncü bölüm, aslında o zamanın tam ve kapsamlı olarak bilinmesini önşart koşmaktadır, çünkü bu bölümde taktik sorunlar, özellikle anti-Japon birleşik cephe sorunu ele alınmaktadır. Bu bölümde bilinçli olarak ayrıntılar üzerinde değil, taktiğin temel sorunları üzerinde durulmaktadır. Anti-Japon birleşik cephenin ana sorunları; işçi-köylü diktatörlüğü sloganı gibi bir önceki dönemin bazı sloganlarının geri çekilmesi ve yeni durumda Amerika ve

---

(*) Mao Zedung'un bu iki felsefi yazısının etraflı bir incelenmesi kendi başına çok önemli bir görevdir. Yakın bir zamanda kesinlikle yerine getirilmesi gereken bu görevi, cilt I'in elinizde olan incelenmesi çerçevesinde yerine getiremezdik.

İngiltere'nin uşaklığını yapan kompradorların bir bölümü-
nün anti-Japon birleşik cepheye katılmasının olası görül-
mesidir.

Dördüncü bölümde (Cilt I'de olan materyalden dolayı sade-
ce değinebildiğimiz ve cilt II, III ve IV'ün incelenme -
sinde daha geniş bir şekilde ele alınması gereken) parti
sorunları, parti inşası sorunları, ideolojik eğitim ve an-
ti-Marksist görüşlerin ve hizipçi önderlerin partiden te-
mizlenmesi mücadelesi ele alınmaktadır.

ooo-O-ooo

I. MAO ZEDUNG'UN DEVRİMİN DEMOKRATİK AŞAMASI HAKKINDAKİ TEMEL GÖRÜŞLERİ MARKSİZM-LENİNİZMİN ÇİN ŞARTLARINDA USTACA UYGULANMASIDIR

1. Çin'de demokratik devrimin niteliği

Devrimin demokratik aşamasını, proletaryanın egemenliğine karşı olduğu şeklinde karalayan, "süper-proleter" görünümlü bir görüş vardır. Cilt I, Mao Zedung'un troçkist özlü bu sapmaya karşı acımasız bir mücadele yürüttüğünü göstermektedir. Mao Zedung "YENİ DEMOKRASİ ÜZERİNE" (Seçme Eserler, cilt II, 1940) adlı yazısında bu sorun üzerine teorik olarak kapsamlı bir şekilde tartışır ve yeni demokratik devrim (*) olan Çin devriminin, proleter dünya devriminin bir parçası olduğunu açıklar. Fakat, cilt I'de de tekrar tekrar Çin'de devrimin o zaman demokratik nitelikte olduğunu ve bu niteliğin proletaryanın ve komünist partisinin önderliğini dıştalamadığını, tam tersine bunu gerekli kıldığını ve bunun neden böyle olduğunu ortaya koyar.

Mao Zedung cilt I'de ele aldığı Çin devriminin değişik alt-aşamalarında devrimin o zamanki demokratik aşamasında anti-emperyalist ve anti-feodal bir devrim olduğunu vurgular.

1928'de, ÇKP'nin çizgisinin Komintern'in kararıyla uyum içinde olduğu vurgulanmakta ve şöyle denmektedir:

> " Çin'in hala burjuva demokratik devrimi aşamasında olduğuna şüphe yoktur. Çin'de köklü bir demokratik devrim programı, dışta tam anlamı ile milli kurtuluşa ulaşmak için emperyalizmin yıkılmasını; içte de, şehirlerde komprador sınıfın iktidar ve nüfuzunun yok edilmesini, köylerdeki feodal ilişki -

---

(*) Mao Zedung cilt I'de henüz "yeni demokratik devrim" kavramını kullanmıyordu. Bu kavram ilk defa cilt II'de kullanılmaya başlandı. CiltII'yi incelerken bu sorunu ele alacağız.

lerin ortadan kaldırılmasını sağlamak amacı ile toprak devriminin tamamlanmasını ... kapsamaktadır. ("Çingang Dağlarındaki Mücadele",1928, SE I,sf.125)

Mao Zedung feodalizm ile emperyalizm arasındaki bağ üzerine şunları yazmaktadır:

" ... köylük bölgelerdeki demokrasinin güçleri, köylük bölgelerdeki feodalizmin güçlerini yıkmak için ayaklanmıştır. Yerel zorbalar, mütegallibe ve yasa tanımayan toprak ağalarından meydana gelen ataerkil-feodal sınıf, binlerce yıllık zorba yönetimin temelini oluşturmuştur ve emperyalizmin, savaş ağalığının ve yiyici bürokrasinin de temel taşıdır." ("Hunan'daki Köylü Hareketine İlişkin Bir Araştırma Üzerine Rapor",1927, SE I, sf. 36)

Çin'deki demokratik devrimin çeşitli alt-aşamalarında, özellikle "sol" sapmalara karşı, devrimin demokratik niteliğini hala koruduğu vurgulanır. Örneğin, Mao Zedung ve ÇKP, Çin devriminin tarım devrimi alt-aşamasında şunları saptıyor:

" ... Partinin VI. Milli Kongresince saptanan siyasi ve örgütsel çizgi doğrudur; yani devrim bugünkü aşamasında sosyalist değil, demokratiktir... " ("Tek Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkırı Tutuşturabilir",1930, SE I, sf. 158; ayrıca bkz. SE I, not 7, sf. 166)

Yine 1935'de Mao Zedung Japon emperyalizmine karşı mücadele taktiklerinin geliştirilmesi konusunu işlerken, şuna da değinmektedir:

" Şimdiki aşamada Çin devriminin hala bir proleter sosyalist devrimi değil de, bir burjuva-demokratik devrimi niteliğini taşıdığı son derece açıktır. Sadece karşı-devrimci troçkistler Çin'in burjuva-demokratik devrimi aşamasını tamamladığı ve bundan sonraki herhangi bir devrimin ancak sosyalist nitelikte olabileceği gibi saçmalıklardan söz ediyorlar. 1924-1927 devrimi tamamlanamayan ve yenilgiye uğrayan bir burjuva-demokratik devrimiydi. 1927'den

buyana önderlik ettiğimiz toprak devrimi de, kapitalizme değil, emperyalizme ve feodalizme karşı yürütüldüğü için burjuva-demokratik nitelikte bir devrimdir." ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine". 1935, SE I, sf. 217)

Mao Zedung Çin devriminin niteliğinin demokratik olduğunu ve emperyalizme ve feodalizme karşı mücadelenin bu devrimin iki temel görevi olduğunu tespit ederken, Çin'in genel toplumsal-ekonomik durumunun yarı-sömürge yarı-feodal bir ülke olduğu Marksist-Leninist değerlendirmesine ve sınıfların buna uygun tahliline dayanıyordu.

Cilt I'de ilk yazının "Çin Toplumundaki Sınıfların Tahlili" olması bir rastlantı değildir. Bu yazının merkezinde bu yazıda tahlil edilen sınıflardan veya tabakalardan herhangi birinin değil de neden proletaryanın, devrimin demokratik aşamasına ve sosyalist aşamaya geçmesinin önşartlarının yaratılmasına önderlik etmesi gerektiği yatmaktadır.

2. Çin Devriminin Demokratik Aşamasında Sınıflar ve Proletaryanın Egemenliği

"Çin Toplumundaki Sınıfların Tahlili" yazısıyla Mao Zedung, "**devrimin gerçek dostlarını düşmanlarından**" ayırmayı amaçlıyor ve şu sonuca varıyordu:

> " Özetlersek, düşmanlarımız, emperyalizmle işbirliği içinde olan herkes, yani savaşağaları, bürokratlar, komprador sınıf, büyük toprakağası sınıfı ve onlara bağlı aydınların gerici kesimidir. Devrimimizin önder gücü, sanayi proletaryasıdır. En yakın dostlarımız, bütün yarı-proletarya ve küçük burjuvazidir. Yalpalayan orta burjuvaziye gelince, sağ kanadı düşmanımız, sol kanadı da dostumuz durumuna gelebilir. Ama biz, her zaman tetikte olmalı ve saflarımız arasında karışıklık yaratmalarına izin vermemeliyiz." (a.g.e, sf. 27) (*)

Mao Zedung 1936'da, ilkesel olarak Çin'deki bütün devrimci savaşlar için şunun üzerinde durur:

> " Bu devrimci savaşın her türlü üç döneminde de (1924-1927, 1927-1936, 1936 ve sonrası -YN) Çin proletaryası ve onun partisi olan Çin Komünist Partisi savaşa önderlik etmektedir ve edecektir.

(*) Bu ilişkide, Mao Zedung'un demokratik devrim aşaması için geçerli bir tahlilinin yorumsuz olarak 1966'da "Kızıl Kitap"ta (sayfa 17 alm.) alıntı olarak basılması eleştirilmektedir. Bu, doğal olarak, sosyalist devrimde de "ulusal burjuvazi"nin böyle bir dost ve düşman kesimlere ayrılmasını doğru bulan güçlere cesaret vermiştir.

Bu arada ilkesel olarak alıntı derlemelerini reddetmediğimizi vurgularız. Sorun; ya belirli dönemler için geçerli olan açıklamaların tarihsel bağının özellikle titiz bir şekilde ortaya konması gerektiği, ya da böyle derlemelerin tarihin belirli dönemlerinden bağımsız uzun bir süre için, örneğin emperyalizm ve proleter devrimi çağının tümü için geçerli teorik genel doğru niteliğindeki sorunlarla sınırlandırılması gerektiğidir.

Çin'in devrimci savaşında baş düşmanlar, emperya - lizm ile feodal güçlerdir. Çin burjuvazisi belli tarihi dönüm noktalarında devrimci savaşa katılabi lir, ancak bu sınıf, bencilliği ve siyasi ve iktisadi bakımdan bağımsız olmaması nedeniyle Çin'in devrimci savaşını kesin zafere ulaştırmaya istek - sizdir ve ona önderlik edemez. Çin'in köylü kitleleri ve şehir küçük burjuvazisi devrimci savaşta etkin bir görev almak ve onu kesin zafere ulaştırmak istiyorlar. Onlar devrimci savaşta temel güç - lerdir; ancak küçük üretici durumunda olduklarından dar bir bakışaçısına sahiptirler.... dolayı - sıyla savaşta doğru bir önderlik yapamayacak durum dadırlar." ("Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları", 1936, SE I, sf. 246)

Çin proletaryasının egemenliği elde etmek için mücadele etmesi gereken sınıf burjuvaziydi. Mao Zedung şunu saptı yor:

" Önderliği ele geçirmek için bizimle yarışacak olan burjuvazidir."("Milyonlarca Kitleyi Japonya'ya Karşı Milli Birleşik Cepheye Kazanın",1937, SE I, sf. 369)

Çin devriminde egemenlik uğruna mücadelede (proletaryanın -ÇN) rakibi öncelikle Çin burjuvazisinin emperyalizme karşı mücadelede belirli devrimci potansiyeli olan ve bundan dolayı Çin halk kitlelerinin mücadelelerinde ön - der rolü oynayabilecek bölümü, yani Mao Zedung'un "ulu - sal burjuvazi" (*) olarak tanımladığı esas olarak Çin orta burjuvazisiydi.

" Orta burjuvazi. Bu sınıf Çin'in şehirleri ve köy lük bölgelerindeki kapitalist üretim ilişkilerini temsil etmektedir. Esas olarak milli burjuvazinin meydana getirdiği orta burjuvazi...." ("Çin Toplumundaki Sınıfların Tahlili",1926, SE I, sf. 20)

Mao Zedung aynı yazıda burjuvazinin bu bölümünün devrimdeki ikili rolü üzerine şunları söyler:

(*) Bunun için bkz. Not 1,"'Ulusal Burjuvazi' Kavramının Kullanılması Üzerine"

" Çin'de devrime karşı t u t a r s ı z bir tutum takınır; yabancı sermayenin darbeleri ve savaşağalarının baskısı altında inlerken, emperyalizme ve savaşağalarına karşı, bir devrimin gereğini duyar ve devrimci hareketi destekler; ancak ülke içinde proletaryanın devrime militanca katılması ve ülke dışında da uluslararası proletaryanın etkin desteği sonucunda, devrimin, kendi sınıfının büyük burjuva olma umudunu tehdit ettiğini sezince, devrime karşı kuşkucu bir tutum alır." (a.g.e., sf.20)

Mao Zedung'a dayanarak, Çin gibi ülkelerdeki burjuvazinin bölümleri ile işbirliği olasılığını her zaman için vazgeçilmez bir gereklilik haline getirmeye çalışanlara Mao Zedung'un tekrar tekrar ulusal burjuvazinin çelişkili niteliğini vurguladığını ve onun -yukarıda aktarıldığı gibi- "dost olabileceği" -olması gerektiği değil- ve "onun karşısında sürekli tetikte" olunması gerektiğini açıkca göstermek isteriz.

Bu gerçeği gözönünde tutarak Mao Zedung, Çin demokratik devriminin çeşitli dönemlerinde ulusal burjuvaziye karşı doğru bir siyaset izledi. Devrimin çıkarı için ulusal burjuvaziyle her işbirliği olanağını kullandı (1924-1927 döneminde olduğu gibi), ama bunu hiç bir zaman onun kuyruğuna takılma anlamında kavramadı. Tam tersine, tekrar tekrar devrimde önderliğin komünist partisinin elinde olmasının ve bu önderlik için mücadele etmenin vazgeçilmez gerekliliğine işaret etti.

Mao Zedung ulusal burjuvaziyi incelerken bazı ülkelerin devriminin bugünkü güncel sorunlarında çok önemli bir rol oynayan bir soruna da değindi. Bu ülkelerde ulusal burjuvazinin, o zamanki Çin'de olduğu gibi, ikili bir niteliği ve sınırlı da olsa devrimci bir potansiyeli bulunmaktadır. Bu, ulusal burjuvazi ile komünistlerin, devrimin demokratik aşamasında işbirliği yapma olanağını yaratmaktadır. Mao Zedung şunu saptadı:

" Ancak bu sınıfın, milli burjuvazinin hakimiyeti altında bir iktidar kurma çabasının gerçekleşmesi pek mümkün değildir. Çünkü günümüz dünya koşullarında iki büyük güç yani devrim ile karşı-devrim

son bir mücadeleye girişmişlerdir." ("Çin Toplumundaki Sınıfların Tahlili",1926, SE I, sf.20)

Mao Zedung, "ulusal burjuvazinin zayıflığının" "yeni kazanılmış bir hastalık" olmadığını, tam tersine;

"... başından itibaren taşıdığı bir hastalık" olduğunu, 'Yarı sömürge bir ülkenin başlıca siyasi ve ekonomik özelliklerinden biri, milli burjuvazinin zayıf..." ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine",1935, SE I, sf. 201-202)

olması olduğunu vurguladı.

Mao Zedung'un bu söyledikleri ulusal burjuvazinin ikili niteliğini pratikte reddeden "Üç Dünya Teorisi" (*) taraftarlarına karşı bir silahtır. "Üç Dünya Teorisi" taraftarları sorunun sadece bir yanını, yani devrimin ulusal burjuvazi tarafından desteklenmesi olasılığını hesaba katmakta ve sözüm ona ulusal burjuvazinin iktidarda olduğu ülkelerden bahsedecek ve bu ülkelerin desteklenmesi çağrısı yapacak kadar ileriye gitmektedirler. Böylece emperyalizm çağında bu ülkelerde ulusal burjuvazinin iktidarda olmadığını, siyasal ve ekonomik zayıflığından dolayı devrilmesi gerekenin emperyalizmin uşağı kompradorların olduğunu gizliyorlar.

Mao Zedung'un önemli yanlarından biri, köylülerin Çin devrimindeki rolü hakkında doğru ve tutarlı bir Marksist Leninist görüşe sahip olması ve bunu ÇKP içinde güçlü oportünist akımlara karşı egemen kılmasıdır. Köylülüğün rolünün doğru değerlendirilmesi için ve ÇKP'nin köylülük içinde uygun bir politika uygulaması için (Mao Zedung -ÇN) öncelikle Çen Du Siyu önderliğindeki oportünist akıma karşı mücadele etti. Çen Du Siyu 1927'deki karşı-

---

(*) Bunun için; bkz. 'Teng Hsiao-ping'in Üç Dünya Şemasının Eleştirisi, 'Kızıl Bayrak'- 'B.Berlinli Komünist' ve 'Akıma Karşı' Yazı Kurullarının Ortak Açıklaması", "'Ulusal Burjuvazinin Diktatörlüğü' Çürük Rüyası" adlı bölüm ("Kızıl Bayrak" S. 165; "B.Berlinli Komünist" S. 3; " Akıma Karşı" S. 6; sf. 34-35)

devrimci darbeyi yapacak olan gerici akım Guomindang için de güçlendiği sırada, hala Guomindang'la işbirliğine öncelik tanıyor ve köylülüğün artan devrimci mücadelesine aldırış etmiyor ve onu desteklemek istemiyordu.

Mao Zedung çeşitli yazılarında köylülerin durumunu tahlil etti, bir sınıf tahlili yaptı, onların devrimci mücadelelerine tavır takındı ve bunun komünistlerin önüne koyduğu görevleri formüle etti. Bu ilişkide, 1926 yılında yazdığı "Çin Toplumundaki Sınıfların Tahlili" ve 1935 yılında yazdığı "Köylük Bölgelerdeki Sınıfları Nasıl Ayırtetmek Gerekir?" adlı yazıları belirtilebilir. Mao Zedung'un kırsal alanda nüfusun farklılaşması hakkında sahip olduğu derin bilgisi tartışma götürmez. "Hunan'daki Köylü Hareketine İlişkin Bir Araştırma" (1927)daki gibi köylülerin toplumsal durumunun ve siyasal mücadelelerinin anlatımı Çin devriminin en mükemmel belgeleri arasında yer almaktadır.

Mao Zedung'u "köylü filozofu" (*) olarak göstermek isteyenlere karşı, Mao Zedung'un köylülüğün ikili niteliği konusunda açık olduğu ve devrimde onların devrimci olanaklarını hiç de abartmadığı vurgulanmalıdır.

Mao Zedung demokratik devrimde köylülüğün rolünü esaslı bir şekilde açıkladı. Bunu, bir yandan -yukarıda aktarıldığı gibi- köylülüğün "devrimci savaşta temel güç" olduğunu vurgulayarak, bir yandan da köylülerin devrimin öncü gücü olmalarını engelleyen küçük üretici özelliğinden doğan "dar siyasi bakışaçısına" işaret ederek yaptı. (Bkz. SE I, sf.246)

Nüfusun ana kitlesini oluşturan köylülüğe önderlik ederken proletaryanın görevlerinin büyüklüğü açıktır.

(*) Bunun için bkz. Not 3; "Enver Hoca'nın Mao Zedung Seçme Eserler Cilt I'in Bölümlerine Eleştirisi Marksist-Leninist Temeller Üstünde Yükselmiyor", Madde a) "Enver Hoca, Mao Zedung'un Devrimde Proletaryanın Hegomonyasının Yerine Köylülüğün Hegomonyasını Koyduğunu İddia Ediyor".

Çin'de sanayi proletaryasının sadece 2 milyon olmasına rağmen genel olarak proletaryanın olduğu gibi, Çin proletaryasının devrimde diğer sınıflar ve tabakalar üzerinde egemenliğini kurmasının nedenleri üzerine Mao Zedung şunları yazdı:

> "Sayıca fazla olmamakla birlikte, sanayi proletaryası Çin'in yeni üretici güçlerini temsil eder, modern Çin'in en ilerici sınıfıdır ve devrimci hareketin önder gücü durumuna gelmiştir... Sanayi işçilerinin bu durumda olmalarının birinci nedeni, birarada bulunmalarıdır. Halkın başka hiç bir kesimi böylesine yoğun bir biçimde birarada değildir. İkinci neden, ekonomik durumlarının kötülüğüdür. Her türlü üretim olanağından yoksun kılınmışlardır; ellerinden başka bir şeyleri kalmamıştır; asla zengin olma umutları yoktur; üstelik emperyalistler, savaşağaları ve burjuvazi tarafından en amansız bir biçimde ezilmektedirler. Özellikle iyi savaşçılar olmalarının nedeni budur." ("Çin Toplumundaki Sınıfların Tahlili",1926 SE I. sf.25-26)

Bundan yola çıkarak Mao Zedung, çeşitli kereler ve değişik bakış açısından, proletaryanın egemenliği ele geçirmesi ve bunu nasıl yapması gerektiğini açıkladı. Örneğin cilt I'de şunlar söylenmektedir:

> " Proletarya önderliği, devrimde zafere ulaşmanın biricik anahtarıdır... Çünkü yarı-sömürge bir ülke olan Çin'de, köylü mücadelesi işçilerin önderliğinde gelişmezse devrim başarısızlığa mahkumdur." ("Tek Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkırı Tutuşturabilir" 1930, SE I, sf.159)

Mao Zedung aynı anlamda şunları vurguluyor:

> " Çin'in ivedilikle bir burjuva-demokratik devrimine ihtiyacı vardır ve bu devrim yalnız proletarya önderliğinde tamamlanabilir." ("Çin'de Kızıl Siyasi İktidar Niçin Varolabilir?" 1928, SE I,sf.82,ayrıca bkz. sf. 246-247 ve 348-349)

Ve devrimci savaş yönetimi konusunda şuna işaret ediyor:

> " Bu çağda proletarya ve Komünist Partisinin önderliği altında olmayan, ya da onun önderliğinden çı - kan herhangi bir devrimci savaş, yenilgiye uğramaya mahkumdur. Bu nedenle yalnız proletarya ve Komünist Partisi köylülüğe, şehir küçük burjuvazisine ve burjuvaziye önderlik edebilir." ("Devrimci Savaşın Stratejik Sorunları",1936, SE I, sf.246-247)

Bütün bu bölümlerden, Mao Zedung'un devrimin demokratik aşamasının zaferini veya yenilgisini proletaryanın egemenliğine bağımlı kıldığı açıkca ortaya çıkmaktadır. Sadece bu kadar değil, Mao Zedung'un üzerinde durduğu gibi demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş, tabii ki, proletaryanın önderliği olmadan olanaksızdır. Çünkü:

> "... proletarya önderliği... demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş olasılığını yaratmıştır." ("Çelişme Üzerine",1937, SE I, sf, 441)

Son olarak, bize özellikle önemli gözüken başka bir bakış açısına işaret etmek istiyoruz. Mao Zedung'un, proletaryanın egemenliğinin Komünist Partisinin önder rolü tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği yolundaki sayısız direktifleri yalnızca proletaryanın egemenliğinin gerçekleştirilmesi sorunundan oluşmamaktadır.

Mao Zedung, ideolojik siyasal önderliğin, işçilerin kentlerden köylere gitmesiyle, işçi temsilcilerinin Kızıl Orduda ve partinin yönetici organlarında belirleyici bir rol oynamalarıyla, işçilerin kurtarılmış bölgelerin yönetimine belirleyici bir şekilde katılmalarıyla tamamlanması gerektiğini vurguladı. Mao Zedung, ilk önce bu konular karmaşası hakkında etraflıca şunları anlattı:

> " Kanımızca proletaryanın ideolojik önderliği sorunu çok önemlidir. Hemen hemen tamamen köylülerden oluşan sınır bölgesi illerindeki parti örgütleri, proletaryanın ideolojik önderliği olmazsa doğru çizgiden saparlar." ("Çingang Dağlarındaki Mücadele", 1928, SE I, sf. 125)

Mao Zedung bunun dışında aynı zamanda; şunun gerekli olduğunu vurguladı:

> "... hükümet organlarındaki işçi temsilcilerinin sayısını da arttırmalıyız.Bütün Parti kademelerindeki yönetici organlarda da işçi... oranı artırılmalıdır." (a.g.e.,sf. 125)

Böylece Mao Zedung çok açık bir şekilde proletaryanın veya onun öncüsünün ideolojik önderliğini birinci sıraya koydu. Bu önderliğin garantiye alınması için, yönetici organlarda proletaryanın buna uygun ağırlığının kaçınılmaz olduğunu açıklığa kavuşturdu.

3. Demokratik Devrimden Sosyalist Devrime Geçiş

Çin gibi ülkelerde anti-emperyalist, anti-feodal devrim sosyalizm için mücadelenin sadece birinci aşamasını oluşturur. Lenin ve Stalin'in açıkladıkları gibi, demokratik devrim sosyalist devrime dönüşmelidir. Mao Zedung da, bu anlamda Çin devriminin bir alt aşamadan bir sonraki yüksek aşamaya geçmesi gerektiğinin propagandasını yaptı ve bu iki aşama arasındaki ilişkinin üzerinde durdu:

> " Sosyalist devrimin maddi temellerini atabilmek için, önce böyle bir demokratik devrim aşamasından geçmek zorundayız." ("Çingang Dağlarındaki Mücadele" 1928, SE I, sf. 125-126)

1937'de Mao Zedung, bazı yoldaşların devrimin perspektifleri hakkındaki sorularını şöyle yanıtladı:

> " Biz sosyalizm için mücadele ediyoruz... Bugünkü çabalarımız ilerdeki yüce hedefimize yönelmiştir; bu hedefi gözden kaçırırsak komünist olmaktan çıkarız. ... Biz, devrimci geçiş teorisinin savunucularıyız, ve demokratik devrimden sosyalizme geçilmesini savunuyoruz." ("Milyonlarca Kitleyi Japonya'ya Karşı Birleşik Cepheye Kazanın",1937, SE I,sf. 369)

Enver Hoca'nın, Mao Zedung'un tam da II. Enternasyonalin önderleri gibi sosyalizme doğru geçişin önşartı olarak, başlı başına burjuvazinin egemen olduğu bir tarihsel dönem olması gerektiğini savunduğu yolundaki suçlamalarının

tersine; Mao Zedung'un "Çin devriminin, kapitalist pers - pektiften kaçınabileceği" ve;

> " Batı ülkelerinin eski tarihi yolunu tutmadan, yani bir burjuva diktatörlüğü döneminden geçmeden... ("Çelişme Üzerine",1937, SE I, sf.429)

doğrudan sosyalizme geçilebileceğini" açıkca ortaya koyduğu vurgulanmalıdır.

Proletaryanın egemenliği ile ilişkili olarak şunun da çok iyi anlaşılması çok önemlidir: Mao Zedung, genel olarak Çin'de demokratik devrimin çok önceleri, ÇKP'nin kurulmasından önce başladığından yola çıkıyordu. Ve fakat burjuvazinin devrime önderlik ettiği bir dönemde, bu devrimi sosyalist devrime dönüştürmek imkansızdı. Proletaryanın demokratik devrime önderlik etmesiyle bu olanak doğdu. Mao Zedung, bunu açık bir şekilde vurguladı:

> " Başka bir deyişle, proletarya önderliği... demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş olasılığını yaratmıştır vb. Devrimin burjuva önderliğinde bulunduğu dönemde bunların hiç biri mümkün değildi." (a.g.e, sf. 411-412)

Mao Zedung, devrimin o zaman sürdürülen demokratik aşamasıyla gelecekteki aşamasının -sosyalist devrimin- birbirinden kesinlikle ayrılması gerektiğini açıklamayı ihmal etmiyordu. Bunun yanında da, özellikle burjuvazinin saflarından bazı güçleri kaybetmemek için, sosyalizmin ve bir bütün olarak devrimin gelecekteki aşamasının propagandasından vazgeçmek isteyen sağ oportünistlere ödün verilmesine karşı çıktı. O şunu vurguladı:

> "Komünistler, burjuva-demokratik devrimi aşamasından geçerek ulaşacakları sosyalizm ve komünizm ülkülerini hiç bir zaman terketmeyeceklerdir. Çin Komünist Partisinin kendi siyasi ve iktisadi programı vardır. Azami programı, sosyalizm ve komünizmdir." ("Japonya'ya Karşı Direnme Döneminde Çin Komünist Partisinin Görevleri",1937, SE I, sf. 345)

Devrimin demokratik aşamasında sosyalizm için gerekli propagandanın tam önemini kavramak için, Çin'in o zamanki durumu göz önüne alınmalıdır. Çok geri bir ülke olan Çin'

de, örneğin batının sanayi bakımından çok gelişmiş ülkelerinde olduğu gibi nüfusun çoğunluğuna sosyalizm perspektifi doğrudan tarif edilemiyordu. Fakat sosyalizm ve komünizmin hedef olarak propaganda edilmesi, gelecekte sosyalizme geçişi garanti altına almaya yardım edecek olan temel ideolojik propagandist eğitimdi.

Görüşümüze göre, demokratik devrim aşamasında, mücadelenin Japon emperyalizmine karşı yoğunlaştırıldığı bir zamanda, "anavatan'ın kurtarılması" için mücadele edildiği bir zamanda; azami programın propagandasında ısrar etmiş olması Mao Zedung'un değerini daha da arttırmaktadır. Örneğin Fransa,İtalya veya Almanya'nın -ki bütün bunlar sanayi bakımından gelişmiş ülkelerdir- komünist partilerinin Hitler faşizmi dönemindeki teori ve pratiğinin kaba bir incelenmesi bile, Mao Zedung'un bu alandaki sağ oportünizm tehlikesine karşı, bu partilerin önderlerinden çok daha esaslı bir şekilde mücadele ettiğini gösterir.

Bunun vurgulanması, AEP ve onun taraftarları, Mao Zedung'u demokratik devrimi sosyalist devrime dönüştürmek uğruna mücadele etmemekle ve birinin diğerine geçmesinin propagandasını yapmamakla suçladıklarından dolayı da öncelikle büyük önem kazanmaktadır. (X)

Mao Zedung kendisinin "demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi teorisinin savunucusu" olduğunu ilan ettikten sonra, devrimin demokratik aşamasından sosyalist aşamasına nasıl ve hangi hızla geçileceği süreci hakkında şunları yazıyor:

> " Burjuvazinin ağır bastığı durumdan proletaryanın ağır bastığı duruma geçiş, uzun bir mücadele sürecini kapsar. Önderlik için verilen bu mücadelede zafer, Komünist Partisinin, hem proletaryanın, hem de köylülüğün ve şehir küçük burjuvazisinin siyasi bilinç ve örgütlenme düzeyini yükseltmek için yaptığı çalışmaya bağlıdır." ("Milyonlarca Kitleyi Japonya'ya Karşı Milli Birleşik Cepheye Kazanın", 1937, SEI, sf.369)

(X) Bunun için bkz. Not 3 madde b) "Enver Hoca, Mao Zedung'un burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi gerektiği görüşünü savunmadığını iddia ediyor."

Görüşümüze göre, Mao Zedung'un bu açıklamaları, Lenin tarafından vurgulanan ilke ile tamamıyla uyum içindedir. "Birincisiyle ikincisi (burjuva demokratik devrimle sosyalist devrim y.n.) arasına bir tür Çin Seddi çekmeye kalkmak, proletaryanın hazırlık ve köy yoksullarıyla birleşme derecesinden başka bir sınır koymak Marksizmi iyice tahrif etmek, kabalaştırmak, onun yerine liberalizmi koymak demektir." (Lenin "Proleter Devrimi Ve Dönek Kautsky", 1918, sf. 151, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, 1976 -altını çizen Lenin)

Mao Zedung'un bu tespitlerinin altını çiziyoruz. Çünkü bunlar hem Mao Zedung'un bundan sapan açıklamaları (X) üzerine tartışırken, hem de Çin bir sanayi ülkesi haline geldikten sonra sosyalist devrim yapmayı tasarlayan Liu Şao Çi ve hempalarının açıkca propagandasını yaptığı "üretici güçler teorisi" konusunda çok yararlı olacaktır.

Son olarak, Mao Zedung'un demokratik aşamanın amacının kapitalizmin bir bütün olarak yok edilmesi değil, emperyalizme bağımlı kapitalizmin, yani komprador kapitalizmin yokedilmesi olduğunu vurgulaması hakkında bazı notlar: Mao Zedung çok kereler, demokratik devrimde yurtiçi kapitalist üretim ilişkilerinin taşıyıcısı olan burjuvazinin (henüz) sınıf olarak ortadan kaldırılmayacağını söyledi. Biz, Mao Zedung'un bu görüşlerini tamamıyla doğru bulduğumuzu ve bunların Lenin, Stalin ve Komintern'in bu konudaki bakış açısı ile tamamen uyum içinde olduğu görüşünde olduğumuzu vurgularız. Mao Zedung şunu açıkladı:

> " Burjuva-demokratik devrimi döneminde halk cumhuriyeti, emperyalist ve feodal mülkiyet dışındaki özel mülkiyeti kamulaştırmayacak ve milli burjuvazinin sanayi ve ticaret işletmelerine el koymak şöyle dursun, onların gelişmesini teşvik edecektir. Emperyalist ya da Çin'li hainleri desteklemeyen bütün mil

---

(X) Görüşümüze göre problematik olan, Mao Zedung'un sosyalist devrime geçişin önşartları hakkında bazı açıklamalarını (bkz. SE cilt I, sf. 217-218 ve'369) Seçme Eserler cilt II, III ve IV üzerine tartışma sayısı çerçevesi içinde incelemek istiyoruz.

li kapitalistleri koruyacağız. Demokratik devrim aşamasında emek ile sermaye arasındaki mücadelenin bir sınırı vardır. Halk cumhuriyetinin iş yasaları, işçilerin çıkarlarını koruyacak, ancak milli burjuvazinin kar etmesini ve sanayi ve ticaret işletmesini de önleyemeyecektir. Çünkü böyle bir gelişme emperyalizmin zararına, Çin halkının ise yararınadır. ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine", 1935, SE I, sf. 216)

Burada, demokratik devrimle sosyalist devrimin iç içe geçmişliği ortaya çıkmaktadır. Demokratik aşamada burjuvazinin bazı bölümlerinin mülksüzleştirilmesi; burjuvazinin sınıf olarak ortadan kaldırılması siyasetinin bir parçası olarak, sosyalist devrimin bir parçası olarak değil; başka nedenlerden, öncelikle vatan hainiyse ve vatan haini olduklarından uygulanır. Ama aynı zamanda da, gerçekte sosyalist devrime geçişin bir unsuru belirmeye başlar veya bu yönde ilk adım atılır.

Başka şekilde ifade edersek: Mao Zedung'un devrimin demokratik aşamasında doğrudan burjuvazinin sınıf olarak tümüyle ortadan kaldırılması hedefini koymamış olması tamamıyla doğrudur ve hiç bir şekilde sosyalist perspektifi veya demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi perspektifini reddettiğinin işareti değildir. Bundan dolayı, bunu iddia etmek veya bu iddiayı tarihsel ilişkisinden koparılmış alıntılarla kanıtlamaya çalışmak tamamıyla yanlıştır.

II. KENTLERİN KIRSAL ALANLARDAN KUŞATILMASI

Mao Zedung'un eseri üzerine tartışmada, modern revizyonistler uzun zamandan beri, AEP de ve son zamanlarda, Çin'de devrimci savaşın yasaları ve askeri çizgi sorunları ile proletaryanın hegemonyası ve köylülüğün rolü sorunlarını tamamıyla caiz olmayan bir şekilde aynı kefeye koymaktadırlar. Şüphesiz bu iki sorun tamamıyla birbirinden bağımsız olarak görülemezler. Ancak savaş yönetiminin, proletaryanın egemenliği ile karıştırılmaması gereken kendine özgü yasaları olduğu kavrandıktan sonradır ki bunlar arasındaki gerçek ilişki kavranabilir, görülebilir ve bunlar üzerine tartışılabilir.

Örneğin Çin'in özellikleri, diğer ülkelerde olduğu gibi burada da devrim için proletaryanın egemenliğinin gerekliliğini değiştirmez. Ama Çin'in özellikleri bu ülkede savaş yönetimi yöntemlerini ve askeri çizgiyi belirleyici bir şekilde etkiler.

Mao Zedung, cilt I'de askeri çizgi sorununa öncelikle şu dört yazısında değinmektedir: "Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" (Aralık 1936), "Cingang Dağlarındaki Mücadele" (1928), "Çin'de Kızıl Siyasi İktidar Niçin Var olabilir?" (1928) ve "Tek Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkırı Tutuşturabilir" (1930). Mao Zedung'un askeri sorunlar üzerine sürdürülen tartışmayı özetlediği ve ikinci devrimci iç savaş döneminin tecrübelerini değerlendirdiği ilk yazısının merkezi önemi vardır. İki tip savaş -haklı ve haksız savaşlar- ve devrimci savaşta proletaryanın egemenliği hakkındaki ilkesel Marksist-Leninist görüşlerden yola çıkan Mao Zedung, askeri görüşler üzerine bütünlük içinde bir sistem geliştirmiş ve Çin gibi bir ülkede savaş yönetiminin özellikleri üzerine daha dikkatli incelenmesi gereken direktifler vermişti.

Mao Zedung askeri çizgi hakkındaki bazı görüşlerini (x)

(x) Mao Zedung Seçme Eserler cilt II, III ve IV üzerine yakın bir gelecekte yayınlayacağımız tartışma sayısında Mao Zedung'un askeri çizgisi sorununu incelemeye devam edeceğiz.

incelemeden önce, bu sorunun gerekli olan derinliğine incelemesinin henüz içinde bulunduğumuzu belirtmek isteriz. Bu sorunun tamamıyla anlaşılabilmesi için Mao Zedung'un askeri sorunlar üzerine yazdığı bütün yazıların, yazıldığı ilişki içinde etraflıca incelenmesinin yanısıra; Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in bu sorunlar karmaşası hakkındaki direktiflerinin incelenmesi gerekmektedir.

1. Mao Zedung Ekim devriminin tecrübelerinden hareket etti ve Stalin'in Çin'de savaş yönetimi hakkındaki direktiflerini dikkate aldı.

Mao Zedung cilt I'deki esas askeri yazısı olan "Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları"nda şunları yazdı:

> " Sovyetler Birliği'nde Lenin ve Stalin'in yönettiği iç savaş dünya çapında bir öneme sahiptir. Çin Komünist Partisi de dahil olmak üzere bütün komünist partileri bu tecrübeyi ve bunun Lenin ve Stalin tarafından yapılan teorik özetlemesini kendilerine rehber edinirler. Fakat bu, kendi koşullarımıza mekanik bir biçimde uygulamamız gerektiği anlamına gelmez." (a.e.g., sf. 249-250)

Stalin, Sovyetler Birliği'nin askeri tecrübelerinin mekanik bir şekilde kopya edilmemesini ikaz etmişti. Stalin, Çin devriminin özelliklerinden ve üstünlüklerinden biri olarak şunu vurguladı:

> " Çin'de eski hükümetin ordularının karşısında, silahsız halk değil, devrimci ordusu tarafından temsil edilen silahlanmış halk bulunmaktadır. Çin'de silahlı devrim, silahlı karşı-devrime karşı savaşmaktadır. Bu Çin devriminin özelliklerinden ve üstünlüklerinden birisidir. Çin'deki devrimci ordunun özel önemi, tam da burada yatmaktadır." ("Çin Devriminin Perspektifleri Üzerine",1926, Stalin, Toplu Eserler cilt 8, sf.324 veya "J.V.Stalin- Çin Devrimi Üzerine" Marksist-Leninist Yazı Dizisi, sf.14)

Stalin Çin devriminin önemli görevi olarak şunun üzerinde durdu:

> "Doğrudan doğruya savaş sanatını incelemeye başlamalısınız. Savaş sanatını ikincil bir şey olarak görmemelisiniz, çünkü Çin'de bugün savaş sanatı Çin devriminin en önemli öğesini oluşturmaktadır." (a.g.e, sf.325 veya MLYD, sf. 15)

Daha 1927'de Stalin, askeri çizgi sorunu konusunda, somut olarak, büyük başşehirlere saldırmadan önce kırsal alanda güçleri toplamanın Çin için daha yararlı olacağını vurguladı:

> " Şanghay uğruna daha çok savaşlar verilecektir ve bunlar, şimdi Çangçu vb. için yapılanlara benzemeyecektir. Hayır, orada daha ciddi savaşlar olacaktır. Emperyalizm, orada emperyalist grupların en önemli çıkarları çakıştığı için, dünya çapında öneme sahip bir düğüm noktası olan Şanghay'ı öyle kolay kolay teslim etmeyecektir.
>
> Yani ilkönce Feng'le birleşmek, askeri bakımdan yeteri kadar güç kazanmak, toprak devrimini vargüçle geliştirmek, Çan Kay-şek'in cephe gerisi ve cephesini parçalamak için daha yoğun çalışmak ve ancak bunlardan sonra Şanghay meselesini bütün boyutlarıyla ortaya atmak sizce daha doğru bir davranış olmaz mıydı? Bence, daha doğru olurdu.
>
> Dolayısıyla burada Çin burjuvazisine karşı mücadelenin "gözlerden kaçırılması" hiç bir şekilde söz konusu değildir; çünkü toprak devrimi geliştikçe bunu gözlerden kaçırmak zaten mümkün olamaz. Toprak devriminin geliştiği ve daha da gelişeceği ise, bugün artık su götürmez bir gerçektir. Dediğim gibi, burada söz konusu olan, "gözlerden kaçırma" değil doğru bir mücadele taktiğinin uygulanmasıdır." (J.V.Stalin "Milli Demokratik Devrim" sf. 77-78 Aydınlık Yayınları, Temmuz, 1977)

Stalin'in bu yönde tek tek direktifleri olmasına rağmen bir dizi burjuva ve sözde devrimci "teorisyenin" bu konu

da Stalin ile Mao Zedung'un arasını kızıştırmaya, ve Stalin'in kentlerin kırlardan kuşatılması çizgisine karşı olduğunu kanıtlamaya çalıştığı bir sırada, bunlar görüşümüze göre çok önem kazanmaktadır.

Mao Zedung, kentte veya kırda savaş konusundaki direktifleri anlamanın ve devam ettirmenin yanında, kişi olarak Çin'li devrimcilerin savaş sanatını derinlemesine incelemeleri gerektiği yolundaki talebi de mükemmel bir şekilde pratiğe uygulamıştır.

Mao Zedung, Stalin ile tam bir uyum içinde şunları söyledi:

> " Tarım ekonomisinin egemen olduğu bir ülke olan Çin'de, devrimin kendine özgü niteliklerinden biri de ayaklanmaları geliştirmek için askeri eyleme baş vurulmasıdır. Merkez Komitesinin askeri çalışmayla ilgili olarak büyük bir çaba sarfetmesini salık veririz." ("Cingang Dağlarındaki Mücadele", 1928, SE I, sf. 127)

2. Çin'de Kurtarılmış Bölgelerin Kurulması Mao Zedung'un Askeri Stratejisinin Önemli Bir Parçası Ve Bütün Dünya Devrimcileri İçin Önemli Bir Ögretidir.

Halk kitlelerinin devrimci mücadelesi sayesinde bazı bölgelerde kurtarılmış Çin Sovyet bölgeler kurulduktan sonra, Mao Zedung, 1928'de yazdığı "Çin'de Kızıl Siyasi İktidar Niçin Varolabilir?" adlı yazısında Çin'de Kızıl Siyasi İktidarların hangi şartlardan dolayı varolduğunu ve geliştiğini açıkladı:

> " Birinci olarak, bu emperyalist bir ülkede ya da doğrudan emperyalist yönetim altındaki bir sömürgede ortaya çıkmaz, ancak ekonomik bakımdan geri, yarı-sömürge durumunda ve emperyalizmin dolaylı hakimiyeti altında olan Çin'de ortaya çıkabilir. Çünkü bu olağanüstü olgu, ancak başka bir olağanüstü olgunun varlığıyla, yani Beyaz rejim içinde savaş durumuyla birlikte ortaya çıkabilir, Cumhuriyetin ilk

yılından başlayarak (1912) emperyalizm tarafından dışardan, komprador ve toprak ağası sınıfları tarafından da içerden desteklenen çeşitli eski ve yeni savaşağası kliklerinin birbirine karşı durmaksızın savaşmaları, yarı-sömürge Çin'in bir özelliğidir. Böyle bir olguya emperyalist ülkelerde ve emperyalizmin doğrudan hakimiyeti altındaki sömürgelerde rastlanmaz, ancak Çin gibi emperyalizmin dolaylı hakimiyeti altındaki bir ülkede rastlanır. Bu olay şu iki nedene dayanmaktadır; yerel bir tarım ekonomisi (bütünleşmiş kapitalist bir ekonomi değil) ve emperyalistlerin, bölmek ve sömürmek için, ülkeyi etki alanlarına ayırma siyaseti. Beyaz rejim içindeki uzun süreli parçalanmalar ve savaşlar, Beyaz rejim tarafından kuşatılmış bir ya da fazla sayıda küçük Kızıl bölgenin Komünist Partisi önderliğinde doğması ve yaşaması için gerekli koşulları yaratmaktadır...

İkinci olarak, Çin'de Kızıl siyasi iktidarın ilk kez ortaya çıktığı ve uzun bir süre yaşamayı başardığı bölgeler,... demokratik devrimden etkilenmeyen bölgeler değil... 1926 ve 1927 yıllarındaki burjuva-demokratik devrimi sırasında işçi, köylü ve askerlerin geniş kitleler halinde ayaklandığı eyaletlerdir...

Üçüncü olarak, halkın siyasi iktidarının, küçük bölgelerde tutunup tutunamayacağı, ülke çapında devrimci durumun gelişmeye devam etmesine bağlıdır...

Dördüncü olarak, yeterli güçte düzenli bir Kızıl Ordunun varlığı, Kızıl siyasi iktidarın yaşamasının zorunlu koşullarından biridir...

Beşinci olarak, Kızıl siyasi iktidarın uzun süre yaşaması ve gelişmesi için yukarıda sıralananlara ek olarak, önemli koşullardan biri de şudur: Komünist Partisinin örgütlenmesi güçlü, siyaseti ise doğru olmalıdır. ("Çin'de Kızıl Siyasi İktidar Niçin Var olabilir?", 1928, SE I, sf. 83-86)

Beyaz rejimin ortasında bir veya bir kaç Kızıl Siyasi İktidarın varoluş nedenleri hakkında Mao Zedung bir kaç hafta sonra şunları açıkladı:

" İncelersek görürüz ki, bu olgunun nedenlerinden biri, Çin'in komprador ve toprakağası sınıfları içindeki bitip tükenmek bilmeyen parçalanma ve savaşlardır. Bu parçalanma ve savaşlar devam ettiği sürece, işçi ve köylülerin silahlı bağımsız rejimlerinin yaşamaya devam etmesi ve büyümesi mümkündür. Bu bağımsız rejimlerin yaşamaya devam etmesi ve büyümesi ek olarak şu koşulları gerektirmektedir. (1) Sağlam bir kitle temeli, (2) sağlam bir parti örgütü, (3) oldukça güçlü bir Kızıl Ordu, (4) askeri harekat için elverişli arazi ve (5) temel ihtiyaçların karşılanması için yeterli ekonomik kaynaklar." ("Cingang Dağlarındaki Mücadele", 1928, SE I, sf.94)

Bu bölümlerin incelenmesinde ilk önce ilk bahsedilen yazıda, Mao Zedung'un karşı-devrimin önemli derecede zayıflamasına neden olan beyaz iktidar bölgesi içinde yerel askeri iktidar sahipleri arasındaki parçalanma ve savaşları özellikle vurguladığı ve bu ilişkide Çin'in yerel sınırlı tarım ekonomisine ve Çin'in çeşitli emperyalistlerin etki alanlarına bölünmüşlüğüne işaret ettiği göze çarpmaktadır.

İkinci yazıdan aktarılan bölümde Mao Zedung'un daha önce sayılan, Kızıl Siyasi İktidar bölgelerinin varolması ve gelişmesi için gerekli şartlara ek olarak askeri harekata uygun arazi ve temel ihtiyaçlarının karşılanması için yeterli ekonomik kaynaklar (şartlarını ç.n.), yani, Çin'de kurtarılmış bölgeler için uygun arazilerin seçimi için önemi olan somut bakış açısını belirttiği özellikle göze çarpmaktadır.(X)

(X) Yerine getirilmesi gereken başka bir görev, Mao Zedung'un Seçme Eserler'de kurtarılmış bögelerin kurulması ve gelişmesinin nedenleri ve şartları sorununda tavır koyduğu bütün bölümlerin şartlardan koparmadan incelenmesi-

(Dipnotun devamı sayfada)

Çan Kay-şek'in yoketme seferinden dolayı ÇKP'nin içinde ortaya çıkan karamsar akımlara karşı yazdığı "Tek Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkırı Tutuşturabilir" adlı yazısında Mao Zedung, tekrar, bütün ülkede silahlı ayaklanmaya başlayabilmek için, ilk önce bütün ülkede kitlelerin kazanılması gerektiği yolundaki görüşe karşılık olarak açıkca şunu vurguladı:

> " Önce ülke çapında ve bütün bölgelerde kitleleri kazandıktan sonra, siyasi iktidarı kurmamız gerektiği şeklindeki teorileri, Çin devriminin gerçek durumuna uymamaktadır." ("Tek Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkırı Tutuşturabilir",1930, SE I, sf. 153)

Cilt I'de, kurtarılmış Kızıl Siyasi İktidar bölgeleri sorununu ele aldığı bütün yazılarında Mao Zedung devrimci üs bölgelerinin kurulma imkanının Çin'de, "sadece Çin'de" bulunduğunu önemle belirtti. (bkz. SE I, sf.83, 94. 153, 277)

Fakat bu, (1949'dan sonra ÇKP MK'nin Yazı Kurulunun Seçme Eserlerin yayınlanması hakkında yazılan "Çin'de Kızıl Siyasi İktidar Niçin Varolabilir" yazısının bir notunda vurguladığı gibi) bunun hep böyle kalacağı, sadece Çin'de Kızıl Siyasi İktidar bölgelerimin kurulmasının mümkün olduğu anlamına gelmez. Bu arada gerçekten de Tayland, Burma, Filipinler ve benzeri ülkelerin tecrübeleri, orada da bazı şartlar altında kurtarılmış bölgelerin kurulabildiğini ve kurulabileceğini gösterdi. Cilt I'deki not dikkatli bir şekilde Çin'den başka ülkelerde Kızıl Siyasi İktidar bölgelerinin kurulabileceği ihtimalini dile getiriyor, ama Lin Biao'nun sonraları "Yaşasın Halk Savaşının Zaferi" adlı eserinde yaptığı gibi, bütün Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde devrimin bu askeri yolu mutlaka takip etmesi gerektiğini iddia etmiyordu.

(Sayfa - Dipnotun devamı)
dir. Bu, sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerin devriminin bugünkü sorunları için dersler çıkartabilmek ve Çin devriminin tecrübelerinden yararlanabilmek için gereklidir.

Cilt I'in bu notunda şu söylenmektedir:

> " İkinci Dünya Savaşı sonunda Japon emperyalistleri bu ülkelerden kovulunca, Amerikan, İngiliz, Fransız ve Hollanda emperyalistleri buralarda eski hakimiyetlerini yeniden kurmaya çalıştılar. Ama Japonya'ya karşı savaş sırasında oldukça güçlü silahlı kuvvetler inşa etmiş olan sömürge halkları eski yaşayışlarına dönmeyi reddettiler. Ayrıca Sovyetler Birliği güçlenmiş, savaşta Birleşik Amerika dışındaki bütün emperyalist devletler ya yıkılmış ya da zayıflamış ve son olarak da Çin devriminin zaferi emperyalist cephede bir gedik açmış olduğu için, emperyalist sistem bütün dünyada derinden sarsılmıştı. Böylelikle Doğudaki bütün sömürge ülkelerin ya da en azından bazı sömürge ülkelerin halkları(X) için, Çin'dekine benzer biçimde irili ufaklı devrimci üs bölgelerini ve devrimci rejimleri uzun bir süre yaşatmak, uzun süreli devrimci savaşlar vererek köylük bölgelerden şehirleri kuşatmak ve giderek şehirleri de ele geçirip ülke çapında zafer kazanmak mümkün durumа gelmiştir. Durumdaki bu değişikliklerin sonucunda Mao Zedung yoldaşın, emperyalizmin doğrudan hakimiyeti altındaki sömürgelerde bağımsız rejimlerin kurulması konusunda 1928 yılında sahip olduğu görüşler de değişmiştir." ("Çin'de Kızıl Siyasi İktidar Niçin Varolabilir?", 1928, SE I, sf. 92)

Bu notun bir eksikliği "Böylelikle Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın sömürge ve yarı-sömürge ülkelerinin halkları için..imkanı doğdu " formülasyonuyla Çin devriminin askeri tecrübelerinin bu bölgelerin bütün ülkeleri için genelleştirilmesine açık kapı bırakılmasıdır.

Çünkü birinci olarak Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın bütün ülkelerini aynı şartlara sahipmiş gibi ele almak yanlıştır. İkinci olarak, özellikle Latin Amerika'da

---

(X) Bu cümle Almanca'da şöyle: "Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın sömürge ve yarı-sömürge ülkelerinin halkları.." —Ç.N.

iktidarı ilk önce kentlerde ele geçirme ihtimalinin olduğu bir dizi ülke muhakkak vardır.

Diğer yandan, uluslararası durumda da, II. Dünya savaşından hemen sonraki duruma göre, bugün büyük değişiklikler olmuştur.

Görüşümüze göre, Mao Zedung Seçme Eserler cilt II, III ve IV'deki askeri yazılar ve diğer açıklamalara bağlı olarak ve tüm dünya komünist hareketi içinde değişik ülkelerin somut şartları hakkındaki tartışmalara da bağlı olarak, mutlaka uluslararası alanda devrimci halk savaşı sorunu incelenmeli ve onun üzerine tartışılmalıdır. (X)

Fakat, cilt I'deki yazılarında, uzun süreli halk savaşı sayesinde kırsal alanda kurtarılmış bölgeler kurmak, buralara dayanarak kentleri kuşatmak ve bir yanda kentlerin kızıl ordu tarafından kuşatılması, diğer yanda kentlerde isyanlar sayesinde ülke çapında zafer elde etmek şeklindeki Çin devriminin askeri stratejisini Mao Zedung'un henüz kapsamlı ve sistemli bir şekilde açıkladığı söylenemez.

Bununla birlikte, gösterdiğimiz gibi, Mao Zedung cilt I'de bu sorunda önemli fikirler saptamış ve bu çizgiyi egemen kılmak için özellikle Li Li-san'a karşı sert bir mücadele yürütmüştür. Li Li-san 1930'da 4 ay ÇKP-MK'nin başında bulunduğu sırada Çin'in kilit kentlerinde hemen silahlı ayaklanmaların örgütlenmesi için maceracı bir plan geliştirdi.(Bunun için bkz. "Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" yazısının 5. notu, SE I, sf. 319). Buna karşılık Mao Zedung ve ÇKP şunu vurguladı:

> "... Partinin bugünkü görevi (buraya "bütün şehirlerde" sözü eklenmiş olmalıydı-YN) hemen ayaklanmalar düzenlemek değil, kitleleri kazanmaktır."

(X) Bu konuyla ilgili olarak, "Marksizm-Leninizmin Teori Ve Pratiği" dizisinde yayınlanmış olan "Kolumbiya Komünist Partisi M/L Halk Savaşı Hakkında" adlı broşüre işaret etmek isteriz.

(Tek Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkırı Tutuşturabilir" 1930, SE I, sf. 159)

Çoğu kez devrimci üs bölgeleri kurmanın siyasi ve ideolojik önemi gözardı edilmekteydi. Salt askeri yönün ötesinde, bunların Çin'de propaganda alanında muazzam etkisi vardı. Örneğin Mao Zedung üs bölgeleri yaratılması konusunda şunları söyledi:

> " Bütün ülkelerdeki devrimci kitlelerin güveni ancak bu şekilde kazanılabilinir. Sovyetler Birliği de bütün dünyadaki devrimci kitlelerin güvenini bu şekilde sağlamıştır. Gerici hakim sınıfları çok büyük zorluklarla karşı karşıya bırakmak, onların temellerini sarsmak ve iç parçalanmalarını hızlandırmak, ancak bu şekilde mümkün olabilir." ("Tek Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkırı Tutuşturabilir",1930, SE I. sf. 154)

Kızıl üs bölgelerinin askeri öneminin dışındaki bu olağanüstü etkileri Mao Zedung'un bu askeri stratejisinin doğruluğunun başka bir kanıtıdır.

Bizzat Mao Zedung, ikna edici bir şekilde bazı askeri operasyonların sadece askeri önemi olmadığını vurguladı. Örneğin (Kızıl Ordu için sosyalist Sovyetler Birliği şeklinde bir cephe gerisi yaratılması görevini de yerine getiren) Uzun Yürüyüş hakkında Mao Zedung, şunları yazdı:

> "... Uzun Yürüyüşün... bir manifesto, bir propaganda aracı, bir tohum makinası olduğudur... Uzun Yürüyüş bir manifestodur. Kızıl Ordunun bir kahramanlar ordusu olduğunu, buna karşılık emperyalistler ve uşakları Çan Kay-şek ve benzerlerinin ise güçsüz olduklarını bütün dünyaya ilan etmiştir. Onların bizi kuşatma , kovalama, engelleme ve yolumuzu kesmede ne denli başarısızlığa uğradığını bütün dünyaya ilan etmiştir. Uzun Yürüyüş aynı zamanda bir propaganda aracıdır. On bir eyalette yaşayan 200 milyon halka Kızıl Ordunun yolunun kurtuluşa giden tek yol olduğunu göstermiştir. Uzun Yürüyüş olmadan geniş kitleler, Kızıl Ordunun temsil ettiği büyük gerçeğin varlığını o kadar kısa bir sürede nasıl öğrenebilirler

di? Uzun Yürüyüş bir tohum makinasıdır da. Geçtiği on bir eyalette ilerde yeşerecek, filizlenip tomurcuklanacak, çiçeklenecek, meyva verecek ve daha sonra da meyvaları toplanacak tohumlar saçmıştır." ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine", 1935, SE I, sf.205-206)

3. Cilt I'in En Önemli Askeri Yazısı Olan "Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" Üzerine Bazı Görüşler....

Mao Zedung, "Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" adlı konuşmasında, sorunun genel olarak savaşların ve devrimci savaşların incelenmesinin yanısıra; özellikle proleter dünya devrimi çerçevesi içinde Çin'deki devrimci savaşın özelliklerinin ayrıca incelenmesi olduğunu ikna edici bir şekilde anlattı. (Bkz. SE I, sf.230-234)

Devrimci savaşın ilkesel sorunları konusunda Mao Zedung -yukarıda gösterdiğimiz gibi- devrimin önderliğinin mutlaka proletaryanın ve onun komünist partisinin elinde olması gerektiğinin propagandasını yaptı. (Bkz. SE I, sf. 246-249)

Ayrıca, devrimci savaşın gerici savaştan temelde farklı bir hedefi, yani bir bütün olarak savaşı o r t a d a n k a l d ı r m a k hedefi olduğunu açıkca ortaya koydu:

> " Ancak onu (savaşı-ÇN) ortadan kaldırmanın yalnız bir tek yolu vardır, o da, savaşa savaşla karşı çıkmak, karşı-devrimci savaşa devrimci savaşla, milli karşı-devrimci savaşa milli devrimci savaşla karşı çıkmak ve karşı-devrimci sınıf savaşına devrimci sınıf savaşıyla karşı çıkmaktır." ("Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları",1936, SE I, sf. 235)

Mao Zedung, açıkca devrimci savaşların safında yeraldı ve şunları açıkladı:

> " Tarih yalnız iki tür savaş tanır; Haklı ve haksız savaş. Biz haklı savaşları destekliyor ve haksız savaşlara karşı çıkıyoruz. Bütün karşı-devrimci

savaşlar haksız, bütün devrimci savaşlar ise haklıdır." (a.g.e., sf.235)

Haklı devrimci savaşların nasıl sürdürülmesi gerektiği sorununda önce bunun, sadece kitaplardan öğrenilecek bir şey olmadığını, bunun yanında bizzat devrimci savaşlardan öğrenilebileceğini açıkladı. Bunu , Mao Zedung, Kızıl Ordunun akademide eğitilmiş büyük bir kadro kontenjanı olmadığından ısrarla vurguladı. Bundan dolayı, Mao Zedung'un bir başlıkta vurguladığı gibi, "önemli olan iyi öğrenmesini bilmektir". (a.g.e., sf. 240)

Görüşümüze göre genel olarak Komünistler için önemli olan bu ilke; eleştiri, özeleştiri ve edinilen tecrübelerin değerlendirilmesinin muazzam rolüne sıkı sıkıya bağlıdır ve Mao Zedung'un bu yazısının başına ana motif olarak konulabilir. Çünkü Mao Zedung'un bu yazısı, Çin'de devrimci savaş için taktik (ve stratejik) kuralların bütün bir sistemini oluşturmak için o zamana kadar edinilen askeri tecrübeleri sistemleştirmenin ve savaşta taktik açıdan kaçınılmaz olan yenilgilerden dersler çıkarmanın bir denemesiydi.

Çin'in özellikleri konusunda Mao Zedung, dört özellik sayıyordu: Çin siyasi ve ekonomik bakımdan eşitsiz bir gelişme gösteren büyük bir yarı-sömürge ülkedir (sf.251-252); düşman güçlüdür (sf.252-253); Kızıl Ordu zayıftır (sf.253); ve dördüncü olarak tarım devrimi Komünist Partinin önderliğinde yapılmaktadır(sf. 254). O bu özelliklerden yola çıkarak, örneğin Çin'de devrimci savaşın "uzun süreli" olacağı sonucuna vardı.(sf.255)

Genel olarak az yerine çok zorluğu hesaba katma perspektifi; kısa bir perspektif yerine kendini daha uzun bir perspektife hazırlamanın daha doğru olduğu; Komünist Partisi, Kızıl Ordu ve bütün olarak halk içinde ideolojik ve manevi açıdan zaferin mutlak kazanılacağı inancını yaratmada ve bu inancın gerçekler tarafından çabuk çürütülen heyecana değil de gerçekçi bir değerlendirmeye dayandırılmasında büyük bir rol oynadı. Bilindiği gibi bir devrimci savaşta en önemli öğe; subjektif öğedir, yani savaşa katılan halk kitlelerinin ve savaşçıların bilincidir.

Mao Zedung, ÇKP'nin tecrübelerine dayanarak, stratejik aktif ve pasif savunma ilkelerini, Çan Kay-şek'in kuşatma ve yoketme seferlerine karşı alınacak önlemleri ve özel olarak stratejik geri çekilmenin özel sorunlarını açıkladı. Kurtarılmış bir bölgeden geri çekilmenin ne kadar zor olduğunu ve kitlelerin böyle bir kararı çok zor kabul edeceklerini açıkladı. O şöyle yazıyordu:

> " Kadroları ve halkı stratejik geri çekilmenin zorunlu olduğuna ikna etmek çok güçtür; çünkü onların bu konuda hiç tecrübeleri olmamıştır ve ordu yönetiminin itibarı da... büyük değildir." (a.g.e. sf. 285)

Bundan dolayı, "yenilginin zaferin annesi" olduğunu açıkladı. Çünkü halk kitleleri ve komünistler de bazı askeri kararların doğruluğunu ancak kendi tecrübeleri sayesinde kavrayacaklardır. Mao Zedung'un, kitleler için taktiksel bir ilke olan kendi tecrübelerinden böyle öğrenmenin, bu şekliyle kadrolar için geçerli olmadığını vurgulaması, görüşümüze göre özel bir öneme sahiptir. Mao Zedung özel olarak kadrolar için şunu belirtti:

> " Fakat aynı zamanda, açık fikirlilikle başkalarının tecrübelerinden de ders çıkarmak gerekir. Bir kimsenin, bütün sorunlarda kendi kişisel tecrübelerine dayanmak istemesi ve kişisel tecrübenin yokluğu halinde de başkalarının tecrübelerini reddederek inatla kendi görüşlerine sarılması "deneycilik"ten başka şey değildir. Savaşımız, bu yüzden çok zarar görmüştür." (a.g.e., sf. 285)

Mao Zedung'un "Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" adlı yazısı, devrimci savaş yönetimi ile uğraşan bütün devrimciler için incelenmesi gerekli bir eserdir. Çünkü Mao Zedung bu yazıda, karşı saldırı, güçlerin toplanması, hareketli savaşın partizan (gerilla) savaşı niteliği taşıdığı ve devrimin bu aşamasında mevzii savaşın reddi sorunlarını açıklamış ve hedefin düşmanı sadece yıpratmak değil onu yoketmek olduğunu açıklığa kavuşturmuştur. Bu, Mao Zedung'un bu yazısının diğer askeri yazılarıyla birlikte incelenmesinin gerekmediği demek değildir . Mao Zedung'un bu yazısı da, böyle muazzam yazı-

ları bir kalem hareketiyle bir "revizyonist"in yazıları olarak nitelendirenlerin ne kadar azametli ve cahil olduklarını göstermektedir. Görüşümüze göre, bu yazıları gerçekten inceleyen her yoldaş, bu yazıların ikna gücünün etkisi altında kalacaktır.

Mao Zedung'un çalışma gücününün en büyük bölümünü yutan en güçlü yanlarından biri devrimci savaş yönetimiydi. Onun askeri yazıları bu konuda muazzam bilimsel eserlerdir.

4. Kızıl Ordunun Siyasi Görevlerinin Vurgulanması, Komünist Partinin Önder Rolünün Yerine Ordunun Önder Rolünü Koymak Demek Değildir.

Mao Zedung'un büyük askeri başarılarını özellikle öne çıkarmakla, bugün revizyonistlerin ve onların kuklalarının bazen yaptıkları gibi, hiç de Mao Zedung'un, tabir caiz ise, esas olarak veya bütün olarak sadece bir asker olduğunu söylemek istemiyoruz. Mao Zedung'un belirleyici kazanımlarından biri, (daha sonraki yazılarında olduğu gibi) cilt I'de tekrar tekrar askeri çizginin doğal olarak siyasal çizgiye tabi olduğunu, ona hizmet ettiğini vurgulamasıdır. Bunların dışında, savaş yönetiminin, çok önemli olmasına rağmen, partinin siyasetinin sadece bir düşüncesi olduğunu ve devrimin genel hedeflerine uyması ve tabi olması gerektiğini vurgulaması Mao Zedung'un kazanımları arasındadır. Mao Zedung'un askeri sorunlara böyle ilkeli yaklaşımı Kızıl Orduya karşı tavrında özellikle açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Çin devriminin cilt I'de ele alınan dönemine Kızıl Ordunun 1 Ağustos 1927'de kuruluşu, inşası, daha da güçlenmesi ve gelişmesi dönemi rastlar. Kızıl Ordunun çekirdeğini, Nançang ayaklanmasına katılmış Çu Teh'nin kıtaları ile, Mao Zedung'un "Sonbahar Hasadı" ayaklanmasına katılmış kıtaları oluşturuyordu.

"Çingang Dağlarındaki Mücadele" yazısının değişik bölümlerinde Mao Zedung, Kızıl Orduyu gerici sınıfların ordu-

şundan ayıran şeyleri açıkladı. Kızıl Ordunun ücretli askerlerin ordusu olmadığını;

"... başkası için değil, kendileri ve halk için savaştıklarını..." (a.g.e., sf. 104)

açıklığa kavuşturdu.

Komünist Partisinin önderliğinin Kızıl Ordu için belirleyici olduğunu, hatta can alıcı öneme sahip olduğunu belirtti ve bundan dolayı bu önderliği sağlamak için mücadele etti. (Bkz. SE I. sf.104-108) 1929 yılında yazılan "Parti İçindeki Yanlış Düşüncelerin Düzeltilmesi Üzerine" adlı karar tasarısını Mao Zedung, Kızıl Ordunun parti örgütlerindeki yanlış görüşlere cevap vermek amacıyla yazdı.

Stalin daha 1926'da devrimde Kızıl Ordunun salt askeri yön dışındaki önemi ve rolü üzerine şunları yazmıştı:

"Devrimci ordunun Çin devriminde oynadığı büyük rol üzerine konuşmuştum. Çin'in devrimci ordusu yeni eyaletlere ilk giren, en geniş köylü kitleleri ile ilk temas eden, köylülerin onun tavrından, öncelikle yeni iktidar hakkında, onun kötü veya iyi özellikleri hakkında vargılara vardığı bir güçtür. Köylülüğün yeni iktidara, Guomindang'a ve genel olarak Çin devrimine karşı tavrı, öncelikle devrimci ordunun tavrına, köylülüğe ve toprak ağalarına karşı nasıl davrandığına, köylülere yardım etme eğilimine bağlıdır." (Stalin "Çin Devriminin Perspektifleri Üzerine",1926, Stalin Toplu Eserler cilt 8, sf. 331 veya "J.V.Stalin Çin Devrimi Üzerine" MLYD, sf. 21 Alm.)

Mao Zedung da tam bu görüşü savundu. Örneğin, 1929'da "salt askeri bakış açısının son derece yaygın" olduğu Kızıl Ordudaki bir bölüm yoldaşa ilkeli bir şekilde cevap verdi:

" Bu yoldaşlar, askeri sorunları ve siyaseti birbirine karşıt şeyler olarak görmekte ve askeri hareketlerin, siyasi görevleri yerine getirme a r a ç l a r ı n d a n sadece biri olduğunu kabul etmemektedirler... Onlar, Kızıl Ordunun görevinin Beyaz

Ordununki gibi sadece savaşmak olduğunu düşünüyorlar. Çin Kızıl Ordusunun, devrimin siyasi görevlerini yerine getirmek için kurulmuş silahlı bir güç olduğunu anlamıyorlar... düşmanın askeri gücünü yıkmak için savaşmanın yanı sıra, kitleler arasında propaganda yapmak, kitleleri örgütlemek, silahlandırmak, onlara devrimci siyasi iktidarı kurmalarında yardımcı olmak ve Parti örgütleri kurmak gibi önemli görevleri de üstlenmelidir. Kızıl Ordu sadece savaşmak için savaşmaz; fakat kitleler arasında p r o p a g a n d a yapmak, onları örgütlemek, silahlandırmak ve devrimci siyasi iktidarı kurmalarında onlara yardımcı olmak için savaşır. Bu amaçlar olmadı mı, savaşmak anlamını yitirir ve Kızıl Ordunun varlık nedeni ortadan kalkar." ("Parti İçindeki Yanlış Düşüncelerin Düzeltilmesi Üzerine", 1929, SE I, sf. 137-138)

Bu arada şu açıkca ortaya çıkmaktadır ki, Mao Zedung, Kızıl Ordunun siyasi görevlerini belirtirken, hiç de, bazı yüzeysel (Mao Zedung -ÇN) eleştiricilerinin göstermek istedikleri gibi, Komünist Partisinin görevlerini Kızıl Orduya devretmemektedir. Mao Zedung daha ziyade Kızıl Orduyu sadece askeri bir araç olarak kavrayan anlayışa karşı mücadele ediyordu. Salt askeri bakış açısı karşısında, Mao Zedung, partinin amaçlarına hizmet eden bir ordu olan Kızıl Ordunun siyasal görevlerinin bilinçli bir değerlendirmesini egemen kılmaya çalışıyordu.

5. Çin Gibi Bir Ülkede Hangi Şartlar Altında Çalışmanın Ağırlığı Kentlere Veya Kırsal Alana Kaydırılmalıdır Sorunu Üzerine...

Bu sorunda da, Çin devriminin pratiği, ÇKP ve Mao Zedung'un öğretileri bütün ülkelerin komünistleri için büyük öneme sahiptir. Bunun için, bu pratiğin ve öğretilerin soyut olarak değil, kendi mücadelesi için ders çıkarmak üzere incelenmesi ön şarttır. Bunun için de ÇKP'nin çalışma

sının ağırlığının ne zaman ve neden kentlere veya kırsal alanlara kaydırıldığının kavranması çok önemlidir.

Birinci olarak, proletaryanın Çin devriminde egemenliği ele geçirmesi, askeri açıdan kentlerin kırsal alanlardan kuşatılmasının gerekliliği ve devrimin demokratik aşamasının önemli bir parçası olan kırsal alanda tarım devriminin yapılması; ne zaman çalışmanın ağırlığının kentlerde veya kırsal alanda olduğu ve bu ikisinin arasındaki bağ sorununa çözüm getirilmesinde önemli bakış açılarıdır.

Mao Zedung, Çin devrimi için kırsal alanda çalışmaya, herşeyden önce iki nedenden dolayı büyük, hatta çok büyük önem vermiştir: birinci olarak, kırsal alanda köylülerin tarım devriminin yapılması gerektiğinden, ve ikinci olarak, kırsal alanda kurtarılmış üs bölgeleri yaratmak, kentleri kuşatmak için uzun süreli halk savaşında yeterli güç toplamak ve kentlerde işçilerin ayaklanmalarıyla koordineli olarak bütün ülkede zaferi elde etmek şeklindeki Çin devriminin askeri stratejisinden dolayı.

Bununla beraber, Mao Zedung'un bu görüşlerinin, sözde sanayi bakımından az gelişmiş ülkelerde Komünist Partinin çalışmasının ağırlığı her zaman kırsal alanda olmak gerekir şeklinde bazı yanlış yorumlamaları vardır. Görüşümüze göre, Çin devriminin tarihinin incelenmesi, bu görüşlerin yanlışlığının yanında, bu görüşleri ÇKP'nin ve Mao Zedung'un hiç bir zaman ne teoride ne de pratikte savunmadıklarını ortaya çıkarmaktadır.

Çin devriminin ÇKP'nin kurulmasından sonraki tarihinin incelenmesi, devrimin ilk döneminde (1924-1926) ÇKP'nin öncelikle kentlerde çalışma yürüttüğü ve güçlendiğini, öncelikle sanayi proletaryası arasında çalıştığını, kentlerde grevler, yürüyüşler düzenlediğini göstermektedir. Mao Zedung Seçme Eserler cilt I'in çeşitli bölümlerinde ÇKP'nin nasıl ilk başından itibaren proletaryanın içinde çalıştığı anlatılmaktadır. Örneğin parti ve sendika örgütlerinin kurulduğu ve sonraları çok sayıda Kızıl Orduya katılan işçinin çalıştığı Anyüan kömür madenlerinde, Şuy Kuşan maden işçilerinin arasında (çalışma yürü-

tülmüştür.--Ç.N) (bkz. SE I, sf. 133 ve devamı) ÇKP, kırsal alanda esas olarak ilk defa tarım devrimi döneminde çalıştı. Ama, kızıl üs alanlarının ve Kızıl Ordunun güçlenmesinden sonra, kentlerin ele geçirilmesinden önce, tamamıyla iktidarı ele geçirmeye hazırlık olarak tekrar esas olarak kentlerde çalışma yürütme şiarını ortaya attı. (Bunun için bkz. SE IV, sf.359, 360,386)

ÇKP'nin önceleri öncelikle kentlerde çalışma yürütmüş olmasının nedenini anlayabilmek için, ilk baştan beri kitle hareketlerinin -devrimci kitle hareketlerinin- muazzam bir rol oynadığı Çin gibi bir ülkede Parti inşasının genel yasalarının geçerli olduğu tamamıyla kavranmalıdır. (Parti inşasının genel yasalarını Lenin "'Sol Komünizm, Bir Çocuk Hastalığı" adlı eserinde, Stalin ise "Rus Komünistlerinin Strateji Ve Taktiği Üzerine" yazılarında açıklamışlardır.) Bu, öncelikle parti inşasının iki aşaması için de geçerlidir. Eğer önce devrimci teoriyle silahlanmış devrimci kadrolardan oluşan sağlam bir çekirdek ve buna dayanan sağlam bir örgüt kurulmazsa, büyük bir devrimci kitle hareketine önderlik etmek olanaksızdır.

Devrimci bir temel çekirdeğin yaratılmasında doğal olarak proletaryanın en bilinçli unsurlarının kazanılması belirleyici bir rol oynar. Çünkü devrimde proletaryanın egemenliği ve Komünist Partisinin proleter niteliği, kendisini partinin toplumsal bileşiminde ifade etmek zorundadır, fakat bu görüş mutlaklaştırılmamalıdır.

Çin devriminin pratiği bu gerekliliğe uygundur. Aralarında uzun bir süre devrimci çalışma yürüttüğü Anyüan maden işçileri ile birlikte Mao Zedung'un devrimin 1927'deki yenilgisinden sonra kıra çekilmesi tesadüf değildir. Yani devrimin görevlerini yerine getirmek için kıra giden işçi kadroları sistemli bir şekilde kazanmak ve yetiştirmek için kentlerde yoğun bir çalışma yürütülmüştür.

Cilt I'de, tam da çalışmanın ağırlığının doğal olarak kırlarda bulunduğu tarım devrimi dönemi ile ilgili bölümler, bu dönemde bile bu ağırlık noktasının saptanmasının hiç de kentlerdeki çalışmanın tasfiyesi demek olmadığını açıkça göstermektedir.

Bu çok açık bir şekilde, Mao Zedung'un "Tek Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkırı Tutuşturabilir" adlı yazısında aktardığı Nisan 1929 tarihli "Cephe Komitesinin ÇKP MK'ne mektubu"nda görülmektedir:

> "P r o l e t a r y a önderliği, devrimde zafere ulaşmanın biricik anahtarıdır. Partiyi proletarya t e m e l i n e oturtmak ve kilit bölgelerdeki sanayi işletmelerine Parti kolları kurmak, Partinin bugünkü önemli örgütsel görevlerindendir; fakat a y n ı z a m a n d a, şehirlerdeki mücadeleye yardımcı olmanın ve devrim dalgasının yükselişini hızlandırmanın b a ş l ı c a ö n k o ş u l l a r ı, özellikle köylük bölgelerdeki mücadelenin geliştirilmesi, küçük bölgelerde Kızıl Siyasi İktidarların kurulması ve Kızıl Ordunun kurulup genişletilmesidir. Bu yüzden, şehirlerdeki mücadeleyi terketmek y a n l ı ş olur, ancak kanımızca, Partimizin herhangi bir üyesinin işçilerin gücünü aşar ve devrime zarar verir diye, köylülerin gücünün gelişmesinden korkması da yanlış olur. Çünkü yarı-sömürge bir ülke olan Çin'de köylü mücadelesi işçilerin önderliğinde gelişmezse devrim başarısızlığa mahkumdur, ama köylü mücadelesinin işçilerin gücünü aşması hiç bir zaman devrime zarar vermez." (a.g.e., sf.159)

ÇKP'nin çalışmasının ağırlığını geçici olarak kırsal alana kaydırma tespitinin ve köylülerin mücadelesinin yüksek değerlendirilmesinin ve desteklenmesinin, Çin devriminde proletaryanın egemenliğinin reddi olduğu iddialarıyla Mao Zedung'a yapılan beceriksiz saldırılara cevap olarak şunlar belirtilmelidir.

● Çalışmanın merkezi nerede olursa olsun -ister kentte ister kırda- proletaryanın egemenliğini sağlamak için h e r z a m a n mücadele edilmelidir. Proletaryanın egemenliği devrimin bütün devir ve aşamalarında vazgeçilmez bir temel ilke ve devrimin gerçek ve sürekli zaferi için değişmez bir önşarttır.

● Kentte çalışma yürütmenin, "partinin proleter" bir "temeli"ni yarattığı ve koruduğu s ü r e c e her zaman belirleyici önemi vardır.

⊠ Kırsal alanda çalışma yürütmek köylülerin tarım devrimini yapmak gerekliliği sayesinde belirleyici önem kazanır.

⊠ Ayrıca askeri açıdan kurtarılmış bölgeler kurmak ve kentleri kırlardan kuşatmak gerekliliğinden dolayı, kırsal alanda çalışma yürütmek belirleyici önem kazanır.

III. JAPON EMPERYALİZMİNE KARŞI MÜCADELEDE TAKTİĞİN TEMEL SORUNLARI

1. Japon Emperyalizmine Karşı Mücadele Dönemindeki Taktik Çizgi Kendine Temel Olarak Demokratik Devrimin Temel Çizgisini Alıyordu

Japon emparyalizminin 1931'de başlayan ve gittikçe daha büyük boyutlara ulaşan müdahalesi cilt I'de ele alınan dönemе rastlamaktadır.

Askeri müdahaleyle tamamlanan bu dönem, Mao Zedung'un başka bir yerde formüle ettiği gibi, Çin'de hala süren devrimin demokratik aşamasının bir a l t a ş a m a s ı y d ı. Bunun kavranması çok önemlidir. Bu alt aşamada emperyalizm ve feodalizme karşı mücadelenin t e m e l görevleri bir yandan aynı kaldı, diğer yandan önemleri açısından değişikliğe uğradı. Kısacası, s t r a t e j i, yani demokratik devrim aşamasının asıl siyasi hedefleri d e ğ i l, t a k t i k sorunlar, yani geçici niteliğe sahip olan, stratejiye ve emperyalizme karşı mücadelenin görevlerinin yerine getirilmesine hizmet eden, ona tabi olan sorunlar d e ğ i ş i k l i ğ e u ğ r a d ı.

Mao Zedung da, "Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine" adlı 1935'deki ilk yazısında, Japon emperyalizminin müdahalesinden dolayı komünistlerin görevlerinin değişmesi sorununu ele aldı, bu önemli bakış açısını belirtti ve yazının devamında, Japon emperyalizmine karşı mücadele döneminde bir devrimci ulusal birleşik cephenin kurulması sorununun;

> " Partinin temel t a k t i k görevi" (a.g.e,sf.207)

olduğunu açıkladı.

Bu gerçek vurgulanmalıdır, çünkü anti-Japon birleşik cephe dönemi, çeşitli oportünist akımlar tarafından ya özellikle sevilmekte, ya da özellikle mahkum edilmektedir. Bu dönemi sevenler, kendi ülkelerinin burjuvazisi ile ittifak kurmak için, ÇKP tarafından bu ve yalnızca bu dönem içinde takip ettiği siyaseti bu güne ve bütün ülkelere t a ş ı m a y a çalışmak şeklindeki sağ oportünist görüş

lerini temellendirmek için, Çin devriminin bu dönemini ağızlarından düşürmemektedirler. Bu dönemi mahkum edenler, Mao Zedung'un bu dönemdeki yazılarına dayanarak, onu teslimiyetçilikle suçlamaya çalışıyorlar.

Bu iki akımın ortak yanı, Mao Zedung'un, ÇKP'nin çizgisinin anti-Japon birleşik cephe döneminde stratejik olarak değil de taktik olarak değiştiğini açıkca ortaya koyduğunu "gözardı" etmeleridir,

S t r a t e j i konusunda, Mao Zedung 1935'ten sonraki yazılarında şunları vurguladı:

- Çin halâ "burjuva-demokratik devrim aşaması"nda bulunmaktadır. (Bkz. SE I, sf.345,346,369) Japon emperyalizmine karşı devrimci ulusal iç savaş döneminde de: "devrimci savaşında b a ş d ü ş m a n l a r e m p e r y a l i z m v e f e o d a l g ü ç l e r d i r" geçerlidir. ("Çin'in Devrimci Savasında Strateji Sorunları",1936, SE I, sf.246)

- Halâ proletaryanın ve onun partisinin egemenliği elde etmek için mücadelesi canalıcı öneme sahiptir, çünkü "Bugünkü koşullarda proletaryanın ve onun partisinin siyasi önderliği olmadan, Japonya'ya karşı bir milli birleşik cepheyi gerçekleştirmek... o l a n a k s ı z d ı r" ("ÇKP'nin Görevleri"1937 SE I, sf. 348-349)

- " Komünistler,... sosyalizm ve komünizm ülküleri"nden "hiç bir zaman vazgeçmezler" (a.g.e., sf.345), "sosyalizm için", "demokratik devrimden sosyalizme geçilmesi" için savaşırlar. ("Milyonlarca Kitleyi Birleşik Cepheye Kazanın",1937, SE I, sf.369)

Bu temel çizgiyi kendine temel alan Mao Zedung;

> " milyonlarca halkı ve devrime yakınlık duyabilecek bütün orduları baş hedefimize, yani Japon emperyalizmi ve onların uşakları olan Çin'li hainlere vurabilmek amacıyla örgütleyip seferber etmede birleşik cepheyi bir araç olarak" ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine",1935, SE I, sf.210)

kullanmak için, 1935'ten itibaren onun yaratılmasını formüle ve propaganda etti.

Çünkü ancak böylece;

> "düşmanı kuşatmak ve yok etmek amacıyla büyük kuv - vetleri seferber" (a.g.e.,sf.210)

etmek mümkündür.

Mao Zedung'un eskiden olduğu gibi, proletaryanın müttefik lerinin -köylülük, kent küçük-burjuvazisi- Çin devrimin de ki rollerini anti-Japon birleşik cephe döneminde de savun duğu bilinmektedir. Örneğin, O şöyle demektedir:

> " Proletaryanın en sağlam müttefiki, köylülüktür, ondan sonra da şehir küçük-burjuvazisi gelir. ("Mil yonlarca Kitleyi Japonya'ya Karşı Milli Birleşik Cep heye Kazanın",1937, SE I, sf.369)

Bununla birlikte Mao Zedung birleşik cepheye katılacakları yalnızca bu güçlerle sınırlamadı, tam tersine şunu saptadı

> " Birleşik cephemiz, b u r j u v a z i y i ve ana-vatanın savunulmasını kabul eden herkesi kapsamalıdır." ("ÇKP'nin Görevleri" SE I, sf.337)

Ve tartışmalar işte burada başlıyor. Bazıları Mao Ze - dung'u teslimiyetçilikle suçluyorlar, diğerleri ise her zaman ve her şart altında komünistlerin burjuvazi ile iş-birliği yapması gerektiğini kanıtlamak için, bu bölümlere gerçek bir coşkunlukla sarılıyorlar.

Bundan dolayı, aşağıda anti-Japon ulusal birleşik cephe çerçevesi içinde burjuvazi ile işbirliği sorununu, bu çer çeve içinde verilen ödünleri, bu ödünlerin verildiği şart ları; ve ulusal kurtuluş savaşının ön planda verilmesi ge rektiği gerçeği karşısında, demokratik devrimin iki görevi—anti-emperyalist ve anti-feodal görevleri—arasındaki bağı etraflıca ele almak istiyoruz.

Burada, ta baştan itibaren -ÇKP'nin bu dönemde vermeye ha zır olduğu somut tek tek ödünlerden bağımsız olarak- anti Japon birleşik cephe taktiğinin b i r b ü t ü n o l a r a k bir ödün olduğu açık olmalıdır. Çünkü bu taktik, demokratik devrimin, anti-Japon kompradorlar gibi düşmanlarıyla ve Çan Kay-şek gibi yaratıklarla birleşik cephe çerçevesi içinde iş birliği yapma siyasetini de kapsıyordu. Bunun bazı yararlarının yanında bir çok tehlikesi ve zararları da vardı.

Bu gerçeğin, bu i k i yönün tamamıyla bilincinde olarak Mao Zedung;

> " Devrimin güçleri saf, mutlak ölçüde saf, devrimin yolu düz, dümdüz olmalıdır" ("Japon Emperyalizmine Karşı Mücadelede Taktikler Üzerine",SE I, sf.221)

diyen yoldaşlara karşı da mücadele etti.

Bu basit yoruma karşı da Mao Zedung, ulusal birleşik cephe siyasetini savundu ve ÇKP içinde egemen kıldı.

Lenin daha "Sol Komünizm Bir Çocuk Hastalığı" adlı eserinde , objektif şartlar gerekli kıldığı zaman, ödün verilebileceğini açıklamış ve bir ödün fikrinde bile ihanet sezinleyenlere karşı mücadele etmişti. (Bkz. Lenin, "Sol Komünizm Bir Çocuk Hastalığı" sf. 70-71). Bununla birlikte -Lenin özellikle buna önem verdi- her ödün aynı değildir. Esas sorun, ödün verilip verilmeyeceği değil de; hangi ödünlerin verilebileceği, hangilerinin verilemeyeceğidir. Mao Zedung önderliğindeki ÇKP'nın birleşik cephe siyasetinin değerlendirilmesinde bu sorun belirleyici bir rol oynamaktadır.

Aşağıda ÇKP'nin taktiğini etraflıca inceleyeceğiz.

Bu arada bazı sorunların açıklığa kavuşturulmasında Mao Zedung Seçme Eserler cilt II ve III'den yararlanılması gerektiğine bir defa daha işaret edilmelidır.

2. Japon Emperyalizmine Karşı Mücadele Çin'de Demokratik Devrimin Ulusal Görevlerinin Mutlaklaştırılması Demek Değildir.

Mao Zedung parti içi mücadelede, teorik olarak,

> "Çin ile Japonya arasındaki çelişmenin b a ş ç e l i ş m e haline geldiğini ve Çin'in iç çelişmelerinin ikincil ve bağımlı duruma" ("ÇKP'nin Görevleri" SE I, sf.336)

düştüğünü açıkladı.

"Çelişme Üzerine" adlı felsefi yazısında da Mao Zedung, Çin'de başdüşmanın bu değişmesini açıklamaya önem verdi.

Nasıl önceleri ana görev feodalizme ve üç gericiliğe karşı mücadele idiyse, şimdi de ana görev güncel olarak istilacı emperyalizme karşı mücadele idi.

Güçlerin Japon emperyalizmine karşı mücadele için birleştirilmesini ve çok geniş bir ulusal birleşik cephenin kurulmasını "Üç Dünya Teorisi" taraftarları sadece sosyal - emperyalizme karşı mücadelenin propagandasını yapmak ve tek tek ülkelerin iç çelişmelerini gözardı etmek için kötüye kullanmaktadırlar. Bu revizyonist siyasetin haklı olarak Mao Zedung'un Japon saldırısı dönemindeki siyasetine dayandırılıp dayandırılamayacağı sorusuna kararlı bir şekilde hayır diyoruz

Mao Zedung, Çan Kay-şek'e, hangi alanda olursa olsun, ne kadar çok ödün verilirse, onunla Japon emperyalizmine karşı mücadele etme ihtimalinin artacağını zanneden sağ oportünist sapmacılara karşı, ilkelere dayanarak şunları açıkladı:

> " Japonya'ya karşı gerçek ve sağlam bir milli birleşik cephenin, iç barış (*) olmadan kurulamayacağı gibi, iç demokrasi olmadan da kurulamayacağı mutlaka kavranmalıdır. Dolayısıyla, şimdiki gelişme aşamasında, demokrasi için mücadele devrimci görevler zincirinin merkezi halkasıdır. Eğer demokrasinin önemini açıkça göremez ve bu yoldaki mücadeleyi gevşetirsek Japonya'ya karşı gerçek ve sağlam bir milli birleşik cephe kuramayız." (a.g.e., SE I, sf.[illegible])

Bu dönemde Mao Zedung ÇKP'nin siyasetini haklı olarak, "Çin'i sömürge haline getirmek" isteyen Japon emperyaliz-

---

(*) "Demokrasi için mücadele"den o zaman somut olarak halkın ve Komünist Partisinin siyasi çalışmasının serbest bırakılması, bütün siyasi tutukluların serbest bırakılması v.s. için yürütülen mücadele anlaşılmalıdır. Bugün Batı Avrupa tekelci burjuvazilerinin sloganı olan "iç barış", tam sosyal şöven anlamda sessiz kalma değil, Guomindang ve Çan Kay-şek'in Komünist Partisine, Kızıl Orduya ve kurtarılmış bölgelere karşı yürüttükleri iç savaşın madden durdurulması olarak anlaşılmalıdır.

mine karşı mücadele üzerinde yoğunlaştırdı: "bizim görevimiz ise Çin'i toprak bütünlüğüne sahip özgür ve bağımsız bir ülke yapmaktır." ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine",1935, SE I, sf.208)

Aynı zamanda, parti içinde öne sürülen:

> " Ağırlık sadece Japonya'ya karşı direnmeye verilmelidir." ("Milyonlarca Kitleyi Japonya'ya Karşı Birleşik Cepheye Kazanın", SE I, sf.366)

şeklindeki görüşe de karşı çıktı.

Bu görüşe karşılık olarak, Mao Zedung, Japon emperyalizmine karşı etkili direnişin duruma uygun ön şartlar gerektirdiğini vurguladı.

> " Aynı şekilde bugünkü yeni aşamada demokrasi, Japonya'ya karşı direnme için e n ö n e m l i şeydir ve demokrasi için çalışmak, Japonya'ya karşı direniş için çalışmak demektir. Tıpkı direnme ile iç barışın ve demokrasi ile iç barışın birbirlerine bağlı oldukları gibi, direniş ile demokrasi de birbirlerine öyle b a ğ l ı d ı r l a r. Demokrasi, direnişin g ü v e n c e s i d i r, diğer taraftan direniş, demokrasi hareketinin geliştirilmesi için elverişli koşulları yaratabilir." (a.g.e, SE I,sf, 367)

Başka bir yerde Mao Zedung Çin'deki hangi mücadelelerin durdurulması, hangilerinin sürdürülmesi gerektiğini açıkladı. Buradan da demokratik devrimin o zamanki dönemindeki ÇKP'nin somut siyasetinin, sadece yabancı emperyalizme Japonya'ya karşı mücadeleyi içermediği; tam tersine burjuvaziye, toprak ağalarına karşı yerine getirilmesi gereken görevlerin de ÇKP için hala gündemde olduğu görülmektedir.

> " ...birliğe ve Japonya'ya karşı direnişe zararlı olan (iç savaş, siyasi partiler arasındaki düşmanca çatışmalar, yerel ayrılıkçılık, bir yandan feodal siyasi ve iktisadi baskı, öte yandan direniş için zararlı olan isyan ve aşırı iktisadi talep siyaseti vb. mücadelelere son vermek ve birliğe ve Japonya'ya karşı direnişe yararlı olan mücadelelere devam

> etmek (eleştiri özgürlüğü ve siyasi partilerin bağımsızlığı, halkın iktisadi ve siyasi koşullarının düzeltilmesi için verilen mücadelelervb.) hem mümkün hem de zorunludur." ("ÇKP'nin Görevleri SE I, sf. 347, ayrıca bkz. sf. 343)

3. "Ulusal Burjuvazi"ye Karşı Tavır

"Çin Toplumundaki Sınıfların Tahlili" adlı eserinde Mao Zedung ulusal burjuvazinin devrimin demokratik aşamasında proletaryanın müttefiki olabileceği tespitini yapmıştı. Bu tespitten yola çıkarak, 1927'deki karşı-devrimci darbeden dolayı durdurulan işbirliği yönünde Mao Zedung 1935'te yeniden çalışmaya başladı.

Bu dönemde ÇKP içinde Japon saldırısından dolayı ortaya çıkan yeni şartlara rağmen, Japon emperyalizmine karşı mücadelede ulusal burjuvaziyle işbirliği yapma imkanının h i ç olmadığı şeklindeki görüş yaygındı. Bu görüşe karşılık olarak Mao Zedung 1935'te şunu tespit etti:

> "... mücadelenin belirli bir aşamasında ... bir kesim (sol kanat) mücadeleye katılabilir." ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine",1935, SE I, sf. 200)

Ulusal burjuvazinin sağ kanadının Japon emperyalizmine karşı mücadeleye katılmaya hazır olacak kadar değişip değişmeyeceği konusunda Mao Zedung "şimdilik fikir belirtmek" istemiyordu. (a.g.e) (Ancak 1937'de Mao Zedung bu konuda bir karara vardı.)

1935 tarihli yazısının sonunda Mao Zedung şunu açıkladı:

> " Devrimin itici gücünü hala esas olarak işçiler, köylüler ve şehir küçük burjuvazisi m e y d a n a g e t i r m e k t e d i r; fakat a r t ı k milli burjuvazi de bunlara katılabilir." (a.g.e, sf.217)

Bununla beraber, Mao Zedung, Japon emperyalizmine karşı mücadele döneminde de ulusal burjuvazi ile işbirliği siyasetini onun kuyruğuna takılmak olarak kavramamıştır. Tam tersine, o proletaryanın ve onun partisinin önder rolünü

vurgulamış ve ulusal burjuvazi ile işbirliğini savunurken aynı zamanda da onun " olumsuz yönleri"ne, kararsızlığına dikkat çekti. O buradan, ÇKP'nin ulusal burjuvazi ile işbirliği yapsa da, onu eleştirmesi ve önderliği ele geçirmek için mücadele etmesi gerektiği sonucunu çıkardı.

> "... milli burjuvazi içindeki belirli unsurların geçmişte halkı aldatmakta son derece ustaca davrandıkları gerçeği üzerinde durmak istiyorum. Bunun nedeni nedir? Bunun nedeni, bu sınıfın, halkın devrimci davasını gerçekten destekleyenlerin dışında, geçici bir süre için devrimci ya da yarı-devrimci gibi görünen, böylelikle devrimci kararlılıktan yoksun ve sahtekar olduklarını halkın görmesini güçleştirici bir kisveye bürünen pek çok kişiyi de içinde barındırmasıdır. Bu durum, müttefiklerini eleştirmek, sahte devrimcilerin m a s k e l e r i n i d ü ş ü r m e k ve ö n d e r l i ğ i e l e g e ç i r m e k konularında Komünist Partisine düşen sorumluluğu ağırlaştırır." (a.g.e, sf.202)

4 Çin Komprador Burjuvazisine Karşı Tavır

Japon emperyalizminin Mançurya'yı işgaline ve diğer saldırılarına karşı Guomindang hükümetinin hiç direnmemesinin yanı sıra bu saldırıyı pratikte desteklemesi gerçeği karşısında , Mao Zedung 1935 yılında, komprador burjuvazinin Çan Kay-şek tarafından temsil edilen kesimiyle Japon emperyalizmine karşı mücadelede de işbirliği yapması olasılığı hakkında açıkca olumsuz fikir belirtti. O aynen şöyle diyordu:

> " Büyük yerel zorbalar ve mütegallibe, büyük savaş-ağaları ve büyük bürokratlar ile kompradorlar ... bir h a i n l e r cephesi meydana getiriyorlar... Bunların ele başısı Çan Kay-şek'tir. Bu hainler cephesi, Çin halkının c a n d ü ş m a n ı d ı r. Bu hainler sürüsü olmasaydı, Japon emperyalizmi, saldırısında bu kadar pervasız olamazdı. Bunlar emperyalizmin sadık köpekleridir." ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine",1935, SE I, sf. 199)

Aynı zamanda Mao Zedung, şeyleri değişmez gören ve

> " Çin'in tümü Japon bombalarının menziline girdiğin de ve mücadele olağan seyrini değiştirip ani bir y ü k s e l i ş g ö s t e r d i ğ i n d e, d ü ş - m a n k a m p ı n d a b ö l ü n m e l e r olacağını..." (a.g.e., sf.201)

görmeyen yoldaşların tavrına karşı daha 1935'te mücadele etti.

Daha şimdiden,

> "...toprak ağaları ve komprador saflarının bile tamamen birlik içinde o l m a d ı ğ ı ..." (a.g.e., sf. 203)

na işaret etti.

Bunun nedenini Mao Zedung;

> " Çin'in b i r ç o k emperyalist devletin mücadele sine sahne olan yarı-sömürge bir ülke durumunda" ol ması; "mücadele Japon emperyalizmine karşı yöneltil diğinde, ABD ya da İngiltere'nin sadık köpekleri, e fendilerinin değişen tonlardaki buyruklarına uyarak Japon emperyalistleri ve onların köpekleri ile gizli ve hatta açık bir çatışmaya..." (a.g.e, sf.203)

g i r e b i l e c e k l e r i gerçeğinde görüyordu.

Bununla beraber bu sıralarda Mao Zedung'u ilgilendiren şey bu çelişkilerden y a r a r l a n m a k, ama bu sömürücü sınıfların bölümleri ile anlaşmak veya ittifak yap - mak değildi. Şöyle diyordu Mao Zedung:

> " Bizler düşman saflarındaki bütün bu tür çatışma - lar, çatlaklar ve çelişmelerden yararlanmalı ve bun ları bugünkü baş düşmanımıza k a r ş ı k u l l an m a l ı y ı z." (a.g.e, sf. 203-204)

ÇKP MK'nin yazı kurulu, Mao Zedung Seçme Eserlerinin ya - yınlanırken, 1935 tarihli yukarıda aktarılan yazıya şu no tu yazdı:

> " Nitekim Japonya'nın Kuzey Çin'e saldırması, sonun da Japon ve İngiliz-Amerikan emperyalizmi arasında ciddi çıkar çatışmalarına yol açtı. Çin Komünist Par

tisi, Çan Kay-şek kliğinin, İngiliz-Amerikan emperyalist çıkarları ile olan yakın bağları nedeniyle, efendilerinin buyruğu üzerine Japonya'ya karşı tavrını değiştirebileceğine inanıyordu ve bu nedenle Çan Kay-şek'i Japonya'ya karşı direnmeye zorlamak siyasetinibenimsedi." (a.g.e, Not 9, sf. 221-222)

Mao Zedung'un 1935'deki görüşleri sonraki yıllarda gerçekten değişikliğe uğradı. Bunda, Seçme Eserler cilt I'de her biri etraflı ve kapsamlı bir şekilde açıklanmayan çeşitli bakış açıları önemli rol oynadı.

1936'da Çan Kay-şek'in isyan eden kendi askerleri tarafından tutuklandığı Sian olayları önemli dönüm noktasıydı. Devrimci, yurtsever halk kitlelerinin korkunç baskısı altında Çan Kay-şek, ÇKP ile yaptığı görüşmelerde Japon saldırısına karşı direnmek istediğini açıklamak zorunda kaldı. ÇKP'nin neden Çan Kay-şek ile görüşme yaptığı sorununda, ÇKP için önemli olan noktanın, kitleler önünde -ki bu kitlelerin desteğine belli bir ölçüde Çan Kay-şek'in de ihtiyacı vardı- somut olarak Japon emperyalizminin saldırısı şartlarında Çan Kay-şek'in ÇKP'ye karşı savaşmasının sadece Japon emperyalizmine yarayacağının açıklığa kavuşturulması olduğu vurgulanmalıdır.

Bu taktikle, Çan Kay-şek Kızıl Ordu'ya, ÇKP'ye ve kurtarılmış bölgelere karşı sürdürdüğü yoketme seferlerini durdurmaya veya en azından oldukça sınırlandırmaya zorlanacaktı. Böylece de Kızıl Ordu Japon emperyalizmine karşı daha etkili bir şekilde mücadele edecek duruma gelecekti. Çan Kay-şek'in ordularının saldırısı sürdüğü sürece, ÇKP'nin Japon emperyalizmine karşı çok daha kötü şartlar altında mücadele edeceği gerçeği, Mao Zedung'un Çan Kay-şek'in kitleler önünde Japon emperyalizmine karşı direnmeye ve Şensi ve Kansu'daki kurtarılmış bölgelere karşı savaşan iç savaş ordularını geri çekmeye söz vermeye ne kadar önem verdiğini açığa çıkarmaktadır. Mao Zedung hatta bu durum için, Çan Kay-şek'e ÇKP'nin desteğini vadetmiştir. (Bkz. "Çan Kay-şek'in Açıklaması Üzerine Bir Açıklama", 1936, SE I, sf.329)

Mao Zedung'un daha 1935'lerde işaret ettiği ve Çan Kay-şek'in Guomindang ile işbirliği çerçevesi için de önemli olan başka bir öğe, Çin'de güçlü bir Komünist Partisi'nin

ve Kızıl Ordu'nun varolmasıdır. Mao Zedung şöyle diyordu:

> " Bugün devrimci tarafın en önemli özelliği, iyice çelikleşmiş bir Komünist Partisi'ne ve Kızıl Orduya sahip olmasıdır. Bu son derece önemlidir."
> (a.g.e, sf. 213)

Bunlar boş laf değildi. Tam tersine gerçekten yıllar sü - ren mücadele içinde bilenmiş bir Kızıl Ordu ve taraftarlarının sayısı milyonları bulan güçlü bir Komünist Partisi vardı. Ayrıca bu ilişkide, ÇKP önderliğinde büyük kurta - rılmış bölgelerin, yani yeni tip bir devlet iktidarının -ÇKP önderliği altında bir Çin Sovyet Cumhuriyeti'nin- varolduğu açıklanmalıdır.

Bunun vurgulanması çok önemlidir, çünkü ancak Komünist Partisinin ve proletaryanın egemenliği gerçekten g e r ç e k l e ş t i k t e n ve g ü v e n c e a l t ı n a a l ı n d ı k t a n sonra devrimin düşmanları ile işbirliği mümkün olur. Bu özellikle, somut güçler dengesinden bağımsız olarak, Çin gibi bir ülkede burjuvazinin bölümleri ile işbirliğinin propagandasını yapanlara karşı savunulmalıdır. Böyle bir ittifak burjuvazinin çıkarlarına ve siyasetine tabi olmayı k a ç ı n ı l m a z olarak beraberinde getirir.

Mao Zedung'un daha sonraları değindiği başka bir öğeye daha işaret etmek istiyoruz: Çin komprador burjuvazisinin Amerikan ve İngiliz emperyalizmine bağımlı kesimleriyle bile ittifakın mümkün olmasında şu gerçek önemlidir; Ja - pon emperyalistlerinin Çin'e saldırısı, İspanya'daki iç savaş ve dünya gelişmeleri uluslararası planda bir dünya savaşının yaklaştığını gösteriyordu. Bu savaşta, Japonya dahil faşist devletlerin ittifakına ancak "demokratik" devletlerin sosyalist Sovyetler Birliği ile ittifakı karşı koyabilirdi. 1941'de Hitler faşistlerinin Sovyetler Birliği'ne saldırısından hemen sonra Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliğinin Amerikan, İngiliz ve Fransız em - peryalistleriyle anti-Hitler koalisyonu kuruldu.

Emperyalist güçlerin de içinde bulunduğu bu uluslararası anti-faşist birleşik cephe, batılı güçlere bağımlı kompradorlarla Japon emperyalizmine karşı ortak mücadeleleyi he

def alan bazı ilişkilerin kurulması imkanını doğurdu.

Bu yönde (1937'de söylediği için değeri daha fazla artmaktadır) Mao Zedung şöyle diyordu:

> " Çin Komünist Partisi ve Çin halkı, Çin'in Japonya'ya karşı milli birleşik cephesini dünya barış cephesiyle birleştirmek göreviyle karşı karşıyadır. Bu nedenle Çin, sadece Çin halkının daima iyi bir dostu olan Sovyetler Birliği ile birleşmekle kalmamalı, mümkün olduğu kadar, bugün için barışı korumak isteyen ve yeni saldırı savaşlarına karşı olan emperyalist ülkelerle birleşerek Japon emperyalizmine birlikte karşı koymak için çalışmalıdır." ("Japonya'ya Karşı Direnme Döneminde Çin Komünist Partisinin Görevleri",1937, SE I, sf.337)

Mao Zedung'un bu değerlendirmesi tamamıyla doğrudur ve açık bir şekilde faşist ittifak devletlerinin yeni bir savaşın baş kışkırtıcıları olarak mahkum edilmeleri gerektiği tespitini yapan Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresiyle tamamıyla uyum içindedir. Mao Zedung'un bu tespiti, Stalin'in SBKP(B) XVIII. Parti Kongresinde yaptığı, o zamanlar savaş kışkırtan güçlerle o zamanlar saldırgan olmayan güçler arasında ayrım yapılması gerektiği şeklindeki tespitleriyle de uyum içerisindedir.

Bir bütün olarak ÇKP'nin Japon emperyalizmine karşı mücadele taktiklerinin anlaşılmasında, Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi belgelerinde zirveye ulaşan ve teorik siyasal formülasyonu yapılan dünya komünist hareketinin büyük uluslararası tartışmasının belirleyici önemi vardır; bundan dolayı da bunlar esaslı bir şekilde değerlendirilmelidir. Fakat şimdiden bu sorunda da ÇKP ve Mao Zedung'un çizgisinin Komünist Enternasyonalin VII. Dünya Kongresindeki ve sonraki yıllardaki tavrı ile t a m a m ı y l a u y u m i ç i n d e o l d u ğ u ortaya çıkmaktadır. Bu, Mao Zedung'un hem Çan Kay-şek'e karşı mücadelenin propagandasını yaptığı 1935'deki çizgisi, (bkz. "Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi Tutanakları", "Faşizmin Saldırısı ve Komünist Enternasyonal'in İşçi Sınıfının Faşizme Karşı Birliği İçin Mücadelede Görevleri" adlı karar, Cilt II. sf. 1003, Alm.) hem de 1937'de Guomindang

ve Çan Kay-şek'e karşı ÇKP'nin siyasetinde mümkün ve gerekli hale gelen değişiklik için geçerlidir. 1938 yılında "KEYK Kararı"nda Çin hakkında şu tespit yapılmaktadır:

" KEYK Prezidyumu ÇKP'nin siyasi çizgisini tamamıyla onayladığını açıklar ve Çin halkının Japon fetihcilerine karşı verdiği kurtuluş savaşıyla tam bir dayanışma içinde olduğunu açıklar." ("Komünist Enternasyonal",1938, S 7, sf.698)

5. Guomindang'a verilen Ödünler Belirli Esaslara Dayanmaktadır.

Guomindang ile Japon emperyalizmine karşı mücadelede bir anlaşmaya varmak için, ÇKP'nin bazı ödünler vermesi gerekliydi. Mao Zedung, ödünler üzerine Marksist-Leninist görüşün, belli ilkeler temelinde hasıma ödünler verilmesini, ama diğer taraftan hasmın da ödünler vermesini içerdiğini açıkladı. Lenin'in " 'Sol' Komünizm Bir Çocuk Hastalığı" adlı eserinde açıkladığı gibi, ne zaman kabul edilmez ödünlerin verildiği sorununun tam olarak açıklığa kavuşturulmasında; her durum için geçerli bir tespit yapılamaz, bu somut şartlara bağlıdır. Lenin şöyle yazıyordu:

" Her duruma uyan bir r e ç e t e, ya da ("hiç bir zaman uzlaşılmayacak" ! biçiminde) bir genel kural bulmaya kalkışmak s a ç m a l ı k t ı r. Her özel durumda doğru yolu bulabilmek için kafayı işletmek gerekir. Parti örgütünün ve adına layık parti önderliğinin varlığının nedenlerinden biri..." (age.1920 sf.73, Sol Yayınları)

de budur.

ÇKP'nin Guomindang'a vermeye hazır olduğu ödünler şunlardı:

"(1) Şensi-Gansu-Ningsia devrimci üs bölgesindeki komünistlerin önderliğindeki hükümetin adı, Çin Cumhuriyeti Özel Bölge Hükümeti olarak değiştirilecek, Kızıl Ordunun da adı değiştirilerek, Milli Devrimci Ordunun bir parçası haline getirilecektir.

(2) Özel Bölge Hükümetine bağlı olan bölgelerde tamamen demokratik bir sistem uygulanacaktır.

(3) Guomindang'ın silahlı kuvvetle devrilmesi siyaseti terkedilecektir; ve

(4) Toprakağalarının topraklarına el konmasından vazgeçilecektir". (*) ("Japonya'ya Karşı Direnme Döneminde ÇKP'nin Görevleri",1937, SE I, sf.343-344)

"Dört garanti" olarak adlandırılan bu ödünler açıkca şu şartlara bağımlı kılınıyordu:

" Guomindang, iç savaş, diktatörlük ve yabancı düşmana karşı direnmeme siyasetini terkediyor. (a.g.e., sf.344)

Aynı yazının başka bir yerinde Mao Zedung bu şartları daha ayrıntılı bir şekilde formüle etti.

"... devrimci üs bölgelerine saldırıyı durdurmak, halkın özgürlüklerini ve haklarını tanımak ve halkı silahlandırmak." (a.g.e, sf.338)

(*) "Toprak ağalarının topraklarına el konmasından vazgeçilecektir" şiarını değerlendirirken sorunun Japonya'ya karşı olan toprak ağalarının Japon emperyalizmine karşı mücadeleye doğrudan kazanılması olmadığı dikkate alınmalıdır. Sorun,toprak ağalarının işçi ve köylülerin silahlı güçlerine karşı askeri harekatlara girişmelerinin engellenmesi; Mao Zedung'un dediği gibi "ülke içinde silahlı çatışmaya son vermek" idi (ÇKP'nin Görevleri",1937, SE I, sf.346). Topraklara el koyma politikasına devam edilseydi silahlı çatışmalar kaçınılmaz olurdu.

Bununla beraber, Kızıl Ordunun, girdiği bölgelerde köylülerin yaşam şartlarını kira faizlerini düşürerek yükseltmek ve güçlerini örgütlemeye yardımcı olmakta kullanıldığına da işaret edilmelidir.

Mao Zedung tarafından tavsiye edilen, "yanlış olmadığı gibi gerekli" olarak nitelendirilen Japon emperyalizmine karşı birlik uğruna ÇKP'nin verdiği bu ödünler, sadece çok önemli ş a r t l a r a bağlanmakla kalmıyor, bunun yanında onların kesin s ı n ı r l a r ı da konuyordu.

Mao Zedung şöyle yazıyordu:

> " Bu taahhütler, yanlış olmadığı gibi gereklidir de. ... ilkeli ve koşula bağlı ödünlerdir. Üstelik bunlar sınırlı ödünlerdir. Komünist Partisinin Özel Bölgede ve Kızıl Orduda önderliğin korunması Komünist Partisinin Guomindang ile ilişkilerinde b a ğ ı m s ı z l ı ğ ı n ı n ve eleştiri özgürlüğünün korunlası, ötesine geçilmesi doğru olmayan sınırlardır." (a.g.e., sf. 344)

Mao Zedung, burada bu ödünlerin öteye geçilmesi doğru olmayan sınırları olarak, önderliğin Komünist Partisinin elinde kalmasını, "bağımsızlık ve eleştiri özgürlüğü"nü saptıyordu. Bu şu anlama gelmektedir: Mao Zedung için Guomindang'la iş birliği yaparken, ÇKP'nin eskiden olduğu gibi özgür, bağımsız politik bir güç olarak kalması, ÇKP'nin Marksist-Leninist çizgisine uygun olarak halk kitleleri arasında propaganda yapabilmesi ve kurtarılmış bölgelerde ve Kızıl Orduda önder rölünden vaz geçmemesi, çok önemliydi. (Merkezi hükümetin veya askeri konseyin "talimatları"nın kabul edilmesi, Japonya'ya karşı savaşta geniş bir i ş b i r l i ğ i n e hazır olunduğu ama Kızıl Orduda emir verme yetkisinden vez geçilmediği anlamına gelmektedir.)

Lenin, burjuva güçlerle yapılan ittifakta bağımsızlığını korumanın Komünist Partileri için çok önemli olduğunu açıkladı. O şöyle yazıyordu:

> " Komünist Entermasyonal, sömürge ve geri ülkelerdeki burjuva demokrasisiyle geçici bir ittifaka girmeli, ancak onlarla k a y n a ş m a m a l ı, henüz ilk adımlarını atıyor olsa bile proleter hareketin bağımsızlığını kesinlikle yeğ tutmalıdır." (Lenin, "Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları", sf.392, Sol Yayınları, 1979)

Mao Zedung ve ÇKP, çeşitli burjuva parti ve örgütleri Japonya'ya karşı savaşa katılmaya iten nedenler hakkında hayale kapılmadılar. Onların asıl amaçlarının Japon emperyalizmine karşı mutlaka savaşmak olmadığı, amaçlarının halk içindeki etkilerini kaybetmemek, yeni etki imkanları kazanmak, zaman kazanmak vs. olduğu konusunda hayale kapılmadılar.

Mao Zedung 1937'de, Çan Kay-şek ve Guomindang hakkında ilkesel bir şekilde şunu belirtti:

> "... onlar h e r z a m a n b i z i y o k e t m e y e çalışıyorlar... gerçekten de bu noktayı gözden kaçırmak için insanın derin bir uykuda olması gerekir. Ama buradaki sorun, bizi yok etmeye çalışırken kullandıkları y ö n t e m l e r d e bir değişiklik olup olmadığıdır." ("Milyonlarca Kitleyi Japonya'ya Karşı Birleşik Cepheye Kazanın",1937, SE I, sf. 366)

Burjuvazinin ve Guomindang'ın savaş ve katliam yöntemleri yerine "yumuşak" siyaset, reformlar ve aldatmaca yöntemini uygulamaya hazır olması ÇKP ve Mao Zedung'a, Japon emperyalizmine karşı mücadelenin çıkarları için bu güçlerle g e ç i c i bir anlaşmaya varmaya çalışma olanağı yarattı.
Mao Zedung, sol oportünist sapmalara karşı şunu vurguladı:

> " Burjuvazinin devrime katılmasını, bunun geçici olacağı gerekçesiyle reddetmek ve (yarı-sömürge bir ülkede) burjuvazinin Japonya'ya karşı olan kesimleriyle yapılan ittifakı teslimiyetçilik olarak nitelemek bizim kabul edemeyeceğimiz Troçkist bir yaklaşımdır." (a.g.e, sf.370)

Tabii bu taktik çizgiyi d e ğ e r l e n d i r i r k e n; bu ittifakın pratikte nasıl geliştiği ve onun Çin devriminin pratiğine etkileri dikkate alınmalıdır. Çin devrimi tarihinden görüleceği gibi, Çan Kay-şek konusunda (bu taktik çizginin -ÇN) sonuçları doğal olarak pek büyük değildi. Bazen (Çan Kay-şek -ÇN) Japon emperyalizmine karşı bazı, çoğunlukla sadece gösterişli önlemler almaya zorlanabildi. Ama öz olarak Mao Zedung'un daha sonra isabetli bir

şekilde formüle ettiği gibi, Çan Kay-şek, dağda oturup, vadideki kaplanların kapışmasını seyretme taktiğini izledi. Ne var ki bu, ÇKP'nin siyasetinin başarısızlığı olarak görülmemelidir, çünkü temelde sözkonusu olan şey, Çan Kay-şek gibi kişilerden, Japon saldırganlığına karşı kararlı savaşçılar yapmak değildi. Sözkonusu olan daha çok, ona karşı izlenen taktik vasıtasıyla Çan Kay-şek ordularının Kızıl Ordu ve kurtarılmış bölgelere uyguladıkları baskıyı z a y ı f l a t m a k, Japon emperyalizmine karşı mücadele için daha fazla gücü serbest bırakmak ve en geniş halk kitleleri arasında tayin edici nüfuzu kazanmaktı. Ve bilindiği gibi, bu büyük ölçüde b a ş a r ı l m ı ş t ı r .

6. Devlet İktidarı Sorunundaki Değişiklikler

ÇKP'nin 1928'deki VI. Kongresinde, Komünist Enternasyonal VI. Dünya Kongresiyle uyum içinde, işçi, köylü ve asker vekilleri sovyetleri hükümetinin, kısacası işçi-köylü diktatörlüğünün yaratılması —özel anti-emperyalist görevleri olan— ÇKP programına alındı (bkz. ÇKP' nin 10 Maddelik Programı, Temmuz 1928, AW 1, Not 29, s.206).

Çin Devriminin akışıiçinde, kurtarılmış bölgelerde bu işçi-köylü diktatörlüğü kuruldu, böylece 7 Kasım 1931' de, "Çin Sovyet Cumhuriyeti"nin Geçici Anayasasını kabul eden ilk Sovyet Kongresi açılabildi. "Merkezi Sovyet Hükümeti"nin başına Mao Zedung seçildi. Geçici Anayasa'nın ilk paragrafında şöyle deniyordu:

> "Çin Sovyet Cumhuriyeti Anayasası, Çin Sovyet bölgelerinde proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü Siyasi İktidarını güvence altına alır. Görevimiz, onun tüm Çin'de kesin kurulmasıdır." ("Çin Devrimi Üzerine"den aktarıldı, MLİÇ, Nr. 1/81, s.43)

b Anti-Japon direniş savaşı döneminde, bu program maddesi; ÇKP ve Mao Zedung'un çizgisini, işçi ve köylü diktatörlüğünü toplumsal temelinden anti-emperyalist, özel olarak anti-Japon anlamda g e n i ş l e t m e y e yöneltme anlamında bir değişikliğe uğradı. Mao Zedung, buna uygun olarak VI. Parti kongresinin programının işçi ve köylü cumhuriyeti sloganının yerine h a l k c u m h u r i y e t i (sloganının -ÇN) konması yönünde bir değişikliğe uğramasını gerekli gördü:

> " Fakat şimdiki durum, sloganımızı değiştirmemizi ve onu halk cumhuriyeti haline getirmemizi gerektirmektedir. Bunun nedeni ise Japon işgalinin Çin'de sınıf ilişkilerini değiştirmiş bulunması ve artık yalnız küçük burjuvazinin değil, milli burjuvazinin de Japonya'ya karşı mücadeleye katılması olanağının doğmuş bulunmasıdır." ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine", 1935, SE, cilt I, sf. 215)

Mao Zedung aynı zamanda şunu vurguluyordu:

> " Halk cumhuriyetinin hükümeti esas olarak işçilere ve köylülere (dayanmaktadır)... Programımızın esası onların çıkarlarının korunması olmalıdır" (*) (age., sf. 216-217)

Stalin daha 1926'da Çin'deki gelecek devlet iktidarı sorunu konusunda tavır almış ve şunları açıklamıştı:

> "... Çin'deki gelecek devrimci iktidar, niteliği bakımından genel olarak 1905'de bizde söz konusu olan iktidara benzeyecektir, yani o, bir çeşit proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü olacaktır, tek bir f a r k l a ki, o özellikle anti-emperyalist bir iktidar olacaktır." (Stalin "Çin Devriminin Perspektifleri Üzerine", 1926, Stalin Eserler, cilt 8, sf. 326 veya "J.V.Stalin- Çin Devrimi Üzerine" MLYD, sf. 16-17)

Çin'de demokratik devrimin başlıca görevini feodalizme karşı mücadelenin değil de, ulusal mücadelenin oluşturduğu devrimci iç savaşın birinci döneminde, Stalin Kanton'lu

(*) Almancada bu cümle şöyle: "Programımızın esası ana kitlenin, işçiler ve köylülerin çıkarlarının korunması olmalıdır." -ÇN)

Guomindang hükümeti hakkında şunu açıklıyordu:

> "Bundan çıkan sonuç, dört "sınıfın" bir blokunu meydana getiren Kanton Guomindang'ı hükümetinin devrimci bir hükümet olması ve sadece devrimci bir hükümet olmakla kalmayıp, Çin'de gelecekteki devrimci demokratik hükümet için bir örnek olmasıdır." (J.V.Stalin "Milli Demokratik Devrim" sf. 176, Aydınlık Yayınları, 1977)

O zamanki dönemin somut değerlendirilmesinin dışında, görüşümüze göre kayda değer olan bir şey de şudur:

Stalin ilk baştan itibaren, Çin gibi bir ülkede kurulacak olan bir hükümetin ve bir diktatörlügün y a l n ı z c a işçi ve köylülerin klasik diktatörlüğü veya sadece işçi ve köylülerin çıkarlarını temsil eden bir hükümet o l m a y a c a ğ ı n ı n, tam tersine bazı şartlar altında anti-emperyalist yönünden dolayı daha başka "sınıf" ve tabakaları da kapsayacak d a h a geniş bir iktidar olacağının bilincindedir.

Böylece Mao Zedung'un cilt I'deki bu konudaki formülasyonları, Stalin'in özel olarak anti-emperyalist yönünün görülmesi gereken 'bir çeşit işçi ve köylü diktatörlüğü" talebiyle uyum içindedir. Bu anti-emperyalist yön, devrimin bazı alt bölümlerinde sınıfsal özü işçi ve köylü diktatörlüğü olan bir diktatörlüğe ulusal burjuvazinin temsilcilerinin de siyasi bakımdan katılabilmesiyle ifadesini bulur.

Mao Zedung 1935 tarihli yazısında şimdilik sadece ulusal burjuvazinin temsilcilerinin devlet iktidarına katılmalarını imkan dahilinde görüyordu. Kompradorlar ve toprak ağaları konusunda ise şunu belirtiyordu:

> "Halk cumhuriyeti kesin olarak düşman sınıfların çıkarlarını temsil etmeyecektir. Aksine, emperyalizmin uşakları olan toprakağası ve komprador sınıfların tam karşısında yer alacaktır... ." ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine", SE I, sf. 215)

Ama Mao Zedung aynı yazısında devlet iktidarının ulusal burjuvazinin yanında;

> "Japon emperyalizmine ve uşaklarına karşı olmakla birlikte yakın bağları dolayısıyla Avrupa ve ABD emperyalistlerine karşı çıkmayanları da..." ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine", SE I, sf. 212)

kapsayabileceğini söylemektedir.

Bu, k o m p r a d o r s ı n ı f ı n belirli bir kanadına dahil kişilere bile devlet iktidarına katılma izni verildiği anlamına gelmektedir.

Bu sıralarda, yani 1935'de, Çan Kay-şek ve ordusunu Japon emperyalizmine karşı bir çeşit koalisyon hükümetine almak sorunu henüz gündeme gelmemişti. Tam tersine, o, o sıralar vatan haini olarak teşhir ediliyordu (bkz. ÇKP-MK'nin "Bugünkü Siyasi Durum ve Partinin Görevleri Üzerine Karar"ı, 1935, SE I, Not 3, sf. 353-356).
Bununla beraber, iki yıl sonra, Mao Zedung'un daha sonraki yıllarda yazdığı yazılarda devam ettirdiği ve geliştirdiği --Mao Zedung, SE II, III, IV'ün incelenmesine bağlı olarak ele alacağımız-- değişiklikler belirmeye başlamıştı.

Mao Zedung, 1937'de, "yeni demokratik cumhuriyetin bileşimi" ile ilgili soruyu şöyle cevapladı:

> "Proletarya, köylülük, şehir küçük burjuvazisini ve milli ve demokratik devrimi onaylayan herkesi kapsayacak; demokratik cumhuriyet, bu sınıfların milli ve demokratik devrimdeki ittifakı olacaktır. Buradaki belirgin özellik, bu ittifaka b u r j u v a z i - n i n de dahil edilmesidir. Bunun nedeni de, günümüz koşullarında burjuvazinin tekrar bizimle işbirliği yapma ve Japonya'ya karşı direnişe katılma olasılığının bulunmasıdır." ("Japonya'ya Karşı Direnme Döneminde Çin Komünist Partisinin Görevleri" 1937, SE I, sf.346)

Bu ilişkiden, Mao Zedung'un burada artık yalnızca ulusal burjuvaziyi kastetmediği, Guomindang'ı da dahil ettiği açıkca anlaşılmaktadır. Burada, henüz geliştirilmemiş olsa da, iki değişik gücün, hatta orduların tabir caiz ise koalisyonu olan ve öncelikle işçi ve köylülerin birleşik

anti-emperyalist hükümeti olmayan bir devlet iktidarı kurulması gerektiği (anlayışın-ÇN) temeli atılmıştır.

Mao Zedung bu yazısında toparlayarak şunu tespit etmektedir:

- "Geçmişte işçi ve köylülerin demokratik cumhuriyeti sloganını ortaya atmamız doğruydu, bugün bundan vazgeçmemiz de gene doğrudur." ("Japonya'ya Karşı Direnme Döneminde Çin Komünist Partisinin Görevleri", 1937, SE I, sf.347)

Koalisyon hükümeti görüşü, Mao Zedung'un 1937'den sonraki hatta Japon emperyalizminin yenilgisinden (1945) sonraki yazılarında bulunmaktadır. Mao Zedung Seçme Eserler Cilt II-IV'ün çıkacak incelemesinde bu soruna tekrar döneceğiz.

Özel olarak -bu ilişkide eleştirici bir gözle incelenmesi gereken bazı sorunlar görmemize rağmen (*)-Mao Zedung'un Japonya'ya karşı direniş savaşı döneminde ÇKP'nin proletaryanın ve halk kitlelerinin mücadelesini taktik açıdan

---

(*) Mao Zedung cilt I'in başka bir yerinde şöyle diyor:

> "Japon ve Çin karşı-devrimci güçlerinin ve Çin'in devrimci güçlerinin kuvvetli ve zayıf noktalarının doğru bir değerlendirmesini yapmadan geniş bir devrimci milli birleşik cephe örgütleme gereğini tam olarak kavrayamayız... bu taktik silahı, (devrimci ulusal birleşik cephe -ÇN) önümüzde duran baş hedefe vurmak için kullanamaz, bunun yerine silahlarımızı çeşitli hedeflere doğrulturuz. Öyle ki, kurşunlarımız baş düşmanı vuracağı yerde ikinci dereceden düşmanlarımızı ve hatta müttefiklerimizi vurur. Bu da baş düşmana vurmamak ve cephane israf etmek anlamına gelir". ("Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine", 1935, SE I, sf. 210)

"Üç Dünya Teorisi" ile "İki süper güç" tezi ile ilgili tartışmada, PCMLF'li (Fransa ML Komünist Partisi) J.Jurquet gibi bir sosyal-şöven, fransız komünistlerinin kurşunlarının fransız emperyalistlerini değil de "süper güçleri" hedeflemesi gerektiğini, yani bu sosyal şöven'in "ikincil düşman" olarak nitelendirdiği fransız emperyalizmine vurulmaması gerektiğini açıklamak için özel olarak bu alıntıyı kullanmıştır.

Bu tavrın içerdiği bir dizi saçmalığın dışında, baş düşman tespit ettikten sonra, yan düşmana karşı mücadele edilip edilmeyeceği sorununun belirleyici bir sorun olduğu ortaya çıkar.

Görüşümüze göre, ikincil anlamda ikincil düşmana karşı da m ü c a d e l e edilmelidir, ve Mao Zedung cilt I'in çeşitli yerlerinde bunu savunmuştur. Bununla beraber yukarıda aktarılan bölümde askeri bakış açısı politik alana a k t a r ı l a r a k ikincil düşmana karşı mücadeleye gerek olmadığı yolundaki yoruma en azından açık kapı bırakılmıştır.

Japon emperyalizmi üzerine yoğunlaştırdığı, fakat bu özel dönemde daha geniş ittifak imkanlarına rağmen işçilerin ve köylülerin belli demokratik, siyasal ve ekonomik çıkarları uğruna mücadele ettiği, bunu da bu mücadele olmadan Japon emperyalizmine karşı mücadelede zafer kazanılamayacağının bilincinde yaptığı tespit edilebilir.

IV. KOMÜNİST PARTİSİNİN ROLÜ VE GÖREVLERİ ÜZERİNE

Mao Zedung, 1.ciltte, proletaryanın egemenliği mücadele içinde ele geçirmesinin ifadesi olan Komünist partisinin önderliğinin vazgeçilmez olduğunu vurguladığı tek tek pasajlar dışında,parti içi mücadele ve parti inşası sorunlarını özellikle iki yazısında incelemektedir.

Bunlardan birisi "Parti içindeki Yanlış Düşüncelerin Düzeltilmesi Üzerine"dir. 1929'da yazılmış olan bu yazıda Kızıl Ordunun parti örgütlerinin bazı ideolojik hatalarına karşı mücadele edilmektedir. İkincisi, Mao Zedung'un 1937'de yazmış olduğu ve içinde özellikle parti içindeki çelişmeleri de incelediği "Çelişme Üzerine" adlı yazısıdır. Bunun yanında Mao Zedung, 1937'de ÇKP'nin ulusal konferansında yaptığı "Milyonlarca Kitleyi Japonya'ya Karşı Milli Birleşik Cepheye Kazanın" adlı kapanış konuşmasında, devrimde muzaffer olmak için birinci sınıf kadrolar gerektiğini ve partinin çalışmasının ve çelikten birliğin yükselmesinde parti içi demokrasinin önemini ele almıştır. (*)
Mao Zedung, parti hakkında temel görüşünü şu cümleyle özetliyor:

> "Dolayısıyla, bir siyasi partinin devrimi zafere ulaştırabilmek için kendi siyasi çizgisinin d o ğ r u l u ğ u n a ve kendi örgütünün s a ğ l a m l ı ğ ı n a dayanmak zorunda olduğu kolayca anlaşılabilir."("Çelişme Üzerine" SE 1, sf. 399)

(*)Bu sayıda, sadece cilt 1'de Komünist partisi ile ilgili ele alınan sorunları inceleyeceğiz. Mao Zedung'un parti sorunlarıyla ilgili görüşlerinin ve eserlerinin daha derin ve kapsamlı bir incelenmesini Mao Zedung SE cilt 11,111 ve 1V hakkındaki ortak tartışma sayımızda yayınlayacağız.

Bunu egemen hale getirmek için Mao Zedung, ÇKP içinde yanlış ve oportünist görüşlere karşı acımasız bir mücadele yürüttü. Çünkü, onun da ısrarla üzerinde durduğu gibi:

> "...doğru siyasi ve askeri çizilerin kendiliğinden ve sakin bir şekilde değil, ancak m ü c a d e l e içinde ortaya çıkıp geliştiklerini gösterir. Bu çizgilerbir yandan "sol" oportünizmle, diğer yandan da sağ oportünizmle savaşmak zorundadırlar. Devrime ve devrimci savaşa zarar veren bu hatalı eğilimlerle mücadele edip onları kesin bir şekilde altetmeden, bu savaşta doğru bir çizgi saptamak ve zafer kazanmak o l a n a k s ı z o l a c a k t ı r ." ("Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları". SE 1, sf. 249)

Stalin, - Marks, Engels ve Lenin'in öğretileriyle uyum içinde- partinin sadece mücadele içinde daha geliştiği esasını ortaya koydu. O şöyle yazıyordu:

> "Partinin gelişme süreci içinde, preletaryanın sınıf mücadelesi süreci içinde ortaya çıkan ilkesel görüş ayrılıkları vardır... zıtlıklar a n c a k mücadele ile şu veya bu ilke uğruna,şu veya bu mücadele hedefi uğruna,hedefe ulaşmak için kullanılacak şu veya bu mücadele yöntemi uğruna mücadele yoluyla aşılabilir." (Partimizdeki Sosyal-Demokrat sapma ÜzerineBir Kez Daha", 1926, Stalin, Eserler, Cilt 9, sf 4)

Mao Zedung " Çelişmeler Üzerine" adlı yazısında, partinin ancak iç çelişmelerini aşarak ilerleyeceğini vurguladı. O orada şöyle yazıyordu:

> "Partinin içinde durmadan farklı türden düşünceler arasında karşıtlık ve mücadele ortaya çıkar. Bu toplumsal sınıflar arasındaki ve eski ile yeni arasındaki çelişmelerin parti içinde bir yansımasıdır. Parti içinde çelişmeler ve bu çelişmeleri çözmek için verilen ideolojik mücadeleler olmasaydı, Partinin hayatı sona ererdi.(" Çelişmeler Üzerine" Cilt 1,sf 402)

Bu yazının başka bir yerinde Mao Zedung, komünist partisi i ç i n d e k i, yani kendi saflarındaki komünistlerin safları içindeki çelişmeleri çözmenin temel yönteminin "eleştiri ve özeleştiri yöntemi" olduğunu belirtti (a.g.e.sf 407)

Fakat bir kaç sayfa ileride, parti içindeki çelişmelerin ilk başta "antagonist şekilde" ortaya çıkmasalar bile, antagonizmaya dönüşebileceklerini de açıklığa kavuşturdu. Mao Zedung, bu ilişkide Troçki ve Buharin'e, ÇKPkonusunda da Çen Dusiu ve Çang Guo Tao'ya işaret etti. (a.g.e.sf 433)

Çen Dusiu'ya işaret etmesi, Mao Zedung'un,"çelişme üzerine" adlı yazısında, parti düşmanı u n s u r l a r ı n (partiden ç.n) atılmalarını tamamiyle desteklediğini göstermektedir.
Bazı"eleştiricileri" nin bugün iddia ettikleri gibi, Mao Zedung'un liberal bir şekilde partinin kapılarını her tür oportüniste ve kariyeriste açmadığı "ÇingangDağlarındaki Mücadele" adlı yazıda da ortaya çıkmaktadır: Haziran 1928' de partiye her isteyenin üye kaydedilmesi sonucu ÇKP' nin parti örgütlerinin her türden unsurun istilasına uğradığı, parti üyelerinin doğru bir şekilde eğitiminin artık mümkün olmadığı ve bundan dolayı parti örgütlerinin açığa çıktığı sırada, Mao Zedung'un deyişiyle ÇKP,

> "...kendi içinde büyük bir temizlik hareketine girişti ve üyeliğe kabul için belirli sınıf niteliklerinin titizlikle aranmasını kararlaştırdı. Yungsin ve Ningang illerindeki bütün parti örgütleri feshedildi ve yeniden üye kaydına girişildi."(a.g.e.Cilt 1 sf. 122)

Parti içindeki yanlış görüşlere karşı yürütülmesi gereken ciddi mücadelede, Mao Zedung,

> "...hata işlemiş olan yoldaşların hatalarını kavramaları için onlara fırsat "("Çelişme Üzerine"Cilt 1.sf. 433)

tanınmasının önemli olduğunu vurguladı.
Bu, Mao Zedung'un yazılarında parti içi mücadele konusunda önemli bir bakış açısıdır.

Mao Zedung, bununla eleştiri ve özeleştiri ile çözülebilecek çelişkilerin, gereksiz yere örgütsel önlemlerle yani partiden atma v.s. ile çözülmemesi gerektiğine, bunun partiyi zayıflatacağına işaret ediyordu.
Görüşümüze göre, Mao Zedung'un, yoldaşların yanlış görüşlerinin, komünist partisi içinde doğru ve yanlış görüşler arasındaki çelişmenin, parti dışında var olan

"...toplumdaki sınıflar arasındaki ve eski ile yeni arasındaki çelişmelerin Parti içindeki bir ..."

yansıması olduğunu vurguladığının kavranması bu ilişkide çok önemlidir. Görüşümüze göre, bu ideolojik alandaki çelişmelerin sınıfsal açıdan antagonist çelişmeler anlamına gelmektedir. Bu, yanlış görüşlerin tasfiye edilmeleri gerektiği ve doğru görüşlerin yanlış görüşlerle uzlaşmamaları gerektiği de demektir. Ama bu, sınıfsal açıdan yanlış görüşlerin taşıyıcılarının da düşman olduğu anlamına gelmez-zaten Mao Zedung kararlı bir şekilde böyle yanlış bir görüşe karşı mücadele etmiştir. (bkz. "Çelişme Üzerine"sf. 433)
Bu ilişkilerin doğru kavranması, eleştiri ve özeleştiri arasındaki doğru bağ, parti içi mücadele ve düzelmez oportünistlere karşı gerekli olan örgütsel önlemler sorunlarının merkezini oluşturmaktadır.
Mao Zedung'un cilt 1'deki yalnızca özellikle parti içi mücadele sorunlarını ele alan yazılarından değil bütün yazılarından, onun, doğru çizginin egemen kılınması için yanlış ve oportünist görüşlere karşı mücadelenin gerekli olduğunu sadece görmekle kalmayıp, gerçekten bu mücadeleyi yürüttüğü ortaya çıkmaktadır. (*)

"Parti İçindeki Yanlış Düşüncelerin Düzeltilmesi Üzerine" adlı yazısında (1929) Mao Zedung, askeri bakış açısının aşırı vurgulanmasına, aşırı demokrasiye, örgüt disiplinine gösterilen kayıtsızlığa (**) ve mutlak eşitliğe karşı mücadele etti.

(*) Bunun için bkz. Not 4: "Cilt 1'in Kapsadığı Dönem (1924-1935) İçinde Oportünist Çizgilere Karşı ÇKP İçinde Verilen Mücadele Üzerine".

(**) Dipnot bir sonraki sayfadadır.

Eğer parti çalışmaları düzeltilmek isteniyorsa, öznelciliğin, bireyciliğin ve darbeciliğin artıklarının altedilmesi gerektiğini vurguladı.

Özellikle,Arnavutluk Emek Partisi gibi, Mao Zedung'un proletaryanın egemenliği yerine köylülüğün egemenliğini koyduğunu iddia edenlere karşı, Mao Zedung'un bu yazısında adı geçen sapmaların sosyal temeli olarak Çin'deki küçük burjuvazinin muazzam kitlesini, "zanaatkar ve küçük köylü ekonomisi"ni (a.ğ.e sf 144) gösterdiği, ortaya çıkan sapmaları, küçük burjuva, bireyci düşünüşün ifadesi olarak nitelendirdiği (a.g.e sf. 140 - 147) ve onlara karşı mücadele ettiği şeklinde cevap verilmelidir.

(Önceki sayfadaki dipnottur:)

(xx) Bununla bereber, cilt 1'de Mao Zedung'un çok özel şartlar altında örgüt disiplinini b i l i n ç l i olarak tanımamaya hazır olduğu belgelenmektedir.

Örneğin "Çingang Dağlarındaki Mücadele" adlı yazısında Mao Zedung, üç defa sınır bölgesinde eylem planı konusunda tavrını değiştiren ve en sonunda Kızıl Ordunun harekete geçmesini talep eden Hunan'daki eyalet komitesinin bir kararına değinmektedir.Şöyle denmektedir:

> " Bu katı talimatlar bizi tam bir çıkmaza soktu, çünkü bunlara uymamak, itaatsizlik anlamına gelecek, uymak ise bizi kesinlikle yenilgiye götürecekti. İkinci mesaj geldiği zaman Ordu Komitesi, Sınır Bölgesi Özel Komitesi ve Yungsin İl Komitesi ortak bir toplantı yaptılar ve Güney Hunan üzerine yürümek tehlikeli göründüğünden Eyalet Komitesinin talimatlarının yerine getirilmemesini kararlaştırdılar." (a.g.e. Cilt 1 sf 129)

Bundan Mao Zedung'un bu karara uymamasını keyfi bir şekilde değil de, bu somut durum hakkında bilgisi olan bütün yoldaşlarla mümkün olan en geniş kollektif görüşmeye dayandırdığı, attığı adımları iyi bir şekilde temellendirdiği ve böylece MK'ya karşı bu tavrının sorumluluğunu aldığı ortaya çıkmaktadır.

Burada, Mao Zedung proletaryanın egemenliğinin gerçekleşmesi uğruna köylülüğe karşı, köylülüğün toplumsal durumundan doğan ideolojisine karşı gerçekten büyük bir mücadele yürüttüğü, yürütmek zorunda olduğu ortaya çıkmaktadır. Mao Zedung'un ve onun önderliğini yaptığı parti ve ordunun, köylülük içinde yürüttükleri bu ideolojik eğitim çalışması, parti ve orduya yansıdı. Çünkü köylü kitlelerini eğitmenin ön şartı, tabii ki parti ve ordu içindeki küçük burjuva damgasını taşıyan görüşlerin kökünün kazınmasıydı.

Buna ek olarak, "Parti içindeki Yanlış Düşüncelerin Düzeltilmesi Üzerine "adlı yazıda, hangi düzeltme yönteminin kullanılacağının etraflıca açıklanmış olması, özellikle göze batmaktadır. Yani Mao Zedung yanlışları ortaya çıkarmanın yanında, onları düzeltme yollarını da belirtmiştir.

Örneğin, "Aşırı Demokrasi Üzerine" başlıklı bölümü alalım. Mao Zedung burada, partide demokratik merkeziyetçiliğin uygulanmasının, sadece onunla ilgili talimatların v e r i l m e s i olmadığını, tam tersine, gelişmesi içinde kadroların güvenini kazanmış bir merkezin oluştuğu, veya onaylandığı ve yenilendiği bir s ü r e ç olduğunu göstermiştir.

Mao Zedung şunu vurguluyordu:

> " örgütlenme alanında, merkezi önderlik altında demokrasinin uygulanmasını sağlamak. Bunu yapmanın yolları şunlardır:
> (1) Partinin yönetici organları, kendilerini önderlik merkezleri olarak kabul ettirmek için, rehberlik görevini yerine getirecek doğru bir çizgi geliştirmek ve ortaya çıkan sorunlara çözüm bulmak zorundadırlar.
>
> (2)Üst kademelerdeki organlar, doğru rehberlik edebilmek için nesnel bir temele sahip olmak amacıyla, kitlelerin hayatını ve alt kademelerdeki organların durumunu yakından bilmek zorundadırlar.
>
> (3)Bütün kademelerdeki Parti örgütleri, sorunlara çözüm ararken, gelişigüzel kararlar almamalıdır. Birkere alındıktan sonra da kararlar sebatla uygulanmalıdır.

(4)Üst kademelerdeki Parti organları tarafından alınan bütün önemli kararlar, derhal alt kademelerdeki organlara ve Partinin üye kitlesine iletilmelidir. Bunun yöntemi de aktif üye toplantıları yada Parti kollarında, hatta (koşullar uygunsa) tümenlerde genel üye toplantıları yapmak ve bu toplantılarda belirli kimseleri rapor vermekle görevlendirmektir.

(5)Partinin alt kedemelerindeki organlar ve bütün Parti üyeleri, üst kademelerdeki organların talimatlarını tam anlamıyla kavramak ve uygulama yöntemlerini kararlaştırmak için bunları ayrıntılı bir şekilde tartışmalıdır."(a.g.e Cilt 1.sf.141-142)

Görüşümüze göre, bu direktifler parti inşası için çok önemli bir dizi Marksist-Leninist görüş içermektedir.Mao Zedung, Lenin ve Stalin'in öğretilerini temel alarak (örneğin bkz. Stalin "Leninizmin Sorunları" "Parti" adlı bölüm, 1924, sf. 85 ve devamı, Sol Yayınları, şubat 1977) burada çok somut bir şekilde partide demokratik merkeziyetciliğin nasıl kurulması ve partinin hayatında nasıl egemen kılınması gerektiğini açıklamaktadır.

İlk nokta, bir parti yönetiminin, önderliği kendi kendine talep edemiyeceğine, tam tersine ortaya çıkan sorunlara teoride ve pratikte gerçekten ikna edici çözümler bulması gerektiğine, önderliğini ancak böyle kabul ettireceğine işaret etmektedir. Çünkü, ancak bu şekilde parti yönetiminin önderlik niteliğine güven uyanacağı açıktır.

Aynı zamanda Mao Zedung ikinci noktada, parti yönetiminin tabanın sorunlarına, ancak onun gerçeklerini bildiği, durumu hakkında bilgisi olduğu ve somut sorunlarını dikkatle incelediği zaman, doğru çözümler getireceğini, aksi taktirde yalnızca yanlış sonuçlara varacağını vurguluyor.

Bu soruna üçüncü noktada da değinilmektedir. Bu noktada gelişigüzel karar alınmaması gerektiği, fakat etraflı tartışma ve etraflı fikir yürütme sonucu alınan kararların, doğru bir demokratik merkeziyetçilik anlayışı içinde sebatla yerine getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Dördüncü ve beşinci noktada biliçli bir disiplinin bu (kararların ç.n) kesinlikle uygulanmasının temelini oluşturduğu açıklanıyor. Yani uygulama, merkezin kararlarının çok iyi anlaşılmasını, bunun üzerine tartışılmış olmasını ve merkezin tartışmaya bir konuşmacıyla katılmasını temel alır. Ancak -bu görüşü özellikle vurguluyoruz -üst yönetimin direktifleri üzerine, onları "tam anlamıyla kavramak" için, "ayrıntılı bir şekilde" tartışıldıktan sonra, her parti hücresi karar uygulama yöntemini doğru olarak saptayabilir.

"Örgüt Disiplinine gösterilen Kayıtsızlık Üzerine" adlı bir sonraki bölümde, Mao Zedung, öncelikle çeşitli parti örgütlerinin örgütsel disiplininin gerekliliğini, yani azınlığın çoğunluğa tabi olması gerektiğini ve tartışma sonucu alınan bir kararın kararlılıkla hayata geçirilmesi gerektiğini vurguladı. Mao Zedung özellikle küçük burjuvazinin özelliği olan bireyciliğe karşı mücadele etti. Gerçekten proletaryanın davası için mücadele etmeme, azınlık olarak dürüst bir şekilde çoğunluğun kararlarını uygulama yerine bunları az veya çok homurdanarak sabote etme, parti içi eleştiriyi sorunların çözümü ve partinin ve devrimin dahada ilerlemesi üzerinde yoğunlaştırmak yerine ona daha çok küçük burjuva didişme, karşılıklı aşağılama, kişisel saldırı ve kendi kişiliğini öne çıkarma niteliği verme tavrına karşı mücadele verdi.

Bu hataları düzeltmek için kullanılacak yöntemler hakkında Mao Zedung şunları söyledi:

> "Parti üyelerinin, eleştirisinin amacının sınıf mücadelesinde zafere ulaşmak için Partinin mücadele gücünü artırmak olduğunu ve kişisel saldırı aracı olarak kullanılmaması gerektiğini kavramalarına yardımcı olmaktır. (a.g.e. Cilt 1 sf. 143)

Görüşümüze göre özelikle Mao Zedung'un rolü üzerine bugün sürdürülen tartışmada veya AEP üzerine yapılan tartışmada, kısaca bugün önemli sorunlarda, şu bakış açısı da en azından aynı öneme sahiptir.

> "...söylenen her şey gerçeklere dayanmalı ve eleştiri siyasi noktalarda yoğunlaştırılmalıdır."
> (a.g.e. Cilt 1 sf. 145)

Bu, bütün tartışmalarda ve görüşmelerde kanıtlarla çalışılması, Marksist-Leninist yöntemlerin uygulanması gerektiği anlamına gelmektedir. Buna karşılık, sadece fikirler, subjektif görüşler, kaba değerlendirmeler v.b. şeyler tartışmaya sokulursa bunun hiç bir yararı olmaz, tam tersine ideolojik tartışma engellenirve yanlızca kargaşalık arttırılır.

ooo-O-ooo

NOTLAR

ooooooooooo

1. " Ulusal Burjuvazi " Kavramının Kullanılması Üzerine

Stalin'in 1927'den önceki ve hemen sonraki yazılarında kullandığı "ulusal burjuvazi" kavramıyla, Mao Zedung'un "ulusal burjuvazi"yi tanımlamasının esas olarak aynı olmadığı açıktır. Mao Zedung bu kavram altında genel olarak Çin orta burjuvazisini anlıyordu. (bkz. "Çin Toplumundaki sınıfların Tahlili " 1926, S.E.Cilt 1,sf. 19)

Stalin, ilk önce "ulusal" kavramını ne olumlu ne de olumsuz yönde yorumlamıyor, tam tersine "ulusal burjuvazi" terimini bir ülkenin burjuvazisinin bütün bölümleri ve kanatları için kullanıyordu. Çin "ulusal burjuvazisi" Stalin'de önceleri bu ülkenin bütün burjuvazisi anlamına geliyordu. (bkz. "Doğu Halkları Üniversitesinin Siyasal Görevleri Üzerine" 1925, Stalin Eserler cilt 7, sf. 125, ve "J.V. Stalin Çin Devrimi Üzerine", ML YD, sf. 2)

İki yıl sonra, yani 1927'de Çan Kay-Şek kliğinin darbesinden kısa süre önce Stalin gerçi genel anlamda-içine Çan Kay-Şek'i de kattığı - ulusal burjuvaziden bahsetmektedir,ama "ulusal burjuvazi (kompradorlar değil) devrimle" beraber yürüdü formülasyonunu kullanmaktadır (Stalin,"Çin Devriminin Sorunları" , Stalin, Eserler, Cilt 9, sf. 193 veya "J.V.Stalin - Çin Devrimi Üzerine" , MLYD, sf. 29).

Burada, siyasal nedenlerden dolayı kavramsal olarak Çin burjuvazisinin belirli bir bölümünü,yani kompradorları ayırmak gerekliliğinin doğduğu ortaya çıkmaktadır. (*) "Komprador burjuvazi sınıflamasına girmeyen milli burjuvazi"den bahsettiği "Sun Yat-Sen Üniversitesi Öğrencileriyle Bir Görüşme"de de (1927 Stalin benzer bir ayrım yapmaktadır. (a.g.e., J.V. Stalin -Milli Demokratik Devrim" sf. 67 Aydınlık Yayınları veya "J.V.Stalin - Çin Devrimi Üzerine" MLYD,sf.48)

(*) Sömürge ve bağımlı ülkelerde burjuvazinin bir gelişme ve ayrışma süreci geçirdiği, Stalin "Doğu Halkları Üniversitesinin Siyasal Görevleri Üzerine" adlı yazısında açıklamaktadır. (Dipnotun devamı bir sonraki sayfada)

Çin devrimi sürecinde, bir yanda emperyalizmin artan ekonomik nüfuzu ve diğer yandan da devrimci güçlerin büyümesinden dolayı burjuvazinin çeşitli kanatlara bölünmesinin gittikçe keskinleşmesinden dolayı böyle bir ayrım gerekli hale geldi.

Bu gelişmeye bağlı olarak "ulusal " kavramı sadece bir ülkenin bütün burjuvazisini belirtmek için artık kullanılmadı. Bunun yanında burjuvazinin bir bölümünü nitelendirmek için de kullanıldı. Burjuvazinin bu bölümüyle demokratik devrimde belirli şartlar altında ittifak kurma imkanı olsa bile özellikle demokratik devrimin ulusal yönünün ön planda olduğu yer ve zamanın dışında, bu imkan her zaman gerçekleştirilemez.

Komintern, 1928'deki " Sömürge ve Yarı-sömürgelerdeki devrimci hareket hakkında " ki tezlerinde " ulusal burjuvazi" kavramını iki anlamda kullanmıştır. ilk önce Çin,Hindistan v.b. gibi ülkelerin burjuvazisi için ortak bir kavram olarak. Orada şöyle denmektedir:

> Bu sömürge ülkelerde ulusal burjuvazinin emperyalizme karşı ortak bir tavrı yoktur. Bu burjuvazinin bir bölümü, ilk planda ticaret burjuvazisi, doğrudan emperyalist sermayenin çıkarına hizmet etmektedir.

(sayfadaki dipnotun devamı)
Stalin burada, artık "homojen ve her şeyi kapsayan doğu"-dan bahsedilemiyeceğini açıklıyor ve sömürge ve bağımlı ülkeleri üç kategori içinde ele alıyor. Bu ilişkide çeşitli ülkelerde burjuvazi sorununu da ele alıyor ve aradaki farklılıkları ortaya koyuyor. Burjuvazinin örneğin " Fas gibi ülkelerde " "devrimci ve uzlaşmacı kanada " henüz bölünmediğini, Mısır ve Çin gibi ülkelerde bu bölünmenin olduğunu " ama burjuvazinin uzlaşmacı kanadının emperyalizmle henüz sağlam bir birlik kurmadığını " ve Hindistan gibi ülkelerde " bu burjuvazinin uzlaşmacı kanadının esas olarak emperyalizmle anlaşmış" olduğunu açıklıyor.
(bkz. Stalin Eserler cilt 7, sf. 129 veya " B.V.Stalin-Çin Devrimi Üzerine " MLYD,sf. 3-6)

> (komprador burjuvazi denilen kesim)... Yerli burjuvazinin geri kalan bölümü, özellikle yerli sanayinin çıkarlarını temsil eden bölüm, ulusal hareketin temeli üzerinde durmaktadır ve özellikle sallanan, ulusal reformizm olarak nitelendirilebilecek olan, ödün vermeye yatkın bir akımı temsil etmektedir." (" leninizm " sayı Vl, " Ulusal ve Sömürge Sorunu" ndan aktarılmıştır, Moskova 1935, sf. 103)

Bununla beraber, biraz aşağıda "ulusal burjuvazi" kavramı yerli burjuvazinin komprador burjuvazi olmayan kesimi için kullanılmaktadır. Şöyle denmektedir:

> "...ülkenin emperyalizmden bağımsız olması ulusal burjuvazinin de çıkarlarına uygundur. Burada sömürge ülkenin burjuvazisi ile emperyalizm arasında objektif olarak temel bir çıkar çelişkisi bulunmaktadır." (a.g.e)

"Ulusal burjuvazi" kavramının bu iki şekilde kullanılışı, yukarda aktarılan bölümde yapıldığı gibi- eğer kimden bahsedildiği, ilişki içinde çok açık bir şekilde ortaya çıkarsa bir sorun yaratmaz.

Sovyetler Birliği'nde Çin devrimi üzerine yayınlanan çeşitli broşürlerde, Mao Zedung'un tanımladığı şekliyle "ulusal burjuvazi" kavramının kullanılması egemen hale geldi. (Bunun için bkz. P.Judin, " Mao Zedung Seçme Eserler Cilt 1" "Neue Welt" de, 1952, sf.2336,W. Nikoforow G.Erenburg, M. Jurew "Çin'de Halk Devrimi - Çin Halkının Mücadelesinin ve zaferinin tarihinin özeti", Moskova 1950,sf. 9, v.b.,SSCB Bilimler Akademisi, Ekonomi Enstitüsü "Ekonomi Politik - Ders Kitabı II",sf. 667) (*)

"Ulusal burjuvazi" kavramının kullanılmasında zaman zaman Stalin, Mao Zedung ve Komintern arasında farklılıklar olduğu ortadadır.

(*) Adı geçen son iki yazı AMLP'nin Marksist-Leninist inceleme çevresinin "Marksizm-Leninizmin Teori ve Pratiği" dizisinde aynen yeniden (Sayı 1/81) yayınlanmıştır.

Fakat bu farklılıklar siyasal çizgi konusunda çelişkiler veya uzlaşmaz çelişkiler şeklini almamıştır.

Bu sorun karmaşası ve benzer sorunlar hakkında sonraki tartışmanın esasını, görüşümüze göre, kavramların gelişmesinin her şart altında hayatın gerçek gelişmesine bağlı olarak kavranması, anlamı değişmiş kavramların gerçek tarihsel değişmelere ve ele alınan konuya bağlı olarak görülmesi oluşturmaktadır. Çünkü ancak böyle,sorunlar anlaşılabilir ve kavram üzerine kısır tartışmalara takılınıp kalınmaz.

Buna bağlı olarak, Mao Zedung'un ulusal burjuvazi veya komprador burjuvazi sorunlarında aldığı çeşitli tavırların incelenmesinden doğan bir soruna işaret etmek istiyoruz: Mao Zedung, ulusal burjuvaziyi bir sınıf olarak ele aldı ve onu komprador burjuvaziden bir sınıf olarak ayrı tuttu. (bkz. örneğin "Çin Toplumundaki sınıfların Tahlili", 1928, S.E.Cilt 1 sf. 19-20)Mao Zedung'un 1949'dan sonraki yazılarına bağlı olarak, uzun vadede Çin'de burjuvazinin tümünün karşı-devrimci özellikleriyle birlikte tek bir sınıf olarak ele alınmasının haklı olup olmadığı sorunu ortaya çıkmaktadır.

Bu bakış açısı, doğal olarak devrimin demokratik aşamasında doğrudan belirleyici bir rol oynamamaktadır. fakat özellikle sosyalist devrime geçiş ve sosyalizmin inşası sorunlarında büyük önem kazanmaktadır. Çünkü bu (bakış açısına ç.n.) bağlı olarak, Mao Zedung'un "ulusal burjuvazi" olarak tanımladığı burjuvazinin bölümünün de, komprador burjuvazi gibi, uluslararası burjuva sınıfının, uluslararası burjuvazinin bölümü olduğu hakkında açıklığa kavuşmak çok önemlidir.

Bu sorun, ÇKP'nin ve Mao Zedung'un "ulusal burjuvazi"ye sosyalizmin inşasında hangi rolü verdiği ve ona karşı nasıl bir çizginin izlendiği konusu tartışmasına bağlı olarak yeniden ele alınmalıdır.

2.Çin Devriminin 1927 Yenilgisinin Nedenleri Sorunu Hakkında

Burjuvazinin ideologlarının ve demegoglarının, Mao Zedung ve Stalin arasında en korkunç çelişkiler yaratmak için bugüne kadar çok kullandıkları konu Çin devriminin 1927 yenilgisidir.Tüm Çin'de Çin devriminin dostu olarak görülen Edgar Snow gibi birisi bile, bu sorunda heyecanlanmakta, Stalin'i 1927 yenilgisinin sorumlusu olarak suçlamaktadır (bkz. " Çin Üzerinde Kızıl Yıldız", Mörz Verlag, sf.108, 230- 231, Alm.).

Stalin'in 1927 yenilgisinin nedenleri ve değerlendirmesi hakkındaki tespitleri incelenirken,polemiğin Troçkistlerin ve Zinovyevcilerin belli bir görüşünü hedef aldığı açıkça bilinmelidir, 1927 yenilgisinden sonra Troçkistler ve Zinovyevciler Stalin ve Komintern'e karşı büyük bir propaganda başlattılar ve eğer devrim yenilgiye uğrarsa, bunun sorumlusunun mutlaka subjektif ögenin olması gerektiğini, Çin devriminin 1927 yenilgisinin sorumlusunun da Komintern olduğunu iddia ettiler. Stalin'in mücadele ettiği bu görüştü ve o buna, böyle genel bir tezin hiç bir şart altında ileri sürülemiyeceği, ayrıca bu tezin özel olarak 1927 Çin'i için de geçerli olmadığı şeklinde cevap verdi.

Stalin, Rusya'da devrimin 1905 yenilgisine dayanarak, yenilgiden Lenin'in Çizgisinin, yani subjektif ögenin değil de, " sınıf güçlerinin ilişkisi"nin sorumlu olduğunu kanıtlıyor. (bkz. "Günümüzün Konuları Üzerine Notlar" 1927 "J.V.Stalin-Milli Demokratik Devrim" sf.138 - 140, veya "J.V.Stalin-Çin Devrimi Üzerine", MLYD,sf. 105-107 "SBKP (B) MK ve MKK Ortak Toplantısı", 1927, Stalin Eserler cilt 19 sf.7, 27-31 veya MLYD sf. 142-146 alm.)

Stalin, Çin'de 1927 yenilgisinin nedenleri hakkında:

> "şimdiki aşamada feodal beyler ve emperyalizmin Çin'de daha güçlü olduğu görülmüştür.....bu düşman güçlerin baskısı Wuhan Guomindang'ının sağa kaymasına ve Çin devriminin geçici bir yenilgi almasına neden olmuştur." (SBKP (B) MK ve MKK Ortak Toplantısı", 1927, Stalin Eserler cilt 10, sf. 127-128 alm.) şeklinde yazmıştır.

Ve Stalin başka bir yerde şunu vurguluyor:

> "Doğru bir siyaset, her zaman ve her şart altında düşmana karşı doğrudan doğruya zafer götürür diye bir şey yoktur. Düşmana karşı doğrudan doğruya zaferin kazanılması, sadece doğru bir siyaset tarafından belirlenmez. Bunun dışında, her şeyden önce ve esas olarak, sınıf güçlerinin ilişkileriyle, devrimden yana olan güçlerin açıkça ağır basmasıyla, düşman kampındaki parçalanmalarla, uluslararası durumun elverişli olmasıyla belirlenir." (J.V.Stalin "Milli Demokratik Devrim" sf. 139-140 Aydınlık Yayınları.)

Mao Zedung Cilt 1'in çeşitli yerlerinde (*) 1927 yenilgisinin nedenleri sorununda fikir belirtmiştir. Örneğin o şöyle demektedir:

> "Bununla birlikte bu devrim, her şeyden önce büyük burjuvazinin ihaneti, sonra da devrimci saflardaki oportünistlerin devrimin önderliğini kendiliklerinden terketmeleri sonucu, canalıcı bir dönüm noktasında yenilgiye uğradı." ("Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" Cilt 1 sf. 247)

Bu bölümde Mao Zedung büyük burjuvazinin ihanetine yenilginin sorumluluğunda büyük pay vermekte, fakat aynı zamanda ikincil öge olarak da ÇKP'nin hatalarını belirtmektedir.

Görüşümüze göre Mao Zedung'un 1935'deki tespiti yukarıdakiyle çelişmektedir. O 1935'de şöyle demiştir:

> Devrimin 1927'de başarısızlığa uğramasının başlıca nedeni, o sıralar Komünist Partisinde egemen olan oportünist çizgi nedeniyle, kendi saflarımızı, yani işçi ve köylü hareketiyle Komünist Partisinin önderliğindeki silahlı kuvvetleri genişletmek için çaba

---

(*)bkz. "Çin'de Kızıl Siyasi İktidar Niçin Varolabilir?" 1928, S.E. Cilt 1 sf. 82, " ÇKP'nin Görevleri" 1937, SE. Cilt 1 sf. 345 ve sf. 348)

> gösterilmemesi, bunun yerine sadace geçici bir müttefike, Guomindang'a bel bağlanmasıydı. Sonuç olarak da emperyalizm, uşakları olan toprakağası ve komprador sınıflarına önce Çan Kayşek'i, daha sonra da Vang Cingvey'i ağlarına düşürme emrini verir vermez, devrim yenilgiye uğradı.(" Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine" Cilt 1 sf.213)

Burada, ÇKP'nin- Stalin'in dediği gibi- "bu dönemde pek çok ağır hata" yaptığının ve bunun yenilginin k a p s a m ı için büyük rol oynadığının ("Günümüz Konuları Üzerine Notlar", 1927 "J.V. Stalin - Milli Demokratik Devrim" sf. 138) doğal olarak tartışma götürmez olduğunu vurgulamak istiyoruz. Aynı zamanda, devrimin bir yenilgisi karşısında bir komünist parti önderinin dikkatleri kendi saflarındaki hatalara çekmesinin tamamıyla doğru olduğunu belirtmek istiyoruz. Buna rağmen, 1927 yenilgisinin ana nedeni olarak subjektif öğenin belirtilmesiyle aynı fikirde değiliz. Görüşümüze göre, bu yenilgi -ÇKP'nin doğru bir çizgi izlemesiyle etkilerinin azaltılabilir olmasına rağmen- sınıf güçlerinin ilişkilerinden dolayı kaçınılmazdı. Burada bu yenilginin, Rusya'da devrimin 1905 yenilgisiyle karşılaştırılabilecek g e ç i c i bir yenilgi olduğunun vurgulanması gereklidir.

Görüşümüze göre, 1945'de yazılmış olan "Partimiz Tarihindeki Bazı Sorunlar Üzerine Karar"daki 1927 yenilgisinin nedenlerinin ve şartlarının açıklaması doğrudur:

> "Buna rağmen devrim bir yenilgiye uğradı. Bunun nedeni o dönemde müttefiğimiz olan Guomindang'ın içindeki gerici kliğin, 1927 yılında devrime ihanet etmesi, o zaman emperyalistlerin ve Guomindang içindeki gerici kliğin birleşik güçlerinin henüz çok güçlü olması ve özellikle bu devrimin son (aşağı yukarı yarım yıl sürmüş olan) döneminde temsilciliğini Çen Du-siu"nun yaptığı parti içindeki sağ sapma görüşlerin, gelişme içinde teslimiyetçi bir çizgi haline gelmesidir. Bu çizginin sözcüleri yönetici parti örgütlerinde kilit noktalarını ele geçirmişler, Komintern'in bir dizi doğru direktifini uygulamayı reddediyorlar ve

> yoldaş Mao Zedung ve diğer yoldaşların doğru fikirlerini dinlemek istemiyorlardı; bunlar, Guomindang devrime ihanet ettiği ve halka kalleşçe saldırdığı sırada, ona karşı parti ve halkın etkili bir direniş örgütleme imkanını ortadan kaldırıyordu."(1956'da Dietz-Verlag'ın yayınladığı Mao Zedung Seçme Eserler cilt IV'e ek, sf.224, alm.)

Burada Mao Zedung'un "Pratik üzerine" adlı yazısında çizgi ve onun sonuçları arasındaki bağ sorununu incelediğine işaret edilmelidir. Orada şöyle yazıyordu:

> "Bir kimse çalışmasında başarılı olmak, yani önceden kafasında tasarladığı sonuçları elde etmek istiyorsa, kafasındaki fikirleri nesnel dış dünyanın yasalarına uygun kılmalıdır. Eğer kafasındaki fikirler nesnel dış dünyanın yasalarına uygun düşmezse, pratikte başarısızlığa uğrar. Bir kimse pratikte başarısızlığa uğradığında bundan birtakım dersler çıkarır ve kafasındaki fikirleri düzelterek onları dış dünyanın yasalarına uygun kılarsa başarısızlığı başarıya dönüştürebilir."(a.g.e cilt I sf. 378)

Gerçi bu ifade felsefi açıdan ve dünya tarihi genel anlamında tamamıyla doğrudur. Fakat Çin devriminin 1927 yenilgisinin nedenleri tartışmasına bağlı olarak, devrimin yenilgisine mutlaka komünist partisinin yanlış çizgisinin yol açmayacağı bir daha vurgulanmalıdır. Mao Zedung, bunu sonraları, 1963'te ÇKP içinde yürütülen "Büyük İleri Atılım" hakkındaki tartışma çerçevesinde açıklığa kavuşturdu. "İnsanların Doğru Fikirleri Nereden Gelir?" adlı makalesinde şunu açıklıyor:

> "Genel olarak, başarıya ulaşanlar doğru ve ulaşamayanlar yanlıştır. Bu özellikle insanın doğayla mücadelesinde geçerlidir. Toplumsal mücadelede, ileri sınıfı temsil eden güçler bazen yenilgiye uğrar. Bunun nedeni fikirlerinin yanlış olmasından değil, fakat mücadeleye katılan güçler dengesinde, o gün için karşı-devrimin gücü kadar kuvvetli olmamalarındandır, bu nedenle geçici olarak yenilgiye uğrarlar, ancak eninde sonunda galip gelmeleri kaçınılmazdır." (Mao Zedung "Teori ve Pratik", sf.146 Evren Yayınları)

3. Enver Hoca'nın Mao Zedung Seçme Eserler Cilt I'in Bölümlerine Eleştirisi Marksist-Leninist Temeller Üstünde Yükselmiyor.

Enver Hoca "Emperyalizm ve Devrim" kitabında, doğrudan Mao Zedung'un eserlerinden bölümlere saldırdığı toplam 32 eleştiri getirmektedir. Enver Hoca, cilt I'den aslında sadece iki yeri doğrudan aktarıyor ve eleştiriyor. Biz bunları aşağıda ele alacağız. Her ikisinde de eleştiriler her açıdan yanlıştır ve sadece Enver Hoca'nın tamamıyla yanlış görüşlerini yansıtmaktadır.

a) Enver Hoca, Mao Zedung'un Devrimde Proletaryanın Egemenliğinin Yerine Köylülüğün Egemenliğini Koyduğunu İddia Ediyor.

"Emperyalizm ve Devrim"de Enver Hoca şunu iddia ediyor:

> "Mao Zedung, proletaryanın egemen rolünü kabul etmiyordu." (Emperyalizm ve Devrim, sf. 301)

Buna'kanıt'olarak cilt I'den bir yeri göstermekte ve şöyle yazmaktadır:

> "Devlet iktidarında köylülüğün oynadığı role ilişkin görüşlerinde de Mao bu düşünceyi savunmaktadır. O, tüm partilerin ve diğer siyasal güçlerin köylülüğe ve köylülüğün görüşlerine tabi olmaları gerektiğini söylemiştir:'...yüzmilyonlarca köylünün, şiddetli ve zaptedilemez bir kasırga gibi başkaldırdığı görülecektir ve hiçbir güç onları durduramayacaktır...Yüzmilyonlarca köylü, tüm devrimci parti ve grupları, tüm devrimcileri sınavdan geçirecek ve sonuçta onların görüşlerini benimseyecek ya da reddedecektir.' Mao'ya göre, devrimde egemenliğin işçi sınıfının yerine köylülüğün elinde olması gerektiği sonucu çıkmaktadır.(*)"(a.g.e sf. 302)

(*) Bu son cümle türkçe çeviride yoktur. Ç.N.

Burada göze batacak bir şekilde, ciddiyetten uzak kanıtlama ve temelsiz isnatlar yapılmaktadır. Bu, Mao Zedung'un çizgisini ciddi bir şekilde inceleyen ve sadece önyargılarını tatmin etmek için, zorlamalarla Mao Zedung'un revizyonizmini kanıtlamaya çalışmayan herkes için açıktır.

Aktarılan yerle ilgili olarak: bu, 1927 yılında yazılmış olan "Hunan'daki Köylü Hareketine İlişkin Bir Araştırma Üzerine Rapor"dan alınmıştır. Mao Zedung bu yazısıyla, Guomindang içindeki gerici çizgi tarafından yılgınlığa uğratılan Guomindang'a kolaylık göstermek için köylülerin başlamış olan veya alevlenmeye başlayan büyük devrimci mücadelelerini desteklemek istemeyen Çen Du-siu'nun sağ oportünizmine darbe indirme hedefini güdüyordu.

Enver Hoca'nın dayandığı bölüm, bozulmamış şekliyle ve orijinalinde şöyledir:

> "Yakında Çin'in orta, kuzey ve güney eyaletlerinde yüzmilyonlarca köylü, ne kadar büyük olursa olsun, hiçbir gücün durduramayacağı güçlü bir fırtına gibi, bir kasırga gibi ani ve şiddetli bir şekilde ayaklanacaktır. Onlar, kendilerini bağlayan engelleri parçalayacaklar ve kurtuluşa giden yolda hızla ileri atılacaklardır. Bütün emperyalistleri, savaşağalarını, yiyici memurları, yerel zorbaları ve mütegallibeyi mezara göndereceklerdir. Her devrimci **parti** ve her devrimci yoldaş sınanacak ve kitlelerin verdiği karara göre ya kabul edilecek ya da reddedilecektir. Üç seçenek vardır: Kitlelerin başına geçerek onlara önderlik mi edeceğiz? Bağırıp çağırarak, eleştirerek onların gerisinde mi kalacağız? Yoksa, önlerine dikilip onlara karşı mı çıkacağız? Her Çinli seçimini yapmakta özgürdür, fakat olaylar sizi bir an önce seçim yapmaya zorlayacaktır." ("Hunan'daki Köylü Hareketine İlişkin Bir Araştırma Üzerine Rapor" cilt I, sf.32)

İlk olarak bu alıntıda hiçbir yanlışın olmadığı açıktır. Mao Zedung gerçeklere uygun olarak, Çin'de muhteşem devrimci bir köylü hareketinin ortaya çıktığını ve buna tavır almanın gerekli olduğunu açıklıyor.

Bu alıntıyla, Mao Zedung'un proletaryanın devrimde egemenliği konusunda hata yaptığını kanıtlamak için, dalavere yapmak veya Mao Zedung'un cümlelerini gizlemek gereklidir.

Enver Hoca tamda bu yöntemi kullanıyor. Örneğin Enver Hoca, Mao Zedung'un burada köylülüğün iktidardaki rolünden bahsettiğini iddia ediyor, ki bu tamamıyla yanlıştır. Devamla Enver Hoca, Mao Zedung'un bütün partilerin kendilerini köylülere ve onların görüşlerine tabi kılmalarını taleb ettiğini iddia etmektedir ki, bu da hiç doğru değildir. Tam tersine Mao Zedung, köylülere karşı nasıl davranılması konusunda üç ihtimal saymakta ve yazının devamında birinci yolun seçilmesi, yani proletaryanın ve komünist partisinin köylülüğün önderi olması gerektiğinin propagandasını yapmaktadır. (Bkz. a.g.e, sf. 42-43) Enver Hoca, Mao Zedung'un bu temel görüşünü hasıraltı etmektedir.

Enver Hoca'nın Mao Zedung'a proletaryanın egemenliği konusunda getirdiği eleştiri ciddiyetten yoksundur ve Mao Zedung'un görüşlerinin doğrudan tahrifidir. Bu Enver Hoca'nın cilt I'-den aktardığı yerin dikkatli incelenmesi yanında cilt I'e - yukarıda kanıtladığımız gibi - damgasını vuran şeyin, Mao Zedung'un Marksizm-Leninizmin temel ilkesi olan proletaryanın egemenliğinin propagandasını yapmasıyla kanıtlanmaktadır. Bunun yanında, Enver Hoca'nın eleştirisi demokratik devrimde köylülüğün rolünü onun hiç anlamadığını göstermektedir.

b) Enver Hoca, Mao Zedung'un Burjuva Demokratik Devrimin Sosyalist Devrime Dönüşmesi Gerektiği Görüşünü Savunmadığını İddia Ediyor.

Enver Hoca'nın cilt I'den aktardığı ikinci yer, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi sorunuyla ilgilidir.

Enver Hoca, Mao Zedung'dan, sadece kaba tahrifat olarak nitelenebilecek şekilde "aktarma" yapıyor. O, şunu iddia ediyor:

> "Mao Zedung, burjuva demokratik devrim ile proleter devrim arasındaki yakın bağları hiçbir zaman doğru biçimde kavrayamadı ve açıklayamadı. Burjuva demokratik devrim ile proleter devrim arasında bir Çin seddi olmadığını, bu iki devrimin uzun bir zaman aralığıyla birbirinden ayrılamayacağını bilimsel olarak kanıtlamış olan Marksist-Leninist teorinin tersine Mao Zedung şöyle diyordu: 'Devrimimizin sosyalist devrime dönüşmesi geleceğe ait bir sorundur... Bu geçiş ne zaman meydana gelecek... bunun için oldukça uzun bir zaman

gerekebilir. Bu geçiş için gerekli tüm siyasal ve ekonomik koşullar bir araya gelmediği sürece, böyle bir dönüşüm halkımızın büyük çoğunluğunun yararına değil zararına olduğu sürece; bu dönüşüm söz konusu edilmemelidir.'

Mao Zedung, burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesinden yana olmayan bu anti-Marksist görüşe, tüm devrim boyunca ve hatta kurtuluştan sonra da bağlı kalmıştır." (Emperyalizm ve Devrim, sf. 300)

Enver Hoca'nın Mao Zedung'dan aktardığı paragraf aslında şöyledir:

"Devrimin niteliğinin değişmesi daha sonra olacaktır. İlerde demokratik devrim, kaçınılmaz olarak sosyalist devrime dönüşecektir. Bu dönüşümün ne zaman gerçekleşeceği ise gerekli koşulların varlığına bağlı olacaktır ve bu da bir hayli zaman alabilir. Sosyalist devrime geçiş için, gerekli bütün siyasi ve ekonomik koşullar gerçekleşinceye ve bu geçiş halkın çoğunluğunun aleyhine değil lehine oluncaya kadar acele etmemeliyiz.(*)" (Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine, cilt I, sf. 217)

Yine Enver Hoca alıntıda, kendi iddiasını yalanlayacak olan herşeyi, dalavere yaparak atlamıştır. Mao Zedung'u devrimin demokratik aşamasında sosyalizm için hiç propaganda yapmamış gibi göstermeye çalışıyor. Bu, bizim başka yerde kanıtladığımız gibi gerçeklerle tamamıyla çelişmektedir. Fakat buna rağmen iddialarını satabilmek için Enver Hoca, burjuva gazetecilerinin pratiklerine uyan yöntemler uygulamak zorunda kalıyor.

Enver Hoca, Mao Zedung'dan yaptığı alıntıda kasten "demokratik devrim kaçınılmaz olarak sosyalist devrime dönüşecektir" cümlesini ve "düşüncesizce" kelimelerini atlamaktadır. Böylece, bu alıntıyı bizzat Mao Zedung'da kontrol etmeyen "Emperyalizm ve Devrim" okuyucusunda, Mao Zedung'un sosyalist devrime geçiş hakkında hiç konuşulmaması gerektiğini iddia etti-

(*) Almanca baskıda "acele etmemeliyiz" yerine "bu konuda düşüncesizce konuşmamalıyız" deniyor. Ç.N.

ği, hatta onun böyle bir geçişe esas olarak karşı olduğu kanısı uyanmaktadır.

Bunun dışında Enver Hoca, Mao Zedung'un anti-Japon ulusal savaş döneminde hangi sapmaya karşı mücadele ettiğini tamamıyla gözardı ediyor. Mao Zedung bu dönemde, demokratik devrimin 1927'de sona erdiği ve artık sosyalist devrim için mücadele edilmesi gerektiği şeklindeki Troçkist teze karşı mücadele etmek zorunda kalmıştır.

Enver Hoca Marksist-Leninist teorinin, devrimin burjuva-demokratik aşamasıyla sosyalist aşaması uzun bir dönem olmaması gerektiğini talep ettiğini iddia ederekte tahrifat yapıyor. Böyle bir iddia Marksizm-Leninizm'in kaba basitleştirilmesidir. Aslında sorun, devrimin iki aşaması arasında uzun veya kısa bir dönem olması (bu her varolan şartlardan dolayı doğal olarak son derece farklıdır) değildir. Sorun birinin, orada kapitalist toplum sistemi olmadan, diğerine dönüşmesi sorunudur.

Mao Zedung, başka bir yerde, Çin'de burjuva-demokratik bir devrimin daha çok uzun bir zaman sürmesi gerektiğini, Japonların yenilgisinin de devrimin bu aşamasının sonu olmadığını, tam tersine komprador burjuvazinin diğer bölümlerinin, diğer emperyalistlerin etkisinin ve feodallerin ve büyük toprak ağalarının etkisinin yıkılması gerektiğini açıklarken tamamıyla haklıydı.

4. Cilt I'in Kapsadığı Dönem (1924-1935) İçinde Oportünist Çizgilere Karşı ÇKP İçinde Verilen Mücadele Üzerine

ÇKP içinde yanlış çizgilerin gelişmesi sorunları ve bunların geçici olarak egemen olmalarıyla ilgili olarak gerekli dikkat ve yoğunlukta bir inceleme henüz yapmamış olmamıza rağmen, öncelikle cilt I (bkz. Notlar 4,5 ve 6, sf. 318 ve devamı) ve 1945'de yayınlanmış olan "Partimiz Tarihindeki Bazı Sorunlar Üzerine Karar"dan aldığımız bazı noktaları aşağıda yayınlıyoruz.

Mao Zedung, cilt I'in kapsadığı dönem içinde öncelikle aşağıdaki üç çizgiye karşı mücadele etti:

* Birincisi, bir dönem ÇKP'nin genel sekreterliğini yapmış olan Çen Du-siu'nun önderliğindeki sağ oportünist çizgi idi. Çen Du-siu, Çin devrimi o zamanki aşamasında burjuva-demokratik devrimi olduğundan dolayı, devrimin sadece bir burjuva cumhuriyetiyle sona erebileceği görüşündeydi. Bundan dolayı da devrimin önderliği proletaryanın değil, burjuvazinin elinde olmalıydı. Çen Du-siu demokratik devrimde proletaryanın rolünün yanında köylülüğün önemli rolünü de yanlış değerlendiriyordu. Çen Du-siu Çin devriminin 1927 yenilgisinden sonra, Çan Kay-şek'in kurduğu gerici hükümetin burjuva-demokratik devrimi sona erdirdiği görüşünü savundu. Ona göre, proletarya kendini yasal mücadele ile sınırlamalı, sosyalist devrimi yapmak için önce Çin'de kapitalizmin gelişmesini beklemeliydi. Troçkistlerle parti düşmanı bir gurup kuran Çen Du-siu Kasım 1929'da ÇKP'den atıldı.

* ÇKP içinde ikinci önemli fikir mücadelesi Haziran-Eylül 1930 arasında ÇKP'nin başında bulunan Li Li-san'ın "sol" oportünist çizgisine karşı verildi. Li Li-san'ın görüşlerine damgasını vuran, devrimin dengesiz gelişmesini görmemesi, devrimci krizin Çin'in her yerinde aynı anda olgunlaştığından yola çıkmasıydı. Tüm Çin'de hemen ayaklanmaların hazırlanması ve bu arada ayaklanmaların ağırlık noktasının kentlerde olması gerektiği görüşündeydi. Böylece, Mao Zedung'un kırlarda kurtarılmış üs bölgelerinin kurulması şeklindeki görüşüyle çelişiyordu. Li Li-san ayrıca, Çin devriminin ar-

kasından bütün dünyada devrim olması gerektiğinden ve ancak bu şartlar altında (Çin devriminin ç.n) zafer kazanabileceğinden yola çıkıyordu. Li Li-san Eylül 1930'da görüşlerindeki yanlışları gördükten sonra MK'daki görevinden istifa etti.

* Yukarıda belirtilenlerden farklı olarak, ÇKP içinde uzun bir zaman (1931-1934) egemen olan başka bir çizginin temsilciliğini Wang Ming (Çen Sau-yü) yaptı. Savunucularının sözde kararlı bir şekilde karşı çıkmalarına rağmen bu çizgi Li Li-san'ınkine benziyordu. Wang Ming ve taraftarları, yanlış görüşlerinin sol oportünist niteliğini gizlemek için, Li Li-san'ın çizgisini sağ oportünist olarak eleştirdiler ve bir bütün olarak ÇKP için baş tehlikenin sağ oportünizm olduğu propagandasını yaptılar. 1945'de alınan "Partimiz Tarihindeki Bazı Sorunlar Üzerine Karar"da ÇKP içindeki sol sapmalar etraflı bir biçimde ele alınmaktadır. Bu karara göre, Wang Ming, Çin ekonomisindeki kapitalizmin ağırlığını şişiriyor ve bundan yola çıkarak burjuvazi ve büyük köylülere karşı mücadelenin güncelliğini abartıyordu. Ara tabakaların Çin devriminin en tehlikeli düşmanları olduğundan yola çıkıyor ve buna uygun bir siyaset izliyordu. Çin'de demokratik devrimin sözde sosyalist unsurlarının (rolünü ç.n) büyütüyordu. Bunun dışında, gelişmenin dengesizliğini dikkate almadan, Wang Ming ve taraftarları tüm Çin'de devrimci durumun ve devrimci dalganın olduğundan yola çıkıyorlar ve bütün Çin için taarruz çizgisinin, yani kızıl ordunun en büyük kentleri ele geçirmesinin, bütün ülkede işçi ve köylülerin silahlandırılmasının, beyaz bölgedeki bütün işletmelerde genel grevin örgütlenmesinin vs. propagandasını yapıyorlardı. Ocak 1935'de Sun-yi'de yapılan toplantıda, bu yanlış çizgi kesin yenilgiye uğratıldı ve Mao Zedung ÇKP-MK'nın başına seçildi.

ooo-O-ooo

MAO ZEDUNG'UN 1950-1976 ARASINDAKİ YAZILARI VE SÖZÜMONA "CİLT V"

G İ R İ Ş
ooooooooo

Mao Zedung'un devrimin demokratik aşamasının zaferinden (1949) sonra yazdığı yazıların, Mao Zedung'un 1949'dan ölümüne kadarki dönemdeki eserinin kapsamlı bir değerlendirmesini yaparken, büyük zorluklarla karşılaşılmaktadır. Bu zorlukların bir bölümü yakın gelecekte ortadan kalkmayacaktır da.

"Gerçekleri olgulardan çıkarmak", "Araştırma yapmayanın söz hakkı yoktur" -- bunlar Mao Zedung'un boş lafa, dediloduculuğa, ve bir bütün olarak sübjektivizme karşı mücadelesinde ana tezlerdi.

Mao Zedung'un 1949'dan sonraki döneme ait yazılarını incelemе ve bu dönemin gerçeklerini arayıp bulma görevini yerine getirirken, karşımıza şu sorunlar çıktı:

Bu dönemle ilgili olarak kesinkes Mao Zedung'a ait olduğu bilinen (otorize edilmiş) çok az yazı bulunmaktadır.

Somut tarihsel ve siyasal çerçevenin sıhhatli bir değerlendirmesini mümkün kılan, Çin'in 1949'dan sonraki genel gelişmesi hakkında çok az belge bulunmaktadır.

Parti içi mücadele ve Mao Zedung'un bu mücadeledeki tavrı hakkında --özellikle 1970 sonrasında-- çok az belge bulunmaktadır.

Mao Zedung'un ölümünden s o n r a, ÇKP'nin yeni revizyonist yönetimi Mao Zedung'un b ü t ü n yazılarını yayınlayacağını ilan etti ve "Mao Zedung Seçme Eserler" "Cilt V" ve "Cilt VI"yı hemen yayınlamaya söz verdi.

Gerçekten de oldukça kısa bir zamanda "Mao Zedung Seçme Eserler" "Cilt V" ortaya kondu. Ama aynı çabuklukla "Cilt VI"nın yayınlanması gündemden kaldırıldı ve (Mao Zedung'un --çn) bütün yazılarının yayınlanmasından bahsedilmeme-

ye başlandı. Büyük bir olasılıkla, revizyonistlerin "dü - zelttiği" şekliyle bile olsa, yazılar yakın bir gelecekte yayınlanmayacaktır.

Hua-Deng revizyonistlerinin yayınladığı "Cilt V"e(*) karşı tavrımız şudur:

(*) Bu "Cilt V" ÇKP MK'nin bir komisyonu tarafından yayınlandı. Bu komisyon (yazıların --çn) seçiminin, önsözün ve bir dizi dipnotun sorumluluğunu taşımaktadır.

Bu resmi sorumluluğun yanısıra, Mao Zedung'un konuşma ve yazılarının tahrif edilmesinde (tamamiyle Hua Guo-feng ve Deng Hsiao-ping'in revizyonist çizgisini temsil eden) bu komisyonun gayri-resmi bir sorumluluğunun da olabileceği ihtimal dahilindedir. Böyle bir ihtimalin dıştalanması saflıktan başka birşey değildir. Komisyonun kendisi, şimdiye kadar y a y ı n l a n m a m ı ş konuşmalar konusunda şöyle yazmaktadır:

> "Yazıların derlenmesi sırasında konuşma kayıtlarında gerekli bazı teknik düzeltmeler y a p ı l m ı ş t ı r." ("Cilt V", s.11)

Bugün bu kişilerin "teknik" sözcüğünden bahsettikleri yerde "burjuva-revizyonist" sözcüğünün durması gerektiği açıktır.

Aynı şekilde, ÇKP MK komisyonunun "Cilt V"e Mao Zedung'un hangi hakiki yazılarını almamış olduğu da çok anlamlıdır:

Mart 1953 tarihli "Büyük Dostluk"; 16 Mart 1953 tarihinde "People's China"da ('Halk Çin'i') yayınlandı. Bu makale Stalin'in anısına yazılmış mükemmel bir makaledir. (Bkz. "Stalin'i savunmak,.Stalin'den öğrenmek demektir", 1980, GDS S.8, s.48)

Eylül 1951 tarihli "Japonya'ya Karşı Kazanılan Zaferin Yıldönümünde Mao Zedung ve Stalin Birbirlerini Kutluyorlar"; 16 Eylül 1951'de "People's China"da yayınlandı.

"Çin'e Sovyet Yardımından Dolayı, SSCB Bakanlar Kurulu Başkanı A.G. Malenkov'a" adlı mektup; 1 Ekim 1953'te "People's China"da yayınlandı.

Biz yalnızca Mao Zedung'un yaşadığı dönemde yayınlanmış olan yazılarını kayıtsız şartsız hakiki olarak kabul ediyoruz. Bu aşağıdaki temel yazılar için geçerlidir:

"Tarımın Kooperatif Dönüşümü Üzerine", 1955 ("Cilt V", s.209/235)

"Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine", 1957,("Cilt V", s.441/482)

"ÇKP'nin Propaganda Çalışmasıyla İlgili Milli Konferansında Konuşma", 1957, ("Cilt V", s.483/499)

Bu otorize edilmiş yazılar temel sorunları ve Mao Zedung-un 1957 dönemindeki (görüşlerinde --çn) eleştirdiğimiz başlıca noktaları (öncelikle sosyalizmin inşası için ulusal burjuvazi ile siyasi alanda ittifak üzerine görüşlerini) i ç e r m e k t e d i r.

Bundan dolayı Mao Zedung'a eleştirilerimiz bu üç yazı üzerinde yoğunlaşmaktadır. (*)

(*) Bunun dışında "Cilt V"de 1950, 1951 ve 1954-1956 yılları arasında "People's China"da ingilizce olarak yayınlanmış olan bazı yazılar da bulunmaktadır. Bunlar şu yazılardır:

"Ülkenin Mali ve İktisadi Durumunda Köklü Bir Düzelme İçin Mücadele Edelim", 6 Haziran 1950 ("Cilt V", s.27-34 ; 1 Temmuz 1950'de "People's China"da yayınlandı)

"Gerçek Devrimciler Olun", 23 Haziran 1950 ("Cilt V", s. 39-43; 1 Temmuz 1950'de "People's China"da yayınlandı)

"Üç Kitle Hareketinde Kazanılan Büyük Zaferler", 23 Ekim 1951 ("Cilt V", s.67-71; 1 Kasım 1951'de "People's China"da yayınlandı)

"Büyük Bir Sosyalist Ülke İnşa Etmek İçin Çaba Harcayalım", 5 Eylül 1954 ("Cilt V", s.170-171; 1 Ekim 1954'de "People's China"da yayınlandı)

(Dipnotun devamı bir sonraki sayfada)

Sözümona "Cilt V"deki diğer yazıları çok ihtiyatlı bir şekilde ele alacağız (*). Yani otorize edilmiş olmasalar bile, bu ciltte görüşümüze göre d o ğ r u olan bölümleri aktaracağız. Çünkü Deng-Hua revizyonistlerinin Mao Zedung'u Marksist-Leninist yönde değiştirmeyeceklerinden yola çıkıyoruz. Fakat yanlış ve sağ oportünist olan b ü t ü n bölümleri çürüteceğiz ama onları Mao Zedung'un değerlendirilmesinde kullanmayacağız, çünkü görüşümüze göre Deng-Hua revizyonistlerinin yazı kurulu tarafından tahrif edilmiş olmaları ihtimali çok büyüktür. (**)

(Önceki sayfadaki dipnotun devamıdır)

" 'Çin Köylerinde Sosyalizmin İlerleyişi'ne Önsözler", Eylül ve Aralık 1955 ("Cilt V", s.266-273; Şubat 1956 - da "People's China"da yayınlandı.

Bu beş yazı Mao Zedung'un kaleminden çıkmış olarak görülebilir (buna rağmen ingilizceden çevirisi ile almanca baskısı dikkatli bir şekilde karşılaştırılmalıdır).("... Önsözler" yazısının ingilizce baskısında, elde olan almanca baskıdan sadece bölümleri yayınlanmıştır.

Bu beş yazı hiçbir şekilde üç temel yazıda ele alınmayan veya yeni önemli görüşler içermemektedir.

(*) Bunun için bkz. Not 2: "Enver Hoca'nın Mao Zedung'un 1950-1976 Dönemindeki Yazılarına Başlıca Saldırıları" (s.317)

(**) Böyle endişelerin yerinde olduğunu Deng-Hua kliğinin yaptığı utanmaz fotoğraf sahtekarlıkları bile göstermektedir. Bilindiği gibi, Mao Zedung'un ölümünden sonra onlar cenaze töreninin fotoğraflarında rötuş yapmışlardır. Böylece nazardan düşmüş olan "dörtler" bu fotoğraflarda aniden çalılık ya da boş yer olarak gözükmektedirler, yani var olmayan kişiler haline getirilmişlerdir.

Buna rağmen bu bölümler eleştirilmelidir, çünkü bu bölümlerin ideolojik etkileri vardır ve "Mao Zedung Düşüncesi"ni savunmak isteyen güçler tarafından bu pasajlar çoğu zaman açıkça "doğru", "derin diyalektik" olarak değerlendirilmektedir.

Biz genel olarak Mao Zedung'dan bütün otorize edilmemiş alıntıları *italik* harflerle yazacağız. Böylece bu yazılar ile otorize edilmiş yazıların karışması önlenmiş olacaktır.

Ayrıca Mao Zedung'un otorize edilmemiş yazılarının başka bir kategorisi daha vardır. Bunlar batı burjuvazisi tarafından yayınlanmış, sözümona Mao Zedung'un yazılarını içeren toplu eserlerdir. Bunların güvenilebilirliği konusunda pek bir şey söylenemez. "Mao intern" (Türkçede 'Yayınlanmamış Yazılar' diye yayınlandı --çn), "Das machen wir anders als Moskau" (Türkçede 'Sovyet İktisadının Eleştirisi' diye yayınlandı --çn) gibi başlıklardan bile, yayıncının bulanık suda balık avlama ve karışıklık yaratma amacı hemen ortaya çıkmaktadır.

Özellikle Stalin'in "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı yazısının(!) ve 1960'da yayınlanan Sovyet ekonomisi elkitabının incelenmesiyle ilgili Mao Zedung'un sözümona notlarını içeren "Sovyet İktisadının Eleştirisi" adlı kitap son zamanlarda yukarda bahsedilen güçler tarafından (ABD DKP gibi), yoğun bir şekilde Mao Zedung'u Stalin'e karşı koz olarak kullanmak, Stalin ile Kruşçev revizyonistleri arasındaki farkı ortadan kaldırmak ve Marksizm-Leninizmi kötü bir şekilde tahrif etmek için kullanılmaktadır.

Mao Zedung'a maledilen Stalin eleştirilerinin hepsinin, otorize *edilmemiş* yazılarda olması bir tesadüf *değildir*. Bunun için iki neden vardır: Ya Mao Zedung'un Stalin'e önemli bir eleştirisi yoktu, ya da şu veya bu nedenden dolayı Stalin'i açıktan eleştirmeyi gerekli *görmüyordu*.

Bu sorun karmaşasını çok önemli bulduğumuzdan dolayı, ayrı bir notta, Mao Zedung'a maledilen Stalin eleştirilerine cevap vermek istiyoruz. Bunu yaparken, doğal olarak,

içerik ve şekil olarak Mao Zedung'un böyle bir eleştirisi olup olmadığı, tahrif edilip edilmediği veya ne dereceye kadar tahrif edildiği sorunlarına cevap getireme-yeceğiz.

Mao Zedung'un Kültür Devrimi dönemindeki konuşma ve yazıları yalnızca alıntı olarak ve parça parça vardır. Bunlar hiçbir zaman bütün olarak yayınlanmamıştır. Dolayısıyla, doldurulması imkansız çok büyük eksikliğin olduğunun her zaman bilincinde olunmalıdır. Buna rağmen, bir dizi merkezi sorunda tavır alınabilir ve alınmalıdır.

Çünkü dünya komünist hareketi saflarındaki ideolojik mücadelede tam da Mao Zedung'un hayatının ve eserinin bahsedilen dönemi özel bir rol oynamaktadır.

Ama varolan tarihsel gerçeklerin değerlendirilmesi ve incelenmesinde, kesinlikle Mao Zedung'a ait olan yazıların incelenmesi ve değerlendirilmesinde (ve onun olduğu iddia edilen yazılara karşı alınacak tavırda) sorun, sadece ve öz olarak ilk planda Mao Zedung'un kendisinin eleştirilmesi ve değerlendirilmesi değildir.

Sorun daha önemlidir. Sözkonusu olan, öncelikle proleter dünya devriminin temel sorunları ve burjuvazi sınıfı ve onun bütün alaşlardaki tüm artıklarına karşı ve onların üzerinde proletarya diktatörlüğünün kurulması ve güçlendirilmesi merkezi sorunudur. Stalin'in ölümünden sonra sosyalist Sovyetler Birliği'nin yozlaşmasından sonra devrimci Çin'in karşı-devrimin bir kalesi haline gelmesi, dünya tarihinde çok büyük bir yenilgidir. Bu yenilginin önemi kapsamlı bir şekilde tahlil edilmeli ve kavranmalıdır.

Bundan dolayı, aşağıdaki incelemenin merkezinde, proleter dünya devrimi, sosyalist devrim, proletarya diktatörlüğü ve sınıf mücadelesinde burjuvazi ve burjuva ideolojisine karşı tavır sorunları tema olarak durmaktadır.

■

I. ULUSLARARASI DURUM VE BUNUN ARKASINDA DURAN PROLETER DÜNYA DEVRİMİNİN SORUNLARI İLE İLGİLİ MAO ZEDUNG'A AİT AZ MİKTARDAKİ VE PARÇA PARÇA TAVRIN DEĞERLENDİRİLMESİ

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Mao Zedung'un proleter dünya devrimi ve uluslararası durum sorunları ile ilgili 1949-1976 arasındaki otorize edilmiş (ve edilmemiş) bütün tavırlarının incelenmesi çok çabuk şunu göstermektedir ki bu konuda kapsamlı teorik bir eser ya da etraflı bir yazı y o k t u r .

Bilakis, 1957'ye ait otorize edilmiş yazılardaki tek tek notlar, 1964/65'deki kısa çağrılar, 1970 yılında ABD'nin Kamboçya'ya saldırısı dolayısıyla yapılan çağrı ile, ÇKP-nin parti belgelerinde ve merkezi makalelerinde yayınlanmış olan tek tek alıntılar dışında, etraflı bir tavır y o k t u r . Bu ilk önce, Mao Zedung'un "Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in halefi", "beşinci klasik", "dünya proletaryasının önderi" olarak kavranamayacağını açık olarak göstermektedir, çünkü böyle bir kişi uluslararası komünist hareketin merkezi sorunları ve uluslararası durum konusunda tavır takınmak zorundadır.

Mao Zedung'un uluslararası durum, proleter dünya devriminin merkezi sorunları, "üç dünya teorisi" gibi şemalar vs. hakkındaki görüşlerinin gerçekten kapsamlı bir değerlendirmesi, elde olan materyalin azlığından dolayı pratik olarak imkansızdır. Yapabileceğimiz tek şey, Mao Zedung'un bu konudaki tek tek açıklamalarına karşı tek tek tavır koymaktır.

1. Mao Zedung'un doğru çıkış noktaları

Mao Zedung 1960'da Latin Amerika, Afrika, Japonya, İran, Irak ve Kıbrıs'tan gelen delegasyonlarla yaptığı konuşmada —Pekin'de yayınlanan bir broşüre göre— h a l k ı n "belirleyici öge" olduğunu söylemiştir (bkz. "Yoldaş Mao Zedung 'Emperyalizm ve Bütün Gericiler Kağıttan Kaplandır'

Özerine", s.47, Tıpkıbasım, Frankfurt/M). Bu konuşmanın aktarılışına göre, bir yandan diğer emperyalistler "olumlu" olarak değerlendirilmeden, Kruşçev'in ABD ile uzlaşmasına karşı mücadelede ABD emperyalizmi üzerine özel olarak dikkat çekilmektedir!

Orada şöyle denmektedir:

> "Emperyalistler, dünyanın ezilen halklarının hiçbir zaman affetmeyecekleri her türden suç işlemişlerdir. Emperyalizmin gerici egemenliğini yıkmak için geniş bir birleşik cephe kurulmalıdır. Zorlu mücadeleyi devam ettirmek için, düşmanın gücünün dışında, birleşmek mümkün olan bütün güçlerle onun içinde birleşilmelidir."
> (A.g.e., s.49)

Görüşümüze göre, Mao Zedung'un Mayıs-Haziran 1960'da yaptığı bu açıklamada, haklı olarak hem halkların belirleyici rolü, hem de b i r b ü t ü n o l a r a k emperyalizme karşı mücadelenin gerekliliği vurgulanmaktadır.

Mao Zedung'un bu tavrı, onun 1949'dan önce ileri sürdüğü, Marksizm-Leninizmle uyum içinde olan tezleriyle uyum içindedir. Bilindiği gibi, Mao Zedung "Yeni Demokrasi Üzerine" gibi bir merkezi yazısında, yanlış anlaşılmayacak bir şekilde şunu açıklamıştı:

> "Bugünün uluslararası durumunda, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki "kahramanlar" ya emperyalist cephede yer alarak dünya karşı-devriminin kuvvetlerinin bir parçası olurlar, yahut da anti-emperyalist cephede yer alarak dünya devrimi kuvvetlerinin bir üarçası olurlar. İkisinden birini yapmaları gerekir, çünkü üçüncü bir yol y o k t u r .
> (Mao Zedung, "Yeni Demokratik Devrim", Eylem Yayınları 14; Ağustos 1977, s.101)

Çeşitli ülkelerin ulusal (esas olarak orta), emperyalizme tamamiyle bağımlı olmayan burjuvazisinin kendi gerçekten bağımsız devletlerini kurma, tabir caizse, emperyalizm ve sosyalizm dışında "üçüncü" bir "yol" seçme rüyaları hakkında Mao Zedung, 1926'da yazdığı "Çin Toplumundaki Sınıf

ların Tahlili" adlı yazısında şöyle demektedir:

> "Ancak bu sınıfın, milli burjuvazinin hakimiyeti altında bir iktidar kurma çabasının gerçekleşmesi pek mümkün değildir. Çünkü günümüz dünya koşullarında iki büyük güç, yani devrim ile karşı-devrim, son bir mücadeleye girişmişlerdir."
> (Mao Zedung, SE, cilt I, s.21. Ayrıca bkz. "Yeni Demokrasi Üzerine", 1940, 'Yeni Demokratik Devrim', s.98-100)

Bunlar, çağımızda dünyada iki büyük cephe olduğu gerçeğinden yola çıkan açık Marksist-Leninist tavırlardır.

Bununla birlikte Mao Zedung'un 1949'dan sonraki tavırlarının incelenmesi, Mao Zedung'un bu Marksist-Leninist görüşe tutarlı bir şekilde sarılmadığını göstermektedir.

2. "Halklar", "Ülkeler", "Devletler" ve "Uluslar" kavramlarının karışması

İlk başta yalnızca "halklar" yerine "ülkeler" kavramının kullanılması sözkonusuydu. "Ülkeler" kavramı ile, hiç bir şekilde egemen sınıflar, onların devlet mekanizmasının kastedilmediği, tam tersine onlarla arasında uzlaşmaz çelişkiler olan halk kitlelerinin kastedildiği açık olursa, herhangi bir sorun ortaya çıkmaz. Ama tam da b u açıklık, Mao Zedung'un 1956-1964 arası dönemdeki çeşitli tavırlarında gittikçe ortadan kayboldu.

SBKP XX. Parti Kongresinin hemen ardından yapılan ÇKP VIII. Parti Kongresinde, 15 Eylül 1956'da yaptığı (otorize edilmiş olan) açılış konuşmasında Mao Zedung şunları açıklıyordu:

> "Barışsever ülke ve halkların aralıksız gayretleri sonucu uluslararası durumdaki gerginlik giderilmiştir. Uzun süreli bir dünya barışı elde etmek için, sosyalist cephenin kardeşçe birbirine bağlı devletlerinin tümü ile dostça işbirliğimizi daha da geliştirmeli ve

bütün barışsever ülkeler ile birliğimizi güçlendirme - liyiz."
(Mao Zedung, "ÇKP VIII. Parti Kongresinin Açılış Konuş ması", 1956, 'ÇKP VIII. Parti Kongre Belgeleri'nde, Pekin 1956, s.9, Almanca)

Mao Zedung'un otorize edilmiş yazılarında "ülkeler" ve "halklar" kavramlarının yan yana konuşunun ilk ortaya çık tığı yazı, bu yazıdır. Bu iki kavramın böyle bir birleş - tirilişi (✱) yalnızca şu anlama gelebilir: sınıfsal ola - rak "ülkeler" kavramı, "halk" kavramından daha f a z l a güçleri içine almaktadır. Gerçekten de pratikte Mao Ze - dung için sözkonusu olan, bu ülkelerin h ü k ü m e t l e r i ve d e v l e t l e r i idi. Bu, Mao Zedung'un yu - karıda aktarılan konuşmasının bir sonraki pasajında orta- ya çıkmaktadır:

"Biz, Mısır Hükümetinin, Süveyş Kanalı şirketini devlet leştirme şeklindeki tamamiyle yasal eylemini kararlı - lıkla destekliyor ve Mısır'ın egemenliğini zedelemeye ve Mısır'a karşı silahlı müdahaleye girişmeye yönelik her çabayı mahkum ediyoruz."
(Aynı yerde)

"Mısır Hükümetinin ... tamamiyle yasal eylemi" kararlı bir şekilde desteklenirken, tam da bu ülkenin komünistle- ri için ö n e m l i bir gerçek g ö z d e n k a ç ı - r ı l ı y o r d u. Mısır halkını boyunduruk altında tutan o zamanki Nasır Hükümeti, Süveyş Kanalını, ABD emperya - listleri, İngiliz emperyalistleri ve Fransız emperyalist- leri arasındaki rekabetten yararlanarak, uluslararası

(✱) Lenin ve Stalin, çeşitli ilişkilerde "emperyalizm ile ezilen ülkeler" arasındaki önemli çelişmeden bahsettikle- rinde, onlar için sözkonusu olan, u l u s a l bir çeliş menin niteliğinin belirtilmesiydi, yoksa bu ülkelerin komprador niteliğe sahip hükümetlerini ve devletlerini bu ülkelerin halkları ile b i r l i k t e emperyalizme kar şı olan güçler olarak göstermek değil. Bundan dolayı Le - nin ve Stalin'de "ülkeler ve halklar" gibi bir s ı r a - l a m a yoktur.

emperyalizmin kompradoru olarak, kendi önemini a r t - t ı r m a k için devletleştirmişti. (Doğal olarak bunda ulusal demagoji de pek büyük rol oynamıştır.)

Ülkenin devrimcilerine karşı girişilen misillemenin arttırılmasıyla birlikte, bu sözümona "anti-emperyalist" önlemin alındığı Mısır örneğinde, karşı-devrimci hükümetlerin ülkenin komünistlerini t e c r i t etmede böyle önlemlerin çokça işlerine yaradığını göstermektedir. Aynı zamanda, bu gibi eylemler, ancak halk kitlelerinin büyük hareketleri ve ülkedeki atmosferin egemen komprador sınıfı (emperyalist bağımlılık sistemine dokunmayan) belirli önlemler almaya zorladığı gözönüne alınırsa kavranabilir.

Bundan dolayı, her ayrı durumun a y r ı c a incelenmesi gereklidir. Mısır gibi bağımlı ülkelerin hakim sınıflarının böyle eylemlerinin şartsız ve toptan desteklenmesi (bu eğer tam da halk kitlelerinin eylemlerinin yoğun olduğu dönemlere rastlıyorsa), kendini demagojik bir şekilde "anti-emperyalist" olarak göstermeye çalışan bir hükümetin gerçek n i t e l i ğ i n i n açığa çıkarılmasına z a r a r verir.

1957 yılında Mao Zedung "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısında aşağıdaki tesbiti yapıyordu:

> "Temel siyasetimiz, Sovyetler Birliği ile dayanışmamızı güçlendirmek, bütün sosyalist ülkelerle dayanışmamızı güçlendirmektir; temel çıkarımız burada yatmaktadır. Ayrıca, Asya ve Afrika ülkeleri ve bütün barışsever ülkeler ve halklarla dayanışmamızı güçlendirmeli ve geliştirmeliyiz. Bu iki güçle birleştiğimiz zaman, yalnız kalmayız. Emperyalist ülkelere gelince, onların halklarıyla birleşmeli ve bu ülkelerle (almancada "devletlerle" --çn) barış içinde bir arada yaşamaya, onlarla ticaret yapmaya ve muhtemel bir savaşı önlemeye çalışmalıyız, ama onlar hakkında hiç bir zaman gerçekçi olmayan düşünceler beslememeliyiz."
> (Mao Zedung, SE, "cilt V", s.481-482)

Bu, 1957 yılında yapılmış olan önemli bir konuşmanın son paragrafıdır. Burada ilk göze çarpan şey, temel siyaset

olarak bütün ülkelerin proletaryası ile değil de, sadece sosyalist cephenin devletleriyle ittifakın görülmesidir.

E m p e r y a l i s t devletler alanında, bu devletler (egemen sömürücü sınıflar) ile bu ülkedeki halklar arasında açıkça ayırım yapılmaktadır! Bu ayırım ve Mao Zedung'un emperyalist devletler hakkında "hiçbir zaman gerçekçi olmayan düşünceler" beslenmemesi gerektiği şeklindeki ek cümlesi doğrudur ve "üç dünya teorisi"nin bir yönüne karşı yönelmektedir!

Bununla birlikte, (hemen arkasından halklar ve devletler arasında bilinçli olarak ayırım yapılmasına rağmen), aşağıdaki pasaj görüşümüze göre problematik, hatta doğrudan yanlıştır:

> "Ayrıca, Asya ve Afrika ü l k e l e r i ve bütün barışsever ülkeler ve halklarla d a y a n ı ş m a m ı z ı güçlendirmeli ve geliştirmeliyiz."
> ("Cilt V", s.482)

Çünkü burada uzlaşmaz güçler, yani hem halklar hem de ülkeler aynı şekilde açıkça "barışsever" olarak nitelendirilmektedir. Hatta Asya ve Afrika ile ilgili olarak, bir bütün olarak "ülkeler" ile dayanışmadan bahsedilmektedir.

Burada da aynı şey geçerlidir: halkların ve ülkelerin aynı nefeste sayıldığı yerde, "ülkeler" kavramı açıkça "halklar" kavramından daha fazla şeyler kapsamaktadır. Görüşümüze göre, tam da bu ciddi bir hata teşkil etmektedir. (✱)

(✱) "Halklar" ve "ülkeler" kavramının ardarda sıralanmasında, nasıl pratik olarak sınıfsal açıdan hükümetler kapsam içine alınıyorsa, aynı şey "halklar" ve "uluslar" kavramlarının ardarda sıralanması için de geçerlidir. Eğer "ulus" kavramının dar anlamıyla alındığı, yani onunla egemen emperyalizme bağımlı komprador ve toprak ağaları sınıflarının değil de, ulusal çıkarlarını savunan halk kitlelerinin kastedildiği açıksa, "ezilen ulusların mücadelesi"nden bahsetmek aslında hiç sorun değildir.

(Dipnotun devamı bir sonraki sayfada)

Benzer hatalara Mao Zedung'un olduğu kesinlikle bilinen başka çağırılarda da rastlanmaktadır.

Gerçekten de Mao Zedung'un 1963-1965 arasındaki çağırıları yalnızca ABD emperyalizmi tarafından ezilen ülkelerin halklarına birleşmeleri gerektiği çağrısını içermekle kalmamakta, bunun yanında, bu ülkeler ile, yani devletler yada hükümetlerle birleşme hedefi saptanmaktadır.

Örneğin, 12 Ocak 1964 tarihli "Panama Halkının ABD Emperyalizmine Karşı Yürüttüğü Haklı Yurtsever Mücadelenin Desteklenmesi Hakkında Açıklama" adlı çağırıda şunlar söylenmektedir:

"ABD'nin saldırganlığı, denetimi, müdahalesi ve zulmüne

(Önceki sayfadaki dipnotun devamıdır)

Böyle bir açıklık olmadan "halklar v e uluslar" ardarda sıralanırsa, o zaman kaçınılmaz olarak "ulus" kavramının, halkın d ı ş ı n d a başka hangi gücü kapsadığı sorusu ortaya çıkar. Ve kaçınılmaz olarak ezilen ulusların egemen sınıfları da kapsam içine alınır.

Tam da bu hatayı, Mao Zedung'un 1963'de Vietnam halkının mücadelesi dolayısıyla yaptığı çağrıda görmekteyiz:

"Ezilen halklar ve uluslar kurtuluş umutlarını, emperyalizm ve uşaklarının 'anlayışlılığına' bağlamamalıdırlar."
(Mao Zedung, "ABD-Ngo Dinh-Diem Kliğinin Güney Vietnam'a Saldırıları ve Güney Vietnam Halkının Katledilmesine Karşı Açıklama", 29 Ağustos 1963, 'Dünya Halkları Birleşin, ABD Saldırganlarını ve Onun Bütün Uşaklarını Yenin' adlı ingilizce derlemede yayınlandı, Pekin 1976, s.6)

(Kelimesi kelimesine aynı formülasyon —"dünyanın ezilen halkları ve ulusları"— "Japon Halkının ABD Emperyalizmine Karşı Verdiği Haklı Yurtsever Mücadelesinin Desteklenmesi Hakkında Açıklama" adlı, Japon halkına hitap eden çağrıda da bulunmaktadır, 27 Ocak 1964, a.g.e., s.12)

maruz kalan bütün ü l k e l e r birleşmelidir."
("Dünya Halkları Birleşin, ABD Emperyalizmi ve Onun Bütün Uşaklarını Yenin"de, Pekin 1970, s.14, Almanca)

Mao Zedung 27 Ocak 1964 tarihli "Japon Halkının ABD Emperyalizmine Karşı Yürüttüğü Haklı Yurtsever Mücadelenin Desteklenmesi Hakkında Açıklama"da da benzer şeyler söylüyordu:

"ABD emperyalizmine karşı geniş bir birleşik cephe kurmak için bütün barışsever d e v l e t l e r birleşmelidir, ABD'nin emperyalist saldırganlık, denetim, müdahale ve zulmüne maruz kalan bütün ü l k e l e r ve insanlar birleşmelidir."
(A.g.e., s.18) (*)

12 Mayıs 1965'de Mao Zedung "Dominik Halkının ABD Emperyalizmine Karşı Yürüttüğü Direniş Savaşının Desteklenmesi Hakkında Açıklama"yı yazdı.

Orada şöyle denmektedir:

"Bütün barışsever ülkeler birleşin. ABD saldırganlığına, denetimine, müdahale ve zulmüne maruz kalan bütün ülkeler birleşin. En geniş birleşik cepheyi kurun."
(A.g.e., s.26)

Eğer sorun ABD tarafından yapılan "müdahale", vs. ise, ve halklar ve ülkelerin buna karşı birleşmeleri gerekiyorsa, o zaman eninde sonunda bir çağırıda doğrudan doğruya emperyalist devletlere, bu devletlerin tekelci burjuvazisine, halklarla birleşme çağırısı yapılmasına şaşmamak gerekir.

Bu sonuca dolaylı olarak 6 yıl sonra, 11.11.1970 tarihli "Madam de Gaulle"e yazılmış bir telgrafta d e ğ i n i l d i.

(*) *Otorize edilmemiş yazıların bir yerinde hatta "halklar ve yönetimler" aynı nefeste sayılmaktadır:*

"Halk ve bazı ülkelerin yönetimleri hoşnutsuzluk duymaktadır. Bütün ezilen ülkeler bağımsızlık istiyor."
("Cilt V", s.350; ayrıca bkz. "Cilt V", s.357/358)

Ellerini Vietnam ve Cezayir halklarının kanına bulaması - nın yanında, yeniden güçlenen bir emperyalist büyük güç o larak her gün Afrika'daki sömürgelerinde ve yeni sömürgeci siyasetiyle yeni yeni suçlar işlemiş olan ve işleyen Fransız emüeryalist burjuvazisinin hükümet başkanı de Gaulle hakkında bu telgrafta şunlar söylenmekteydi:

"Faşist saldırıya karşı ve Fransa'nın ulusal bağımsız - lığı için mücadele eden bu boyuneğmez savaşçıya samimi saygılarımı sunarım."
(Peking Rundschau, 1970, S.46, s.3'ten aktarma)

Bu a ç ı k ç a yanlış pasaj, doğal olarak de Gaulle'e bir kişi olarak verilen değerden çok daha fazla şey içermektedir. (Bu, böyle şeylerin "diplomasi" olduğu yolundaki sözlerle de haklı gösterilemez, çünkü bu telgrafta tamamiyle yanlış s i y a s i değerlendirmeler yapılmaktadır.) Mao Zedung'un, emperyalist burjuvazinin ya da onun siyasi temsilcilerinin esas olarak olumlu bir rol oynayabilecekleri, hatta "ulusal" çıkarları savunacağı görüşünde olduğu açıktır!! (De Gaulle'ün II. Dünya Savaşı sıra - sında Londra'daki rolüne gelince; Fransa'daki komünist partizanların, onun "boyuneğmez savaşçı" olarak değerlendirilmesini a s l a kabul etmediklerine eminiz.)

Emperyalist burjuvazinin "boyun eğmeden" savunduğu yegane şey, doğal olarak kendi emperyalist çıkarlarıdır, başka bir şey değil. Bunun karşısında komünistlerin görevi, ancak, belli dönemlerde emperyalistler arasında çıkan çıkar dalaşmalarından y a r a r l a n m a k olabilir. Bu, şu veya bu emperyalist gücün güçlenmesine katkıda bulunmadan ve emperyalistlerin amaçları konusunda hayale kapılmadan, veya bu konuda hayaller y a y m a d a n yapılmalıdır!

Mao Zedung'dan yukarıda aktarılan ve görüşümüze göre ta - mamiyle yanlış olan pasajlarda, h a l k l a r ile, on - lara egemen olan s ö m ü r ü c ü s ı n ı f l a r aynı kefeye konmaktadır. "Üç dünya teorisi"nin önemli bir u n s u r u n u içeren bu pasajlar, ancak yukarıda alıntı yapılan çağırıların yalnızca ABD emperyalizmini kendine hedef aldığı gerçeğine bağlı olarak anlaşılabilir. Görüşü -

müze göre, yalnızca b i r düşman üzerinde dikkatleri toplama (*), yukarıda gösterilen hataların önemli bir kaynağıdır! (**)

(*) Bu konu hakkında daha kapsamlı olarak ve ÇKP'nin Parti Kongrelerine ve basında çıkan önemli makalelerine bağlı olarak, Polemik eleştirisinin "Uluslararası Karşı-Devrimin Güçleri" adlı V. Bölümünde (s.24-31, almanca) tavır koyduk.

(**) *"Cilt V"deki otorize edilmemiş yazılarda uluslararası durumla ilgili iki bölüm belirtilmelidir.25 Eylül 1956 da yazılmış olan "Partimizin Bazı Tarihi Tecrübeleri" adlı yazıda şöyle denmektedir:*

> *"ABD emperyalizmi hem sizin (Latin Amerika halklarının-yn) hem de bizim ve dünya halklarının düşmanıdır.... O dünya çapında emperyalizmdir."*
> *("Cilt V", s.369)*

Önce "dünya çapında emperyalizm" kategorisi Marksist-Leninist terminolojiye u y m a m a k t a d ı r. Dört ay sonra, 27 Ocak 1957'de "Eyalet, Merkeze Bağlı Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi Sekreterleri Konferansı"nda şöyle denmektedir:

> *"Üç tür güç ise şunlardır: Birincisi, en büyük emperyalist devlet olan Birleşik Amerika, ikincisi, ikinci dereceden emperyalist devletler olan İngiltere ve Fransa ve üçüncüsü, ezilen uluslar."*
> *("Cilt V", s.414)*

Burada, İngiltere ve Fransa'nın II. Dünya Savaşında zayıflamalarından dolayı, 1957'de henüz yeniden emperyalist b ü y ü k g ü ç s i y a s e t i güdemedikleri telkin edilmektedir. Görüşümüze göre bu, o dönem için bu iki güç için şüphe götürür. Bunun arkasında yatan sorun şudur: ÇKP — Stalin'in daha 1952'de yaptığı gibi — önceleri zayıflamış veya hatta çok zayıflamış emperyalist büyük güçler olan İngiltere ve Fransa'nın, ve sonra da Japonya ve Almanya'nın ç o k k ı s a bir zaman içinde ABD'ne

(Dipnotun devamı bir sonraki sayfada)

3. Dünya çapında devrimci güçlerin "ağır bastıkları" şeklindeki yanlış şema

Mao Zedung 1957'de sosyalist ülkelerin Komünist ve İşçi Partileri temsilcilerinin toplantısında şöyle diyordu:

"Görüşüme göre, günümüzde uluslararası durumda yeni bir dönüm noktası ortaya çıkmıştır.... Günümüzdeki durumun özelliğinin, doğu rüzgarının batı rüzgarını yenmesi, yani sosyalist güçlerin emperyalist güçlerden üstün olması olduğu görüşündeyim."
("Yoldaş Mao Zedung 'Emperyalizm ve Bütün Gericiler Kağıttan Kaplandır' Üzerine"den aktarma, sf.31)

Mao Zedung bu ilişkiyi Sovyetler Birliği'ndeki Çinli öğrencilere şöyle açıklıyordu:

"Şimdi dünyada 2,7 milyar insan yaşamaktadır. Bunların bir milyara yakını sosyalist ülkelerde yaşamaktadır. Bağımsızlıklarını yeniden elde etmiş olan sömürge ülkelerin nüfusu 700 milyondur. Bağımsızlıklarını veya tam

---

(Önceki sayfadaki dipnotun devamıdır)

karşı çıkarak, kendi emperyalist büyük güç siyasetlerini egemen kılacaklarını vurgulamamaktadır.

Görüşümüze göre Mao Zedung "Halkın Demokratik Diktatörlüğü Üzerine" adlı otorize edilmiş yazısında, II. Dünya Savaşından sonra emperyalist büyük güçlerin durumunu tamamiyle doğru tahlil etmektedir:

"Üç emperyalist büyük güç yenildi, iki tanesi de zayıfladı. Dünyada sadece bir tane emperyalist büyük güç, ABD zarar görmedi. Ama Birleşik Devletler çok ağır bir iç kriz geçirmektedir."
(Mao Zedung, SE, cilt IV, s.440, Almanca)

Burada İngiltere ve Fransa zayıflamış ama varolmaya devam eden emperyalist büyük güçler olarak değerlendirilmekte; İtalya, Japonya ve Almanya ile aynı düzeyde ele alınmamaktadırlar.

bağımsızlıklarını elde etmek için şimdi mücadele eden kapitalist ülkelerin ve tarafsız bir tavır takınan kapitalist ülkelerin nüfusu 600 milyondur ve kendi içinde bölünmüştür. Oralarda bir "deprem" olacaktır. Artık batı rüzgarı doğu rüzgarından güçlü değildir. Tam tersine, doğu rüzgarı batı rüzgarına üstün gelmektedir." (A.g.e., s.31-32)

Görüşümüze göre Mao Zedung'un bu tezleri, özellikle dünya nüfusunun böyle garip bir bölünüşü yanlıştır. Emperyalizmin güçlerinin mi, yoksa sosyalizmin güçlerinin mi "üstün olduğu" sorusu ortaya atıldı mı, hemen bu egemenliğin hangi ölçütlere göre ölçüleceği sorusu ortaya çıkmaktadır. Sorulması gereken ikinci soru da şudur: Bu tespitten hangi sonuçlar çıkarılmaktadır? Bundan dolayı komünist partilerin görevlerinde ne gibi bir d e ğ i ş i k l i k olmaktadır?

Mao Zedung, "emperyalist cephe"ye katmadığı insanların s a y ı s ı n ı aynı kefeye koyarak, birinci soruya d o l a y l ı olarak değinmektedir. Görüşümüze göre bu ikna edici bir ölçüt d e ğ i l d i r . Çünkü objektif olarak her zaman dünya nüfusunun çoğu emperyalizme k a r ş ı d ı r . Buna rağmen emperyalizm daha güçlü olabilir.

Mao Zedung'un sadece emperyalist cephede "deprem"den — bununla sadece devrimler kastedilmiş olabilir — bahsetmesi çok vahimdir. Bu arada Mao Zedung emperyalist cepheyi yalnızca ABD ve Batı Avrupa ile sınırlamış (400 milyon), kapitalist ülkeleri ve gerçekte emperyalizme bağımlı olan kompradorların ve toprak ağalarının ülkelerini dışta tutmuştur. Bu çok tehlikeli bir hatadır ve "üç dünya şeması"na bir k ö p r ü teşkil etmektedir.

Dünya çapında hangi gücün "üstün olduğu" sorusunun yararlı olmamanın yanısıra, bir bütün olarak tehlikeli olduğu görüşündeyiz! Proleter dünya devrimi her ülkede ilerletilmeli ve her bir ülkede güç dengesi somut olarak saptanmalıdır.

Uluslararası planda "sosyalist güçlerin üstün olduğu" tezi, "esas yönün" değiştiği, yani nitel bir değişikliğin

olduğu şeklinde yanlış anlayışlara yol açabilir. Örneğin, emperyalist savaşların artık imkansız olduğu (böyle bir anlayışa karşı Mao Zedung aynı görüşmede açık mücadele etmiştir), veya artık emperyalizm ve proleter devrimi çağında, Leninizm çağında yaşanmadığı, "tamamiyle yeni" bir "çağın" başladığı (gerçekten de sonraları, ÇKP VIII. MK'nin XI. Toplantısında bu anlayışın propagandası yapılmıştır) vb. anlayışlar.

Bütün bu nedenlerden dolayı, böyle bir değerlendirmeyi doğru b u l m u y o r u z.

Yazıdan, Mao Zedung'un iki ihtimali de, yani emperyalist bir dünya savaşı çıkması ihtimalini ve emperyalist dünya savaşının önlenebilme ihtimalini her zaman gözönünde bulundurduğu ortaya çıkmaktadır. Mao Zedung emperyalist savaşların artık i m k a n s ı z olduğu sonucunu çıkarmamaktadır.

Bunu vurgulamamız, içinde bulunduğumuz dönemde sosyalist güçlerin kapitalist güçlerden "güçlü olduğu" tezinin hem ölçütlerini, hem de anlam ve amacını çok tehlikeli bulduğumuz şeklindeki eleştirimizi ortadan kaldırmaz. (X) Ayrıca, tam da ÇKP daha sonraları "tamamiyle yeni" bir "çağ" yanlış tezini ortaya sürmüştür.

(X) Bilindiği gibi Lenin Ekim Devriminden sonra, askeri açıdan emperyalizmin güçlerinin Sovyetler Birliği'nin güçlerinden çok daha üstün olduğunu söylemişti. Bu somut askeri anlamda, dünyada devrimin olmadığı birkaç ülkenin kaldığı özel bir durumda, sosyalist ülkelerin düşman cepheden askeri açıdan üstün olduğu söylenebilir. Ama burada da böyle tespitlerin somut amacına dikkat edilmelidir. Lenin bu sözleriyle açık müdahale ve müdahale tehditlerine karşı uyanıklığı artırmak istiyordu.

Tutarlı bir şekilde gerçekleştirildiği takdirde sosyalist t o p l u m s i s t e m i n i n kapitalist toplum sistemine karşı doğal olarak var olan t a r i h s e l üstünlüğünün, güncel güçler dengesi sorunu ile karıştırılmaması gerektiğinin ayrıca vurgulanmasına gerek yoktur.

4. Mao Zedung'un bir "yeni çağ" üzerine açıklamaları

Bilindiği gibi ÇKP, VIII. Merkez Komitesinin XI. Toplantısından ÇKP X. Parti Kongresine kadar şunun propagandasını yapmıştı: Mao Zedung

> "Marksizm Leninizmi yepyeni bir basamağa yükseltmiştir. Mao Zedung Düşüncesi emperyalizmin toptan çöküşe, sosyalizmin dünya çapında zafere ilerlediği çağın Marksizm-Leninizmidir."
> (Büyük Proleter Kültür Devriminin Belgeleri", s.194, Almanca)

ÇKP içinde uzun bir zaman "yeni" bir "çağ"ın olup olmadığı, "Mao Zedung Düşüncesi"nden bahsetmenin doğru olup olmadığı, veya bu düşüncenin nasıl tanımlanması gerektiği konusunda tartışma sürdürülmüştür. Ne yazık ki bu tartışma kitleler önünde yapılmamıştır.

Burada yapılan inceleme, bu çok önemli tartışmanın bir açıklanması olamaz (X). Tam tersine, sözkonusu olan, Mao Zedung'un kendisinin bu sorunda ne gibi açıklamalar yaptığı, veya hangi açıklamalarından bir "yepyeni çağ" inşa etmede yararlanılabileceğinin veya hangilerinin kötüye kullanılabileceğinin gösterilmesidir.

(X) ÇKP belgelerinde "yepyeni bir çağ", "Mao Zedung Düşüncesi çağı" inşasıyla ilgili yapılması gerekli incelemenin ilk materyalleri aşağıdaki yazılarda incelendi ve değerlendirildi:

"Enver Hoca'nın 'Emperyalizm ve Devrim' Kitabının Eleştirisi" 2. Kısım, III. Bölüm — "Kızıl Bayrak", "Batı Berlinli Komünist" ve "Akıma Karşı"nın Ortak Açıklaması (RF S.191, WBK S.19, GDS S.22)

"Proleter Dünya Devriminin Güçleri ve Seyri", "Polemik" Eleştirisi IV, Not 3: "Mao Zedung Düşüncesi Çağı Üzerine", Üçlü ortak açıklama, RF S.183, WBK S.13, GDS S.14

Mao Zedung'un varolan açıklamalarının incelenmesinde (kısa bir zaman önce Deng-Hua revizyonistleri 9/1981 sayılı "Peking Rundschau"da —kendilerine göre yorumladıkları— Mao Zedung'un "Mao Zedung Düşüncesi"ne karşı geldiği birkaç tane daha otorize edilmemiş açıklamasını yayınladılar) ilk önce şu tespit edilmelidir: "yeni çağ"ın ya da "Mao Zedung Düşüncesi"nin yukarıdaki tanımlaması bilinçli olarak kelimesi kelimesine Mao Zedung SE cilt IV'den bir bölümle b i r l e ş t i r i l m e k t e d i r. Bu pasajda şöyle denmektedir:

> "İçinde yaşadığımız çağ, emperyalist sistemin kendi toptan çöküşüne doğru gittiği çağdır. Emperyalistler içinden sıyrılamadıkları bir krizin içine düşmüşlerdir. Emperyalistler Çin halkına karşı ne kadar mücadele ederlerse etsinler, Çin halkı nihai zaferi kazanmak için her zaman yollar bulacaktır."
> (Mao Zedung, SE, cilt IV. s.434, Almanca)

Mao Zedung'un yukarıda emperyalizm ve proleter devrimleri çağını, yani Leninizmin çağı olarak nitelendirilebilecek çağı kasdettiğine şüphe yoktur.

Mao Zedung başka bir yerde emperyalizm ve proleter devrimi çağında yaşadığımızı söylemektedir. Orada şöyle denmektedir:

> "Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmidir, çünkü Lenin ve Stalin bu çelişmeleri doğru bir biçimde açıklamışlar ve bu çelişmelerin çözülmesi için proletarya devriminin teori ve taktiklerini doğru bir biçimde ortaya koymuşlardır."
> (Mao Zedung, "Çelişme Üzerine", SE, cilt I, s.411, AY, 1979)

1949'dan sonra — 60'lı yıllarda — yazılmış ü ç pasajda, hala emperyalizm ve proleter devrimleri çağında yaşadığımız açıklığa kavuşturulmamakta, tam tersine "yeni" bir "çağ"dan bahsetmek için irtibat noktaları bulunmaktadır.

ÇKP IX. Parti Kongresinde tüzüğe, sözümona "yeni çağ"da ÇKP'nin teorik temelini "Mao Zedung Düşüncesi"nin oluşturduğu alınmıştır. IX. Parti Kongresi Mao Zedung'un 1962

tarihli bir açıklamasını aktarmaktadır:

> "Şimdiden başlamak üzere önümüzdeki aşağı yukarı 50-100 yıl, dünyada toplum sisteminde kökten değişikliklerin olacağı, geçmiş hiçbir tarihi çağa benzemeyecek büyük bir devir olacaktır.
> Böyle bir devirde yaşadığımız için büyük mücadeleler yürütmeye hazır olmalıyız. Bu mücadeleler şekilde geçmiş çağlardaki mücadelelerden farklı olacaktır."
> (Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri", Pekin 1970, s.119, Almanca)

"Geçmiş hiçbir tarihi çağa benzemeyecek olan", "şimdiden başlamak üzere" — tarafımızdan altı çizilen bu kelimelerle açıkça "yepyeni bir çağ" tezi hazırlanmaktadır.

Aslında emperyalizm bütün dünyada proleter dünya devrimi imkanını yarattı ve "toplum sisteminin kökten değişikliklerinin" doğrudan başlangıcı bu çağda Ekim Devrimi olmuştur.

Tabii ki Mao Zedung'un hangi ilişki içinde yukarıdaki alıntıyı formüle ettiğini bilmiyoruz. Bununla birlikte, bu alıntının "yepyeni" bir "çağ"ın inşasında en önemli köprülerden biri olduğu görüşündeyiz.

ÇKP belgelerinde bu "yepyeni çağ"ın önemli nitelikleri olarak şunlar görülmektedir:

> Yakın bir zamanda, yani (1962'den itibaren) önümüzdeki 50-100 yıl içinde "emperyalizmin toptan çöküşü"
>
> Dünya devriminin "odak noktaları" ve dünyadaki "baş çelişmenin bir yanı" olarak Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının artan önemi
>
> Dünya devriminin hedef tahtasının gittikçe azalan düşmanlarla — aslında "süperemperyalistler"le, süpergüçler"le — sınırlandırılması

Gerçi Mao Zedung'un hiç bir yazısında bu tezler, teori halinde belli bir bağ içinde yoktur.

Bununla birlikte, Mao Zedung'dan yayınlanmış az sayıdaki alıntılarda eleştirilmesi gereken iki yer daha olduğu

görüşündeyiz.

Örneğin, ÇKP VIII. Merkez Komitesinin XI. Toplantısında "yepyeni çağ" ve "Mao Zedung Düşüncesi çağı" tanımlaması yapıldıktan hemen sonra, AEP V. Parti Kongresine gönderilen telgrafta, "yeni" bir "çağın" varlığı vurgulanıyordu. Bu yeni çağda Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları bir bütün olarak eski dünyaya "belirleyici ve yokedici bir darbe" indirmekteydi. Bu telgraf Mao Zedung tarafından imzalanmış ve Kang Şeng tarafından okunmuştur.

Orada şöyle denmektedir:

> "... Dünya devriminin yeni büyük bir çağında yaşıyoruz. Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki devrimci fırtına bütün eski dünyaya belirleyici ve yokedici darbeyi indirecektir. (X)

(X) Peng Çen ve Lin Biao tarafından kaleme alınan ÇKP belgelerinde ve makalelerinde, emperyalizm ile ezilen uluslar arasında bir "dünya çaüında baş çelişme" inşa edildiğine şimdiye kadar bir kaç kez işaret etmiştik. (Bunun için bkz. Polemik Eleştirisi, Kısım IV, "Proleter Dünya Devriminin Güçleri ve Seyri", Not 4, RF S.183, WBK S.13, GDS S.14)

Mao Zedung'un kendisinde böyle kaba bir şematizm yoktur. Avusturya Marksist-Leninist Partisi delegasyonunun Mao Zedung'la yaptığı görüşmelerden, Mao Zedung'un emperyalist ülkelerin proletaryasının rolünü de vurguladığı anlaşılmaktadır. (Bkz. AMLP delegasyonunun Mao Zedung'la yaptığı görüşmenin raporu, RF, S.11, 1964, s.19)

Edgar Snow'un Mao Zedung'la yaptığı konuşmanın otorize edilmemiş bir bölümü de ilginçtir. Orada şöyle denmektedir:

> *"Sorun, yeni sömürgecilik ile — Fransızların sık sık üçüncü dünya dedikleri — Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki az gelişmiş denilen ülkelerin veya eski sömürgelerin veya hala sömürge tahakkümü altında olan ulusların devrimci güçleri arasındaki çelişmenin, dünya*

(Dipnotun devamı bir sonraki sayfada)

Bunun en iyi kanıtı Vietnam halkının Amerikan saldırısına karşı ve anavatanın kurtarılması için verdiği direniş savaşındaki zaferidir.
Avrupa, Kuzey Amerika ve Okyanusya'nın proletaryası ve emekçi kitleleri yeni bir uyanış içindedirler."
(AMLP'nin "Kızıl Bayrak" adlı organından aktarıldı, 1 Aralık 1966, S.66/67, s.9)

Telgrafın tümünden, "yeni büyük çağ"dan ne kastedildiği açıkça ortaya çıkmamaktadır.

Bununla birlikte, ÇKP yayınlarında bu "yeni çağ"ın, emperyalizm ve proleter dünya devrimi çağının bir alt aşaması olarak yorumlanmadığı sabittir. Tam tersine, bu "yeni çağ", en belirgin özelliği artık Avrupa ve Amerika'nın değil de, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının emperyalizme "kesin ve yokedici darbe indirmesi" olan yeni bir çağ anlamında kavranmıştır. Doğaldır ki böyle bir yorumlamadan doğrudan Mao Zedung sorumlu tutulamaz. Buna rağmen, Mao Zedung'un formülasyonunun, dünya emperyalizmini yenmek için en belirleyici aracın; ezilen ulusların halklarıyla emperyalist ülkelerin proletaryasının ittifakı yerine; ana güçlerden birinin, yani Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının oynadığı baş rol şeklindeki oportünist görüşlere yolaçtığı görüşündeyiz.

Bununla birlikte, AEP V. Parti Kongresine gönderilen telgrafta Mao Zedung'un emperyalist ülkelerin proletaryasının rolünü hiç de gözardı etmediği, tam tersine onu açıkça vurguladığı da açıkça ortaya çıkmaktadır.

(Önceki sayfadaki dipnotun devamıdır)

çapında siyasi baş çelişme olup olmadığıdır.... Mao Zedung bu konuda henüz bir fikir sahibi olmadığını söyledi."
(E. Snow, "Uzun Devrim", dva 1973, s.229, Almanca

Bu konuşma 9 Ocak 1965'de yapıldı, Çinli tutanak yazmanının ve Edgar Snow'un tuttuğu notlar düzeltildikten sonra, Çin makamlarının izniyle ABD ve Batı Avrupa'da yayınlandı)

Mao Zedung'un üç yıl sonra, 1969'da yayınlanan başka bir açıklamasını ele alalım. Burada gerçi sadece yeni bir tarihi d ö n e m d e n bahsedilmektedir. IX. Parti Kongresinde Mao Zedung'dan şu alıntı yapılıyordu:

> "ABD emperyalizmine ve Sovyet revizyonizmine karşı mücadelenin yeni bir tarihsel dönemi başlamış bulunmaktadır."
> ("IX. Parti Kongresi Belgeleri", 1969, s.117, Almanca)

Bu pasajda iki şey dikkat çekmektedir. İlk önce, şimdi başlamış olan dönemde yeni olan şey, Sovyet revizyonizmine karşı mücadeledir. Bu alıntıda arkada yatan şey, bundan önce y a l n ı z c a ABD emperyalizmine karşı mücadele edildiği şeklindeki görüştür. Görüşümüzce bu yanlıştır, çünkü genel olarak dünya emperyalizmine karşı mücadele edilmelidir.

Ayrıca bu alıntıda "birinci dünya" veya "iki süpergüç" olarak sonraları ÇKP'nin çizgisine damgasını vuracak olan ve IX. Parti Kongresinin önemli bölümlerini yanlış yönde etkileyen bir görüşün temelleri atılmaktadır: yani ABD ve Sovyetler Birliği dünya halklarının düşmanları veya baş - düşmanları olarak mutlaklaştırılmakta, bu arada diğer olası düşmanlar ÇKP'nin çizgisinin gelişmesi sürecinde olası müttefikler haline getirilmektedir.

Toparlarsak: Mao Zedung'un 1973'de yapılan X. Parti Kongresinde Çu En-lay Merkez Komitesi Siyasi Raporunda dolaylı olarak Mao Zedung'dan bir alıntı yapmaktadır. Bu raporda Mao Zedung'un "her zaman" çağımızı eskiden olduğu gibi şimdi de emperyalizm ve proleter devriminin belirlediği ve partinin "teorik temeli"nin Leninizm olduğunu öğrettiği söylenmektedir.

Mao Zedung'un bu çok önemli görüşüne sarılmak görüşümüzce çok önemlidir. Çünkü bugün de ÇKP'nin bu dönemdeki hatalarından ve Mao Zedung'un yukarıda aktardığımız yanlış görüşlerinden, Leninizmin "Mao Zedung Düşüncesi"ne gelişmesi tezinin yeniden piyasaya sürülmesini temellendirmek için yararlanmaya çalışanlar vardır.

Bununla birlikte, eleştirici bir şekilde şu da belirtil - melidir ki, Mao Zedung'un X. Parti Kongresindeki, teorik temelin Leninizm olması gerektiği şeklindeki doğru tesbitinin (bkz. "ÇKP X. Parti Kongresi Belgeleri", 1973, s.25 Almanca), birkaç sayfa sonra Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi üçlüsünü teorik temel ilan ederek (a.g.e., s.69) X. Parti Kongresi tarafından elden bırakıldığı belirtilmelidir. Çoğu zaman doğru bir tespit yapmanın hiç de yeterli olmadığı, bunun yanısıra partinin yapmış olduğu hata - ların kitleler önünde ciddi bir şekilde açığa çıkarılması ve eleştirilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Yoksa kapıdan atılan revizyonist sapmalar, bacadan tekrar içeri girer.

5. Mao Zedung'un "üç dünya teorisi" ile temelden çelişen açıklamaları

ÇKP IX. Parti Kongresinden birkaç ay sonra, "Renmin Ribao"nun (Halkın Günlüğü) 1.1.1970 tarihli yeni yıl mesajında, Mao Zedung'un bir açıklaması bulunmaktadır. Bu açıklamada Mao Zedung'un bir saldırı savaşının kaynakları olarak sadece ABD ve SB emperyalist güçlerini gören anlayışa karşı mücadele etmesi ilginçtir. Mao Zedung'dan bu alıntıda şöyle denmektedir:

> "Dünya halkları birleşin, emperyalizmin —hangisi olursa olsun— ve sosyal-emperyalizmin başlattığı saldırı savaşlarına, özellikle içinde atom bombalarının kullanıldığı bir saldırı savaşına karşı mücadele edin. Eğer böyle bir savaş başlarsa, tüm dünya halkları saldırı savaşını devrimci bir savaşla yoketmelidir."
> ("Peking Rundschau", S.1, 1970, s.8)

Aslında Mao Zedung'un bu tavrı IX. Parti Kongresinde aktarılan tavrı ile çelişmektedir. Çünkü burada sadece ABD ve Sovyetler Birliği'nin tehlikeli savaş kışkırtıcıları olmadıkları, bütün emperyalist güçlerin savaş kışkırtıcısı olduğu ve emperyalist savaşlara devrimci savaşlarla cevap verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. (*)

(Dipnot bir sonraki sayfadadır)

"Üç dünya teorisi"nin,sözümona "ikinci dünya" emperyalistlerinin artık karşı-devrimci savaşlar yapmadıkları, tam tersine "süper güçler"e karşı "haklı kurtuluş savaşı" yürüttükleri vs. şeklindeki anlayışı ile bu pasaj doğal olarak t a m a m i y l e çelişmektedir.

Mao Zedung'dan yapılan bu alıntı, ABD emperyalizmine yakınlaşma siyasetinin daha başlamadığı döneme aittir. (Bu dönemde Çin basını ve Mao Zedung da daha "ABD emperyalizminin faşist gaddarlıklarından" veya somut olarak Mayıs

---

(Önceki sayfadaki dipnottur)

Japonya Komünist Partisinin IX. Parti Kongresi dolayısıyla yazılan 23 Kasım 1964 tarihli kutlama mesijında da Mao Zedung'un "ikinci dünya"nın tekelci kapitalistleriyle birleşmeyi savunduğu tezini çürüten bir yer bulunmaktadır.

Orada şöyle denmektedir:

> "Japonya KP yaratıcı bir şekilde Marksizm-Leninizmin genel geçerliliğe sahip doğrularını Japonya'nın somut şartlarıyla birleştirmektedir. O, ABD emperyalizmine ve Japon tekelci sermayesine karşı mücadelenin devrimci bayrağını yüksekte tutmakta ve halkın devrimci mücadelesini muzaffer bir şekilde ileri götürmektedir."
> ("Peking Rundschau", S.14, 1964'den aktarma)

Ama Japon tekelci sermayesine karşı da mücadele edilmesinin doğru bir şekilde vurgulanması, Mao Zedung'un mesajının kapanış cümlesi tarafından oldukça değerden düşürülmektedir:

> "Japon halkının devrimci davasında zaferi kesindir. Bağımsız, demokratik, barışsever, tarafsız ve gelişmiş bir Japonya gerçek olacaktır."
> (A.g.e.)

Böylece Mao Zedung pratikte, emperyalist Japonya'da "devrimin demokratik aşaması"nın mutlaka gerekli olduğu şeklindeki —kısa bir müddet sonra ÇKP tarafından revizyonist cephe içinde görülecek olan Japonya KP'nin— çürük revizyonist görüşünü kabul etmiş olmaktadır.

1970'de "Nixon'un faşist zorbalıklarından" söz ediliyordu. Bkz. "ABD'deki Afro-Amerikalıların ABD Emperyalizminin Irk Ayrımına Karşı Sürdürdükleri Haklı Mücadelenin Destek lenmesi Hakkında Açıklama", 8 Ağustos 1963; ve "Dünya Halkları Birleşin, ABD Saldırganlarını ve Onun Bütün Uşak larını Yenin" adlı meşhur çağırı, 20 Mayıs 1970)

20 Mayıs 1970 tarihli çağırı, Mao Zedung'un en son uluslararası açıklamasıydı. ABD'nin Kamboçya'ya saldırısı dolayısıyla yazılan bu çağırıda da "üç dünya teorisi"nin önemli bölümleriyle çelişen çok anlamlı görüşler bulunmaktadır:

> "Yeni bir dünya savaşı çıkma tehlikesi hala var olmaya devam etmektedir ve bütün ülkeler bunun için hazırlık yapmalıdır. Ama dünyada esas akım devrimdir." (A.g.e.) (✱)

Burada s a v a ş h i s t e r i s i n e karşı mücadele edilmektedir. Bu gerçeğin önemi çok sonraları, 1974'den sonra ÇKP'nin yayın organlarında "üçüncü bir dünya savaşı nın kaçınılmazlığı"nın sürekli propagandasının yapıldığı ve artık devrim perspektifinin propaganda edilmediği sı - rada ortaya çıktı. Buna karşılık Mao Zedung'un çağırısı halkları devrimci mücadeleye yönlendirmekte ve başlamış olan h a l k s a v a ş l a r ı n ı desteklemektedir.

Mao Zedung bu son çağırıda emperyalist dünya içinde yer alan d e v l e t l e r e, ülkelerin egemen sınıflarına ya da h ü k ü m e t l e r i n e hitap etmemektedir. Tam

---

(✱) Bu formülasyona da, devrimin güçlerinin somut olarak "üstün olduğu" anlayışı yansımış olabilir. Bu görüşün çok zor temellendirilebilir olduğu ve etkilerinin tehlikeli olduğu görüşünde olduğumuzu yukarıda belirtmiştik. (Ayrıca bkz. Mao Zedung'un bu konuyla ilgili 1957'deki tezle - rini değerlendirişimiz, s.)

Bu şekilde yorumlanma ihtimaline rağmen, Mao Zedung'dan bu alıntı her şart altında halkları devrime yöneltmek i - çin ve savaş histerisine karşı bir silahtır; ve bu bakış açısından, bu alıntının çok değerli olduğu görüşündeyiz.

tersine Mao Zedung doğrudan h a l k l a r a hitap etmektedir:

"Güneydoğu Asya'nın bütün ülkelerinin halklarının verdiği devrimci silahlı mücadele, Kore, Japonya ve Asyanın diğer ülkelerinin halklarının, Amerikan ve Japon gericilerinin Japon militarizmini yeniden canlandırma çabalarına karşı verdikleri mücadele, Filistin halkının ve diğer Arap halklarının ABD ve İsrail saldırganlarına karşı mücadelesi, Asya, Afrika ve Latin Amerikadaki çeşitli ülkeler halklarının ulusal kurtuluş mücadeleleri ve Kuzey Amerika, Avrupa ve Okyanusya halklarının devrimci mücadeleleri fırtına gibi gelişmektedir." (A.g.e., s.2-3)

"Ülkeler"den bahsedilen tek yerde de "halk" ve "ülke" gibi kavramlar ardarda sıralanmıyor, tam tersine açık ve çok doğru olarak aşağıdaki tespit yapılıyor:

"Zayıf bir ülke güçlü bir ülkeyi, küçük bir ülke bir büyük gücü yenebilir.
Küçük bir ülkenin h a l k ı eğer mücadele etme, silaha sarılma ve ülkesinin kaderini ele alma cesaretini gösterirse, mutlaka bir büyük gücün saldırısını boşa çıkarabilir. Bu tarihin bir yasasıdır."
(A.g.e., s.5-6)

Bu kesinlikle Mao Zedung'un e n s o n konuşması değildir, ama onun yayınlanmış en son konuşmasıdır.

Mao Zeung'un, Deng Hsiao-ping'in 1974'de Birleşmiş Milletler'de okuduğu şekliyle "üç dünya teorisi"ni kabul edip etmediği konusunda çeşitli spekülasyonlar yapılmaktadır. Bu spekülasyon sahipleri birbirine tümüyle zıt yerlerden fikir yürütmektedirler.

AEP ve onun takipçileri, Mao Zedung'un "üç dünya teorisi"ni kabul ettiğini, hatta onun yaratıcısı olduğunun kanıtlandığını iddia ediyorlar, ama bu konuda kanıt veya kaynak gösteremiyorlar.

"Üç dünya teorisi"ni gerçi reddeden ama Mao Zedung'u ve onun ölümünden önceki ÇKP'ni eleştirisiz savunan (ABD DKP ve ona yakın çizgiye sahip olan) güçler için, 1971 sonra-

sı dönemde Mao Zedung'un Deng Hsiao-ping'in uluslararası çizgisini kabul etmiş olması imkansızdır. Fakat yine kanıt yoktur.

Burada da gerçeklerin olgulardan çıkarılması gerektiği görüşündeyiz.

Biz yalnızca Mao Zedung'un 1970'e kadar yayınlanmış olan çağırılarına ve ondan yapılan alıntılara tavır koyabiliriz. Çünkü ancak bunların hakiki olduklarına güvenilebilir. "Üç dünya teorisi"nin Mao Zedung'un "Yeni Demokrasi Üzerine" gibi yazılarındaki çizgisiyle t e m e l d e n çelişttiği görüşündeyiz.

Mao Zedung'un ancak 1949'dan s o n r a k i yazılarında sözümona "üçüncü dünya" devletlerine karşı tavır konusunda, De Gaulle'e karşı takınılan tavır gibi açıkça sağ oportünist sapmalara rastlanmaktadır. Ve buralarda şüphesiz "üç dünya teorisi"nin u n s u r l a r ı da bulunmaktadır.

Ama aynı döneme ait yukarıdakilerin tamamiyle z ı t t ı pasajlar da bulunmaktadır. Bunlar da doğal olarak dikkate alınmalıdır. Bundan dolayı, elde olan materyalden, Mao Zedung'un birleşik bir görüşü çıkmamaktadır. Bundan dolayı Mao Zedung'un 1970'den s o n r a "üç dünya teorisi"ni kabul edip etmediği, ne dereceye kadar kabul ettiği spekülasyonlarına katılmayı reddediyoruz. Kesinlikle söyleyebileceğimiz tek şey, Mao Zedung'dan b a z ı alıntılarda "üç dünya teorisi"nin u n s u r l a r ı n ı n, bu teoriye köprü oluşturacak yerlerin var olduğudur.

6. Mao Zedung'a ait olduğu kesinkes bilinmeyen yazılardaki bazı merkezi olmayan bölümler hakkında tavır

Aşağıdaki pasajlar sadece kısaca ele alınacaktır. Bu pasajlar, ÇKP'nin çizgisi ile ilgili tartışmada belirli bir rol oynayabilir veya oportünistler tarafından şu veya bu şekilde tartışmanın içine sokulmuşlardır.

Çin devriminin tecrübelerinin başka ülkeler için önemi

"Partimizin Bazı Tarihi Tecrübeleri" ("Cilt V", s.369-375, Latin Amerikalı yoldaşlarla bir konuşma) Mao'ya ait olduğu kesinkes bilinen bir yazı değildir.

Bir tek bu yazıda, özellikle diğer ülkelerin komünistlerinin Çin devriminden neleri öğrenebilecekleri bakış açısı ile Çin devriminin tarihi gözden geçirilmektedir. Görüşümüze göre bu yazıda tamamiyle doğru olarak (ve Çin devriminin askeri yolunun genelleştirilmesi ve diğer ülkelere mekanik bir şekilde aktarılmasına karşı çıkılarak) şöyle denmektedir:

> "Çin devriminin tecrübesi, yani köylük bölgelerde üs bölgelerinin kurulması, şehirlerin köylük bölgelerden kuşatılması ve en sonunda şehirlerin ele geçirilmesi ülkelerinizden birçoğu için tamamen geçerli olmayabilir ama bunlardan yararlanabilirsiniz. Lütfen Çin tecrübesini mekanik bir biçimde aktarmayın."
> ("Cilt V", s.372)

Bu işaret, Çin'de uzun dönem yaşamış olan kurtarılmış bölgelerin kurulması için gerekli önşartları ve kendi ülkesinin durumunu dikkatle incelemeden, kırda "kızıl bölge"lerin kurulmasının propagandasını yapanlara çok iyi bir cevaptır.

Bununla birlikte, yukarıdaki alıntının hemen arkasından gelen cümle genişletilmeli veya eleştirilmelidir. Bu cümlede şöyle denmektedir:

> "Herhangi bir yabancı ülkenin tecrübesinden sadece yararlanılabilir, fakat bu asla bir dogma olarak alınmamalıdır. Marksizm-Leninizmin evrensel gerçeği ve kendi ülkelerinizin somut koşulları; işte bu ikisi kaynaştırılmalıdır."
> (A.g.e.)

Bu ifade —Rusya tecrübesi sözkonusu olduğunda da— ancak "yabancı bir ülkenin tecrübesinden", o ülkeye özgü olan şeyler (örneğin Rusya'ya özgü şeyler) kastedildiği zaman doğru olur.

Leninizmin tarihsel doğum yeri olan Rusya'nın ve Ekim Devriminin, Lenin'in "Sol Komünizm"de vurguladığı gibi, dünyanın bütün ülkeleri için önemli şeyler yarattığı, hiçbir şekilde sadece yararlanılacak şeyler değil, aynı zamanda eyleme geçmek için talimatlar yarattığı açık olmadığı zaman da bu cümle yanlış olur.

Aynı yazıda Latin Amerikalı yoldaşlara verilen şu öğütlerin yanlış olduğu görüşündeyiz:

> *"Çeşitli komprador gruplara karşı mücadelede, önce içlerinden b i r i n i hedef alarak ve i l k ö n c e vurulması gereken baş düşmana vurarak, emperyalist ülkeler arasındaki çelişmelerden yararlanmak gerekir."*
> *("Cilt V", s.373)*

Özellikle Japonya'ya ve sonra Çan Kay-şek'e karşı direniş savaşı örnekleriyle açıklanan bu öğüdün t o p t a n c ı l ı ğ ı görüşümüze göre yanlıştır. Böyle bir taktiğin ancak Japon emperyalizminin başlayan II. Dünya Savaşına bağlı olarak saldırması şartlarında mümkün olduğu görüşündeyiz.

Aynı şekilde, ulusal burjuvaziye karşı tavrın genelleştirilmesini de yanlış buluyoruz:

> *"Emperyalizme ve feodalizme karşı mücadele tarihi döneminin tümünde, emperyalizme karşı halkın safını tutmasını sağlamak için milli burjuvaziyi kazanmalı ve onunla birleşmeliyiz. Emperyalizme ve feodalizme karşı koyma görevi esas olarak tamamlandıktan sonra da, belli bir süre için milli burjuvazi ile i t t i f a k ı m ı z ı sürdürmeliyiz. Bu, emperyalist saldırının üstesinden gelmek, üretimi artırmak, pazara istikrar kazandırmak, burjuva aydınlarını kazanmak ve onları yeniden kalıba dökmek bakımından yararlı olacaktır.*
> *... Milli burjuvaziye karşı "hem birlik hem mücadele" siyaseti benimsenmelidir.... Mücadelenin amacı, milli burjuvazi ile birleşmek ve emperyalizme karşı mücadelede zafer kazanmaktır."*
> *("Cilt V", s.374/375)*

Burada, belli dönemlerde belli şartlar altında tek tek ülkeler için doğru olabilen bir şey, çok genel bir şekilde talep edilmektedir — ki bu Çin konusunda da tarihsel olarak doğru değildir. Bilindiği gibi, her zaman u l u s a l yön ağır basmaz. Dıştan saldırı olmadığı, tarım devrimini ilerletmenin ana görev olduğu şartlarda, çoğunlukla ulusal burjuvaziyi devrime kazanmak imkansızdır. Bu kendini 1927'den sonra Çin'de de göstermiştir. Mao Zedung 1949'dan önce ulusal burjuvazinin veya kesimlerinin müttefik o l a b i l e c e ğ i n d e n açık olarak bahsetmiştir. (Örneğin, bkz. Mao Zedung, SE, Cilt I, s.27)

Ulusal burjuvazinin karşı-devrimci eylemlerinden sonra, "birlik ve mücadele"nin propagandasını yapmak yanlıştır. Hatta, ulusal burjuvazinin, karşı-devrimci eylemlerden sonra devrimin demokratik aşamasının zaferine kadar emperyalizm ve feodalizmin saflarında kalması, çoğunlukla olmasa bile, mümkündür. (Örneğin Arnavutluk'ta)

Burada yine Çin tarihinin belirli bir döneminin özelliğinin sonucunun (örneğin Japonya'ya ve ABD emperyalizminin yönettiği Çan Kay-şek ordularına karşı olma) genelleştirilerek, başka ülkeler ve zamanlar için geçerli kılındığı görüşündeyiz. Bu çok tehlikeli ve yanlıştır.

Kırda ve şehirde çalışma arasındaki bağ konusunda başka bir pasajda şöyle denmektedir:

> "Başlangıçta bizim Partimiz de köylüler arasında çalışmanın önemini kavramadı ve şehirlerdeki çalışmaya öncelik verdi, köylük bölgelerdeki çalışmayı ise ikincil bir şey olarak gördü."
> ("Cilt V", s.370)

Burada, ÇKP'nin çalışmasının uzun bir döneminde yaptığı önemli ve gerçekten kapsamlı tecrübeler yanlış bir şekilde genelleştirilerek açıklanmaktadır.

1927'den sonra şehirlerdeki duruma, gelişen tarım devrimine, genel duruma bağlı olarak ortaya çıkan esas olarak kırlarda çalışma yürütme gerekliliğinden, görüşümüze göre hiç de esas olarak veya birinci planda kırda çalışmanın her zaman doğru olduğu sonucu mutlaka çıkmamaktadır. Mao

Zedung'un kendisi, zaferden önce, Ekim 1949'da çalışmanın ağırlık noktasının yeniden şehirlere kaydırılması gerek - tiğini göstermiştir. (Bkz. Mao Zedung, SE, Cilt IV, s.359, 360, 386, Almanca)

Bir proleter partisi herşeyden önce kurulma, bir temel çe_ kirdek yaratma döneminde, yani parti inşasının birinci a- şamasında, muhakkak öncelikle fabrikalarda çalışma yürüt- melidir. Çünkü ancak böylelikle bir kadro çekirdeği yara- tılabilir, eksiklikler giderilebilir ve iyi hazırlanmış bir şekilde işçi kadroları da çalışma yürütmek için kır - lara gönderilebilir! (Bu sorun karmaşası için ayrıca bi - zim Mao Zedung Seçme Eserler Cilt I ile ilgili inceleme - mize de bakınız.)

25 Eylül 1956 tarihli "Partimizin Bazı Tarihi Tecrübeleri" adlı yazıdan burada eleştirdiğimiz yerleri, bir bütün ola_ rak bazı tecrübelerin mekanik bir şekilde genelleştiril - mesi belirlemektedir. Bu, başlangıçta sorunlara m e k a- n i k bir şekilde yaklaşılmaması gerektiği uyarısına rağmen yapılmaktadır.

x

II. PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN KURULMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ İÇİN SINIF MÜCADELESİ VE ÇKP İÇİNDEKİ VE DIŞINDAKİ İDEOLOJİK MÜCADELE

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

1. Çin'de proletarya diktatörlüğüne geçişin temel hareket noktaları ve sorunları

==

a) Proletarya diktatörlüğünün temel ilkeleri ve Çin devriminin gelişmesinin özellikleri

Mao Zedung'un çeşitli aşamalardaki (1949-1953; 1955-1956; 1966-1967) görüşlerinin daha sıhhatli bir incelemesine, bu görüşlere yapılan haksız saldırıların ve bu görüşlerin eleştirisiz savunulmasının incelenmesine geçmeden önce, kabataslak halinde devrimin sosyalist aşamasının ve proletarya diktatörlüğünün temel fikrinin ve ilkelerinin, ayrıca Çin'de sosyalist devrime geçişin temel özelliklerinin açıklanması gereklidir.

Sosyalist Ekim Devriminin tecrübeleri (Rusya'da demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş, proletaryanın çelikten diktatörlüğünün kurulması, onun ekonomik, siyasi ve ideolojik alanda attığı ilk ve onu takip eden adımlar) şunu göstermektedir:

> Lenin, demokratik devrim aşamasında, proletarya diktatörlüğünü kurmaya koyulmadan önce, işçilerin ve köylülerin diktatörlüğünün kurulmasını genel olarak mümkün görüyordu.
>
> Rusya'da demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş, proletarya diktatörlüğünün kurulması; silahlı ayaklanmayla, iktidarda olan karşı-devrimci b u r j u v a z i n i n d e v r i l m e s i y l e gerçekleşmek zorundaydı.
>
> Sosyalist devrimin aracı olarak mutlaka kurulması gereken proletarya diktatörlüğü, burjuva parti ve güçlerle

siyasi ittifakı dıştalar. Çünkü proletarya diktatörlüğü ve sosyalist devrim, bütün sömürücü sınıfların, özellikle burjuvazinin tasfiyesini amaçlar.

Proletarya diktatörlüğünün kurulması, asla bütün ülkede hemen sosyalist üretim ilişkilerinin kurulduğu anlamına gelmez. Bundan dolayı, başlangıçta hem burjuvazinin bütün kesimlerinin ekonomik alanda tasfiye edilmemesi, mümkün olmanın yanında, hatta gereklidir de. Bilakis burjuvazinin belirli kesimleriyle (özellikle ticaret sektöründe) uzlaşma, hatta onların belirli bir dönem teşvik edilmesi doğru ve bütün ülkelerde (çok gelişmiş ülkelerde bile), proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonraki —az veya çok uzun— ilk dönemde kaçınılmazdır. Ancak bu yapılırken, proletarya diktatörlüğü kesinlikle korunmalı ve (dış ticaret tekeli de dahil olmak üzere!!) ekonominin bütün kumanda mevkileri üzerindeki sıkı denetim elden bırakılmamalıdır.(*)

Çin'de devrimin demokratik aşamasının zaferi ve emperyalizme bağımlı komprador kliklerin ve feodal beylerin devlet mekanizmasının parçalanması sonucunda yeni bir devlet kuruldu. Bu devlet bütün anti-emperyalist ve demokratik sınıfların, öncelikle işçi ve köylülerin, ama aynı zamanda ulusal burjuvazinin emperyalizme karşı mücadeleye gerçekten katılan bölümlerinin de devletiydi. Lenin ve Stalin tarafından genel olarak işçi ve köylü diktatörlüğünün kurulması gerçek bir imkan olarak ortaya konmuştu. Stalin (diğer halkları ezen Rusya'dan farklı olarak, herşeyden önce emperyalizmin ezdiği bir ülke olan) Çin ile ilgili olarak, bu imkanı, herşeyden önce bir işçi ve köylü dikta

---

(*) Stalin, Lenin tarafından YEP (Yeni Ekonomik Politika) olarak nitelendirilen bu politika üzerine Komintern programı hakkındaki konuşmasında şunu belirtti:

> "Pazar ilişkileriyle birlikte Yeni Ekonomik Politika h e r kapitalist ülke için proletarya diktatörlüğü döneminde şu veya bu ölçüde mutlak olarak kaçınılmazdır." (Stalin, "SBKP(B) MK Toplantısı, 1928, TE, Cilt 11, s.128, Almanca)

törlüğü olan devrimci bir devlet iktidarının — ulusal burjuvazinin bazı kesimleri de dahil olmak üzere — geçici olarak bütün gerçekten anti-emperyalist güçleri kapsayabileceği şeklinde genişletti.

Stalin 1926'da şunu açıkladı:

"Çin'de gelecek devrimci iktidar, niteliği bakımından genel olarak bizde 1905'de üzerine konuşulan iktidara benzeyecektir, yani bir tür proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü olacaktır, şu farkla ki, o öncelikle a n t i - e m p e r y a l i s t bir iktidar olacaktır."
(Stalin, "Çin Devriminin Perspektifleri Üzerine", 1926, TE, Cilt 8, s.326-327, Almanca)

(Çin'de burjuvazinin geçici olarak kapsam içine alınması üzerine ilkesel olasılık için bkz. Stalin, 'Milli Demokratik Devrim', s.66-67, Aydınlık Yayınları, "Sun Yat-sen Üniversitesi Öğrencileri İle Bir Konuşma")

1949'da Çin'de, Stalin tarafından tahlil edilen "demokratik diktatörlük"ün anti-emperyalist tipi kuruldu. Mao Zedung bunu "halk demokrasisi diktatörlüğü" olarak adlandırıyordu. Bu diktatörlük öz olarak proletarya diktatörlüğü değildi. (*)

Mao Zedung 1949'da tüm dünya önünde, yeni demokratik devletin, "halk demokrasisi diktatörlüğü"nün görevinin şimdilik kapitalizmin t a s f i y e s i değil de d ü z e n l e n m e s i olduğunu açıkladı. (Bkz. Mao Zedung, "Halkın Demokratik Diktatörlüğü Üzerine", 1949, SE, Cilt IV, s.449, Almanca; aynı dönemde Kominform'un yayın organı olan "Sürekli Barış ve Halk Demokrasisi İçin"de yayınlandı)

(*) Bunun için 1950'de Moskova'da yayınlanmış olan ve Avusturya Marksist-Leninist Partisinin Marksist-Leninist İnceleme Çevresi tarafından tıpkıbasım yayınlanan "Çin'de Halk Devrimi" adlı broşüre de bakınız (MLİÇ, S.1/1981, s.122)

Doğu Avrupa ülkeleri Stalin'in sosyalist Sovyetler Birliği'nin anti-faşist dünya savaşındaki zaferinin yardımıyla, 1944-1945'de işçi sınıfı ve onun Komünist Partisi önderliğinde emperyalist dünya sisteminden kopup, proletarya önderliğinde anti-faşist anti-emperyalist devlet mekanizmaları kurdular. Bu ülkelerin hemen hemen hepsi 1948-1949 yıllarında (*) (Sovyetlerin bir alt şekli olan "halk demokrasisi" şeklinde) proletarya diktatörlüğünü öz olarak kurduklarını ve böylece sosyalist devrim aşamasına, kapitalizmin tasfiyesi aşamasına girdiklerini açıkladılar. Bu ülkelerden farklı olarak, 1949/1950'de Çin'de proletarya diktatörlüğünün kurulmuş olduğu tesbitinin henüz yapılamayacağının açık olduğu görüşündeyiz.

İktidarın ele geçirilmesi, eski emperyalist-komprador-feodal devlet mekanizmasının parçalanması ve işçi sınıfı önderliğinde "halk demokrasisi"nin yeni devlet mekanizmasının kurulması ile, siyasi açıdan demokratik devrimin en önemli görevi yerine getirilmiş oluyordu.

1949-1950'de bu yeni devlet iktidarının yardımıyla, ekonomik alanda komprador kapitalizminin kamulaştırılması, mülkiyetinin devlet mülkiyeti haline getirilmesi, kırda feodal beylerin iktidarının kırılması, onların mülkiyetinin kamulaştırılması ve toprak reformunun yapılması

(*) 1947-1950 arası dönemde Avrupa'daki "halk demokrasi"lerinde proletarya diktatörlüğü ve burjuvaziye karşı tavır sorunlarında sağ oportünizme karşı büyük bir mücadele yürütüldü. Bu mücadelenin belgeleri bugün mutlaka yeniden araştırılmalı ve incelenmelidir. Örneğin şu eserler: Dimitrov, "Halk Demokrasisinin Rolü ve Önemi", Bulgaristan İşçi (Komünist) Partisi V. Parti Kongresi, 1948; H. Minc, "Lenin ve Stalin'in Proletarya Diktatörlüğü Hakkındaki Öğretilerinin Işığında Halk Demokrasisinin Bazı Sorunları", Polonya Komünist Partisi; "Çekoslovakya Komünist Partisinin Bazı Parti-içi Sorunları Hakkında"; ve Bierut'un (Polonya Komünist Partisi) 8 Mayıs 1950 ve Şubat 1951 tarihli konuşmaları.

gerekmekteydi. Bu görevler 1950-1953 yıllarında genel olarak tamamlandı.

Sosyalizmin inşasına geçmek, sosyalist üretim ilişkilerini kurmak, yani burjuvaziyi ekonomik alanda bir sınıf olarak tamamiyle yoketmeyi hedef edinmek ve bu hedef uğrunda çalışmak için, proletarya diktatörlüğünün kurulması ve sağlamlaştırılması gerekliydi. Bunun için de burjuvazinin kesimleriyle her türlü siyasi ittifakın (Lenin ve Stalin-in Yeni Ekonomik Politikası anlamında ilk dönem ekonomik alanda verilen ödünler korunarak) terkedilmesi gerekir. Yani ulusal burjuvazi kesinlikle devlet iktidarından uzaklaştırılmalı; "ulusal burjuvazi"nin "halkın parçası", "ikili niteliğe sahip sınıf" olarak tanımlanması, vs. kesinlikle terkedilmeliydi.

Sosyalist devrimin başlaması; yeni bir programatik hedef ile — sosyalist üretim ilişkilerinin kurulması, bütün sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması ve komünizme geçiş için gerekli temellerin yaratılması — proletarya diktatörlüğünün kurulması demektir.

Sosyalist devrim siyasi alanda proletarya diktatörlüğünün kurulması demektir. Proletarya diktatörlüğü, proletaryanın siyasi iktidarı, burjuvaziye karşı sınıf mücadelesi içinde bütün üretim ilişkilerinin kapsamlı sosyalist dönüşümü için vazgeçilmez bir araçtır.

Sosyalist devrime geçiş, bütün sömürücü sınıflara, öncelikle burjuvazinin tümüne karşı bir savaş ilanı olmalıdır. Onların sınıfsal olarak yokedilmelerinin planlı bir şekilde propagandası yapılmalı ve bu uğurda çalışmaya başlanmalıdır.

Bundan dolayı burjuvazinin kesimlerinin proletarya diktatörlüğüne, sosyalist devrim aşamasında siyasi iktidara k a t ı l m a s ı, bu devrimin özüyle temelden çelişmektedir.

Ama sosyalist devrime, proletarya diktatörlüğüne geçiş, ülkenin ihtiyacının karşılanmasını sağlamak ve sosyalizmin inşasında atılacak adımları hazırlamak için, ekonomik alanda burjuvazinin belirli kesimleriyle anlaşma, uzlaşma

yapılabileceğini, yapılması gerektiğini, burjuvazinin belirli kesimlerine ödün verilebileceğini, verilmesi g e r e k t i ğ i n i dıştalamaz.

Lenin "proletarya diktatörlüğü"nün Marks'ın öğretisinin "ana noktası" olduğunu açık bir şekilde belirtmiş ve burjuvaziye ve oportünist çarpıtmalara karşı bunun üzerinde önemle durmuştur:

> "Sık sık Marks'ın öğretilerindeki ana noktanın sınıf mücadelesi olduğu söylenir ve yazılır; ama doğru değildir bu. Marksizmin oportünistçe çarpıtılması, Marksizmin burjuvazi tarafından kabul edilebilir bir duruma getirilmek üzere çarpıtılması çoğu zaman bu yanılgıdan kaynaklanır. Çünkü sınıf mücadelesi öğretisi Marks tarafından d e ğ i l, Marks'tan ö n c e burjuvazi tarafından yaratılmıştır ve genel olarak, burjuvazi tarafından k a b u l e d i l e b i l i r bir şeydir. Y a l n ı z c a sınıf mücadelesini kabul edenler, henüz Marksist değildirler; denilebilir ki, bunlar hala burjuva düşüncesinin ve burjuva siyasetinin sınırlarını aşamamışlardır. Marksizmi sınıf mücadelesi öğretisiyle sınırlamak demek, Marksizmi budamak, çarpıtmak ve burjuvazi tarafından kabul edilebilir bir şeye indirgemek demektir. Ancak sınıf mücadelesini kabul etmeyi p r o l e t a r y a d i k t a t ö r l ü ğ ü n ü kabul etmeye v a r d ı r a n bir kimse Marksisttir. Marksist ile sıradan küçük (aynı zamanda büyük) burjuva arasındaki en derin ayrımı oluşturan şey de budur. Marksizmin g e r ç e k t e n kavranıp kavranmadığı, kabul edilip edilmediği bu denektaşında sınanmalıdır." (Lenin, "Devlet ve Devrim", s.46-47, Aydınlık Yayınları, Aralık 1978)

Lenin çeşitli ülkeler arasındaki büyük ulusal farklılıkların tamamiyle bilincinde olarak, oportünistlerin, genel olarak sınıf mücadelesini kabul etseler bile, b i r noktada, yani "burjuvazinin yerle bir edilmesi ve tamamen ortadan kaldırılması" g e r ç e ğ i önünde durakladıklarını yazıyor ve şöyle devam ediyordu:

"... burjuvazinin a l a ş a ğ ı e d i l m e s i ve tamamen o r t a d a n k a l d ı r ı l m a s ı dönemine v a r d ı r m a z. Aslında bu dönem kaçınılmaz olarak, görülmemiş ölçüde keskin biçimlere bürünmüş, eşine rastlanmamış ölçüde şiddetli bir sınıf mücadelesi dönemidir ve işte bu yüzden de bu dönemde devlet, kaçınılmaz olarak, y e n i t a r z d a demokratik (proletarya ve genel olarak mülksüzler için) ve y e n i t a r z d a diktatörlük uygulayan (burjuvaziye karşı) bir devlet olmak zorundadır.
(A.g.e., s.48)

Lenin devamla, komünizm yolunda bulunan "siyasi şekil bolluğunun" altını çizdikten sonra, yanlış anlaşılmayacak bir şekilde şunu vurguluyordu:

"..., ama öz ister istemez aynı olacaktır: P r o l e t a r y a d i k t a t ö r l ü ğ ü." (Aynı yerde)

İşçi ve köylü diktatörlüğünden (Çin'de bu anti-emperyalist devrimden dolayı d a h a g e n i ş t i, ama buna rağmen işçilerin ve köylülerin ittifakı temeline dayanıyordu) proletarya diktatörlüğüne g e ç i ş için belirleyici kıstas konusunda Marksist-Leninist öğreti şu temel bilgiden yola çıkmaktadır:

"İki devrim (kastedilen devrimin demokratik ve sosyalist aşamalarıdır —yn) arasında yapay olarak bir Çin Seddi kurmak, ikisini, proletaryanın hazırlılık derecesiyle, yoksul köylülükle birliği derecesiyle değil de herhangi bir b a ş k a şeyle birbirinden ayırmak, Marksizmin tahrifini son haddine vardırmaktır, Marksizmi bayağılaştırmaktır, Marksizmin yerine liberalizmin konmasıdır."
(Lenin'den aktaran Stalin, "Leninizmin Sorunları", s. 34, Sol Yayınları, Şubat 1977)

Başka bir yerde Lenin şöyle yazıyordu:

"Demokratik devrimden derhal ve gücümüze, sınıf bilincine varmış ve örgütlenmiş proletaryanın güç derecesine tamamen uygun bir şekilde sosyalist devrime geçmeye koyulacağız." (SBKP

(B) Tarihi-Kısa Ders'den aktarıldı, s.101, Aydınlık Yayınları)

Burada ikinci aşamaya, sosyalist devrime geçişin kıstasının, sübjektif faktör, yani bilinçlilik ve örgütlülük ("ekonominin gelişmesi" değil) olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bu sorun karmaşası hakkında Mao Zedung'un 1950'den sonraki görüşlerini incelemeye ve onları Lenin ve Stalin'in görüşleriyle karşılaştırmaya geçmeden önce, ÇKP'nin belgelerine dayanarak, bize merkezi görünen problemi ortaya koyacağız.

1.
Mao Zedung'un, 1949'da y e n i d e m o k r a t i k bir devlet kurulduğu şeklindeki berrak tezine karşılık, ÇKP belgelerinde 1956'dan sonra birden Çin'de 1949'da öz olarak proletarya diktatörlüğünün kurulmuş olduğu iddia edilmektedir. (X)

(X) Çin'de halk cumhuriyetinin kurulmasından sonraki ilk üç-dört yılda gerçekleşen ilk temel ekonomik dönüşümlerin anlaşılmasında "Ekonomi Politik Ders Kitabı II" ("Marksizm-Leninizmin Teori ve Pratiği" dizisinde yayınlanmış olan "Çin Devrimi Üzerine" adlı broşürün ilgili yerine bakınız, S.1/1981) geniş ölçüde yardımcı olmaktadır.

Özellikle 1956-1966 arasındaki gerçek tarihsel durumun, 1966-1969 ve öncelikle 1970-1976 arası dönemdeki gerçek değişikliklerin sıhhatli bir değerlendirmesi ÇKP belgelerinden çok az çıkmaktadır. (Çang Cun-ciao'nun 1975 tarihli "Burjuvazi Üzerinde Topyekûn Diktatörlük" adlı yazısı 1973 Çin'inin ekonomik durumu hakkında bir özet vermektedir.)

Örneğin Çu En-lay 1959'da şöyle yazıyordu:

"Halk demokrasisi diktatörlüğü 1949'da devrimin zaferi sonucu proletaryanın önderliğinde işçi ve köylülerin ittifakı temelinde kurulmuştur. Hükümete ulusal burjuvazinin bir kesiminin katılmasına rağmen, o (yani halk demokrasisi diktatörlüğü --çn) öz itibarıyla proletarya diktatörlüğünün bir iktidarıydı.
(Çu En-lay, "Büyük Onyıl", Konuşmalar ve Yazılar, 1949-1976, s.164-165, Almanca)

Ve Liu Şao-çi 1956'da ÇKP VIII. Parti Kongresinde şu görüşü savunuyordu:

"Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra, işçi sınıfı — milyonlarca köylüyle sıkı bir ittifakın kurulmuş olduğu şartlarda— bütün ülkede egemenliği ele geçirdiği sırada; işçi sınıfının partisi, yani Çin Komünist Partisi devlette önder parti haline geldi. Ve bundan dolayı halk demokrasisi diktatörlüğü öz itibariyle proletarya diktatörlüğünün bir şeklidir."
(Liu Şao-çi, "ÇKP Merkez Komitesinin VIII. Parti Kongresine Siyasi Raporu", 'ÇKP VIII. Parti Kongresi Belgeleri", cilt I, s.19, Almanca)

Proletaryanın hegemonyasının varlığına dayanılarak, el altından, proletaryanın ve onun partisinin önderliğindeki her işçi ve köylü diktatörlüğü, "proletarya diktatörlüğünün bir şekli" olarak çarpıtılmaktadır. Böylece (kapitalizmin tasfiye edilmesi hedefini içeren) proletarya diktatörlüğü ile, (emperyalizmin ve feodalizmin tasfiyesi hedefini içeren ve "kapitalist toplumun temellerine dokunmayan") işçi ve köylü diktatörlüğü arasındaki önemli fark yokedilmektedir.

1966'dan sonraki yazılarda da (*), 1949'da sosyalist devrimin başlamış ve proletarya diktatörlüğünün kurulmuş

(*) Sözkonusu yazılar şunlardır:
"ÇKP'nin Elli Yılı" (ÇKP'nin kuruluşunun ellinci yıldönümünün kutlanması dolayısıyla 1 Temmuz 1971'de yayınlandı.
"ÇKP IX. Parti Kongresine Rapor"

olduğu iddia edilmektedir. "ÇKP'nin Elli Yılı" adlı yazıda devrimin aşamaları ve devlet iktidarının niteliği sorunu hakkında şöyle denmektedir:

> "Çin Halk Cumhuriyeti'nin 1949 yılında kuruluşu, yeni demokratik devrimin esas itibariyle sona erdiğine ve sosyalist devrim aşamasının başladığına işaret ediyordu...
> (1949'dan itibaren) üç yıl içinde halk ekonomisi yeniden kuruldu, halkın demokratik diktatörlüğü, yani proletarya diktatörlüğü güçlendirildi."
> (A.g.e., s.44-46, Almanca)

ÇKP IX. Parti Kongresi de, 1949 zaferi ile birlikte "yeni demokratik devrimden sosyalist devrime" geçişin başladığından yola çıkmaktadır. ("Büyük Proleter Kültür Devriminin Belgeleri", s.11-12'den aktarma)

ÇKP içinde hiçbir zaman kitleler önünde açığa vurulmamış ve üzerine tartışılmamış bu çelişme, şunun merkezi bir sorun olduğunu göstermektedir: Ne zaman ve hangi şartlar altında Çin'de gerçekten proletarya diktatörlüğü kuruldu, yani sosyalist devrim başladı?

2.
Bu soru belki oldukça basit gelebilir. Ama gerçekte devrimin demokratik ve sosyalist aşamaları birbirlerine geçmişlerdir. Sosyalist Ekim Devriminin tecrübelerinin de gösterdiği gibi, demokratik görevler sosyalist devrim sırasında çözülebilir ve çözülmelidir.

Tersine, devrimin demokratik aşamasında, belli bir dereceye kadar, sosyalist devrime ait önlemler alınabilir.

Ayrıca, kentteki durum ve kırdaki durum ayırdedilmelidir. (Örneğin Rusya'da kentlerde Ekim 1917'de kurulmuş olan proletarya diktatörlüğü, kırlara ilk olarak 1918 yılı içinde genişletildi.)

1949'da Çin'de (savaş sonuçlarının ortadan kaldırılması, üretimin yeniden kurulması ve geliştirilmesi vs. görevlerinin dışında) aşağıdaki başlıca görevler —bunlar 1953'e kadarki dönem içinde yerine getirilmiştir— çözüm bekliyordu:

Kırda feodal beylerin mülkiyetinin kamulaştırılması, demokratik tarım devriminin sonuna kadar sürdürülmesi, köylülerin bütün borçlarının iptal edilmesi, feodal vergi sisteminin bütünüyle ortadan kaldırılması.

Kentte emperyalistlerin ve kompradorların bütün fabrikalarının ve bankalarının kamulaştırılması, bunların devlet mülkiyetine dönüştürülmesi, emperyalistlere olan bütün borçların iptal edilmesi, Çin'in emperyalizmin boyunduruğundan kurtarılması. Böylece Çin'in modern sanayiinin %80'i devrimin demokratik aşamasında alınan önlemlerle devletleştirildi.

Kültür alanında feodal ve emperyalist kültüre karşı mücadelenin yanısıra, özellikle cehalete karşı mücadele.

1953'te, demokratik devrimin yukarıdaki görevlerinin az-çok başarıyla çözülmesinden sonra, şu görevler çözüm bekliyordu:

Burjuvaziyi sınıf olarak tamamiyle tasfiye ederek, işçi sınıfının sömürülmesinin tamamiyle ortadan kaldırılması.

Sosyalist kollektifleşme ve sosyalist devlet çiftlikleri yaratma yoluyla köyde küçük üretimin adım adım ortadan kaldırılması.

Emekçi kitleler içinde sosyalist kültür ve ideolojinin egemen kılınması.

Tam da bu görevleri yalnızca proletarya diktatörlüğü devleti, kırda ve kentte burjuvaziyi tasfiye mücadelesi için de tutarlı bir şekilde çözebilir.

O halde ÇKP'nin önderi olan Mao Zedung'un 1949-1976 arası dönemin çeşitli aşamalarında bu çeşitli görevlere ve proletarya diktatörlüğü merkezi sorununa nasıl yaklaştığını inceleyelim.

2. 1950-1955 arası dönem

a) Halkın yeni demokratik diktatörlüğünün sağlamlaştırılması

Mart 1949'da ÇKP VII. Merkez Komitesinin II. Toplantısında Mao Zedung:

> "Proletaryanın önderlik ettiği ve işçi ve köylülerin ittifakına dayanan halkın demokratik diktatörlüğü ..."
> ("ÇKP VII. Merkez Komitesinin II. Toplantısına Rapor", 1949, SE, cilt IV, s.396, Almanca)

tesbitini yapıyordu.

Aynı zamanda o, ÇKP'nin:

> "bizimle işbirliği yapabilecek kent küçük-burjuvazisinin ve ulusal burjuvazinin mümkün olduğu kadar çok temsilcileriyle, onların aydınlarıyla ve siyasi gruplarıyla ..."
> (A.g.e., s.396)

birleşmesi gerektiğini talep ediyordu.

Aynı yazıda Mao Zedung, komprador burjuvazinin mülkiyetinin kamulaştırılmasıyla (ve buna bağlı olarak burjuvazinin en önemli sermayesinin kamulaştırılmasıyla):

> "Çin'in ekonomisinin candamarlarının denetlenmesi ve devlet sektörünü halk ekonomisinin başta gelen sektörü haline ..." (*)
> (A.g.e., s.390)

getirmenin mümkün olduğunu açıklıyordu.

(*) Mao Zedung şöyle devam ediyordu:

> "Halk ekonomisinin bu sektörü nitelik olarak kapitalist değil, sosyalisttir."
> (A.g.e., s.390)

(Dipnotun devamı bir sonraki sayfada)

Bunun yanında, halkın demokratik diktatörlüğünün bu döneminde kırda ve kentte "halk ekonomisine zarar vermeyen, tersine onun işine yarayan" özel kapitalist ögeler var olmaya devam edecekler, hatta devletin denetimi altında gelişeceklerdi.

Son olarak bu toplantıda Mao Zedung şunu tespit etti:

> "Çin devrimi bütün ülkede zafere ulaştıktan ve toprak sorunu çözüldükten sonra, Çin'de hala iki temel çelişki olacaktır. Birincisi, bir iç çelişki olan işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişkidir. İkincisi,bir dış çelişki olan Çin ile emperyalist devletler arasındaki çelişkidir."
> (A.g.e., s.392-393)

Üç ay sonra Haziran 1949'da "Halkın Demokratik Diktatörlüğü Üzerine" adlı yazısında Mao Zedung, görevin:

> "işçi sınıfının önderlik ettiği, işçi ve köylü ittifakına dayanan halkın demokratik diktatörlüğünün kurulması ..."
> (A.g.e., 1949, SE, cilt IV, s.442, Almanca)

olduğunu yazıyor ve devamla şöyle diyordu:

> "Halk kimdir? Bugünkü aşamada Çin'de halk, işçi sınıfı, köylülük, kent küçük-burjuvazisi ve ulusal burjuvaziden oluşmaktadır. Bu sınıflar, işçi sınıfının ve komünist partisinin önderliğinde, kendi devletlerini oluşturmak ve kendi hükümetlerini seçmek için birleşmektedirler ..."
> (A.g.e., s.445)

Başka bir yerde Mao Zedung:

> "... halk demokrasisi veya yeni demokrasi..."den
> (A.g.e., s.447)

sözediyordu.

(önceki sayfadaki Dipnotun devamı)

Görüşümüzce Mao Zedung, sömürücü sınıfların kesimleri, burada ulusal burjuvazi, devlet iktidarına katıldığı sürece, devlet sektörünün sömürücüleri finanse etmekten ve ve sömürüden tamamiyle arındırılamayacağının, ve bundan dolayı da devlet sektörünü "sosyalist" olarak nitelendirmenin çok zor olduğunun farkına varmamıştır.

Aynı şekilde, bir anayasa şeklinde kaleme alınmış olan Çin Halk Cumhuriyeti Hükümetinin "Genel Program"ında(1949) devletin niteliği konusunda şöyle denmektedir:

"Çin Halk Cumhuriyeti bir yeni demokrasi devleti veya bir h a l k d e m o k r a s i s i devletidir. O işçi sınıfının önderliğinde olan, ve işçi ve köylülerin ittifakına dayanan halk demokrasisi diktatörlüğünü uygular, bütün demokratik sınıfları birleştirir.... Çin Halk Cumhuriyetinde ekonomik yeniden inşanın temel ilkesi, hem kamu hem de özel çıkarları gözeten bir siyaset ile üretimin geliştirilmesi ve gelişen bir ekonomi için çalışmaktır ..."
(Hu Çiau-mu, "ÇKP'nin 30 Yıllık Tarihi", Dietz Verlag, Berlin 1954, s.92. İlk olarak 1951'de Pekin'de yayınlandı)

Bütün bu pasajlar, ilk olarak, proletarya diktatörlüğünün kurulmadığını açıkça göstermektedir. Tam tersine, devrimin demokratik aşamasının en önemli görevi (iktidarı ele geçirme) yerine getirildikten sonra, demokratik devrimin en önemli ekonomik görevleri olan emperyalistlerin ve kompradorların işletmelerinin devletleştirilmesi ve toprak reformu yerine getirilmiştir. Toprak reformu 1953 başında bitmiş, ilk 5-yıllık plana 1952 sonunda başlanmıştır.

Mao'nun 1949'dan sonra yayınlanmış olan o t o r i z e edilmiş yazılarını incelersek, Mao Zedung'un 1950-1955 arası dönemde h i ç b i r yerde proletarya diktatörlüğünden bahsetmediğini tespit ederiz. Bununla birlikte, 1953-ten itibaren başlayan sosyalist devrimden ve "sosyalizmin inşasından" sözedilmektedir.

Gerçi "sosyalizmin yeni" bir "dönemi" sorunu ortaya atılmaktadır ama proletarya diktatörlüğünün gerekliliği sorunu açıkça ortaya konmamaktadır.

b) Devrimin sosyalist aşamasına geçiş sorunları

Mao Zedung'un 23 Haziran 1950'de bir konuşma olarak sunduğu otorize edilmiş "Gerçek Devrimciler Olun" adlı yazısında (Bkz. "Cilt V", s.39-43; ilk olarak 1 Temmuz 1950'de "People's China" adlı dergide yayınlandı) Mao Zedung daha açık bir şekilde, toprak reformunun sosyalist devrimin d e ğ i l de demokratik devrimin bir parçası olduğunu yazıyordu:

"Savaş sınavı esas olarak sona ermiştir; bu sınavdan hepimiz, bütün ülke halkını hoşnut kılacak biçimde alnımızın akıyla çıktık. Şimdi artık toprak reformu sınavını vermemiz gerekiyor ... Savaş ve toprak reformu sınavları verildiği zaman, geriye kalan sınavı, yani sosyalizm sınavını, ülke çapında sosyalist inşa sınavını vermek kolay olacaktır. Devrimci savaşa ve toprak sisteminin devrimci dönüşümüne katkıda bulunmuş ve önümüzdeki iktisadi ve kültürel inşa yıllarında da böyle yapmaya devam edecek olanlara gelince, özel sanayiyi devletleştirme ve tarımı toplumsallaştırmanın (ki buna daha çok zaman vardır) vakti geldiğinde halkımız onları unutmayacak ve onlar parlak bir geleceğe sahip olacaklardır. İşte ülkemiz düzgün bir biçimde böyle ilerlemektedir; ülkemiz savaştan geçmiştir ve şimdi de yenidemokratik reformlardan geçmektedir; ileride, ekonomimiz ve kültürümüz serpilip boy attığında, koşullar olgunlaştığında ve geçiş, ulusumuz tarafından tamamen uygun görülüp onaylandığında, ülkemiz, telaş etmeden ve uygun düzenlemeleri yaparak yeni sosyalizm dönemine girecektir. Halkın (Almancada 'insanlar' --çn) güven duyması ve "istenip istenmeyeceğimi ve ben hizmet etmek istesem bile, bana halka hizmet olanağının verilip verilmeyeceğini bilmiyorum" şeklindeki kaygılarını bir yana atması için bir noktayı açıklığa kavuşturmayı gerekli görüyorum. Hayır, böyle olmayacaktır. Halkın ve onun hükümetinin, bir kimseyi reddetmesi ya da ona geçimini sağlama ve ülkeye hizmet etme fırsatı tanımaması için hiç bir neden yoktur; yeter ki, o kimse halka gerçekten hizmet etmek istesin, halk güçlüklerle kar -

şılaştığı zaman gerçekten yardım etmiş ve iyi bir iş yapmış ve yarı yolda yazgeçmeksizin iyi bir iş yapmaya devam ediyor olsun."
("Cilt V", s.41-42)

Bu tarihlerde, yani 1950 yılının ortalarında, devrimin yeni demokratik aşamasının henüz terkedilmediği yanlış anlaşılmayacak bir şekilde açıktır. "Savaş sınavı" ve "toprak reformu sınavı" — bu henüz sosyalist devrim değildir!"Sosyalizm sınavı" daha gelmemiştir!

Bizi burada özellikle, gelecek olan sosyalizme, sosyalist devrime g e ç i ş konusunda Mao Zedung'un hangi görüşlere işaret ettiği ilgilendirmektedir. Şüphesiz burada o, "özel işletmelerin devletleştirilmesi" ve "tarımın toplumsallaştırılması"ndan k o r k a n "insanlara" hitap etmektedir. Bunlar öncelikle "ulusal burjuvazi" ve kapitalist büyük köylülerdir. Bu iki güç belli bir dereceye kadar yeni demokratik devrime katılmışlardır.

Bununla birlikte Mao Zedung onlara b u pasajlarda siyasi iktidara ortak olmaya devam edeceklerini vaad etmemektedir. Tam tersine Mao Zedung onlara sadece "geçimini sağlama" garantisi vermektedir, ki bu, "halka gerçekten hizmet eden" güçlere karşı tamamiyle doğrudur.

Bununla birlikte, Mao Zedung ne burada ne de yazının tümünde proletarya diktatörlüğünün kurulmasının gerekliliği ve buradan çıkan sonuçlar sorunundan hiç bahsetmemektedir. Bu sorun h a l l e d i l m e m i ş bir şekilde bırakılmıştır.

Yukarıda aktarılan pasajda Mao Zedung başka bir sorunu ele almaktadır: ne zaman ve hangi şartlarda "sosyalizm sınavı" başlayabilir.

İlk şart olarak Mao Zedung "ekonomimiz ve kültürümüz serpilip boy attığında" demektedir.

Görüşümüze göre böylece ilkönce Çin'in sanayileşmesini b e k l e y i p, ondan sonra sosyalist devrimi başlatmak şeklindeki görüşe meydan verilmektedir. Devrimin sosyalist aşamasını sanayileşmeden sonraya bırakma (Liu Şao-çi

nin "üretici güçler teorisi" adıyla tanınan) eğiliminin ÇKP saflarında var olduğu ortaya çıkmaktadır.

Geçişi "ekonomimiz(in) ...serpilip boy at"ması şartına bağımlı kılarak, Mao Zedung böyle çürük görüşlere engel olmamıştır. Hatta belirli ölçüde meydanı boş bırakmıştır.

İkinci önemli kıstası Mao Zedung şöyle formüle etmektedir:

> "... halkımız tarafından tamamen uygun görülüp onaylandığında ..."

Bu pasaj bir yandan devrimin demokratik aşamasından sosyalist aşamaya geçişin "emirle" veya "sessiz bir şekilde yapılamayacağı"; tam tersine bu geçiş için işçilerin ve onun müttefiklerinin b i l i n ç l i ve örgütlü kararının olması gerektiği şeklindeki tamamiyle doğru ve Leninist düşünceyi i ç e r m e k t e d i r. Ama bu konuda "halkımız"dan bahsedilerek — Mao Zedung 1949'dan s o n r a "ulusal burjuvazi"yi açıkça halk saflarında görmektedir— devrimin sosyalist aşamasının ne zaman başlayacağı konusunda karar vermeye, pratikte, "halk"ın bu kesimi de katılmaktadır. (Ulusal burjuvazi sınıf olarak sosyalizmde "parlak bir geleceğe" sahip olmayacak, tam tersine yok edilecektir.)

Görüşümüzce burada Mao Zedung'da bazı temelden y a n l ı ş eğilimler görülmektedir. Bunlar daha sonraları sistemleştirilmiştir.

Leninizm, devrimin demokratik aşamasından sosyalist aşamasına veya işçilerin ve köylülerin diktatörlüğünden proletarya diktatörlüğüne geçişin kıstası olarak, proletaryanın ideolojik ve örgütsel hazırlılığını ve yoksul köylülerle birleşme derecesini görür. Bunları yukarıda kapsamlı bir şekilde açıklamıştık.

Yani Marksizm-Leninizm için "sosyalizm sınavı"na geçişin kıstası sübjektif ögedir, bilinçlenme ve örgütlenme derecesidir ("ekonomimiz(in) ... serpilip boy at"ması değil). Lenin ve Stalin'in sosyalizme geçişi "tüm halkın", devrimin d e m o k r a t i k aşamasının tüm müttefiklerinin kararına bağlamadıkları açıçka ortadadır. Tam tersine,

Lenin ve Stalin, sosyalizme geçişte sınıf bilinçli proletarya ve onun yoksul köylülükle birleşme derecesinin belirleyici olduğunu, yani bu konuda kararı proletarya ve müttefikinin vermesi gerektiğini belirtmektedirler.(*)

(*) Çin'de ilkönce işçi-köylü ittifakına dayanan, bütün anti-emperyalist sınıfların diktatörlüğü olan ve ulusal burjuvazinin mülkiyetine dokunmayan halk demokrasisi diktatörlüğünün kurulmasına hiç bir eleştirimizin, kesinlikle hiç bir ilkesel eleştirimizin olmadığını bir kez daha vurgularız. Sınıf bilinçli proletarya ve yoksul köylülüğün gücü ve örgütlenmişliği sosyalist devrime geçiş için yeterli olana kadar, böyle bir diktatörlüğün iki, üç veya daha fazla yıl var olup olmayacağı somut taktiksel bir sorundur. Lenin 1905 devrimi için de bir bütün olarak kapitalizme dokunmayacak işçi ve köylülerin diktatörlüğü aşamasını öngörüyordu. Bu aşamada, proletarya ve müttefikleri bir s o n r a k i adım olan burjuvazinin direncinin şiddet yoluyla kırılması için — yani sosyalist devrimi yapmak için — tecrübe ve güçlerini toparlayacaklardı. Lenin 1905 için olası görülen "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü" hakkında şöyle yazıyordu:

> "Diktatörlük olmadan bu direnişi kırmak, karşı-devrimci girişimleri defetmek imkansızdır. Ama tabii ki bu sosyalist değil, demokratik bir diktatörlük olacaktır. (Devrimci gelişmenin bir dizi ara aşamasından geçmeksizin), kapitalizmin temellerine dokunmayacaktır." ("SBKP(B) Tarihi Kısa Ders"ten aktarıldı, s.96, Aydınlık Yayınları, Eylül 1970)

Stalin veya "Kısa Ders"in yazarlar kollektifi, işçilerin ve köylülerin demokratik diktatörlüğü döneminde:

> ". proletaryaya kendisini siyasi olarak eğitmek ve büyük bir ordu halinde örgütlemek fırsatı verilmiş olduğundan..." (A.g.e., s.98)

—tabii ki "doğrudan doğruya sosyalist devrime geçmeye girişmek için"— bu dönemin çok önemli olduğunu vurguladılar.

Mao Zedung'un bildiğimiz yazılarında, yani onun uluslar - arası planda yayınlanmış yazılarında (ÇKP'nin bu döneme ait belgelerinde de) sosyalist devrime geçiş sorununda yanlış anlamaya meydan vermeyen, Lenin ve Stalin'e daya - nan değerlendirmelere r a s t l a n m a m a k t a d ı r!

25 Ekim 1951 tarihli "Üç Kitle Hareketinde Kazanılan Bü - yük Zaferler" adlı yazıda (bu yazı ilk defa 1 Kasım 1951-de ingilizce olarak "People's China"da yayınlandı) şöyle denmektedir:

> "Demokratik halk diktatörlüğü sağlamlaştırılmıştır."
> ("Cilt V", s.68)

Toprak reformunun sona ermesinden bir yıl sonra, 1954'te, yeni bir anayasa kabul edildi. Mao Zedung 15 Eylül 1954 - de I. Ulusal Halk Meclisinin Birinci Oturumunda yaptığı açılış konuşmasında, kabul edilecek anayasa konusunda şunları söyledi:

> "Bu oturumda kabul edilecek olan Anayasa, ülkemizde sosyalizm davasını büyük ölçüde ilerletecektir."
> ("Büyük Bir Sosyalist Ülke İnşa Etmek İçin Çaba Harcayalım", 1954, "Cilt V", s.170-171; ilk olarak 1 Ekim 1954'de "People's China"da ingilizce olarak yayınlan - dı)

Anayasanın girişinde ise şöyle denmektedir:

> "Halk demokrasisi sistemi, yani yeni demokrasi sistemi, ülkemizde barışçıl yoldan sömürünün ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasını, gelişmiş ve mutlu bir s o s y a l i s t toplum kurulmasını garanti altına alır."
> ("Çin Halk Cumhuriyeti Anayasası 1954", s.9, Almanca)

Burada yeni demokrasi devlet sistemi k o r u n a r a k , yani ulusal burjuvazi ile siyasi plandaki ittifak korunarak, sosyalist toplumun kurulabileceğinden yola çıkıldığı açıktır. "Barışçıl"dan, pratik olarak "demokratik yoldan", yani şiddet kullanılmadan anlaşılmaktadır.

Ayrıca bu, "halk demokrasisi diktatörlüğü" "yeni demokrasi diktatörlüğü" olarak kavrandığı ve böyle bir devletin —yani proletarya diktatörlüğü olmaksızın, işçi sınıfının

devlet iktidarı olmaksızın, ulusal burjuvazinin de katıldığı bir devletin—, sosyalist devrimi yapmak için yeterli görüldüğü anlamına gelmektedir. Bütün bunların Marksizm-Leninizmle hiç bir ilgisi yoktur.

Sosyalizm bir dizi temel şart olmadan inşa edilemez. Öncelikle emekçi sınıflara önderlik eden işçi sınıfının partisi tarafından eğitilmesi, bu eğitim sonucu iktidarı eline alma, müttefiklerini etrafında toplamasına rağmen iktidarı başka hiç bir sınıfla paylaşmama ve bu iktidarı komünist partisi önderliğinde burjuvazi ve onun bütün fesatlıklarına, artıklarına ve unsurlarına —onları yoketmek amacıyla— karşı yöneltme bilincine varması gereklidir.

Bir "yeni demokrasi" devletiyle şüphesiz toprak devrimi yapılabilir ve komprador burjuvazi mülksüzleştirilebilir. Ama — devlet organlarında ulusal burjuvazinin de bulunduğu — böyle bir devletle sosyalist devrimin yapılması i m k a n s ı z d ı r.

1955 yılına ait başka bir otorize edilmiş yazıda Mao Zedung sosyalist üretim ilişkilerinin kurulması için 18 yıl — üç yıl ekonominin yeniden kurulması ve üç tane 5-yıllık plan dönemini — kapsaması gerektiğini tespit etmektedir. Mao Zedung burada da proletarya diktatörlüğünün kurulmasının gerekli olup olmadığı sorununu incelememektedir.

Böylece, d e v l e t dışında bütün alanlarda "sosyalist dönüşüm"den söz edilmektedir.

Tanınmış ve almancada çok yaygın olan "Tarımın Kooperatif Dönüşümü Üzerine" adlı 1955 yılına ait otorize edilmiş yazıda, bizi burada ilgilendiren sorunlar hakkında aşağıdaki tavır alınmaktadır:

> "Köylük bölgelerin tümünde, sosyalist kitle hareketi pek yakında yeniden yükselecektir...
> ... Bu, 500 milyondan fazla köylük nüfusu kapsayan geniş bir sosyalist devrimci harekettir ve son derece büyük, dünya çapında önemi vardır."
> ("Cilt V", s.209, 1955)

b)"Büyük demokratik halk devrimini zafere ulaştırmış ve başında işçi sınıfının bulunduğu demokratik halk diktatörlüğünü kurmuş olan Partimiz aşağı-yukarı üç beş-yıllık plan döneminde, sosyalist sanayileşmeyi ve tarımın, el sanatlarının, kapitalist sanayi ve ticaretin sosyalist dönüşümünü esas olarak gerçekleştirmede hiç kuşkusuz bütün ulusa önderlik edebilir."
(A.g.e., s.214)

c) Bu yazının VIII. Bölümünde Mao Zedung Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasından öğrenilmesi gerektiğini açıklamaktadır. Burada sosyalist inşadan söz edildiği şüphe götürmez. Büyük köylülerin çıkarlarından yola çıkılmaması konusunda uyarı yapıldıktan sonra, Rusya'da kollektifleştirmenin 1921-1937 yılları arasında (yani 17 yıl) sürdüğüne ve Çin'de üç beş-yıllık plan döneminin gerekli olduğuna işaret edilmektedir.

Ama kırda kendiliğinden gelişen s ı n ı f f a r k l ı l a s m a s ı tehlikesine de isaret edilen (*) bu yazı

(*) Mao Zedung çok doğru bir şekilde "köylük bölgelerde ... zengin köylü ekonomisini ve bireysel köylü ekonomisini ortadan kaldırmak" gerektiğine işaret etti, ama buradan biraz şaşırtıcı bir şekilde şu sonucu çıkardı:

> Böylece "halkın durumu giderek" iyileştirilmiş olur. "Biz bunun işçi-köylü ittifakını sağlamlaştıracak tek yol olduğunu ileri sürüyoruz."
> (A.g.e., s.230)

Kooperatifleşmenin burada formüle edilmiş olan bu perspektifinde, kapitalist büyük köylülere karşı verilen ölüm-kalım sınıf savaşına —bu konuda Mao Zedung biraz yukarıda uyarıda bulunmuştu— sonuçta pratik olarak değinilmemektedir. Ve tarımda üretim kooperatiflerinin kurulması, büyük köylülere karşı sürdürülen keskin sınıf savaşımının bir sorunu olarak değil de, herkesin durumunu iyileştiren bir işbirliği eylemi olarak görülmektedir. Bundan dolayı bu bölümün yanlış olduğu, en azından sağ oportünist Buharinci sapmalara kesinlikle açık kapı bıraktığı görüşündeyiz.

da da ekonomi ve özellikle devlet aygıtındaki kapitalist unsurlara karşı sınıf mücadelesi sorununa Mao Zedung de - ğinmemektedir. Ayrıca sosyalizmin inşasının vazgeçilmez önşartı olan proletarya diktatörlüğüne geçişin gerekliliğine de bir kelimeyle bile değinilmemektedir.

Bununla birlikte, Çin'de Liu Şao-çi'nin tamamiyle "rehabilitasyon"undan dolayı, Hua Guo-feng'in iltidara geldiği ilk sıralarda yayınlanan ve Liu Şao-çi'yi hedef alan sö - zümona "Cilt V"den bölümlerin dikkate alınmaması yanlış olur.

Mao Zedung'un — Haziran 1952 tarihli — "yazılı notu" olarak "Cilt V"de şunlar aktarılmaktadır:

> *"Toprak ağası sınıfının ve bürokrat kapitalist sınıfın alaşağı edilmesi sonucunda, işçi sınıfı ile milli burjuvazi arasındaki çelişme Çin'deki b a ş ç e l i ş m e durumuna gelmiştir; dolayısıyla bundan böyle milli burjuvazi bir ara sınıf olarak tanımlanmamalıdır."*
> *("Cilt V", s.87, "Çin'deki Baş Çelişme İşçi Sınıfı İle Burjuvazi Arasındaki Çelişmedir")*

Bu pasaj sadece, artık sosyalist devrimin gündeme geldiği ve işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişmenin, bu burjuvazinin tasfiyesi ile çözülmesi gerektiği şeklinde anlaşılabilir. Başka bir deyişle, artık ulusal burjuvazi ile hiç bir ittifak olamaz, tam tersine, sınıf mücadele - sinin mızrak ucu ona karşı yönelmiştir.

Bu pasajın, beş yıl s o n r a yazılmış olan "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazı ile göze batar bir şekilde çelişmesi çok ilginçtir. Adı geçen yazıda ulusal burjuvazi yeniden "ikili niteliğe sahip" bir sınıf, yani bir ara sınıf olarak değerlendiril - mektedir.

1953'te yeni demokratik devrimin büyük görevlerinin —toprak reformu vasıtasıyla kırda feodal sistemin tasfiyesi— çözülmesinden sonra, Parti içinde yeni demokratik düzenin sona erdirilmesi konusunda bir tartışma başladı. O sağlamlaştırılmalı mıydı, yoksa terkedilmeli miydi ? (*)

(Dipnot bir sonraki sayfada)

Bu sorunla ilgili olarak "Cilt V"de Mao Zedung'un otorize edilmemiş bir makalesi yayınlandı. Bu yazının sorunu doğru ortaya koyuşunun kaydadeğer olduğu görüşündeyiz. "Cilt V" yayınlandığı zaman, yayıncılar Mao Zedung'un bu makale ile Liu Şao-çi ve benzerlerinin savunduğu "yeni demokratik toplum sisteminin sağlamlaştırılması" gerektiği şeklindeki sağ oportünist görüşleri yerle bir ettiği tesbitini yapıyorlardı.

Bu makalede şöyle denmekteydi:

> *"Bazıları da (yani Liu Şao-çi —yn), demokratik devrim zafere ulaştıktan sonra neredeyseler hala orada duruyorlar. Bunlar, devrimin niteliğinde bir değişiklik meydana geldiğini kavrayamıyor ve sosyalist dönüşüm yerine kendi "Yeni Demokrasi"lerini öne sürmeye devam ediyorlar. Bu da, sağ sapmacı hatalara yol açar.... Bugünkü devrimci mücadelemiz geçmişteki devrimci silahlı mücadeleden de daha derindir. Bu, kapitalist sistemi ve bütün diğer sömürü sistemlerini ebediyen mezarlarına gömecek bir devrimdir. "Yeni-demokratik toplum düzenini sağlam bir biçimde yerleştirin" şeklindeki düşünce, mücadelemizin gerçeklerine aykırıdır ve sosyalizm davasının ilerlemesini engellemektedir."*
> *("Cilt V", s.104-105, "Genel Çizgiden Ayrılan Sağ Sapmacı Görüşleri Çürütelim")*

Sağ oportünist sapmayı hedef alan bu tavırda, doğru olarak, "yeni-demokratik düzenin" sağlamlaştırılmaması gerektiği ve bunun nedeni açıklanmaktadır. Ama ne burada ne de bütün makalede aşağıdaki soruna girilmemektedir:

(Önceki sayfadaki dipnottur)

(✱) Bu soruna "ÇKP IX. Parti Kongresi Raporu"nda ve "Büyük Proleter Kültür Devriminin Belgeleri" s.20'de değinilmektedir, ayrıca Deng Hsiao-ping'e karşı 1976'daki kampanyada da belirtildi, örneğin bkz."Burjuva Demokratından Kapitalist Yoldaki Parti İktidar Sahibine" ("Peking Rundschau", 13/1976, veya "Kahrolsun Deng Hsiao-ping Çetesi" adlı toplu eserdeki tıpkıbasımı, Dortmund 1976, s.60-61, Almanca)

Artık "halk diktatörlüğü"nün yerine proletarya diktatör - lüğü kurulmalı mıdır, yoksa kurulmamalı mıdır? "Ulusal burjuvazi" sosyalist devrimde "müttefik" olmaya devam edecek midir, yoksa sosyalist devrimin hedef tahtası olduğundan, bu artık olanaksız mıdır?

Mao Zedung'un 1949-1955 arası dönemdeki görüşlerine bu genel bakış ilk olarak Mao Zedung'un o zamanlar devrimin sosyalist aşamasının başlaması ve proletarya diktatörlü - ğünün kurulması; kırdaki ve kentteki kapitalist güçlerin bütün kesimlerinin devlet aygıtından uzaklaştırılması; proletarya ve burjuvazi arasındaki ölüm-kalım "mücadelesi" - nin vb. arasındaki bağı ortaya koyup açıklamadığını kabaca göstermektedir.

Burjuvazi üzerinde proletarya diktatörlüğünün kurulması demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin her şart altında merkezi sorunudur. Tam da bu merkezi sorun Mao Zedung'un 1949-1955 (daha doğrusu 1949-1953) arası dönemdeki bildiğimiz, kesinlikle ona ait olduğu bilinen yazılarda doğru bir şekilde ortaya konmamaktadır.

Bununla birlikte bu yazılarda Çin devletinin 1953'e kadar kesinlikle "proletarya diktatörlüğü" olarak değil de, "halk demokrasisi diktatörlüğü" olarak tanımlandığı açıktır.

1953'e kadar, hiç bir önemli alanda sosyalist devrimin adımları atılmadı. Sanayide devlet sektörü yalnızca komprador burjuvazinin mülksüzleştirilmesi, ve d e m o k r a t i k devrimin tutarlılıkla sürdürülmesi sonucu ortaya çıktı ve bu düzeyde bırakıldı.

Ulusal burjuvazi 1953'e kadar açıkça müttefik olarak ka - bul edildi.

Bununla birlikte, böyle bir özetin eksiklikleri bulunmaktadır. Aynı zamanda Mao Zedung daha 1949'da önplana çıkan proletarya ve burjuvazi arasındaki çelişkiye işaret etmişti. Ve kesinkes ona ait olduğu bilinen belgelerle belge - lenememesine rağmen, Mao Zedung'un "yeni demokratik sistemin sağlamlaştırılması" formülüne karşı belli bir mücadele

yürüttüğü ortaya çıkmaktadır. (*)

Ekonomik alanda sosyalist devrimin adım adım esas olarak sosyalist üretim ilişkileri kuruluncaya kadarki sürecinin üç beş-yıllık plan olarak — yani 1967'ye kadar — tesbit edildiği ve bu konuda SBKP(B)'nin tecrübesinin örnek olarak propagandasının yapıldığı kesindir!

1953'ten s o n r a "yeni-demokratik sistem"in ne olacağı, olması muhtemel bir değişikliğin siyasal alanda ulusal burjuvaziyle olan ittifakı nasıl etkileyeceği sorununun ele alınmaması veya bu konuda muğlaklık, merkezi sorunlardır. Bu merkezi sorunları 1956-1957 yıllarının belgelerine dayanarak ilerde başka bir bölümde inceleyeceğiz.

c) Parti içinde ve dışında ideolojik mücadele üzerine

Bu dönemde, devrimin demokratik aşamasının zafere ulaşmasının ve ÇKP'nin hükümet partisi olmasının sonucu olarak, ÇKP'nin içine çok sayıda çürük, kariyerist ve bürokratik, sınıfsal açıdan burjuva ve hatta karşı-devrim için aktif olarak çalışan insanlar girdi.

Bu dönemde, hükümet partisi olan Komünist Partisi içindeki b ü r o k r a t i z m e karşı, devrimi sürdürmek için mücadele etmesi gereken bütün parti üyelerinin ideolojik eğitimi için ve fedakarlık göstermeyen veya hatta karşı-devrimci maksatları olan üyelerin partiden t e m i z l e n m e s i için mücadele başlatıldı. Bu konuda elimizde Mao Zedung'un otorize edilmiş, bir bütünlük içinde olan hiç bir yazısı yoktur.

1955'de devrimin demokratik aşamasının zaferinden sonra, Komünist Partisinin içinde ortaya çıkan ilk büyük burjuva karargahına karşı (Gao Gang ve Yao Şu-si etrafındaki klik) Mao Zedung'un mücadele ve onu tasfiye etmesi gerekti!

(*) Bu mücadele "ÇKP'nin Elli Yılı" adlı broşürde incelenmektedir. Ayrıca Deng Hsiao-ping'e karşı mücadele sırasında 1975-1976'da Çin gazeteleri de bu konuda bilgi vermektedir.

Daha 1950'de Mao Zedung şunu açıklıyordu:

"Merkez Komitesinin, Parti örgütünün sağlamlaştırılması ve genişletilmesi, Parti ile kitleler arasındaki bağların güçlendirilmesi, eleştiri ve özeleştiri yapılması ve bütün Parti içinde bir düzeltme hareketi başlatılması yolundaki bütün talimatları kesinlikle yerine getirilmelidir. Partimizin üye sayısı 4 500 000'e ulaştığından(X), bundan böyle Parti örgütünü genişletirken temkinli bir siyaset izlemeli, siyasi fırsatçıların Parti üyeliğine alınmalarını önleme konusunda tavizsiz davranmalı ve Partiye girmiş olan böylelerini temizlemek için de uygun tedbirler almalıyız. Parti örgütlerindeki işçilerin oranını artırmak için, siyasi bakımdan bilinçli işçileri Partiye planlı bir biçimde almaya özen göstermeliyiz. Eski kurtarılmış bölgelerde,köylerde Partiye üye alma işlemi genel olarak durdurulmalıdır. Yeni kurtarılmış bölgelerde de, köylerdeki Parti örgütleri, siyasi fırsatçıların Partiye sızmalarının önlenmesi açısından toprak reformu tamamlanıncaya kadar genel olarak genişlememelidirler. 1950 yılının yaz, güz ve kış mevsimleri boyunca bütün Parti geniş çapta bir düzeltme hareketi gerçekleştirmeli, ama bu hareket öteki görevlerden kopuk bir biçimde değil, onlarla sıkı bir eşgüdüm içinde yürütülmelidir. Kadroların ve sıradan Parti üyelerinin ideolojik ve siyasi düzeyini yükseltmek, çalışmalardaki hataları düzeltmek, kendini üstün gören kıdemlilerin kendini beğenmişliğine ve gevşekliğine son vermek, b ü r o k r a s i ve tepeden-inmeciliği yok etmek ve Parti ile halk arasındaki ilişkileri geliştirmek için, seçme belgeleri okuma, çalışmaları özetleme, durumu tahlil etme ve eleştiri-özeleştiri yapma gibi yöntemler kullanılmalıdır." ("Ülkenin Mali ve İktisadi Durumunda Köklü Bir Düzeltme İçin Mücadele Edelim", 6 Haziran 1950, "Cilt V" s. 33; ilk kez 1 Temmuz 1950'de "People's China"da yayınlandı)

(X) ÇKP'nin 1945'de 1 200 000, 1956'da 10 700 000 üyesi vardı!

Beş yıl sonra, 1955'de, —toprak reformu sona ereli iki yıl oluyordu— Mao Zedung ekonomik alanda önde duran büyük görevler karşısında, büyüyen bir tehlikeyi gördü: Kadrolar ve Parti üyeleri ekonomik çalışmalara ve genel olarak çalışmaya yanlış yaklaşıyorlardı.

Bundan dolayı Mao Zedung şu uyarıda bulundu:

> "Siyasi çalışma, bütün iktisadi çalışmanın can damarıdır."
> ("Cilt V", s.295, " 'Çin Köylerinde Sosyalizmin İlerleyişi'ne Yayımcının Notları", 1955)

Mao Zedung'un otorize edilmiş yazılarının olmamasından dolayı, bu temel direktiflerden yola çıkarak, bu döneme ait otorize edilmemiş yazılara geçmek zorundayız.

Bu arada şunu belirtmekte yarar görüyoruz: O dönemki durumu doğru değerlendirebildiğimiz kadarıyla, kısmen oldukça eğitici olan 1955'e kadarki yazıların içeriğini öz olarak d o ğ r u buluyoruz. Burada ele aldığımız konularda bu yazılara önemli bir eleştirimiz yoktur. Şimdi otorize edilmemiş yazıların incelenmesine geçebiliriz.

Açıkça ve aktif olarak ortaya çıkan karşı-devrimcilerin— bunların bir kısmı devrimin demokratik aşamasının zaferinden önce kaçmışlardı ya da suçlarına uygun bir şekilde cezalandırılmışlardı ve emekçi halk kitlelerinin diktatörlüğü altında yaşıyorlardı— ezilmesinin yanında, kadro ve halk kitlelerine; karşı-devrimcilerin kendi gerçek yüzlerini gizleyerek, zaferden sonra daha fazla bir şekilde "yeni demokrasi" devlet mekanizmasının ve hatta komünist partisinin içine sızdıkları, kadroların ve kitlelerin güvenini kurnazlıkla kazandıkları, bunu i ç e r d e n karşı-devrimci eylemlerini sürdürebilmek için yaptıkları açıklanmalıydı. Gerçek amaçlarını gizleyen ve içerden Partinin amaçlarına ve görevlerine karşı kendi gerici görüşlerini ve amaçlarını egemen kılmak isteyen karşı-devrimcilerin bu türüne karşı mücadele etmek gerekiyordu. Bu mücadelenin hedefi, bu ikiyüzlüleri teşhir etmek ve devlet aygıtı ve partiden kovmaktı. Bunun için, hem bu "sızmış" karşı-devrimcilerin gerici burjuva görüşlerinin, hem de

devlet aygıtı içindeki ve partideki "pratik" çalışmaların daki karşı-devrimci eylemlerinin teşhir edilmesi gerekli idi.

Bu anlamda ÇKP Merkez Komitesi Siyasi Bürosunun bir kararıyla (bu kararın hakikiliği şüphelidir), bütün partinin dikkati devlet, ordu ve parti içine sızmış karşı-devrim - cilerin ezilmesi görevine çekildi:

> *"3.'Orta tabaka'ya ('orta tabaka' ile ordu ve devlet örgütlerinde, 'iç tabaka' ile parti içinde gizlenmiş karşı devrimciler kastedilmektedir —yn) dikkat edilmeli ve eski görevliler arasında ve son zamanlarda çalışmalarımıza kazanılmış aydınlar arasında gizlenen karşı - devrimciler dikkatle temizlenmelidir.*
> *4.'İç tabaka'ya (x) dikkat edilmeli, Partiye sızmış olan karşı-devrimciler bir bir temizlenmeli ... dir."*
> *("ÇKP Merkez Komitesi Siyasi Bürosunun Genişletilmiş Toplantısında Alınan Kararın Ana Noktaları, 18 Şubat 1951", "Cilt V", s.50-51)*

(x) Bu döneme ait otorize edilmemiş yazılarda da karşı--devrimcilerin ezilmesinin, özellikle nefret edilen canilerin idam edilmesini de kapsayabileceği vurgulanmaktadır:

> *"Adam öldürmüş ya da daha başka ciddi suçlar işlemiş ve halkın öfkesinin yatıştırılması için idam edilmeleri zorunlu olanlar ... hiç duraksamasız ölüm cezasına çarptırılmalı ve vakit geçirmeden idam edilmelidirler."*
> *("Karşı-Devrimcilerin Bastırılmasında Partinin Kitle Çizgisi İzlenmelidir", Mayıs 1951, "Cilt V", s.56)*

> *"Amansız darbe indirmek, ölüm cezasını hak eden bütün gerici unsurları kararlılıkla öldürmek demektir."*
> *("Karşı-Devrimcileri Bastırmada Sağlam, İsabetli ve Amansız Darbeler İndirin", Aralık 1950-Eylül 1951, "Cilt V", s.59-60)*

1951-1952 döneminde karşı-devrimcileri bastırmak için uygulanan önlemlerin —özellikle çok nefret edilen ve ağır suçlar işlemiş karşı-devrimcilerin idamı—, parti içinde

---

(Dipnotun devamı bir sonraki sayfada)

Burjuvazi rüşvet ve yozlaştırma yoluyla "kendine adamlar" satın alarak kurumların içine sızıyordu. Burjuvazi özellikle, kapitalist sınıfına karşı keskin sınıf mücadelesinde işçi sınıfının komünist partisi önderliğindeki önemli kitle örgütleri olan sendikalara sızmaya çalışıyordu. Burjuvazi buralarda kadrolar arasından kendine uşak satın alıyor, bürokratizmi ve kitlelerden kopmayı teşvik ediyordu. Bu satın alınmış unsurlara karşı, onlar kitleler önünde teşhir oluncaya ve sendikalardan temizleninceye kadar mücadele edilmesi zorunluydu.

> *"2) İşçi sınıfı ile burjuvazi arasına kesin bir sınır çizgisi çekin, sendikalarda kitleleri iten yiyiciliği ve bürokrasiyi ortadan kaldırın ve kapitalist uşaklarını temizleyin. Bu tür uşaklara ve emek ile sermaye arasında bocalayan ara unsurlara bütün sendikalarda rastlanmaktadır. Ara unsurları mücadele içinde eğitmeli ve saflarımıza kazanmalıyız. Ciddi suçlar işlemiş olan uşaklar ise atılmalıdır."*
> *(" 'Üç Kötülüğe' ve 'Beş Kötülüğe' Karşı Mücadele", Kasım 1951-Mart 1952, "Cilt V", s.77)*

Karşı-devrim artık parti üyelik kartının arkasına saklandığından, "sızmış" karşı-devrimcilere karşı mücadelenin yanısıra, "yozlaşmış, eskiden hizmet etmiş" kadrolara karşı verilen sınıf mücadelesi gittikçe daha fazla önplana çıkıyordu. İçsavaş sırasında karşı-devrimin mermilerine dayanan bu kadrolar şimdi "şekere batırılmış mermiler"e yenik düşüyorlardı. Parti üye ve kadrolarının burjuvazi tarafından yozlaştırılması, sınıf mücadelesinin önemli bir sorunu haline geldi. "Üç kötülüğe", yani yozlaşma, israf ve bürokratizme karşı mücadele önemli bir görev haline geldi. Burjuvazinin kadrolar üzerindeki moral bozucu etkisinin ortaya çıkarılması, bunlara karşı mücadele

---

(Önceki sayfadaki dipnotun devamıdır)

karşı-devrimcilerin bastırılması için uygulanan bu yöntemleri "çok sert" ve "haksız" göstermek isteyenlere karşı, 1956'da açıkça doğru olduğu savunuldu. (Bkz. "Cilt V", s. 339-340)

edilmesi, yozlaşmış kadroların cezalandırılması ve temizlenmesi gerekliydi.

"B ü r o k r a s i ve t e p e d e n-i n m e c i l i k, Partimiz ve hükümetimiz açısından yalnız bugün için değil, önümüzdeki uzun bir zaman için de büyük bir sorundur. Bürokrasi ve tepeden-inmecilik, toplumsal kökeni bakımından, gerici hakim sınıfların halk karşısındaki gerici çalışma tarzının (halk düşmanı bir çalışma tarzının, Guomindang'a özgü bir çalışma tarzının) Partimiz ve hükümetimiz içindeki bir yansıması olarak kendini göstermektedir.... Bu üç kademede Partiyi sağlamlaştırma çalışmasının başarıyla yürütülemediğini ya da Partiyi sağlamlaştırma çalışmasının başlatıldığı durumlarda tepeden-inmecilikle savaşmak ve yasaları ve disiplini çiğneyenleri bulup çıkarmak için bir mücadeleye girişilemediğini göstermektedir. Bölge düzeyindeki ve daha yukarı düzeylerdeki önder örgütlerin kadroları arasında hala rastlanan ve hem kitlelerin içinde bulunduğu güçlüklerden, hem de ilk kademe örgütlerinin koşullarından habersizlik ve bunlara karşı umursamazlık şeklinde yansıyan bürokrasi türüyle mücadele edilemediğini ve bunun yok edilemediğini göstermektedir. Eğer önder rolümüzü ve önderlik yöntemlerimizi güçlendirir ve geliştirirsek, halka zarar veren bürokrasi ve tepeden-inmecilik yavaş yavaş azalacak ve Parti ve hükümet örgütlerimizin birçoğu Guomindang'a özgü bu çalışma tarzından kurtulmayı er geç başaracaktır. Parti ve hükümet örgütlerimize sızmış olan kötü insanların bir an önce a y ı k l a n m a s ı ve bugün hala rastlanan birçok kötü davranışın yok edilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla, 1953 yılında kitlelerden gelen mektupların ele alınmasından başlayarak, lütfen bürokrasi, tepeden-inmecilik ve yasaların ve disiplinin çiğnenmesi konusunda bir soruşturma yapın ve Partinin sağlamlaştırılması, Partinin inşası ve diğer çalışma alanlarıyla eşgüdüm içinde bunlara karşı kararlı bir mücadele yürütün. Bürokrasi, tepeden-inmecilik ve yasaların ve disiplinin çiğnenmesine ilişkin tipik olaylar basında yaygın bir biçimde teşhir edilmelidir. Suçları ciddi

olanlar yasalar uyarınca cezalandırılmalı, eğer Parti üyesiyseler ayrıca Parti disiplini gereğince ele alınmalıdırlar."
("Bürokrasiye, Tepeden-İnmeciliğe, Yasaların ve Disiplinin Çiğnenmesine Karşı Mücadele Edin", 5 Ocak 1953, "Cilt V", s.96-97)

1953'te kırda durum şöyleydi. Bucakların %10'unda

"... gerici unsurların, düşman jandarmalarının ve ajanlarının, gerici gizli dernek şeflerinin, sokak serserilerinin ve başıbozukların, toprak ağalarının ve zengin köylülerin köy hükümetlerine sızmış, kadro haline gelmiş ve iktidarı gaspetmiş olmaları ve hatta bazılarının Komünist Partisine sızmış olmalarıdır. Bunlar, yasa ve disiplinin ciddi bir biçimde çiğnenmesinden suçlu olan kadroların yüzde 80-90'ını, yozlaşmış kadrolar da geri kalanını oluşturmaktadır. Dolayısıyla, geri kalmış bucaklarda esas sorun, karşı-devrimcilere darbe indirmektir, ama yozlaşmış kadrolar da temizlenmelidir."
("Liang Şu-ming'in Gerici Fikirlerinin Eleştirilmesi", 16-18 Eylül 1953, "Cilt V", s.147)

Bu ilişkide, revizyonistlerin önderliğinde "bağımsız krallık"ların kurulmasına ve ilkesel bir temele dayanan partinin birliğinin bozulmasına engel olmak için ademi-merkeziyetçiliğe karşı mücadele etmek önemli bir görevdi. Bu mücadele ÇKP içinde 1941'den beri şiddetli bir şekilde sürüyordu. 1953'te, yani yeni-demokratik devrimin zaferinden sonra bu mücadele daha fazla önem kazandı. Çünkü hükümetteki yozlaşmış bürokratlar ve revizyonistler Merkez Komitesinin önderliğinden kurtulmaya çalışıyorlardı.(Bkz. "Parti İçindeki Burjuva Fikirlere Karşı Mücadele Edelim", 12 Ağustos 1953, "Cilt V", s.122)

Partinin karşı-devrimcilerden, ikiyüzlülerden, döneklerden ve kariyeristlerden temizlenmesinin yanısıra, aktif olmayan ve geri parti üyelerinin eğitimi ve partide siyasi ve ideolojik seviyenin yükseltilmesi diğer mücadele bölümleriydi.

Eğitimden sonra da bir parti üyesinin icaplarına uyamayan

üyeler partiden atıldı. 1951'den itibaren parti inşasında kentlerdeki sanayi proletaryasına yönelindi. (Bkz. "Cilt V", s.52)

"Vu Sün'ün hayatı" adlı filmin ve ÇKP içindeki sağ sapmanın eleştirilmesi

Devrimin demokratik aşamasında takılıp kalmış olan ve devrimin sürdürülmesine ve sosyalist devrime geçilmesine karşı olan parti içindeki burjuva unsurlar ve dönekler, Vu Sün gibi "feodalizmin ekonomik temelini ya da üst yapısını değiştirmek için en küçük çaba" ("Cilt V", s.64) harcamayan gerici kişilerin propagandasını yapıyor, onu "halka hizmet etmiş birisi" gibi gösteriyorlardı. Onların amacı burjuvaziye karşı sürdürülen sınıf mücadelesini durdurmaktı.

Parti içindeki bu gericiler eskinin, zamanını doldurmuş şeylerin devrimle yerle bir edilmesine engel olmayı, burjuvaziyi yıkılışından kurtarmayı ve sınıf mücadelesini reddetmeyi amaçlıyorlardı.

> "Marksizmi sözümona kavramış olan bazı komünistlere özellikle dikkat etmek gerekir. Bunlar, toplumsal gelişme tarihini (tarihi materyalizmi) okuyup incelememişlerdir; ama somut tarihi olaylarla, somut tarihi kişilerle (Vu Sün gibi) ve tarihin akışına ters düşen somut düşüncelerle ("Vu Sün'ün hayatı" adlı filmde ve Vu Sün'le ilgili yazılarda olduğu gibi) yüz yüze geldikleri zaman bütün eleştiri yeteneklerini yitirirler, hatta bunlardan bazıları bu gerici düşüncelere teslim bile olmuştur. Gerici burjuva düşüncelerin, militan Komünist Partisine sızmayı başardığı bir gerçek değil midir? Kimi komünistlerin kavradıklarını söyledikleri Marksizm nereye uçup gitti acaba?
> İşte bu nedenlerden dolayı, "Vu Sün'ün hayatı" adlı film ve Vu Sün'le ilgili denemeler ve diğer yazılar üzerine bir tartışma açmak ve böylece bu konudaki bulanık düşünceleri tepeden tırnağa aydınlığa kavuşturmak mutlaka gereklidir." ("'Vu Sün'ün hayatı' adlı filmin tartışılmasına ciddi bir özen gösterelim", 20 Mayıs 1951, "Cilt V", s.65)

"Eski"ye sarılan (yeni-demokrasi) ve "yeni"yi reddeden (sosyalist devrim) parti içindeki bu burjuva unsurlara ve gerici görüşlere karşı mücadele başlatılması zorunluydu. Çünkü bu burjuva unsurlar Vu Sün gibi "tarihi şahsiyet" -lerin propagandasını yaparak, Çin'deki o günkü durumla benzerlikler kurmak, sınıf mücadelesini ve devrimin sürdürülmesini reddetmek, burjuvazinin canını bağışlamak ve sosyalist devrimi engellemek istiyorlardı.

> *"Bazıları geçiş döneminin çok uzun olduğunu düşünüyor ve sabırsızlığa kapılıyor. Bu, "sol" sapmacı hatalara yol açar. Bazıları da demokratik devrim zafere ulaştıktan sonra neredeyseler hala orada duruyorlar. Bunlar, devrimin niteliğinde bir değişiklik meydana geldiğini kavrayamıyor ve sosyalist dönüşüm yerine kendi "Yeni Demokrasi"lerini öne sürmeye devam ediyorlar. Bu da, sağ sapmacı hatalara yol açar."*
> *("Cilt V", s.104)*

Sağ sapmacılar bundan dolayı sosyalist devrime geçiş ve sosyalist dönüşüm yerine, "yeni-demokratik toplumsal düzeni kesin bir şekilde sağlamlaştıralım" sloganını koydular.

Bu sağ oportünist görüşü, sosyalist devrime karşı direnen Liu Şao-çi ve diğerleri savunuyordu.

"Üç kötülük" ve "beş kötülük" ve kapitalizme eğilime karşı mücadele

1951'in sonunda devlet ve parti kadroları arasında "yiyicilik, savurganlık ve bürokratizm"e karşı mücadele yürütüldü ("üç kötülüğe" karşı mücadele).

1952 başında "beş kötülüğe" karşı — özel sanayi ve ticaret işletmelerinin sahipleri arasında rüşvete, vergi kaçakçılığına, devlet malının çalınmasına, devlet sözleşmelerinde dalavere yapılmasına ve iktisadi bilgilerin çalınmasına karşı — mücadele başlatıldı.

Bu mücadelenin sürdürülmesi, parti çizgisindeki kapitalizme karşı — onu tamamiyle yok etmek için — mücadele ede-

ceğine, onu sağlamlaştıran ilkesel hatalara karşı mücadeleydi. İlkesel niteliğe sahip bu hatalar

"... Parti içindeki burjuva fikirlerin bir yansıması ve Marksizm-Leninizme aykırı bir tutum meselesidir. "Üç kötülüğe" ve "beş kötülüğe" karşı yürütülen hareketler, Parti içindeki burjuva fikirlere ağır darbeler indirmiştir. Ama o sırada yalnızca yiyicilik ve savurganlıkla ilgili burjuva fikirler iyi bir darbe yedi, öte yandan Parti çizgisine ilişkin sorunlarda kendilerini gösterenler ele alınmadı. Bu burjuva fikirler yalnızca mali ve iktisadi çalışmamızda değil, aynı zamanda siyasi ve adli alanlarda, kültür ve eğitim alanlarında ve başka alanlarda da, hem yerel kademedeki yoldaşlar, hem de merkez kademesindeki yoldaşlar arasında mevcuttur."
("Parti İçindeki Burjuva Fikirlere Karşı Mücadele Edelim", 12 Ağustos 1953, "Cilt V", s.116)

Örneğin Po Yi-po döneği "kamu işletmeleriyle özel işletmeler arasında eşitlik" getiren yeni bir vergi sistemi önerdi ve kabul ettirdi. Bu vergi sistemi aslında kapitalist işletmelere yarar, kooperatif işletmelere ise zarar getiriyordu. Bu, "sosyalizme geçiş" çizgisinden sağ sapma idi ve "Partinin geçiş dönemine ilişkin genel çizgisine rağmen ... kapitalizme götürürdü." ("Cilt V", s.117)

Parti düşmanı Kao Kang ve Cao Şu-şih ittifakına karşı mücadele

1955 yılındaki "ÇKP Milli Konferansında Yapılan Konuşmalar" adlı yazıda Kao Kang ve Cao Şu-şih döneklerinin parti düşmanı ittifakına karşı verilen mücadelenin bir bilançosu çıkarılmakta ve bu mücadeleden dersler çıkarılmaktadır:

"Bütün yoldaşların bildiği gibi Parti düşmanı Kan Kang-Cao Şu-şih ittifakı hiç bir şekilde bir rastlantı değil, tersine bugünkü aşamada ülkemizde sürmekte olan şiddetli sınıf mücadelesinin yoğun bir ifadesidir. Bu Parti düşmanı ittifakın karanlık emeli Partimizi bölüp

Partinin ve devletin yüksek iktidarını gizli kapaklı yollardan ele geçirerek karşı-devrimci bir geri dönüş tezgahlamaktı. Merkez Komitesinin birleşik önderliği altında Partimiz, bu Parti düşmanı ittifakı yerle bir etti ve daha da birleşti ve sağlamlaştı. Bu, sosyalizm davası uğruna verdiğimiz mücadelede kazanılan önemli bir zaferdir.

Kao Kang-Cao Şu-şih olayı Partimiz için önemli bir ders olmuştur; bütün yoldaşlar bu dersten yararlanmalı ve Partide bu tür olayların tekrar meydana gelmemesini sağlamalıdırlar. Kao Kang ve Cao Şu-şih hile ve tertiplere giriştiler, Parti içinde gizli kapaklı işler çevirdiler ve yoldaşlar arasına gizlice nifak tohumları saçtılar, ama görünüşte bu faaliyetlerini gizlemek amacıyla başka bir kılığa büründüler. Faaliyetler, geçmişte toprak ağası sınıfının ve burjuvazinin başvurduğu çirkin faaliyetlerin aynısıydı."

(A.g.e., Mart 1955, "Cilt V", s.177-178)

Bu konuşmada kapsamlı bir şekilde madde madde karşı-devrimci komplo ortaya konmaktadır. Bu ikiyüzlülerin parti önderliği üzerindeki etki derecesi Marksist-Leninist karargahın yanında, "ikinci bir karargah"dan bahsedilirken ortaya çıkmaktadır.

"Merkez Komitesi Siyasi Bürosunun Kao Kang'ı teşhir etmek için yapılan bir genişletilmiş toplantısında, Pekin'de iki tane karargah bulunduğunu söyledim. Başında benim bulunduğum birinci karargah açık bir rüzgar estiriyor ve açık bir ateş yakıyordu. Diğerlerinin başını çektiği ikinci karargah ise bir fesat rüzgarı estiriyor ve bir fesat ateşi yakıyordu; bu karargah yeraltında faaliyet gösteriyordu. Siyasi önderlik tek bir kaynaktan mı geliyordu, yoksa birden fazla kaynaktan mı?"
(A.g.e., "Cilt V", s.185)

Bir merkezden, yani devrimci bir merkezden yönetimi sağlamak için ikinci karargah dağıtıldı.

Karşı-devrimci Hu Feng kliği: olumsuz örneklerden öğrenmek

1955'de karşı-devrimci Hu Feng kliği üzerine bir broşür yayınlandı. Bu broşür, bu kliğin belgelerini ve bir önsözü içeriyordu. (Bkz."'Karşı-Devrimci Hu Feng Kliği İle İlgili Belgeler'e Önsöz ve Yayımcının Notları", Mayıs-Haziran 1955, "Cilt V", s.201 ve devamı) Böylece daha ilerde bu karşı-devrimci ikiyüzlülerin içyüzünü daha iyi görmeleri ve mücadele etmeleri için kadrolar ve geniş halk kitleleri bunların yöntemlerini inceleyebildiler.

> *"Halk kitleleri bu belgelere büyük bir ihtiyaç duymaktadır. Karşı-devrimciler ikiyüzlü taktiklerini nasıl uyguluyorlar? Sahte görünüşleriyle bizi kandırmayı ve hiç beklemediğimiz şeyleri gizlice yapmayı nasıl başarıyorlar?"*
> *(A.g.e., s.202)*

Bu soruları cevaplandırmak ve bu "olumsuz örnek"ten doğru dersler çıkarabilmek için bu belgeler yayınlandı:

> *"Hu Feng olayına önem veriyoruz, çünkü onu kullanarak halk kitlelerini ve her şeyden önce de okuma yazma bilen yoldaşları ve aydınları eğitmek istiyoruz; siyasi bilinç düzeylerini yükseltmeleri açısından onlara bu "Belgeler"i tavsiye ediyoruz. "Belgeler"in en dikkat çekici yanı, son derece açık seçik olmalarıdır. Doğal olarak bu kitap karşı-devrimcilerin ilgisini çekecektir; devrimci halk ise ona daha da büyük ilgi gösterecektir. Eğer devrimci halk kitleleri bu olaydan ve bu belgelerden bir şeyler öğrenerek devrimci şevklerini artırır ve iyile kötüyü ayırdetme yeteneklerini geliştirirlerse, zamanla her türlü gizli karşı-devrimciyi açığa çıkartırız."*
> *(A.g.e., s.203)*

Bu "olumsuz örnek"ten öğrenme yöntemi kesinlikle karşı-devrimcilere serbestçe görüşlerini yayma anlamına gelmemektedir. Tam tersine genel olarak karşı-devrimcilerin konuşma özgürlüklerinin ellerinden alındığı açıkça vurgulanmaktadır. Karşı-devrimcilerin yayın organlarında görüşle-

rini serbestçe yaymaları talebini yapan Hu Feng'e karşı tavır alınmaktadır:

> *"Hu Feng'in "kamuoyunun birörnek olması" diye adlandırdığı şey aslında karşı-devrimcilerin karşı-devrimci fikirlerini yaymalarına izin verilmemesidir. Bu gerçekten de doğrudur; bizim sistemimiz bütün karşı-devrimcilerin konuşma özgürlüklerini ellerinden alır ve bu özgürlüğü sadece halka tanır. Biz, halk içinde çeşitli görüşlerin var olmasına izin veriyoruz, yani halk, eleştirme, çeşitli görüşleri belirtme, tanrı fikrinin ya da tanrıtanımazlığın (yani materyalizmin) propagandasını yapma özgürlüğüne sahiptir. Her toplumda ve her zaman daima iki tür insan ve iki tür görüş vardır! ileri ve geri. Bunlar birbirlerinin karşıtı olarak mücadele ederler ve ileri fikirler daima geri fikirlere üstün gelir. "Kamuoyunun birörnek olması" ne mümkündür ne de doğrudur. Toplum ancak, ileri olan şeyler tam bir hareket serbestisine sahip olduğu ve geri olan şeylere üstünlük sağladığı zaman ilerleyebilir. Ancak,hem ülkede hem de ülke dışında sınıfların ve sınıf mücadelesinin varlığını sürdürdüğü bir dönemde, devlet iktidarını ele geçiren işçi sınıfı ve kitleler, bütün karşı-devrimci sınıfların, grupların ve bireylerin devrime karşı direnişlerini bastırmak, geri dönüş amacıyla giriştikleri faaliyetleri ezmek ve konuşma özgürlüğünü karşı-devrimci amaçları için kötüye kullanmalarını önlemek zorundadır."*
> *(" 'Kamuoyunun Birörnek Olması'nın Reddedilmesi Üzerine", 1955, "Cilt V", s.197)*

Ulusal burjuvazinin karşı-devrim saflarında sayılmadığı bu dönemde, bununla birlikte, proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesi için önemli görüşler ortaya çıkmaktadır. Bunları özel olarak bir daha vurgulamak istiyoruz:

Düşmanlara, özellikle parti içindekilere dikkat etmek, partiyi temizlemek, ikinci bir karargaha izin vermemek.

Çok ağır suçlarda ölüm cezasından vazgeçmemek.

Bürokratizmi sınıf düşmanının aracı olarak kavramak.

Basında tipik olayları yayınlayarak kitleleri seferber etmek ve hiç birşey gizlememek, tam tersine olumsuz örneklerle de kitleleri eğitmek.

Bu öğretiler Marksizm-Leninizmin öğretileriyle tamamen uyum içindedir.

3. 1956-1957 dönemi

a) SBKP XX. Parti Kongresi

SBKP XX. Parti Kongresinde Stalin ve genel olarak dünya emperyalizmine karşı mücadele konusunda tamamiyle yanlış bir çizgi ilan edilmesinin yanısıra, belli iyi düşünülmüş bir heyecan duygusunun propagandası yapıldı: biz o kadar güçlüyüz ki düşman kendi isteğiyle teslim olmakta veya ikna olmaktadır; şiddet uygulanan zamanlar geride kalmıştır, parlamento, görüşme, ikna ve "demokratik" yöntemlerle burjuvazinin hakkından gelmenin artık gerçek imkanları vardır!

Kruşçev'in demagojisinin i ç e r i ğ i buydu! Kruşçev revizyonistleri — burjuvazinin "ikna" edilmiş olduğu — "Çin devriminin tecrübeleri"ne işaret ediyorlar, yalnız bu arada komprador burjuvazinin büyük çoğunluğunun şiddet kullanılarak mülksüzleştirildiğinden büyük bir ihtimamla bahsetmiyorlardı. Onlar ÇKP'nin "ulusal burjuvazi"ye karşı tavrını spekülasyon konusu yapıyorlardı!

Görüşümüzce ÇKP VIII. Parti Kongresi SBKP XX. Parti Kongresine bağlı olarak ele alınmalıdır. Mao Zedung'un çizgisi de hem SBKP XX. Parti Kongresi, hem de ÇKP VIII. Parti Kongresine bağlı olarak değerlendirilmelidir.

Çünkü 1956 başında yapılan SBKP XX. Parti Kongresi şüphesiz Mao Zedung'un eserinin incelenmesinde önemli bir dönüm noktası oluşturmaktadır. Birkaç ay sonra, yani 1956 Eylülünde ÇKP VIII. Parti Kongresi yapıldı. Bu kongrede Mao Zedung sadece açılış konuşmasını yaptı; Liu Şao-çi, Deng Hsiao-ping ve Çu En-lay MK adına parti kongresine rapor sundular.

Yirminci Parti Kongresi kaçınılmaz bir şekilde ÇKP içinde ve uluslararası alanda modern revizyonizme karşı mücadeleyi ve özellikle Stalin'e karşı tavır konusunu gündeme getirdi. ÇKP ve Mao Zedung bu konuda nasıl davrandılar?

ÇKP Siyasi Bürosu XX. Parti Kongresinden iki ay sonra ilk olarak "Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübeleri Üzerine" adlı, uluslararası alanda çok dikkat çeken bir broşür yayınlayarak, açık bir şekilde Kruşçev'in "kişinin putlaştırılmasına karşı" mücadelesini desteklediğini açıkladı ve hiç bir kanıt göstermeden Stalin'in sözümona bir dizi hatasını eleştirdi. (Ж)

Gerçi Stalin "Marksizm-Leninizmin mükemmel bir savaşçısı" olarak nitelendiriliyordu ama aynı zamanda Stalin'in Tito-Yugoslavya konusundaki sözümona "yanlış kararı" da dahil olmak üzere Kruşçev'in Stalin'e yöneltti̇ği bütün eleştiri noktaları yineleniyordu.

Sekizinci Parti Kongresinde bizzat Mao Zedung şunu açıklıyordu:

> "SBKP yakın bir zaman önce yaptığı XX. Parti Kongresinde birçok doğru direktif vermiş ve partinin hatalarını eleştirmiştir. Kesinlikle söylenebilir ki bu çalışmanın ilerde büyük etkileri olacaktır!"
> ("ÇKP VIII. Parti Kongresi Belgeleri", 1956, Cilt I, s.10, Almanca)

"Genel çizgi üzerine polemik"in ilk yorumu olan "SBKP Önderliği İle Aramızdaki Ayrılıkların Kökeni ve Gelişmesi"nde Mao Zedung'un Nisan 1956'da yaptığı

> "Stalin'in kazanımları hatalarından daha büyüktür"
> (A.g.e., s.73, Almanca)

şeklindeki sözü aktarılıyordu.

(Ж) Bunun için bkz. Not I: "Deng-Hua revizyonistlerinin ve emperyalist Çin araştırıcılarının yayınladıkları Mao Zedung'un sözümona "Stalin eleştirileri" üzerine", s. ve devamı

23 Ekim'de yani VIII. Parti Kongresinden s o n r a Mao Zedung şöyle dedi:

> "Stalin eleştirilmek z o r u n d a d ı r . Ama eleştirinin b i ç i m i konusunda farklı görüşlere sahibiz. Bu konuda da fikirlirliğinde olmadığımız bazı sorunlar vardır." (a.g.e.)

Bu iki açıklama ilk olarak 1963'te yayınlandı.

VIII. Merkez Komitesinin 2. Plenum toplantısında Mao Zedung 15 Kasım 1956'da şöyle dedi:

> "SBKP XX. Parti Kongresi hakkında bir kaç şöy söylemek istiyorum. Görüşümce, iki "kılıç" vardır: Birisi Lenin, diğeri Stalin. Şimdi Ruslar Stalin kılıcını ellerinden bıraktılar...(*) Lenin kılıcını da bazı Sovyet yöneticileri bir bakıma bir kenara koymamışlar mıdır? Görüşümce, bu önemli ölçüde gerçekleşmiştir. Ekim Devrimi hala geçerli midir? O bütün ülkeler için bir örnek olmaya devam edebilir mi? Kruşçev'in SBKP XX. Parti kongresine Raporunda siyasi iktidarı parlamenter yoldan ele geçirmenin mümkün olduğu söyleniyor. Bu, artık bü-

---

(*) Otorize olmamış şekliyle bu alıntı, aradaki pasajlarda şöyle devam ediyor:

> "Macaristan'da Gomulka ve daha başka bazıları, Sovyetler Birliği'ne karşı mücadele etmek ve sözümona Stalinizme karşı cephe almak için bir kenara koydular. Birçok Avrupa ülkelerinin Komünist Partileri de Sovyetler Birliğini eleştiriyorlar, bunların başını Togliatti çekiyor. Ve bunu emperyalistler de insanları yoketmek için kullanıyorlar, örneğin Dulles bu kılıcı belli bir süre salladı durdu. Bu kılıç ödünç verilmesi, pencereden atıldı. Biz Cin'de onu fırlatıp atmadık. Biz birinci olarak Stalin'i koruyoruz, ikinci olarak aynı zamanda onun hatalarını eleştiriyoruz; "Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübesi Üzerine" yi bunun için yazdık. Stalin'e iftira eden ve çamurun içine batırıp çıkaran bazı kişilerden farklı olarak, biz nesnel olgulara uygun olarak davranıyoruz." (a.g.e.)

> tün ülkelerin Ekim Devriminden öğrenmelerinin gerekli olmadığı demek olurdu. Bu kapı bir kez açıldı mı, artık Leninizm esasta bir yana bırakılmış demektir." (İlk olarak "Leninizm mi? Sosyal-emperyalizm mi?'"de yayınlanmıştır, 1970, S.11/12; burada "ÇKP XIII. Merkez Komitesi İkinci Plenum Toplantısında Konuşma", 1956, "Cilt V", S. 384/385'ten aktarıldı.)

Mao Zedung'un burada yeniden alıntı yapılan otantik açıklamalarından şu sonuçları çıkarabiliriz: O hiçbir şekilde, Stalin'in bir d ü ş m a n olarak ele alınmasıyla hemfikir değildir, o her ne kadar XX. Parti Kongresini ilk başta bir bütün olarak kamuoyunda desteklemesine rağmen (muhtemelen, içerik olarak uygun bulduğundan değil, tamamiyle bambaşka bakışaçılarından desteklese de, ki o zaman da mesele daha iyi olmazdı) Stalin'in atılmasıyla hemfikir d e ğ i l d i.

Stalin'e karşı tavır konusunda aşağıda Ocak 1957 tarihli bir konuşma daha yayınlıyoruz. (Bu kesinkes Mao'ya ait olduğu bilinmeyen bir konuşmadır.)

18 Ocak 1957 tarihli "Parti Komitesi Sekreterleri Konferansında Konuşmalar"da şöyle denmektedir:

> "Geçen yıl dünyada birkaç tane fırtına çıktı. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin 20. Kongresinde Stalin'e büyük bir saldırı yönelttiler. Bunun ardından emperyalistler komünizme karşı iki fırtına çıkardılar, ayrıca uluslararası komünist hareket içinde iki fırtınalı tartışma oldu. Bu fırtınalar karşısında, Avrupa ve Kuzey ve Güney Amerika'daki Komünist Partilerinden bazıları oldukça büyük sarsıntılar geçirdiler ve büyük kayıplar verdiler. Asya'daki Komünist Partileri ise daha az zarar gördü. Stalin'i en çok göklere çıkaranlar, SBKP 20. Kongresi toplanınca onu yerin dibine batırdılar. Bence bu insanlar Marksizm-Leninizme bağlı değiller, meselelere tahilci bir gözle bakmıyorlar ve devrimci ahlaktan yoksunlar. Marksizm-Leninizm proletaryanın devrimci ahlakını içerir. Daha önceleri Stalin'i bütünüyle desteklediğinize göre, şimdi en azından yaptığınız bu kesin dönüşü açıklamanız gerekir. Gerçekte eskiden

Stalin'i bütünüyle desteklediğiniz halde, şimdi sanki hayatınızda onu hiç desteklememiş gibi böyle aniden yüzgeri etmenizin nedenlerini açıklamıyorsunuz. Stalin meselesi bütün uluslararası komünist hareketin meselesidir ve bütün ülkelerin komünist Partilerini ilgilendirir.

Partimiz kadrolarının çoğu SBKP 20. Kongresinden memnun değiller ve bu kongrede Stalin'e çok fazla saldırıldığını düşünüyorlar. Bu duygu ve tepkiler doğaldır. Ne var ki, bazı yoldaşlar yalpalamaya başladılar. Büyük bir kasırga çıkacağı zaman karıncalar deliklerinden çıkarlar, bu karıncaların çok keskin "burun"ları vardır, hava durumunu iyi bilirler. SBKP 20. Kongresinin kasırgası başlar başlamaz, Çin'de de böyle birkaç karınca deliklerinden çıktı. Bunlar, ne zaman bir şeyler olsa yalpalamaya başlayan Parti içindeki kararsız unsurlardır." (a.g.y. "cilt V", s.405)

Burada tamamiyle doğru bir şekilde, XX. Parti Kongresinin önemi, "fırtına" ve kadroların üstünde büyük bir baskı olarak tahlil edilmektedir. Kruşçev gibi, önceleri Stalin'e en abartmalı (ve içerikten yoksun) övgüler düzenlerin hepsinin şimdi 180 derecelik bir dönüş yapmalarının rastlantı olmadığına işaret edilmesinin önemli olduğu görüşündeyiz.

Bunun tersine, ÇKP'nin içinde çok az kişinin sallandığı şeklindeki değerlendirmeyi yanlış buluyoruz. Görüşümüze göre, aslında ÇKP önderliği XX. Parti Kongresinin baskısına dayanamamış, ilk sapma ve geri çekilmelerini özeleştirici bir gözle tahlil e t m e m i ş, tam tersine bunları açıkça haklı göstermiştir, ki bu çok daha ağır bir hatadır. (*)

(*) Bunun için bkz. "Modern Revizyonizme Karşı Mücadele Yöntemleri Hakkında, "Kızıl Bayrak", "Batı Berlin'li Komünist" ve "Akıma Karşı" Yazı Kurullarının Ortak Açıklaması" ("Kızıl Bayrak" S. 173, "Batı Berlinli Komünist" S. 8, "Akıma Karşı" S.11)

Durumun yanlış değerlendirilmesinde XX. Parti Kongresi - nin etkisini yansıtan göze batan bir örnek, 1956 Macaristan olaylarının değerlendirilmesidir. Mao Zedung bu konu hakkında şöyle yazıyordu (bu bölümü hakikidir):

> "Macaristan olayının iyi bir şey olmadığını herkes biliyor. Ama o olayın da ikili bir niteliği vardır. Macar yoldaşlarımız, bu olay sırasında doğru tedbirler aldıkları için, kötü bir şey, sonunda iyi bir şeye dönüştü. Macaristan şimdi eskisine göre daha sağlamlaşmış durumdadır ve sosyalist kamptaki bütün ülkeler de bundan ders çıkarmışlardır." ("Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" 27 Şubat 1957, "cilt V" sf. 476)

Sonraki revizyonist gelişme, bu yazıda durum hakkında ne kadar yanlış bir teşhis konduğunu açıkça ortaya çıkarmıştır.

Mao Zedung'un 1956 yılından kesinkes ona ait olduğu bilinen kapsamlı bir yazısı yoktur.

Özellikle, Nisan 1956 tarihini taşıyan "On Başlıca İlişki Üzerine" adlı yazı ilk defa Mao Zedung'un ölümünden sonra yayınlandığı için, bu yazıda tahrifat yapılmış olması imkansız değildir. Bundan dolayı otorize edilmemiş yazıları ikinci planda ve kısa olarak ele alacağız. Öncelikle 1957 yılında yazılmış olan ve Mao Zedung'un en çok bilinen ve en yaygın yazısı olan "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" ye dayanacağız.

Bu yazının 1966'dan sonra da ÇKP'nin merkezi belgelerinde hiç bir sınırlama yapmadan propagandasının yapılması, bu yazının kapsamlı eleştirisinin önemini artırmaktadır.(*)

(*) "16 Mayıs 1966 Tarihli ÇKP-MK Genelgesi" (Bakınız: "Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri", 1970, Sy. 141 Alm) ve "ÇKP-MK'nın Büyük Proleter Kültür Devrimi Üzerine Kararı" (8 Ağustos 1966) (a.g.y. Sy. 174) adlı belgelerde bu yazının üzerinde önemle durulmaktadır. ÇKP IX. Parti Kongresi bu belgeyi "mükemmel bir eser" olarak adlandırmaktadır. Hatta IX. Parti Kongresinde şu iddia (Dipnotun devamı bir sonraki sayfada)

Bu yazının temel tezleri şunlardır:

a) Daha önce planlananın tersine "Sosyalist üretim ilişkileri" 1957'de kurulmuştur. (a.g.e. s.452) Böylece daha önce 1966-67'de elde edilmesi planlanan bu zaferin zamanından 10 yıl önce başarıldığı açıklanmaktadır.

b) Hal böyle iken hala, "halkın kesimi" olan ulusal burjuvaziyi de içine alan "halkın demokratik diktatörlüğü" vardır. (a.g.e. sy. 444 ve 472)

c) "Ülkemizde, işçi sınıfıyla milli burjuvazi arasındaki çelişme, halk içindeki çelişmeler sınıflamasına girer. (a.g.e. sy. 143)

(*)(Bir önceki sayfadaki dipnotun devamı)

edilmektedir: Bu yazıyla

> "Uluslararası komünist dünya hareketinin teori ve pratiğinde ilk defa, üretim araçlarındaki mülkiyet sisteminin sosyalist dönüşümünün esas olarak tamamlanmasından sonra sınıfların ve sınıf mücadelesinin hala var olacağı açıkça ortaya kondu..." (a.g.y. Sy 13)

Aslında bu sorunun farkına ilk kez hiç de burada varılmadı. Stalin'in 1936'dan sonra, yani genel olarak sosyalist üretim ilişkilerinin kurulmasından sonra, daha sınıfların varolduğundan yola çıktığı kolaylıkla kanıtlanabilir. Söyleki: "İşçi sınıfı kalmıştır. Köylü sınıfı kalmıştır." ("SSCB Anayasası Tasarısı Üzerine", 1936, Eserler cilt 14, Sy. 61). Stalin, sadece doğru bir şekilde şunu tespit etmektedir: "Böylece bütün sömürücü sınıflar tasfiye edilmiştir." (a.g.y.) Ayrıca daha 1937'de Stalin "Parti çalışmasının Eksiklikleri Üzerine" adlı yazısında şunu açıkladı:

> "İlerleyişimizin her adımında bizde sınıf mücadelesinin sönmesi gerektiği şeklindeki çürük teorinin parçalanması ve bir kenara atılması gerekmektedir. Sınıf mücadelesinin bir ucu SSCB'nde cereyan ediyorsa, öbür ucu bizim etrafımızdaki burjuva devletlerin alanlarına uzanmaktadır." (a.g.e., Eserler cilt 14, s.136)

d) Ulusal burjuvazinin partileri "Sosyalizm davası"na bağlıdır. (a.g.e. sy. 473)

Böyle bir açıklamanın temelden Marksizm-Leninizm ile çeliştiği görüşündeyiz. Aslında, ekonomik alanda demokratik devrimin sona ermesiyle, Mao Zedung 1953 yılındaki durumun tahlilinden şu sonuçları çıkarmalıydı:

Sosyalist devrimin başlaması aşağıdakileri zorunlı kılar:

- İlk ve en önemli olarak proletarya diktatörlüğünün kurulması

- Kırda ve kentte burjuvazinin her kesimi ile siyasi ittifaka son verilmesi, gerçek proletarya diktatörlüğünün vazgeçilmez gerekliliği olarak burjuvazi üzerinde diktatörlük kurulması (*)

- Ekonomik alanda sosyalist devrimin başlatılması, kırda ve kentte hala var olan kapitalist üretim ilişkilerinin adım adım ve planlı bir şekilde dönüştürülmesi

- Geçici olarak YEP çizgisi; yani hemen ve bir seferde her yerde sosyalist üretim ilişkilerinin kurulması imkansız olduğundan, e k o n o m i k alanda burjuvazinin kesimleriyle geçici anlaşmalara izin verme çizgisi

- Burjuvaziyi bir sınıf olarak ekonomik alanda tamamiyle tasfiye etmeye (bunun için 15 yıl öngörülmüştü) yönelinmesi.

Böyle bir çizginin, 1956'da Çin'de uygulanmadığı ve propa-

(*) "Parti İçindeki Burjuva Fikirlere Karşı Mücadele Edelim" adlı Mao Zedung'a ait olduğu kesinkes bilinmeyen yazıda şöyle denmektedir:

> "Öte yandan, işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki çelişmeler (köylülere tavırdan farklı olarak - y.n.) uzlaşmaz çelişmelerdir." (a.g.e. "Cilt V." sy.120)

Bu açık tespite rağmen, aynı yerde birincil olan işçi-köylü ittifakının yanında "işçi sınıfının milli burjuvaziyle yaptığı" ittifakın da (a.g.e.) var olduğu söylenmektedir. Bununla birlikte gelmekte olan sosyalist devrim karşısında bu ittifakın perspektiflerinden söz edilmemektedir

gandasının hiç yapılmadığı açıktır.

b) ÇKP VIII. Parti Kongresi

Mao Zedung'un aldığı tavır konusunda daha iyi bir karara varmak için önce ÇKP VIII. Parti Kongresinin görüşlerini ele alalım:

Parti Kongresi belgelerinde —bu belgeler sosyalist devrimden yola çıkmaktadır— söyle denmektedir:

> "Sosyalist devrim hedefine barışçıl yoldan ulaşabiliriz." ("ÇKP VIII. Parti Kongresi, Belgeler", 1956, cilt I sy. 21)

Bununla maalesef, yalnızca yeni bir iç savaştan kaçınılabileceği k a s t e d i l m e m e k t e d i r. Bu formülden SBKP XX. Parti Kongresine dayandığı açıktır) burjuvaziye karşı şiddet uygulamadan, burjuvazi üzerinde diktatörlük kurmadan Çin'de sosyalizmin inşa edilebileceği anlaşılıyordu.

Ulusal burjuvazi konusunda şöyle denmektedir:

> "Bundan dolayı, ulusal burjuvazi konusunda eskiden olduğu gibi, (yani devrimin demokratik aşamasında olduğu gibi y.n.) hem birlik, hem mücadele siyasetini uygulamayı amaçlıyoruz. Bunda ikincisi vasıtası ile birincisi elde edilmektedir." (a.g.e., sy. 32)

Bu ulusal burjuvazi ile b i r l i ğ e , yani pratik olarak sosyalizmi burjuvaziyle b i r l i k t e inşa etmeye o kadar değer verilmektedir ki,

> "Çin burjuvazisi gerçekten büyük bir çoşkuyla sosyalist dönüşümü karşılayacaktır." (a.g.e. sy. 76)

denmektedir.

"Barışçıl" dan ş i d d e t e d a y a n m a y a n ı n anlaşıldığını aşağıdaki pasaj da göstermektedir:

> "B ü t ü n eski sömürücüler barışçıl yoldan eğitilerek emekçiler haline getirilmelidir." (a.g.e. sy.102)

Proletarya diktatörlüğü konusunda, burjuvazi üzerinde dik-

tatörlük konusunda yukarıdaki görüşlerin ne kadar yanlış olduğu, hatta proletarya diktatörlüğüne karşı aktif revizyonist bir çizgiyi içerdiği çok açıktır!

Bilindiği gibi, Mao Zedung ÇKP VIII. Parti Kongresini önemli noktalarda e l e ş t i r m i ş t i r.

Ama Mao Zedung'un bu eleştirisi (1966'dan sonraki Kültür devrimi makalelerinde veya IX. Parti Kongresine raporda veya "Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri" sy. 20 ve devamında açıklandığı gibi öncelikle "üretici güçler teorisi"—Liu Şao-çi'ye göre üretici güçlerin geliştirilmesi e s a s g ö r e v idi— ve kapitalizmin sınırsız yaygınlaştırılmasına karşı yöneliyordu.

Mao Zedung'un eleştirisi bununla birlikte ulusal burjuvaziyle siyasi işbirliği tezini açıkça (*) h e d e f

---

(*) Ekim 1957 tarihli "Devrimi İleri Götüren Faal Unsurlar Olun" adlı otorize edilmemiş konuşma ÇKP VIII. Parti Kongresine eleştiriyi içermektedir. Orada şöyle denmektedir:

> "..proletarya ile burjuvazi arasındaki, sosyalist yol ile kapitalist yol arasındaki çelişme, kuşkusuz bugünkü Çin toplumunun b a ş ç e l i ş m e s i d i r. Bugünkü görevimiz geçmiştekinden farklıdır. Eskiden proletaryanın esas görevi kitlelere, emperyalizme ve feodalizme karşı verilen mücadelelerde önderlik etmekti ve bu görev şimdi yerine getirilmiş bulunmaktadır. O halde, şimdi baş çelişme nedir? Şimdi, mızrağın ucunu burjuvaziye yöneltmiş olan sosyalist devrimi sürdürüyoruz...dolayısıyla baş çelişme sosyalizm ile kapitalizm arasında...ya da en özlü ifadesiyle sosyalist yol ile kapitalist yol arasındadır. 8. Kongre kararı b u meseleye hiç d e ğ i n m e m e k t e d i r. Kararda, baş çelişmenin ileri sosyalist sistemle geri toplumsal üretici güçler arasında olduğundan söz eden bir yer vardır. Meselenin bu şekilde konması y a n l ı ş t ı r ." (a.g.e. "Cilt V" sy. 586)

a l m ı y o r d u ! Tam bu tezi (ÇKP VIII. Parti kongresi gibi heyecanlı bir şekilde olmasa bile) bir yıl sonra Mao Zedung açıkca savunmuştur.

c) Mao Zedung'un 1957'deki "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" Adlı Yazısında Marksizm-Leninizmle Çelişen Ağır Hatalar

"Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazıda şöyle denmektedir:

> "Bizimle düşman arasındaki çelişmeler, uzlaşmaz çelişmelerdir. Halkın saflarında, emekçi halk içindeki çelişmeler, uzlaşabilir çelişmelerdir; öte yandan sömürülen sınıflarla sömüren sınıflar arasındaki çelişmelerin ise hem uzlaşmaz hem de uzlaşabilir bir yönü vardır. Halk içinde her zaman çelişmeler vardır, ama bu çelişmelerin içeriği, devrimin her döneminde ve sosyalist kuruluş döneminde farklıdır. Çin'in bugünkü koşullarında halk içindeki çelişmeler şunları kapsar: İşçi sınıfı içindeki çelişmeler, köylülük içindeki çelişmeler, aydınlar içindeki çelişmeler, işçi sınıfıyla köylülük arasındaki çelişmeler, işçiler ve köylüler ile, aydınlar arasındaki çelişmeler, işçi sınıfı ve emekçi halkın öteki kesimleri ile milli burjuvazi arasındaki çelişmeler, milli burjuvazi içindeki çelişmeler vb. (a.g.e. "cilt V", sy442-443)

> "Ülkemizde, işçi sınıfıyla milli burjuvazi arasındaki çelişme, halk içindeki çelişmeler sınıflamasına girer. Genel olarak, ikisi arasındaki sınıf mücadelesi, halkın saflarındaki bir sınıf mücadelesidir, çünkü Cin milli burjuvazisinin ikili bir niteliği vardır. Burjuva-demokratik devrimi döneminde, milli burjuvazi hem devrimci hem de uzlaşmacı bir niteliğe sahipti. Sosyalist devrim döneminde, milli burjuvazinin, kâr amacıyla işçi sınıfını sömürmesi onun niteliğinin bir yanını, buna karşılık Anayasayı desteklemesi ve sosyalist dönüşümü kabul etmesi de diğer yanını oluşturur. Milli burjuvazi, emperyalistlerden, toprak ağalarından ve bürokrat-kapitalistlerden farklıdır. Milli burjuvaziyle işçi sınıfı arasındaki çelişme sömürenle sömürülen

arasındaki bir çelişmedir ve niteliği gereği uzlaşmaz bir çelişmedir. Ama Çin'in somut koşullarında, iki sınıf arasındaki bu uzlaşmaz çelişme, doğru bir biçimde ele alınırsa, uzlaşmaz olmayan bir çelişmeye dönüştürebilir ve barışçı yöntemlerle çözülebilir. Ama işçi sınıfıyla milli burjuvazi arasındaki çelişmeyi doğru bir biçimde ele almaz ve milli burjuvaziyle birleşme, onu eleştirme ve eğitme siyasetini izlemezsek ya da milli burjuvazi bizim bu siyasetimizi kabul etmezse, bu çelişme bizimle düşman arasındaki bir çelişme haline gelecektir." (a.g.e. "cilt V" sy. 443)

"Bizim devletimiz, işçi sınıfı önderliğinde, işçi-köylü ittifakına dayanan bir demokratik halk diktatörlüğüdür. Bu diktatörlük ne işe yarar? Onun birinci görevi ülke içindeki bir görevdir; gerici sınıflarla unsurları ve sosyalist devrime karşı direnen sömürücüleri bastırmak, sosyalist inşamızı yıkmaya çalışanları bastırmak ya da başka bir deyişle, bizimle iç düşman arasındaki çelişmeleri çözmektir." (a.g.e. "cilt V" sy. 444)

Yukarıda geniş bir şekilde aktarılan tavırlara dayanarak, Mao Zedung'un burjuvazi sınıfı üzerinde diktatörlük kurulmadan, yani proletaryanın gerçek diktatörlüğü o l m a d a n ulusal burjuvazinin de dahil olduğu bir "halk diktatörlüğü" ile sosyalizmi inşa etmeyi mümkün gördüğü, hiç bir şüpheye yer vermeyecek şekilde açıklığa kavuşturulabilir! Bütün yazıda proletarya diktatörlüğünden hiç bahsedilmemektedir.

Mao Zedung, gerçi bir kaç ay sonra yaptığı "ÇKP'nin Propaganda Çalışmasıyla İlgili Milli Konferansında Konuşma" da proletarya diktatörlüğünden sözetmiştir:

"Onlar (bazı aydınlar y.n.) bizim devletimizi, yani proletarya diktatörlüğünü sevmezler..." (a.g.e. "cilt V" sy. 484)

Ama Mao Zedung bir kaç sayfa sonra bu devleti pratik olarak yeniden halk devletiyle eşitlemiş ve şöyle yazmıştır:

"Demokratik halk iktidarının devleti, ekonomi ve kül-

türümüzün hızla gelişmesinin yolunu açmıştır." (a.g.e. "cilt V", s. 491)

Demokratik devrimin devlet iktidarı ile sosyalist devrimin devlet iktidarı arasındaki önemli farkı s i l m e s i - n i n dışında, bu çelişkili tavırdan şu da kesinlikle ortaya çıkmaktadır: "ulusal burjuvazi"nin siyasi olarak halk saflarına dahil olduğu, üzerinde diktatörlük uygulanmadığı, tam tersine halkın bir parçası olarak diktatörlüğün uygulanmasına b i z z a t k a t ı l m a s ı gerektiği şeklindeki bu bakış açısıyla Mao Zedung, VIII. Parti Kongresinin revizyonist çizgisinin tamamiyle çerçevesi içinde kalmaktadır!

Mao Zedung (daha ileride kapsamlı bir şekilde belgeleyeceğimiz gibi) bu yazısında ÇKP'nin içindeki revizyonizme karşı gelmektedir. Ama merkezi sorunda, ulusal burjuvaziye karşı tavır sorununda, o dönemde revizyonist görüşler savunmuştur.

Mao Zedung, VIII. Parti Kongresinin böyle bir ittifakın gerekli olduğu şeklindeki basit i d d i a s ı n ı teorik olarak t e m e l l e n d i r m e y e çalışmıştır. O önce —daha önceki yıllarda yaptığı gibi— proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin "niteliği gereği uzlaşmaz" olduğu tespitini yapmıştır.

Bu formülasyonla Marksizm-Leninizmin bu ilkesinin, tabir caizse "teorik olarak" doğru olduğu, ama "pratikte" Ç i n' deki siyaset için uygun olmadığı fiilen açıklanmaya çalışılmaktadır.

"Çin'in somut koşullarında", uzlaşmazlığı gözlerden gizlemeye yarayan sihirli formüldür.

Bu temelden yanlıştır. Uzlaşmazlık şu veya bu ülkenin şu veya bu koşullarından ç ı k m a m a k t a d ı r. Tam tersine k a p i t a l i z m i n ö z ü, s ö m ü r ü s i s - t e m i n i n ö z ü uzlaşmazlığı içermektedir. Burjuvazinin, işçi sınıfının pahasına var olması, yani, var olmak için proletaryanın yarattığı "artı-değer"i kapitalist üretim ilişkileri sayesinde gasbetmek z o r u n d a o l - m a s ı gerçeği, uzlaşmazlığı ortaya çıkarmaktadır.

Doğal olarak Çin'de de bu böyleydi. Bu çelişme, Çin'in koşullarından dolayı sosyalist devrim sırasında henüz belli bir dönem var olmaya devam etmesine rağmen, k a ç ı n ı l m a z olarak er veya geç ş i d d e t yoluyla çözülmek zorundaydı.

Mao Zedung tam da bu konuda dikkatleri başka yere çekmiş; ulusal burjuvaziyi bir s ı n ı f olarak ele alacağına, bu sınıfın tek tek k i ş i l e r i n i ayırmış, onları eğitme imkanından vs. bahsetmiştir.

Proletarya diktatörlüğü ilkesi gibi genel geçerliliğe sahip ilkelerin sözde geçerliliğini ortadan kaldıran Çin'in koşullarına dayanmasının yanısıra, Mao Zedung'un ikinci büyük teorik kaldıracı, Çin'de ulusal burjuvazinin "ikili niteliği"ne dayanmasıdır.(*)

Ulusal burjuvazi b i r y a n d a n "kâr amacıyla işçi sınıfını sömürmekte", d i ğ e r y a n d a n ise "sosyalist dönüşümü kabul etmeye hazırdır".

Burada şu soru ortaya çıkmaktadır: Burjuvazinin "kabul" ettiği nasıl bir sosyalist dönüşümdür bu? (Mao Zedung, VIII. Parti Kongresi gibi "coşkuyla karşılar" demiyor, bununla birlikte "kabul" eder diyor!)

Bu a n c a k, burjuvazinin sömürücü sınıf olarak varlığına dokunmayan bir "sosyalist dönüşüm" olabilir.

Ve böylece çok önemli başka bir soruna gelmiş bulunuyoruz:

Burjuvazinin sınıf olarak, sömürücü sınıf olarak var olmaya devam ettiği sıralarda sosyalist üretim ilişkilerinin genel olarak kurulmuş olduğunu söylemek doğru muydu?

Çin'in gerçeklerinin tek tek incelenmesi burada i m k a n-

(*) 1952'de "Çin'deki Baş Çelişme İşçi Sınıfı ile Burjuvazi Arasındaki Çelişmedir" adlı otorize edilmemiş yazıda "bundan böyle milli burjuvazi bir ara sınıf olarak tanımlanmamalıdır" talebinin yapıldığını hatırlatırız. (a.g.e. "cilt V", s. 87)

s ı z d ı r. Ama bizzat Mao Zedung, ulusal burjuvazinin cebine indirdiği sabit gelir şeklinde işçi sınıfının sömürüsünün olduğu devlet-özel sektör karma işletmeleri gerçeğini tespit etmiştir. Söz konusu olan budur. (*)

Sosyalist devrim yolunda böyle bir şeyin olamayacağını s ö y l e m i y o r u z! Böyle bir şey gerçekten de o l a b i l i r. Buna benzer bir durum Rusya'da YEP sırasında —hatta yabancı sermayenin de katılmasıyla— olmuştur.

Ama kesinlikle şunu açıklayalım ki;

O zaman daha sosyalist üretim ilişkileri esas olarak veya genel olarak kurulmamıştır, sömürücülerin tasfiyesi için ciddi meydan muharebeleri daha olacaktır!!

Mao Zedung 1957'de tam da bu tespiti y a p m a m ı ş t ı r !!

Onun yerine Mao Zedung şunu açıklamıştır:

> "Çin'de m ü l k i y e t sistemi bakımından sosyalist dönüşüm esas olarak tamamlanmış ve daha önceki devrimci dönemlere özgü, geniş çaplı ve fırtınalı kitlesel sınıf mücadeleleri esas olarak sona ermiştir." ("Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine", 27 Şubat 1957, "cilt V" s 468)

Aynı zamanda Mao Zedung sınıf mücadelesinin daha sona er-

(*) Çin'de şüphesiz var olan sömürünün bu şekilleri üzerine AEP veya AKP/ML'nin geniş kapsamlı "ifşaatları" ilkesiz bir bakış açısından yapılmaktadır. Çünkü onlar, meseleyi sosyalist devrim sömürüyü bir darbede derhal ortadan kaldırabilecekmiş gibi göstermektedirler.

Bu demagojiden başka bir şey değildir. Örneğin Ekim devriminden sonra sosyalist inşa döneminde 17 yıl sömürü var olmaya devam etmiştir. Bu, Sosyalist Sovyetler Birliği'ni 1934'den önce "sömürü toplumu" yapmamıştır. (Bunun için bkz. "cilt V", s. 26 ve 257-258)

mediğine ve hala b u r j u v a z i n i n var olduğuna işaret etmiştir:

> "...devrilmiş toprak ağası sınıfının ve komprador sınıfının kalıntıları hâlâ vardır, burjuvazi hâlâ vardır, küçük burjuvazinin yeniden kalıba dökülmesi ise henüz başlamıştır. Sınıf mücadelesi asla sona ermiş değildir. Proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi, çeşitli siyasi güçler arasındaki sınıf mücadelesi, proletarya ile burjuvazi arasında ideolojik alandaki sınıf mücadelesi uzun ve zorlu olmaya devam edecek ve hatta zaman zaman çok keskinleşecektir. Proletarya dünyayı kendi dünya görüşüne göre değiştirmeye çalışmaktadır, burjuvazi de öyle yapmaktadır. Bu açıdan sosyalizmin mi, kapitalizmin mi kazanacağı sorunu henüz gerçekten çözülmemiştir." (a.g.e. "cilt V" s. 468-469)

Bu pasaj sık sık Kültür Devriminde ve IX. Parti Kongresinde aktarılmıştır. Burada proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinden bahsedilmekte ve "kim kimi?" sorusu sorulmaktadır.

Bu bölümde önce Mao Zedung'un, bir yandan Çin'de 1957'de "sosyalist dönüşümün esas olarak" tamamlanmış olduğunu söylediği dikkat çekmektedir. Diğer yandan o, "devrilmiş toprak ağası sınıfının, komprador sınıfının kalıntılarının" hala var olduğu tespitinin yanında, hiç bir sınırlama yapmadan "burjuvazi hala vardır" açıklamasını yapmaktadır.

Bu formülasyon, en azından Mao Zedung'un, sosyalist dönüşüm "esas olarak" tamamlandıktan sonra burjuvazinin sınıf olarak hala var olacağı görüşünde olduğu şeklindeki yoruma açıktır.

Bunun dışında, Mao Zedung'un burada proletarya ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkiden yola çıktığı gerçeklere u y m a m a k t a d ı r. En azından bunu t u t a r l ı olarak yapmamıştır. ("kim kimi?" formülasyonu aslında sadece uzlaşmaz çelişkilerde anlam kazanır). Çünkü Mao Zedung, yukarıda işçi sınıfı ile ulusal burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi sonusunda, "Genel olarak...halk

saflarındaki bir sınıf mücadelesidir" (a.g.e. s. 443) demektedir.

Mao Zedung'un, kim kimi?" formülünü ortaya attıktan sonra bu burjuvazinin siyasi partilerine değinmesi ve bunların uzun vadede burjuvazinin araçları olduğunu kabul etmesi de çok önemlidir.

Mao Zedung'un burjuvazi üzerinde siyasi diktatörlükten açıkça vazgeçmesi, "halk saflarındaki" burjuvaziye karşı sınıf mücadelesini proletarya diktatörlüğü aracını kullanmadan yürütmek istemesi, sorunun merkezini oluşturmaktadır.

O şunu açıklıyordu:

> "'Uzun süreli bir arada yaşama ve karşılıklı denetim de (*) Çin'in somut tarihi koşullarının bir ürünüdür.

(*) "de" sözcüğü bu alıntının yukarısında açıklanan "Yüz çiçek açsın" siyaseti ve belli bir anlamda bir bütün olarak ulusal burjuvaziye karşı tavrıyla da ilgilidir. Mao Zedung şunu açıklıyordu:

> "Yukarda ortaya konan görüşler, Çin'in somut tarihi koşullarına dayanmaktadır. Farklı sosyalist ülkelerin ve farklı Komünist Partilerinin koşulları farklıdır. Bu nedenle, öteki ülkelerin ve Partilerin Çin örneğini kesinlikle izlemeleri gerektiğini söylemiyoruz.(a.g.e. "cilt V" s. 473)

Bu açıkça Çin'in "ulusal koşullar"ına bağlama ve onunla sınırlandırmayla da sorun maalesef değişmemektedir.

Temel sorun şudur: Mao Zedung burada —Çin'de savaş yönetiminin özelliği veya Çin'de devrimin demokratik aşamasında Rusya'dan farklı olarak burjuvazinin kesimleriyle geçiciittifakın mümkün olması özel durumu hakkındaki yazılarında olduğu gibi— önce Marksizmin Leninizmin genel doğru niteliğindeki ilkelerini —burada burjuvazi üzerinde topyekün diktatörlük konusundaki ilkeyi— açıklayıp bu ilkeleri genel doğru niteliğindeki ilkelerini —burada burjuvazi üzerinde topyekün diktatörlük konusundaki

(Devamı bir sonraki sayfada)

Bu bir anda ortaya atılmış bir slogan değildir, uzun yıllar boyunca olgunlaştırılmıştır. Uzun süreli bir arada yaşama görüşü, uzun zamandan beri bizim aramızda yaşamaktaydı. Geçen yıl sosyalist sistem esas olarak kurulduktan sonra, bu slogan berrak bir biçimde ortaya kondu. Burjuva ve küçük-burjuva demokratik partilerin işçi sınıfının partisiyle uzun bir süre yan yana yaşamasına neden izin veriliyor? Çünkü sosyalizm davası için halkı birleştirme görevine gerçekten bağlı ve halkın güvenine sahip olan bütün siyasi partilere karşı uzun süreli bir arada yaşama siyasetini benimsememek için herhangi bir neden yoktur." (a.g.e. "cilt V" s. 473)

Buradan, burjuvazi ve partileri üzerinde u z u n vadeli bakıldığında diktatörlük kurulmasının a m a ç l a n m a d ı ğ ı —çünkü aslında bu partiler "sosyalizm davasının" taraftarıydılar— ortaya çıkmaktadır. Sanki Çin'de burjuvazi kendinin tamamiyle yok edilmesini savunuyordu.

Bunun ağır revizyonist bir sapma olduğu şüphe götürmez.

Bazı şartlar altında proletarya diktatörlüğünün kuruluşunun başlangıcında, taktik nedenlerden dolayı, küçük-burjuva kitlelerin bilinç düzeyi dikkate alınarak belli bir dönem için k ü ç ü k - b u r j u v a partilere izin verilmesi mümkün ve doğru olabilir. (örneğin Rusya'da sosyal-devrimcilerin bir bölümü ancak kitleler önünde tamamiyle teşhir olduktan sonra Bolşeviklerin hükümetinden uzaklaştırıldılar.) Bazı şartlar altında, Çin gibi ülkelerde proletarya diktatörlüğünün kuruluşunun başlangıcında bu partilerin henüz yeter derecede teşhir olmamış olmaları gözönüne alınarak ve halk kitlelerinin yeterli bir sosyalist eğitim görmemelerinden dolayı taktik açıdan ulusal burju-

---

(*) (Önceki sayfadaki dipnotun devamı)

ilkeyi— açıklayıp, bu ilkeleri Çin koşullarına uygulamamaktadır. Tam tersine "özel siyaset" bu ilkelerle temelden ç e l i ş m e k t e, onlardan sakınmakta —sakınmak zorundadır— onları örtbas etmekte ve onların yerini almaktadır. Ve bu y ö n t e m açısından da temelden revizyonist bir konumdur.

vazinin partilerinin hemen yasaklanmaması, —denetim altında ve sınırlı çerçeve içinde— belli bir dönem yaşamalarına izin verilmesi doğru olabilir. Ama böyle bir çizginin —hem de stratejik açıdan— burjuvazinin sosyalizm taraftarı olduğu şeklindeki kitleleri kesinlikle doğru yoldan saptıran bir "açıklama" ile birlikte propagandasının yapılması ilkesel olarak yanlıştır!

Böyle görüşlerin 1956 yılında, yani SBKP XX. Parti kongresi ve ÇKP VIII. Parti kongresinin yapıldığı yılda propagandasının yapılmış olmasının rastlantı olmadığı görüşündeyiz.

Çünkü bu görüşler, Kruşçef'in uluslararası planda yaydığı "burjuvazinin barışçıl yoldan, şiddet uygulamadan yenilmesi" yolundaki revizyonist çizgisiyle ve VIII. Parti kongresinin, Çin ulusal burjuvazinin sosyalizmi sözde çoşkuyla karşıladığı şeklindeki teziyle tamamiyle uyum içindedir.

d) Sosyalizmde Uzlaşmaz ve Uzlaşır Çelişkiler ve Çin'de Ulusal Burjuvazi

Mao Zedung, bu önceleri felsefi olan sorunu, düşmanlara ve hata yapan yoldaşlara karşı parti içi mücadele hakkındaki güncel siyasi sorunlara bağlı olarak daha "Çelişme Üzerine" adlı yazısında ele almıştı.

"Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısında Mao Zedung, siyasi alandaki uzlaşmaz çelişkilerin diktatörce yöntemlerle —yani şiddete dayanan bastırma yöntemiyle— çözülmesi gerektiğini ("bizmle düşman" arasındaki çelişmeler), siyasi alandaki uzlaşabilir çelişkilerin ise ikna yöntemiyle, şiddet uygulamadan, demokratik yöntemlerle çözülmesi gerektiğini açıkladı.

Bu arada Mao Zedung, uzlaşabilir çelişmelerin uzlaşmaz çelişmelere ve çok genel bir şekilde uzlaşmaz çelişkilerin uzlaşabilir çelişkilere dönüşebileceğini de dikkate aldı.

Mao Zedung, "Macaristan" örneğinde düşmanların doğal olarak halk içindeki çelişmeleri kendi yararlarına kullanmaya çalışacaklarını ve bundan dolayı komünistlerin halk içindeki çelişmeleri doğru ele alarak düşmanın bu çabalarını boşa çıkarmaları gerektiğini gösterdi.

Ama Mao Zedung'un genel olarak hiç de yanlış olmayan açıklaması belli bir noktaya yönelmekte ve genelde felsefi kalmamaktadır. Tam tersine bu açıklama Çin'de belli iki sınıf arasındaki çelişmenin, yani burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin "uzlaşabilir", demokratik, şiddet uygulanmadan ele alınması gerektiği şeklindeki revizyonist görüşü haklı göstermek için kullanılmaktadır.

Mao Zedung'un görüşlerini tek tek ele alılım:

> "Ülkemizde işçi sınıfıyla milli burjuvazi arasındaki çelişme halk içindeki çelişmeler sınıflamasına girer." ("Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine", 1957, "cilt V", s. 443)

> "Milli burjuvaziyle işçi sınıfı arasındaki çelişme sömürenle sömürülen arasındaki bir çelişmedir ve niteliği gereği uzlaşmaz bir çelişmedir. Ama Çin'in somut koşullarında, iki sınıf arasındaki bu uzlaşmaz çelişme, doğru bir biçimde ele alınırsa uzlaşmaz olmayan bir çelişmeye dönüştürülebilir ve barışçıl yöntemlerle çözülebilir." (a.g.y.)

> "Olağan koşullarda, halk içindeki çelişmeler uzlaşmaz çelişmeler değildir. Ama bunlar doğru bir biçimde ele alınmazsa yada uyanıklığımızı gevşetir ve tetikte olmazsak, uzlaşmazlık doğabilir. Sosyalist bir ülkede böyle bir gelişme genellikle yalnızca mevzii ve gecici bir olaydır. Bunun nedeni, insanın insan tarafından sömürülmesi düzeninin ortadan kaldırılmış olması ve halkın çıkarlarının temelde özdeş olmasıdır." (a.g.e. "cilt V" s.448)

> "Sosyalist bir toplumdaki çelişmeler, eski toplumlardaki örneğin kapitalist toplumdaki çelişmelerden temelden farklıdır. Kapitalist toplumda çelişmeler, keskin sınıf mücadelesinde, keskin uzlaşmazlıklar ve çatışmalarda ifadesini bulur; bunlar, kapitalist sistemin kendisi tarafından çözülemez; yalnızca sosyalist devrimle çözülebilirler. Sosyalist toplumdaki çelişmeler ise tamamen farklıdır, bunlar tam tersine uzlaşmaz değildir ve sosyalist sistemin kendisi tarafından sürekli olarak çözülebilir.(a.g.e. "cilt V" s. 451)

Mao Zedung'un burada, "Çelişme Üzerine" adlı yazısında aktardığı Lenin'in "Uzlaşmaz Karşıtlık ile çelişme asla bir ve aynı değildir. Sosyalizmde birincisi ortadan kalkar, ikincisi kalır." sözüne kendini dayandırdığı açıktır. (a.g.e. 1935, Seçme Eserler cilt I, s. 434) (*)

Mao Zedung, Çin'de

a) Sosyalist üretim ilişkilerinin esas olarak kurulduğundan ve

b) ulusal burjuvazi ve onun partilerinin "sosyalizm taraftarı" olduğundan yola çıkıyordu; bundan dolayı, burjuvazi ve proletarya arasında "uzlaşmazlığın yok olduğu, hatta demokratik barışçıl bir yoldan çözülebilecek uzlaşmaz olmayan bir çelişmeye dönüştüğü" sonucuna varıyordu.

Mao Zedung aşırı sağ oportunistlere karşılık olarak, doğru bir şekilde proletaryanın devletle özel sermayenin "ortak işletmelerindeki sermayeleri üzerinden hala basit bir faiz" (a.g.e. s.462) alan burjuvaziyle olan çelişmenin henüz tamamiyle çözülmemiş olduğunu tespit etmektedir. "Bu oldukça uzun bir süre olacaktır." diye vurgulamaktadır.

(Sırası gelmişken belirtelim: "İkili niteliğe sahip burjuvazinin" Mao Zedung tarafından belirtilen uzlaşmaz yanı pratikte burada partinin eylemlerinde hiç bir rol oynamamaktadır. Mao Zedung, bu uzlaşmaz yanı bir gerçek olarak değil de, sadece bir imkan olarak hesaba katmaktadır.)

Mao Zedung'un bütün bu görüşlerinin esaslı bir eleştirisinin mutlaka yapılması gerektiği görüşündeyiz.

1) Mao Zedung'un kendini Lenin'e dayandırması tamamiyle haksızdır. Çünkü Lenin için sömürücü sınıflar "ortadan kalktığından," yani sınıf olarak tasfiye edildiklerin-

---

(*) Lenin'den bu alıntı bütünlük içinde "Buharin'in 'Geçiş Dönemi Ekonomisi'ne Notlar" da (1920, s. 34, Almanca tıpkıbasım, Frankfurt 1981) okunabilir.

den dolayı, sosyalizmde sınıf uzlaşmazlığının "ortadan kalktığı" açıktır. Buna karşılık, Mao Zedung'da burjuvazi sınıf olarak ortadan kalkmadan, sınıf uzlaşmazlığı sözde ortadan kalkmaktadır. Lenin'de uzlaşmazlığın, burjuvazinin sınıf olarak tasfiyesi, yani iktidarda bulunan proletarya (proletarya diktatörlüğü) tarafından şiddet yoluyla onun mülksüzleştirilmesi sonucu ortadan kalktığı açıktır. Buna karşılık Mao Zedung'da önceleri uzlaşmaz olan çelişme esrarengiz bir şekilde uzlaşmaz olmayan bir çelişmeye dönüşmektedir. Bunun üzerine, burjuvazi gerçi sınıf olarak ortadan kalkmamakta, ama sosyalizme karşı düşman olmaktan vazgeçmekte, hatta sosyalizmin inşasını kabul etmektedir. Tek kelimeyle, burada Mao Zedung elle tutulur bir şekilde Lenin'le çelişmektedir.

2) Mao Zedung, esasında yanlış bir şekilde, sosyalizm hakim olduğu için sınıflar arasında uzlaşmaz çelişkiler de olamaz sonucuna varmaktadır. Ama o burada, inşa edilmekte olan ve ekonomik alanda eski sömürü toplumunun önemli artıklarını barındıran sosyalist toplum sistemi ile, tamamiyle gelişmiş ve tamamiyle gerçekleştirilmiş sosyalist toplumu birbirine karıştırmaktadır.

Çin'e gelince, 1957'de Mao Zedung'un iddiasının tersine bütün önemli alanlarda sosyalist sistem yoktu. Tam tersine önemli derecede kapitalist sömürü ve burjuvazi vardı. Çin gerçeğinin tam da bu bölümü "sosyalist toplum" olarak n i t e l e n d i r i l m e m e l i y d i. Çin'de (Ekim devrimden sonraki ilk yıllarda Rusya'da olduğu gibi) henüz değişik üretim ilişkileri b i r a r a d a bulunuyordu(*).

Aralarında uzlaşmaz çelişki bulunan; sömürü ve sömürüyü ortadan kaldıran sistemler söz konusu olduğu için bu gerçek gözlerden g i z l e n m e m e l i y d i.

Tam da bundan dolayı, "uzlaşmazlığın ortadan kalkacağına"

(*) Burada, devlet sektörünün de hiç bir sorun yaratmadan sosyalist olarak nitelendirilemeyeceğini bir kez daha hatırlatırız. Çünkü sömürücü sınıf olarak burjuvazi devlet iktidarına katılmaktaydı.

dayanmak anlamsızdır. Çünkü burjuvazi sosyalist sistem içinde y o k t u r ve v a r o l a m a z.

3. Belirli bir sınıfın tek tek üyelerinin düşmandan dost haline getirilebileceği sorunu, tarihsel olarak zorunlu olan toplum şekillerinin —kapitalizm ve onu temsil eden s ı n ı f l a r gibi— birbirlerine karşı nasıl dayandıkları ve onların tarihsel olarak nasıl ortadan kaldırıldıkları sorunundan ilkesel bir şekilde ayrı tutulmalıdır.

Çünkü k a p i t a l i z m ve kapitalist sınıfların hangi yöntemlerle, hangi devletle, hangi mücadeleyle, hangi sınıf önderliğinde t a s f i y e edileceği sorunu, ulusal koşullara bağlı, tarihsel gelişmenin yasalarından kopuk bir sorun değildir. Tam tersine bu sorun dünyanın bütün ülkeleri için ilkesel bir sorundur.

Marks, "Kapital"in birinci baskısına önsözünde, bir toplum biçimlenişinin yerine tarihsel olarak başka birinin almasının bir "doğa yasası" olduğunu söyler. Marks, bu yasalarda, kendisini t e k t e k kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin akibeti ve ilgili davranışlarının i l g i l e n d i r m e d i ğ i n i, tam tersine böyle kişileri

> "ekonomik kategorilerin kişileşmesi", "belli sınıf ilişkilerinin ve çıkarlarının taşıyıcıları" olarak gördüğünü (Marks, "Kapital" Birinci Baskıya Önsöz, 1867, Eserler cilt 23, s.16) de açıklar.

Buradan, her ülkede sosyalizmin inşasının (özellikle uygun veya uygun olmayan ulusal koşulların belirlediği; sorunun daha hızlı veya daha yavaş, daha sert veya "daha yumuşak" "halledilmesi" imkanından bağımsız olarak), burjuvazinin sınıf olarak tasfiyesini içermesi gerektiği; kapitalist sınıf üzerinde —onu sınıf olarak ortadan kaldırmak amacını güden— bir diktatörlük olan proletarya diktatörlüğü olmadan, sosyalizmin inşasının hiç bir ülkede ta baştan mümkün olmadığı sonucu çıkar!

Burada Stalin'in Buharincilere karşı formüle etmiş olduğu aşağıdaki cümleleri hatırlatmayı gerekli görüyoruz:

> "İkisinden biri: Ya, kapitalistler sınıfı ile, iktidarda olan ve kendi diktatörlüğünü örgütlemiş olan işçi sı-

nıfı arasında u z l a ş m a z bir çıkar kaşıtlığı vardır, ya da bu çıkar karşıtlığı yoktur, ve o zaman da sınıfların çıkarlarının uyumluluğunu ilan etmekten başka birşey olmaz.

İkisinden biri:

Y a Marksist sınıf mücadelesi teorisi, y a d a kapitalistlerin sosyalizme gelişmesi teorisi;

y a sınıfların çıkarlarının uzlaşmaz karşıtlığı, y a d a sınıfların çıkarlarının uyumluluğu teorisi" (Stalin, "SBKP/B'deki Sağ Sapma Üzerine", 1929, SW 12, S.27-28)

e) 1957'de Mao Zedung'un Ulusal Burjuvaziye Karşı Tavrının Toplu Bir Değerlendirmesi

Özetlersek, Mao Zedung'un "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısında esas olarak Leninizmle temelde çelişen iki görüşün propagandasını yaptığı ortaya çıkmaktadır.

a) E k o n o m i k alanda (YEP dönemine benzer bir şekilde) burjuvaziyle yalnızca g e ç i c i bir zaman anlaşabilme ve birarada yaşayabilmenin yanısıra, sıkı bir i ş b i r l i ğ i uzun vadede sosyalist üretim ilişkilerinin kurulmasının ve burjuvazinin "barışçıl yol"dan ortadan kaldırılmasının yolu olarak görülüyordu. Çünkü burjuvazi sömürmona"sosyalizm davasının" taraftarıydı.

b) Bundan dolayı da bu şekilde kavranan sosyalizmin inşası için ta baştan itibaren burjuvazi ü z e r i n d e proletarya diktatörlüğüne gerek yoktu. Tam tersine burjuvazi müttefik olarak sosyalist devlet iktidarına uzun dönem katılabilirdi.

Mao Zedung, demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin mutlaka gerekli ve vazgeçilmez önşartının her şeyden önce proletarya diktatörlüğünün kurulması olduğunu g ö r m e m i ş t i r.

Bunun yerine Mao Zedung "Çin'in özellikleri"ne dayanarak, işçi sınıfı ile kapitalist sınıf arasındaki genel geçerliliğe sahip uzlaşmazlığı Çin'de yadsımış, onun uzlaş-

maz-olmayan bir şekilde ele alınmasını talep etmiştir. Mao Zedung, böylece XX. Parti kongresinden sonra uluslararası alanda yayılan burjuvazi üzerinde diktatörlük olmaksızın sosyalizme "barışçıl-demokratik" yoldan geçileceği şeklindeki revizyonist propagandayı yoğun bir şekilde desteklemiştir.

Bir defa daha vurgularız ki, bizim bu eleştirimiz, Çin gibi bir ülkede olağanüstü büyük, karmaşık ve bundan dolayı uzun süreli görevleri olan demokratik devrimin uygulanması için demokratik halk diktatörlüğünün ilk olarak üç-dört sene daha korunmasına karşı y ö n e l m e m e k t e d i r.

Eleştirimiz, sosyalist devrimin hemen başlangıcında bütün kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi gerektiğini de talep etmemektedir. Belli bir dönem YEP siyasetinin uygulanması tamamiyle doğrudur. Ama bu siyaset burjuvazi ile siyasi ittifak siyasetiyle karıştırılmamalıdır.

YEP döneminde Lenin ile ÇKP arasındaki temel fark şudur:

L e n i n salt ekonomik alanda devlet kapitalizmi ile b i r l e ş e n proleter devlet iktidarında ısrar ederken, ÇKP ve Mao Zedung ulusal burjuvazi ve onun partileri ile siyasi alanda bir ittifaktan bahsediyorlardı!! Böyle bir ittifak, YEP döneminde, Lenin ve Stalin'in döneminde hiç bir zaman olmamıştır. Tam tersine Lenin devlet kapitalizmi benimsendiğinde "hiç bir diktatörsel yöntemden çekinilmemesi"ni ('Sol Çocukluk ve Küçük Burjuvalık Üzerine", 1918, Toplu Eserler cilt 27, s. 333) öğretiyor ve bırak YEP'cileri, karşı-devrimci hale gelen sosyal-devrimci güçlerle her türlü siyasi ittifakı reddediyordu: YEP'cilere gerçi ekonomik alanda göz yumuluyordu ama onlar kesinlikle hükümete dahil edilmiyor ve hatta legal partilerini kuramıyorlardı. Aynı yazıda, Lenin şunu vurguluyordu: Devlet kapitalizmine (YEP'e) rağmen

> "...i k t i d a r ı n paylaşılması, proleterlerin burjuvaziye karşı diktatörlüğünden vazgeçmek söz konusu olamaz." (a.g.e. s. 339)

Hatta Lenin, burjuvaziye karşı b u diktatörlüğe dayana-

rak, kapitalist sınıfın yetenekli örgütleyicilerini "parada cimrilik etmeden yanımıza çekmek, kendi hizmetimize sokmak" (a.g.e.) —silahlı işçilerin onların çalışmalarını denetlemeleri garantisi altında— tavsiyesinde bulunuyordu!

Sonuç olarak şu tespitleri yapabiliriz:

XX. Parti kongresinin "sosyalizme demokratik yol", "burjuvazinin ikna edilmesi" şeklindeki revizyonist tezinin reddedilmemiş olmasını, tam tersine burjuvazi ve sosyalizmin birleştirilebilir olarak görülmesini kesinlikle eleştiriyoruz.(*)

Sosyalist devrimin başlangıcının, kapitalistler sınıfı üzerinde proletarya diktatörlüğünün kurulmasıyla birleştirilmemiş olması kesinlikle hatadır.

Doğu Avrupa'daki halk demokrasisi ülkelerinde geçici olarak ortaya çıkan revizyonist hata aynen Mao Zedung'da da söz konusudur. Bu ülkeler devrimin iki aşamasından geçmek zorundaydılar, demokratik devrimden sosyalist devrime geçişte bilinçli olarak proletarya diktatörlüğünü kurmadan sosyalizmin inşasına başlamak istiyorlardı.

(*) "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazı Demokratik Alman Cumhuriyetişnde W. Ulbricht tarafından övülmesinin yanında, SBKP XX. Parti kongresinden sonra olumlu bir şekilde çeşitli ders kitaplarında da aktarılmaktadır. Bu yazının özellikle ulusal burjuvaziyle "uzlaşmaz olmayan" çelişmeler hakkındaki pasajı bol bol aktarılmıştır. (Bkz. örneğin, "Felsefe Ders Kitabı", Moskova 1958, s. 297.) Bu kitapta burjuvaziyle çelişkinin, "uzlaşmaz olmayan bir çelişkiye" dönüştüğü, ikna yoluyla "demokratik" bir şekilde çözülebileceği, "yumuşadığı" vs. vurgulanmaktadır; veya "Ekonomi Politik Ders Kitabı", Moskova 1959, Berlin 1960, s.444 ve devamı. Bu yazıda, Mao Zedung'un yukarıda belirtilen yazısına doğrudan atıfta bulunularak, sosyalizmin "barışçıl", "uzlaşmaz olmayan" yolu, burjuvaziyle barışmak olarak övülmektedir.

Lenin'in bütün ulusal özelliklerin gözönünde bulundurulmasından bağımsız olarak, öz olarak sosyalizme geçişin sadece proletarya diktatörlüğü ile mümkün olacağı şeklindeki teziyle tamamiyle uyum içinde Yoldaş Dimitrov bu s a ğ o p o r t u n i s t sapmaya karşılık şunu vurguladı:

> "Bizde kapitalizmden sosyalizme geçişin kendine özgü bir şekilde olması, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminin bütün ülkeler için ortak temel yasalarını ortadan kaldırmaz, kaldıramaz.
>
> Sosyalizme, kapitalist unsurlara karşı ve sosyalist ekonominin örgütlenmesi için proletarya diktatörlüğü olmadan geçilemez. " (G.Dimitrov, "Raporlar Üzerine Tartışmalar Sona Erdikten Sonra V. Parti Kongresinin Kapanış Konuşması", 1948, "Georgi Dimitrov Üç Cilte Toplanmış Seçme Eserler", cilt 3, s. 421, Alm).

Şüphesiz bir bütün olarak ÇKP'de, hem Mao Zedung'da hem de parti belgelerinde birbiriyle ç e l i ş e n görüşler bulunmaktadır. Bu, birinci olarak sorunu düzeltmez. İkinci olarak da Mao Zedung'a ait olduğu kesinkes bilinen yazıları olduğu gibi, kesinkes ona ait olduğu bilinmeyen yazıları değerlendirirken de, alıntıları tek tek inceleme yöntemiyle sorunun sadece b i r yanının ortaya konmaması gerektiği anlamına gelir. Revizyonist görüşler görülüp eleştirilmelidir. Fakat Mao Zedung'un görüşlerinde bir g e l i ş m e olduğu da kavranmalıdır. Mao Zedung, önce —özellikle SBKP XX. Parti kongresinin etkisiyle— açıkça revizyonist görüşler savunmuş, fakat sonraları yavaş yavaş —şüphesiz çelişkili ve yetersiz de olsa— burjuvazinin tümü üzerinde diktatörlük, yani kelimenin tam anlamıyla proletarya diktatörlüğü olmadan sosyalizmin inşa edilebileceği görüşünden uzaklaşmıştır.

1957'de Çin'de işçi sınıfı ile kapitalist sınıf arasındaki çelişmenin "demokratik" bir şekilde çözüleceği şeklindeki apaçık revizyonist görüşleri savunan Mao Zedung'un, sonraları, —Kültür devrimi sırasında— pratik tecrübelerden öğrenerek, yeniden Stalin'in formüle ettiği şekliyle Marksist-Leninist görüşlere katıldığını; "Ölüm-kalım mücadele

si", "Burjuvazi üzerinde diktatörlük" ten söz ettiğini, "barış içinde bir arada yaşama", burjuvaziyle "eşitlik" ve burjuvaziye karşı "demokratik" yöntemlerle kendini sınırlandırmayı reddettiğini göreceğiz.

f) Ulusal Burjuvaziye Karşı Tavır ve Devrimin Demokratik Aşamasından Sosyalist Aşamasına Geçiş Hakkında kesinkes Mao Zedung'a ait olduğu Bilinmeyen Pasajlar.

Kesinkes Mao Zedung'un olduğu bilinmeyen yazıların incelenmesinde bu konuda aşağıdaki bakış açıları ortaya çıkmıştır. Bunlar en azından tespit edilmelidir:

30 Ağustos 1956 tarihini taşıyan "Partinin Birliğini Sağlamlaştıralım ve Partinin Geleneklerini İleri Götürelim" adlı yazıda burjuvazi hakkında şunlar açıklanmaktadır:

> *"Rusya'daki burjuvazi karşı-devrimci bir sınıftı; o sırada devlet kapitalizmini reddediyor, işi yavaşlatma ve sabotaj eylemleri örgütlüyor ve silaha sarılıyordu. Rusya proletaryası için burjuvazinin işini bitirmekten başka çare yoktu. Bu, başka ülkelerin burjuvazisini kızdırdı ve onların saldırgan bir dil kullanmasına yol açtı. Çin'de ise biz, milli burjuvazimize karşı nispeten daha yumuşak davrandık; onlar kendilerini biraz daha rahat hissediyor ve siyasetimizde bazı iyi şeylerin olduğuna inanıyorlar." (a.g.e."cilt V", s.356)*

Bu açıklamada revizyonist yorumlamaya "açık yanlar" bulunmaktadır. Çünkü burada (açıkça söylenmemesine rağmen) Çin burjuvazisine "daha yumuşak" davranmanın yanında, Çin'de burjuvazinin sınıf olarak y o k e d i l m e s i siyasetinden vazgeçilebileceği en azından telkin edilmektedir.

Aslında, proletarya ile burjuvazi arasındaki kaçınılmaz çarpışma ve uzlaşmaz sınıf mücadelesi, Çin'de proletaryanın önderliğinde yapılan devrimin demokratik aşamasının özelliklerinden dolayı 1949 zaferinden hemen sonra değil de daha sonraki bir dönemde ön plana çıktı.

Ocak 1957 tarihli "Eyalet, Merkeze Bağlı Şehir Ve Özerk Bölge Parti Komitesi Sekreterleri Korferansında Konuşmalar" adlı bir yazıda şöyle denmektedir:

"...kapitalistlerin geçimini sağlamaya ve yedi yıllık bir süre için onlara sabit bir faiz ödemeye söz verdiğimiz için bunun doğru olduğu söylenebilir. Yedi yılın sonunda ne yapılmalıdır? Buna, o zamanın koşullarına göre karar verilecektir. Bu meseleyi açık bırakmak, yani onlara sabit bir faiz ödemeye devam etmek daha iyidir. Bu küçük fiyatı ödeyerek bu sınıfı satın alıyoruz. Merkez Komitesi bu siyaseti çok dikkatli bir şekilde ele aldı. Bir bütün olarak ele alındığında, kapitalistlerin ve onlarla ilişkili olan demokratların ve aydınların kültür ve teknik bilgi düzeyleri daha yüksektir. Bu sınıfı satın alarak hem siyasi sermayelerini ellerinden aldık hem de ağızlarını kapadık. Siyasi sermayelerini ellerinden almanın yolu, onları satın almak ve onlara iş bulmak için düzenlemeler yapmaktır. Böylece siyasi sermaye onların değil, bizim elimizde olacaktır. Tek bir kırıntısı bile kalmayıncaya kadar bütün siyasi sermayelerini ellerinden almaya devam etmeliyiz. Dolayısıyla, şehirlerdeki siyasetimizin sağa kaydığı da söylenemez." (a.g.e. "cilt V" s.409)

Bu pasajdan hangi —kısmen şüphesiz önemli— nedenlerden dolayı, ulusal burjuvaziye hala sabit faiz ödendiği; kültür ve teknik bilgilerinin devralınmasına karşılık, pratik olarak sömürüye dayanan, ama sınırlandırılan kârlarının onlara verildiği; onların mesleki bilgilerinden azami bir şekilde yararlanıldığı açıkça ortaya çıkmaktadır.

Buna rağmen "burjuvaziyi sınıf olarak satın almak" formülünün mahzurlu olduğu görüşündeyiz. Birincisi, böyle bir rota, tazminat karşılığı kamulaştırma siyaseti demektir. Bu, bir bütün olarak burjuvazi sınıfının, yalnızca proletaryanın sömürüsünden gelmeyen, bunun yanında bu sömürünün yeniden kurulması için muhtemelen kullanılacak büyük paralarla teçhiz edilmesi siyasetidir. İkincisi, böyle bir rota, burjuvazinin sınıf olarak gerçekten satın alınabileceğini farzetmektedir ki, bizim bu konuda şüphemiz vardır. Doğaldır ki o, elde edebileceği her şeyi alacaktır, ama sömürücü sınıf olarak sınıf çıkarlarından kesinlikle vazgeçmeyecektir. O, burjuvazi ve bununla da —eğer onun hatırı için

sosyalizm karikatürize edilmezse— sosyalizmin düşmanı olarak kalacaktır.

Böyle bir rotayla bu sınıfın siyasi sermayesini yitireceği şeklindeki görüşün kesinlikle yanlış olduğu görüşündeyiz. Tam tersine o ağırlık kazanacaktır, çünkü devlet iktidarına katılan siyasi partilerine sahiptir.

Burada, ulusal burjuvaziye verilen ekonomik-mali ödünleri o kadar yanlış bulmadığımız önemle belirtilmelidir. (Bu konu, gerçekten somut koşullara bağlıdır. Ekim devriminden sonra da burjuva uzmanların zorunlu olarak belli bir dönem "çok yüksek" özel ücret aldıklarını, eski sömürücü sınıfın üyelerinin yüksek ücretle uzman oldukları işlere "ilgilerinin" uyandırıldığını biliyoruz.)

O Burjuvazinin "siyasi sermayesi"nin, siyasi gücünün, si-
O yasi etkisinin vs. "barışçıl-şiddet uygulamadan" yani
O demokratik yoldan kırılabileceği; buna bağlı olarak,
O burjuvazi üzerinde proletarya diktatörlüğüne gerek
O o l m a d ı ğ ı şeklindeki görüş, sorunun esas yönü-
O dür ve öyle kalmaktadır!!

Bununla beraber "cilt V"deki otorize olmamış yazılarda, yukarıda aktarılan bölümlerle doğrudan çelişen yerler de vardır. 13. Ekim 1957 tarihli "Halkın Çoğunluğuna Yürekten Güvenin" adlı yazıda yanlış anlamaya yer vermeyecek şekilde şöyle denmektedir:

> *"Burjuvazi tasfiye edilecektir, ama fiziksel olarak değil; sınıf olarak..." (a.g.e. "Cilt V" s. 582)*

Bununla, görüşümüze göre d o ğ r u olarak burjuvaziyi s ı n ı f olarak yok etme perspektifi gösterilmektedir. Bundan dolayı bu tespitin altını çiziyoruz, ama aynı zamanda kapitalist sınıfın tasfiyesinin, sosyalist üretim ilişkilerinin yaratılması, insanın insan tarafından sömürülmesinin ortadan kaldırılması için vazgeçilmez ö n ş a r t olduğunu vurguluyoruz!

Buna karşılık Mao Zedung, bilindiği gibi, burjuvazinin sınıf olarak var olmaya devam etmesine rağmen, 1957'de sosyalist üretim ilişkilerinin "esas olarak" kurulduğundan bahseder.

Başka bir yazıda sosyalizmin —oldukça hızlı— ilanı geniş ölçüde relative edilmektedir:

> *"Ancak bir on-on beş yıllık dönem içerisinde...devletimizin (üstyapının) tamamen sağlamlaştırıldığını ve sosyalist toplumumuzun esas olarak kurulduğunu söylemek mümkün olacaktır. Henüz kurulmuş değildir ve daha on on beş yıl gereklidir." ("1957 Yazındaki Durum", "cilt V" s. 552)*

Bu değerlendirmeyle, aslında, —bize çok daha gerçekci gözüken— üç veya dört 5yıllık plan dönemi içinde gerçekten "sosyalizmin temellerinin" kurulacağı şeklindeki 50'li yıllardaki eski tespite doğru yol alınmaktadır.

Otorize olmayan yazılardaki bu tavır d e ğ i ş i k l i ğ i ulusal burjuvazinin bir kesimine karşı tavrı da kapsamaktadır. Yukarıda adı belirtilen yazıda ulusal burjuvaziye karşı aşağıdaki tavır geliştirilmektedir:

> *"Burjuvazi ve burjuva aydınları Komünist Partisine gönüllü olarak tabi olmazlar; aralarındaki sağcılar da bizimle bir güç denemesine girişmeye kararlıdırlar. Bir güç denemesinde bir kez yenik düştüler mi artık oyunun bittiğini ve durumlarının umutsuz olduğunu kavrayacaklardır. İşte çoğunluk (ara kesim ve bir kısım sağcı) ancak o günden sonra kendine çekidüzen vermeye başlayacak, burjuva tutumundan giderek vazgeçecek, proletaryanın yanına gelecek ve kaderini onunkiyle birleştirmeye karar verecektir. Pek az bir kısmı en sonuna kadar değişmemekte diretecektir; gerici görüşlerini kendileriyle birlikte mezarlarına götürmelerine izin vermekten başka yapabileceğimiz bir şey yok. Ne var ki uyanıklığımızı artırmalıyız. Onların ilk fırsatta ortalığı yeniden karıştıracakları kavranmalıdır. Şimdiden başlayarak bu mücadele herhalde on ya da belki on beş yıl kadar sürecektir." (a.g.e. "cilt V" 550-501)*

Bu pasajın değerlendirmesinde, burada —Mao Zedung'un 1957'deki "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı konuşmasından farklı olarak— artık uzlaşmaz çelişkiler gerçeğinin ve ulusal burjuvaziye karşı

da gerçek bir sosyalist devrimin gerekli olduğunun görüldüğü dikkatleri çekmektedir. Bununla birlikte, bu yazıda hala Leninizm ile çelişen;karşı-devrimci sağcıların bir güç denemesinde yenik düştükten sonra "oyunun bittiğini ve durumlarının umutsuz olduğunu kavrayacaklardır" şeklinde tezler savunulmaktadır.

Leninizm baştan sona kadar burjuvazi üzerinde (onun bir kesimi üzerinde değil) proletarya diktatörlüğünün uygulanmasını talep eder!

Bir yanda ulusal burjuvazi sınıfı ile, diğer yanda bu sınıfın halk saflarına geçmesi imkanı olan tek tek kişileri arasında açık ayırım yapmama hatası başka bir otorize edilmemiş yazıda da açıkça ortaya çıkmaktadır. Ulusal burjuvaziye karşı "salt demokratik" tavrın yeterli olmadığı, diktatöryel yöntemlerin gerekli olduğu pratik tarafından kanıtlandıktan sonra, ulusal burjuvazinin iki kesimi tanımlanmaktadır:

> "Bu tahmine göre, toplam müfusumuzun yüzde 10 kadarı sosyalizmi onaylamıyor ya da ona karşı. Bu sayı toprak ağası sınıfı, zengin köylüleri, hali vakti yerinde orta köylülerin bır kısmını, milli burjuvazinin bir kısmını, burjuva aydınların bir kısmını, şehir küçük burjuvazisinin üst tabakasının bir kısmını ve hatta birkaç işçi ve yoksul ve aşağı-orta köylüyü içermektedir ...halkımızın yüzde 90'ı sosyalizmden yanadır. Bu proletaryayı, köylük bölgelerin yarı-proletaryası olan yoksul köylüleri, aşağı-orta köylüleri, küçük burjuvazinin yukarı tabakasının çoğunluğunu, burjuva aydınlarının çoğunluğunu ve milli burjuvazinin bir kısmını içermektedir." ("Halkın Çoğunluğuna Yürekten Güvenin", 1957, "cilt V" s. 577)

Görüşümüze göre bu (ve aşağıdaki) pasajdan, genel olarak sosyalizmin ve burjuvazinin yanlış bir biçimde bağdaştırılabilir görüldüğü; sosyalist devrimin aslında burjuvaziye karşı yönelmesi gerektiği çok genel bir şekilde kavranmakla birlikte, sınıf tahlilci bir düşüncede aslında sınıfsal açıdan hareket edilmediği, bilakis hangi kişilerin

(kendi sınıflarının temsilcisi olarak değil) kazanılabileceği, hangilerinin kazanılamayacağı konusunda spekülasyon yapıldığı açıkça ortaya çıkmaktadır.

Aynı yazıda yukarda açıklanan pasajdan sonra tamamiyle doğru olarak şu tespit edilmektedir:

> *"Sosyalist devrimin kapsamı nedir, bu mücadelede hangi sınıflar vardır? Sosyalist devrim, emekçi halkın başında bulunan proletarya tarafından burjuvaziye karşı yürütülen bir mücadeledir." (a.g.y. "cilt V." s.577)*

Bu bölümün hemen arkasından proletaryanın müttefik güçlerinin incelenmesinden sonra, burjuvazi s ı n ı f ı ile onun tek tek kişileri yeniden birbirine karıştırılmaktadır.

> *"Burjuvaziye ve burjuva aydınlarına karşı da tahlilci bir tutum almalı ve hepsini birden sosyalizme karşıymış gibi görmemeliyiz, çünkü gerçek durum böyle değildir." (a.g.y. "Cilt V" s. 578)*

> *"Burjuvazinin, burjuva aydınların ve küçük burjuvazinin üst tabakasının çoğunluğu buna ikna olur" (a.g.y. "Cilt V" s. 579)*

Burjuvazinin sınıf olarak (fiziksel olarak değil) tasfiye edilmesi gerektiği açıklandıktan sonra kendi s ı n ı f ı n ı temsil eden burjuvazinin her üyesinin baskı altında tutulması, onların üzerinde diktatörlük uygulanması sonucu açık olarak ç ı k a r ı l m a m a k t a d ı r.

Tersine, bu s ö m ü r ü c ü s ı n ı f ı n temsilcilerine karşı tavır ile, burjuva aydınlar tabakasına karşı tavır aynı nefeste ele alınmaktadır. Ayrıca şu büyük ve belirleyici soru cevaplandırılmamaktadır (ve dolaylı olarak yanlış cevaplandırılmaktadır): Sosyalizm ve burjuvazi birbirini d ı ş t a l a r m ı, yoksa bu çelişme en sonunda yok oluncaya kadar bu iki taraf "demokratik bir şekilde birbirine bağlanabilir" mi?

Çünkü burjuvazinin "çoğunluğu" sözde ikna edilebilirmiş!

Doğrusu bu, perspektif olarak kökten yanlıştır. Çünkü en azından, sabit faiz aracıyla "ikna" aslında "ikna" değil,

"satın almak" demektir ki, bunun "sosyalizm taraftarı" olmayla hiç bir ilgisi yoktur, olamaz!

Ekim 1957 tarihli "Devrimi İleri Götüren Faal Unsurlar Olun" adlı yazının otorize edilmiş olmamakla birlikte ÇKP IX. Parti kongresinde dolaylı olarak aktarılan aşağıdaki pasajında tamamiyle başka bir yöne, aslında doğru yöne işaret edilmektedir:

> *"Şimdi mızrağın ucunu burjuvaziye yöneltmiş olan sosyalist devrimi sürdürüyoruz." (a.g.e. "cilt V" s.568)*

Otorize edilmemiş yazılardan, 1956'ya kadar sosyalist devrimin kapsamı ve sonuçları, özellikle proletarya diktatörlüğü konusunda aslında kitleler arasında kapsamlı hiç bir tartışma yürütülmediği; hiç açıklık getirilmediği, hatta bizzat partinin içinde bu konuda açıklık olmadığı da anlaşılmaktadır. Mao Zedung buna "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısında burjuva partileri ile uzun vadeli bir arada yaşama konusuyla ilgili olarak ve bir dizi başka yazısında değinmiştir:

> *"Sosyalist devrim öylesine çabuk geldi ki, Partinin geçiş dönemine ilişkin genel çizgisi ne Parti içinde, ne de genel olarak toplumda tam anlamıyla tartışılamadı. Bu durum ineğin otlamasına benzetilebilir. İnek, otu çiğnemeden yutup midesine indirir sonra yeniden ağızına çıkartarak ağır ağır çiğnemeye başlar. Sistemde, birinci olarak üretim araçlarının mülkiyetinde, ikinci olarak da üstyapıda, yani siyasi sistemde ve ideoloji alanında sosyalist devrim yapmaktayız ama hiç bir zaman bu konuda tam bir tartışma yürütülmedi." (a.g.e. "Cilt V" s. 533-534)*

Bu eksiklik 1957'de tartışma açıp yürütülerek giderilecekti:

> *"Halk içinde ülke çapında sürdürülen bu büyük tartışma son derece önemli sorunları çözmüştür ya da çözme sürecindedir. Bu sorunları şöyle sıralayabiliriz: Devrimdeki ve inşadaki çalışmamızın doğru olup olmadığı (yani devrimde ve inşada kazanılan başarıların esas olup olmadığı); sosyalist yolun tutulup tutulmaması gerektiği;*

Komünist Partisinin önderliğinin, proletarya diktatörlüğünün ve demokratik merkeziyetçiliğin gerekli olup olmadığı ve dış siyasetimizin doğru olup olmadığı. Böylesine büyük bir tartışmanın yapılmış olması doğaldır. Bu tartışma 1920'lerde Sovyetler Birliği'nde olmuştu (Troçki ve diğerleriyle yapılan, sosyalizmin tek ülkede kurulup kurulamayacağı konusundaki tartışma) ve bu yıl da, 1950'lerde bizim ülkemizde oluyor." (a.g.e. "cilt V" s.551)

Bu pasajlarda, aslında korkunç bir durum oldukça samimi bir şekilde açıklanmaktadır: proletaryanın önderlik ettiği kitlelerin pratik olarak sosyalist bilinci olmadan sosyalizme geçilmişti. Bu tamamen imkansızdır, ve sosyalist devrimin bilinçli işçi sınıfının devrimi olduğu şeklindeki temel fikirle tamamen çelişmektedir.

Siyasi alanda devrim yapmadan, yani (işçi, köylü ve diğer antiemperyalist, antifeodal güçlerin diktatörlüğü yerine) proletarya diktatörlüğü kurulmadan ekonomik alanda sosyalist devrimin yapılabileceği şeklindeki tekrar tekrar öne çıkan sav daha da tehlikelidir.

Tam da bu i m k a n s ı z d ı r. Gerçekten de 1956'ya kadar Çin'de kapitalist sömürünün ortadan kaldırılması anlamında sosyalizmin ekonomik temelleri atılmamıştır! Devletleştirme ve mülksüzleştirme önlemleri, esas olarak yeni-demokratik devrimin çerçevesi içinde halk kitlelerinin demokratik-antiemperyalist nedenlerden dolayı yaptığı, emperyalistlerin ve kompradorların sermayelerine elkoyma eylemleriydi!

Çin'de halk kitleleri devrimin uzun süreci içinde e m p e r y a l i s t l e r i n ve "bürokrat sermayedarlar"ın sermayesine, fabrikalarına, mülklerine ve komprador burjuvazinin sermayesine elkonması gerektiğine kanaat getirmişlerdi.

Bu, çok büyük ve geleceğe yönelik bir şeydi. Fakat bu henüz sosyalist bir anlayış değildi, parti tarafından sosyalist anlayışa doğru geliştirilmesi gereken ulusal-demokratik anlayış, antiemperyalist bilinçti.

Gerçekten, Çin'de varolan fabrikaların %80'i daha devrimin ilk aşamasında devlet mülkiyetine geçti, bu sektör sömürücülerin elinden alındı ve sömürüsüz üretim yapmaya başladı. Yani bu sektör gerçekte (ekonomik planda) daha yeni demokratik devrim aşamasında adeta bir "sosyalist sektör"dü.

Bu tabii ki kötü bir şey değildi, tam tersine etkili bir şekilde devrimin sosyalist aşamasına geçişi hazırlayıp kolaylaştırabilirdi.

Partide devrimin bir üst aşamasına geçiş konusunda açıklık olmamasından dolayı, Çin devriminin bu özelliği devrimin gerekli iki aşamasının arasındaki farkların silinmesi ve yadsınmasına yarayan bir ögeye dönüştü.

Devrimin demokratik aşamasının sosyalist aşamaya dönüşmesinin ne kadar karmaşık olduğu, kendisini daha demokratik aşamada kitlelerin demokratik bilinciyle gerçekte sosyalist önlemlerin alınabileceği, ayrıca devrimin sosyalist aşamasında, demokratik niteliğe sahip büyük görevleri çözmek, onların hakkından gelmek gerekebileceği gerçeklerinde göstermektedir.

Burada komünist partisinin hangi çizgiyi propaganda ettiği, halk kitlelerini, öncelikle işçi sınıfını nasıl eğittiği belirleyici öneme sahiptir. Demokratik devrimde proletaryanın egemenliğinin komünist partisi tarafından garanti altına alındığı şartlarda daha devrimin demokratik aşamasında halkın malı işletmeler, sosyalist bir sektör varolabilir. Ama sosyalizmin gerçek inşasının, her türlü kapitalizmi ve her türlü sömürüyü ortadan kaldırma amacıyla sosyalist devrimi yapmanın —her yerde olduğu gibi Çin'de de— vazgeçilmez önşartı güçlü bir proletarya diktatörlüğü, proletaryanın yüksek sosyalist bilinci ve geniş kitlelerin sosyalist eğitimidir.

Halk kitleleri dikkate alınmadan, onlar bunu kavramadan sosyalizmi inşa etmek ve ondan sonra: "Siz farketmeden sosyalizmi inşa ettiniz, bakınız ne kadar iyi bir şey!" demek, tamamiyle imkansızdır.

Çünkü sosyalizm sadece ekonomik bir sistem değildir, tam

tersine bütün alanlarda —ekonomik, siyasi ve ideolojik vb. alanlarda— üreticinin aktif katılması, bilinçli ve örgütlü katılması üzerinde yükselen ilk toplum sistemidir.

g) 1957'deki "Yüz Çiçek Açsın" Kampanyası ve Onun Arkasında Yatan Kitlelerin Mücadelesiyle Proletarya Diktatörlüğünün Kurulması Sorunları

Uluslararası komünist hareketin içinde önemli bir konu, Mao Zedung'un 1957'deki "Yüz Çiçek Açsın" direktifinin ve onun arkasında yatan sorunların değerlendirilmesidir.

Görüşümüze göre, ne bu kampanyayı ve Mao Zedung'un ilkesel açıklamalarını her şart altında savunan ve "tamamiyle doğru" bulanlar, ne de bürokratik temel anlayışlarla Mao Zedung'un açıklamalarını "tamamiyle yanlış" olarak reddedenler haklıdır.

"Yüz Çiçek Açsın" kampanyasının şüphesiz pek çok yönü vardır. Bunların hepsi kesinkes Mao Zedung'un olduğu bilinen yazılarda yoktur. Bazıları ÇKP'nin sonraki açıklamalarında (ve "cilt V"deki otorize olmayan bölümlerdeki açıklamalarda) bulunmaktadır.

Görüşümüze göre, söz konusu olan "bilim ve kültür" alanıyla sınırlandırılmış bir sorun değildi (bu alanlarda soruna yaklaşma şeklinin önemli bir bölüm oluşturmasına rağmen), Mao Zedung için uluslararası alanda ve Çin'de —Macaristan olaylarından, Kruşçef revizyonistlerinin dünya komünist hareketini bölmelerinden ve başka şeylerden yararlanan ideolojik bir antikomünist fırtına şeklinde kendini gösteren— kapitalizm ile sosyalizm arasında keskinleşen sınıf mücadelesi karşısında, kitlelerin ideolojik olarak eğitilmesi söz konusuydu.

Mao Zedung, emekçi kitlelerin geniş kesimlerinin — o zaman var olan bürokratizmden de dolayı— antikomünist fırtınadan şu veya bu şekilde etkilendikleri şartlarda b ü r o k r a t i k bir anlayışın sadece durumu kötüleştireceğini açıkça görüyordu. Mao Zedung, ayrıca, kitlelerin i k n a edilmesi gerektiğini ve ikna ve eğitimin zor ve şiddet uygulayarak elde edilemeyeceğini de görüyordu.

Yani "Yüz Çiçek Açsın" kampanyası bürokratizmi hedef alan "kitle çizgisinin" bir uygulaması olacaktı.

1956 "Macaristan olayları" karşısında, Mao Zedung, kitlelerin parti önderliği altında olmayan, hatta ona karşı yönelen yürüyüşlerinin ve grevlerinin doğru ele alınmasıyla ilgili tezlerini de geliştirdi.

Mao Zedung'un bütün bu açıklamalarında, mutlaka ortaya çıkarılması gereken bir dizi değerli görüşler olduğu görüşündeyiz.

Bununla birlikte, Mao Zedung'un "Yüz Çiçek Açsın Kampanyası"ndaki çizgisinin olumlu ve olumsuz yönleri üzerine aşağıda yapacağımız tahlilin doğru değerlendirilebilmesi için, önce bu kampanyanın Mao Zedung'un o zamanki bütün siyasi çizgisinin dışında bir şey olmadığı hatırlanmalıdır.

O Mao Zedung'un o zamanki siyasi çizgisinin temelini,
O burjuvazinin karşı-devrimci saflarda *görülme-*
O *mesi*, burjuvazi üzerinde proletarya diktatörlüğü-
O nün *kurulmaması* oluşturmaktadır.

Başka bir görüş açısı ise, Mao Zedung'un tekrar tekrar *ikna* imkanını açıkça çok fazla *abartmış* olduğudur. Bu Kültür devrimi gibi yeni bir radikal devrime gerek duyulmasıyla —yani bizzat Çin pratiğiyle— kanıtlanmıştır.

"Yüz Çiçek Açsın" konusunda kesinkes Mao'ya ait olduğu bilinen iki temel yazı "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" ve"ÇKP'nin Propaganda Çalışmasıyla İlgili Konferansında Konuşma" adlı yazılardır.

Sözde "Cilt V"de bulunan otorize olmamış yazılar kısmen olayların somut gelişmesi hakkında bilgi vermektedir. Onlardan yalnız bu konuda yararlanılacaktır.

Olumsuz Öğretmenin Rolü / Mücüdele İçinde Gelişme

En önemli fikirlerden biri, —bu Büyük Proleter Kültür Devriminde de önemli rol oynamıştır— Mao Zedung'un düşman ideoloji bilinmeden Marksizmin, proleter ideolojinin

gerçekten anlaşılamayacağı şeklindeki Marksist-Leninist görüşüydü.

Lenin "Materyalizm ve Ampriyokritisizm"de şöyle demektedir:

> "D ü ş m a n ı n ı tanımak istiyorsan d ü ş m a n ı n ı n ülkesine gitmelisin." (a.g.e. 1908, Lenin Bütün Eserler cilt 14, s. 320)

Lenin, buna uygun olarak Almanya'daki Sovyet elçisine, sadece kendisinin Karl Kautsky'ye eleştirisinin dağıtımını sağlamakla kalmamasını bunun yanında

> "...çoktan 'kokmuş bir ceset' haline gelmiş olan 'Avrupa' —emperyalist ve reformist olarak okunması doğru olur— sosyal-demokrasisini yerle bir etmek için, bu yazıyı (Kautsky'nin "Proletarya Diktatörlüğü" y.n.) satın alıp sınıf bilinçli işçiler arasında dağıtmak için bir-kaç bin ödenekten çekinmemesi" ni ("Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky", 1918, Lenin, Bütün Eserler, cilt 28 s. 279 Alm.)

öğütlüyordu.

Mao Zedung, bu sorunda şunu açıklıyordu:

> "Devrimci partiler ve devrimci halklar, ancak olumlu ve olumsuz taraflardan tekrar tekrar öğrenerek, karşılaştırma yaparak ve zıtlıklar sayesinde çelikleşebilir, olgunlaşabilir ve zaferi garanti altına alabilirler. Olumsuz örneklerden öğrenmenin rolünü küçümseyen bir kimse tutarlı bir diyalektik materyalist değildir." (Ci Peng, "Olumsuz Örnekten Öğrenmenin Rolüne Önem Verin"den aktarma, Peking Rundschau S. 13/72 s.5)

Mao Zedung "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısında şöyle yazıyordu:

> "Marksizm yalnızca mücadele yoluyla gelişebilir ve bu yalnızca geçmiş ve bugün için değil, zorunlu olarak gelecek için de doğrudur. Doğru olan her zaman yanlış olanla mücadele içinde gelişir. Doğru, güzel ve iyi, daima yanlışın, çirkinin ve kötünün karşıtı olarak var olur ve bunlarla mücadele içinde gelişir. İnsanlık belli bir yanlışı reddettiği ve belli bir doğruyu kabul

> ettiği anda, yeni doğrular yeni yanlışlarla mücadeleye koyulur. Bu mücadeleler asla sona ermeyecektir. Bu, doğrunun, doğal olarak da Marksizmin gelişme yasasıdır." (a.g.e. "cilt V" s. 469

ÇKP bu düşünceden yola çıkarak 1955'de Mao Zedung'un önsözüyle "Karşı-Devrimci Hu Feng Kliği İle İlgili Belgeler"i yayınlamış, 1957'de "Burjuva Sağcılar"a daha sonra onları "yerle bir etmek" için basında söz hakkı vermiş, hatta "Büyük Polemik" döneminde Kruşçev'in konuşmalarını toplu eserler halinde yayınlamıştır. (Bu toplu eserlerin ne dereceye kadar eleştirildiğini bilmiyoruz. "Zehirli bitkiler"in gerçekten köklü bir şekilde eleştirilmesinin kesinlikle taraftarı olduğumuzu vurgularız.)

Yani Mao Zedung'un bir temel fikri, mücadele edilmesi, çelişmelerin gizlenmemesi gerektiği, halk kitlelerinin bilincinin mücadele içinde gelişeceği, mücadele etmek için düşmanın görüşlerinin açık ve berrak bir şekilde ortaya konması, köklü bir şekilde teşhir ve çürütülmesi şeklindeydi. (Kesinkes Mao'ya ait olup olmadığı bilinmeyen yazılarla ilgili bölümde, bu yöntemin 1957'de somut olarak nasıl uygulandığı konusuna geri döneceğiz.)

1957'de "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısında Mao Zedung şöyle yazıyordu:

> "Marksistler, nereden gelirse gelsin eleştiriden korkmamalıdırlar. Marksistlerin, tam tersine, şiddetli eleştiri ortamı ve fırtınalı mücadeleler içinde kendilerini çelikleştirmeye, geliştirmeye, yeni mevziler kazanmaya ihtiyaçları vardır. Hatalı görüşlere karşı mücadele etmek aşı olmaya benzer. Aşı olan kimse mikroba karşı daha büyük bir bağışıklık kazanır. Limonlukta yetişen bitkiler dayanıklı olmazlar."(*) (a.g.e. "cilt V" s. 470)

(*) Ocak 1957 tarihli "Eyalet,Merkeze Bağlı Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi Sekreterleri Konferansında Konuşmalar" adlı yazıda "limonluk etkisi" hakkında şöyle denmektedir: (Dipnotun devamı bir sonraki sayfada)

Tam da bu düşünceyi ve bu düşüncenin formüle edilişini tamamiyle doğru buluyoruz. Bu düşünce ve onun formüle edilişi tamamiyle doğru ve hem kadroların hem de kitlelerin eğitiminde çok önemli bir direktiftir.

İdeolojik Mücadelede Demokratik İkna Yöntemi ve Diktatöryel Zor Yöntemi

İşçi sınıfı ve diğer emekçilerin komünist partisi tarafından gerçekten bilinçli eğitimi "olumsuz örnekten öğrenme"-yi, karşı-devrimci ideolojilerin tanınmasını gerekli kılar.

(*) Bir önceki sayfadaki dipnotun devamı

> *İnsanların yalanla, kötüyle, düşmanca şeylerle, idealizm ve metafizikle ve Konfüçyus, Lao Zu ve Çan Kayşek'in saçmalıklarıyla karşı karşıya gelmesini yasaklamak tehlikeli bir siyasettir. Bu siyaset, insanların zihnen gerilemesine, sadece tek yönlü düşünmelerine, hayata ve güçlüklere karşı hazırlıklı olmamalarına yol açar" (a.g.e. "cilt V" s 420)*

Aynı yazıda bundan şu sonuç çıkarılmaktadır:

> *"Hem Partililerin hem de Parti dışındaki halkın okuyabilmesi için H a b e r B ü l t e n i'nin tirajını şimdi 2 binden 400 bine çıkarmaya karar verdik. Bu, Komünist Partisinin emperyalizm için bir gazete yayınlaması demektir, çünkü bunun içinde bize saldıran gerici yazılar bile yer almaktadır. Bunu niçin yapıyoruz? Amacımız, zehirli otları ve Marksist olmayan, Marksizme karşı olan şeyleri yoldaşlarımızın, kitlelerin ve demokrat kişilerin önüne koymak ve çelikleşebilmelerini sağlamaktır. Bu gibi şeylerin üstünü kapatmayın, yoksa tehlikeli olurlar." (a.g.e. "cilt V" s. 424)*

Bu "h a b e r b ü l t e n l e r i"nin nasıl bir şey olduklarını tam olarak bilmiyoruz. Böyle bir şeyin, e ğ e r içinde anti-Marksist olmayan tezlere karşı gerçekten mücadele edilse, çok iyi ve yararlı bir kurum olduğu görüşündeyiz. Emperyalistlerin makaleleri, revizyonist makalelerden bölümler vs. özel durumlarda Marksist-Leninist partinin merkezi yayın organında da yayınlanabilir, yayınlanmalıdır ve ciddi bir şekilde eleştirilmelidir.

Bütün bürokratlar bu gerçeği gerçekten kavrıyamazlar. Onlar, proletarya diktatörlüğü altında karşı-devrimci yazıların hatta parti yayınlarında nasıl tanıtılabileceğini, n e d e n hala burjuva ideolojisinin e l e ş t i r i l d i ğ i n i, —bütün bunları "idari" yoldan düzenleyen bir a y g ı t a sahip olunmasına rağmen— onların neden yapıldığını anlamazlar.

Ama, bilindiği gibi bürokratizme karşı mücadelede, işçi sınıfı ve onun önderliğinde diğer emekçilerin devlet iktidarına katılmalarıyla proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmak için mücadele etmek ve l i b e r a l i z m e düşmemek de aynı derecede gereklidir.

Bazı durumlarda, karşı-devrimci yazılara, hatta karşı-devrimci ajitasyona izin verilmesinde b i r nokta önemlidir:

İşçi sınıfının partisi ve iktidarı, porletarya diktatörlüğü, buna —aynı zamanda böyle görüşlere karşı kararlı ve saldırgan bir ideolojik mücadele yürüterek— d e n e t i m altında ve s ı n ı r l ı olarak izin verebilir. Bu izin aslında, emekçi kitlelerin kafalarındaki karşı-devrimci ideolojiyi yoketme ve karşı-devrimin buna bağlı siyasi planlarını parçalama mücadelesine h i z m e t etmelidir.

Karşı-devrimciler ve karşı-devrimci ideolojinin halk kitleleri içinde g e n i ş taraftar bulduğu durumda sorun kritik bir hale gelir. Bu durumda —iyi düşünülmüş zoru baştan itibaren d ı ş t a l a m a k s ı z ı n— öncelikle halk kitlelerini ikna etme ve eğitme yöntemi uygulanmalı ve buna a ğ ı r l ı k verilmelidir. Zor ile ikna edilemez.

Mao Zedung, "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısında şu soruyu ortaya atıyordu:

> "Marksist olmayan görüşlere karşı siyasetimiz ne olmalıdır? Kesinkes karşı-devrimciler ve sosyalizm davasını baltalayanlar söz konusu olduğu zaman, sorunu çözmek kolaydır: Onların konuşma özgürlüğünü ellerinden alırız(*). Ama halk içindeki hatalı görüşler tamamen farklı bir şeydir. Böyle görüşleri yasaklayıp, onlara

(*)(Dipnot bir sonraki sayfada)

> hiç bir ifade olanağı tanımazlık edebilir miyiz? Hiç kuşkusuz hayır. ... Yanlış görüşlerin dile getirilmesini yasaklayabilirsiniz, ama bu görüşler varlıklarını sürdürecektir." (a.g.e. "cilt V" s. 470)

Bu bölümde karşı-devrimcilerin söz söyleme hakkının olmadığı söylenmektedir. Bununla birlikte, Mao Zedung'un 1957'de (**) bu konuşmayı yaptığı sırada, açıkça burjuvaziyi karşı-devrim saflarında g ö r m e d i ğ i n i n bilincinde de olmalıyız.

İkincisi yukarıda aktarılan bölümün son cümlesinde söz ko-

(*)(Önceki sayfanın dipnotu)

Ocak 1957 tarihli otorize edilmiş olmayan bir konuşmada şöyle denmektedir:

> "Yüz çiçek açsın; bence buna izin vermeye devam etmeliyiz. Bazı yoldaşlar sadece güzel kokan çiçeklerin açmasına izin verilmesini, zehirli otların yaşamasına ise izin verilmemesini savunuyorlar. Bu yaklaşım, yüz çiçek açsın, yüz düşünce birbiriyle yarışsın siyasetinin iyi kavranmadığını gösteriyor. Genel olarak, karşı-devrimci görüşlerin dile getirilmesi kuşkusuz yasaklanacaktır. Fakat bu görüşler karşı-devrimci bir biçimde değil de, devrimci bir kılığa bürünerek ileri sürüldüğünde, buna izin vermemiz gerekir. Bu sayede bu sözlerin gerçek niteliğini kavrayacak ve onlara karşı mücadele edebileceğiz" (a.g.e. "cilt V" s. 411)

Bu formülasyonun çok değişik yorumlamalara açık olduğu görüşündeyiz. Görüşümüze göre, örneğin halk kitlelerin h e n ü z içyüzünü görmedikleri revizyonist görüşler —karşı-devrimci bir öze sahip olsalar da— partinin denetimi altında yayınlanabilir. A m a karşı-devrimci görüşlerin devrimci bir kılığa bürünmesi, onlara izin verilmesi için genel olarak bir sav olarak kullanılamaz. Halk kitleleri önünde ve onlar tarafından teşhir olmuş devrimci kılıklı karşı-devrimci görüşlere, görüşümüze göre kesinlikle izin verilmemelidir. Tam tersine onlar halk kitleleri tarafından baskı altında tutulmalıdır. Onların üzerinde sınırsız bir tartışma sürdürülemez.

(**)(Dipnot bir sonraki sayfada)

nusu olan sadece halktaki yanlış görüşlerin dile getirilmesi değildir, bunun yanında bir bütün olarak yanlış fikirlerin, bu arada karşı-devrimci fikirlerin dile getirilmesi söz konusudur. Gerçi, yanlış fikirlerin —hangi niteliğe sahip olurlarsa olsunlar— sadece yasaklanmalarıyla, bu fikirlerin var olmaya devam edecekleri, etkileri olacağı, hatta etkilerini arttırabilecekleri vs. gerçekten doğrudur.

Bununla birlikte, bundan kesinlikle, böyle görüşlerin dile getirilmesine ve yayılmasına mutlaka izin verilmesi gerektiği şeklinde bir g e n e l sonuç çıkarılmamalıdır. Bu, ideolojik alandaki gereklilik ve koşullara uygun bir şekilde, siyasi ve ekonomik mücadeleyle veya genel durum-

---

(**)(Önceki sayfanın dipnotu)
15 Mayıs 1957 tarihli "Durum Değişmeye Başlıyor" adlı otorize edilmiş olmayan yazıda şöyle denmektedir:

> "Burjuvazi ve daha önce eski topluma hizmet etmiş olan aydınlardan birçoğu daima inatçı bir biçimde üste çıkmaya çalışır, daima o eski dünyalarının hayalini kurarlar ve kendilerini yeni toplumda daima biraz rahatsız hissederler. Onları yeniden kalıba dökmek oldukça uzun bir zaman gerektirecektir ve bu süreç içinde kaba yöntemler kullanılmamalıdır. Diğer yandan, kurtuluşu izleyen günlerle karşılaştırıldığında çoğunun önemli ölçüde ilerledikleri ve çalışmamıza yönelttikleri eleştirilerin çoğunlukla doğru olduğu ve kabul edilmesi gerektiği de dikkate alınmalıdır. Eleştirilerinin sadece bazıları yanlıştır ve böyle durumlarda da mesele açıklığa kavuşturulmalıdır. Kendilerine güvenilmesini ve mevkilerine uygun görevler verilmesini istemek haklarıdır; onlara güvenmeli, yetki ve sorumluluk vemeliyiz" (a.g.e. "ciltV" S. 509)

Burjuvaziye "Yetki ve sorumluluk" verme siyaseti (bkz eleştirimizin II. bölümü), burjuva ideolojisinin taşıyıcısı olan burjuvaziye karşı yanlış bir tavır alınmasına da yansımak zorundaydı. Burjuvazi karşı-devrimci olarak değerlendirilmiyordu.

la uyumluluk içinde, doğrudan karşı-devrimci fikirlere karşı da planlı, sistemli bir mücadele yürütmek, bu planlı, ideolojik mücadelenin kapsamı içinde —onlara karşı daha iyi mücadele etmek için— geçici olarak şu veya bu karşı-devrimci görüşü açıklamak veya orijinalini yayınlamak partinin somut tahlilini yapması gereken sorunudur (*)

Mao Zedung'un açıklaması, görüşümüze göre, genel olarak burjuva ideolojisini kapsadığı yerde sorun teşkil etmemektedir.

Mao Zedung, aynı eserde şöyle yazmaktadır:

> "Burjuvazi ve küçük burjuvazi kaçınılmaz olarak kendi ideolojilerini dile getireceklerdir. Onların, siyasi ve ideolojik meselelerde her yola başvurarak inatla üste çıkmaya çalışmaları kaçınılmazdır. Başka türlü davranmalarını bekleyemezsiniz. Onlara karşı bastırma yöntemine başvurarak fikirlerini dile getirmelerini önlememeli, tersine fikirlerini ortaya koymalarına izin vermeli, aynı zamanda onlarla tartışmalı ve onları uygun bir biçimde eleştirmeliyiz. Elbette her çeşit yanlış fikri eleştirmeliyiz. Eleştiriden kaçınmak, yan-

(*) Çin'de burjuva sağcılara, sadece kısa bir dönem, resmi basın organlarında görüşlerini belirtme imkanı tanındı. Sonra burjuva gericilerinin "özgürce fikir belirtmeleri" de durduruldu.

Otorize edilmiş olmayan bir yazıda şu bilgiler verilmektedir:

> "Sağcılara karşı yürüttüğümüz karşı-saldırı birkaç hafta ya da bir ay da sürebilir. Ama basının, şimdi yaptığı gibi, sağcıların görüşlerine yer vermesi ve buna bu yılın geri kalan bölümünde, gelecek yılda ve daha sonraki yılda devam etmesi mümkün değildir. Zaten sağcıların sayısı topu topu bu kadardır, basın da onların görüşlerine aşağı yukarı gerektiği kadar yer vermiştir ve daha fazla yayınlayacak bir şey yoktur. Bugünden itibaren, şu ya da bu şekilde, biraz daha yayınlayacağız ama yayınlamaya değer bir şey olmadığı anda bunu keseceğiz. Bana kalırsa Temmuz, hâlâ sağcılara karşı yoğun bir karşı-saldırı aydır."(a.g.e. s.531)

lış düşüncelerin sınırsız bir biçimde yayılmasına seyirci kalmak ve ortalığa hakim olmasına izin vermek elbette doğru olmaz. Hatalar eleştirilmeli ve zehirli otlara karşı yeşerdikleri her yerde mücadele edilmelidir. Bununla birlikte bu eleştiri dogmatik olmamalı, metafizik yöntem kullanılmamalı, tam tersine diyalektik yöntemin uygulanması için her türlü çaba harcanmalıdır. Gerekli olan, bilimsel tahlil yapmak ve ikna edici görüşler ortaya koymaktır. Dogmatik eleştiri hiç bir şeyi çözmez. Her türlü zehirli ota karşıyız ama gerçek zehirli otlarla gerçek kokulu çiçekler arasında dikkatli bir ayrım yapmalıyız. Halk kitleleriyle birlikte, bu ikisi arasında dikkatli bir ayrım yapmasını ve zehirli otlarla mücadele etmek için doğru yöntemler kullanmasını öğrenmeliyiz." (a.g.e. "cilt V" s. 471)

Zor yoluyla i k n a edilemeyeceğini ve b i l i n ç verilmeyeceğini bir daha tekrarlarız.

Kaçınılmaz olarak ortaya çıkan burjuva ve küçük-burjuva ideolojisinin tahlilci ve ikna edici bir şekilde eleştirilmesi gerektiği görüşünü biz de paylaşıyoruz.

Yukarıda aktarılan pasaja eleştirimiz, burjuva ideolojisinin ortaya çıkmasının kaçınılmazlığından, onların "ortaya" çıkmasının e n g e l l e n m e m e s i ("baskı aracı olmadan") gerektiği sonucu çıkarıldığı noktada başlamaktadır. Tam da b u bağın yanlış olduğu görüşündeyiz. Hatanın derinde yatan kökeninin —proletarya diktatörlüğünden yola çıkarsak— "ulusal burjuvazi" konusunu ele alırken, genel olarak burjuvazi üzerinde proletarya diktatörlüğünün uygulanmamasında yattığını açıklamıştık.

Mao Zedung'un bu görüşü, doğaldır ki tam olarak engellenemeyen karşı-devrimci görüşler için de uygulanabilir. Fakat bu, onlara karşı baskı aracı uygulanmaması gerektiği anlamına kesinlikle gelmez. Görüşümüze göre merkezi fikir şudur: Proletarya diktatörlüğü, kendi d e n e t i m i altında iyi düşünülmüş sınırlar çerçevesinde bazı karşı-devrimci fikirlerin (ki buna, demokratik aşamadan farklı olarak sosyalist devrim aşamasında burjuva-demokratik fikirler de dahildir) yayılmasına izin verebilir, ama

burjuva fikirlerle uygun zor yöntemleri de u y g u l a n m a d a n y a l n ı z c a ideolojik mücadele verileceği şeklinde bir anlayış yayılmamalıdır.

"Yüz Çicek Açsın" şiarının bir t e m e l görüşü, halk içinde demokratik yöntemlerin uygulanması, halk kitleleri içindeki yanlış görüşlere karşı ikna, tartışma yöntemleriyle mücadele etmektir.Buna tamamiyle katılıyoruz.

Mao Zedung genel olarak şunu açıklıyordu:

> "Pek çok kimse, halk içindeki çelişmeleri çözerken demokratik yöntemin kullanılmasının yeni bir şey olduğunu sanıyor. Aslında öyle değildir. Marksistler her zaman proletaryanın davasının halk kitlelerine dayanması gerektiğini ve komünistlerin emekçi halk içinde çalışırken demokratik ikna ve eğitim yöntemini kullanmaları ve tepeden-inmeciliğe ya da baskı yoluna asla başvurmamaları gerektiğini savunmuşlardır. Çin Komünist Partisi bu Marksist-Leninist ilkeye yürekten bağlıdır." (a.g.e. "cilt V" s. 448-449)

Lenin daha, kitle veya sendika çalışmalarına "askeri yöntemleri" sokmak isteyen troçkist sapmaya karşı mücadelede, ilkesel olarak tepeden inmeciliğe karşı mücadele etmişti. Stalin de aynı şekilde troçkizme karşı mücadelede bu temel ilkeyi açıklamıştır. (*)

Bununla birlikte, bu temel ilkenin uygulanması o kadar kolay değildir. Çünkü halk içinde öyle çelişkiler çıkabilir ki, yasalar çiğnenir, tartışma bittikten sonra azınlık çoğunluğa uymaz ve böylece eğitme ve ikna yöntemleri yetersiz kalırlar.

Böyle durumlar için Stalin şöyle demektedir:

> "Önderlik, Partinin kitleleri etkilemede e s a s y ö n

(*) Bunun için bkz: "Sendikalar Üzerine", Aralık 1920, Lenin Bütün Eserler cilt 32, s. 1 ve devamı ve "Sendikalar Üzerine Konuşma" Mart 1921, Lenin, Bütün Eserler cilt 32, s. 211 ve devamı; "Görüş Ayrılıkları Üzerine" 1921, Stalin Bütün Eserler, cilt 5, s. 406)

t e m i olan, kitlelerin ikna edilmesi yöntemiyle sağlanır. Ne var ki bu, zor kullanımını dıştalamaz; tam tersine bunu öngörür — e ğ e r bu zor (kullanımı - Ç.N.) Partinin işçi sınıfının çoğunluğunun güven ve desteğine sahip olması üzerinde yükseliyorsa; e ğ e r çoğunluğun ikna edilmesi sağlandıktan sonra azınlığa karşı kullanılıyorsa." (Stalin, "Leninizmin Sorunları", 1926, SW 8, s. 47, Alm.)

Mao Zedung, halk i ç i n d e de zor kullanılabileceğini k e s i n l i k l e reddetmiyordu. (Bazı formülasyonları bu görünümü verseler veya böyle yanlış bir anlaşılışa açık olsalar bile.)

Mao Zedung yukarda alıntı yaptığımız temel yazıda yanlış anlamaya yer vermeyecek bir şekilde yazmaktadır:

"Halk içindeki yasayı çiğneyen unsurlar yasaya göre cezalandırılacaktır, ama bu, halk düşmanlarını bastırmak için diktatörlük uygulanmasından ilkede farklıdır." (a.g.e. "cilt V" s. 444)

Mao Zedung aynı zamanda —görüşümüze göre çok doğru olarak— böyle önlemlerle kesinlikle ideolojik sorunların çözülemeyeceğini ve (halk içinde de bazı koşullarda gerekli olan) şiddet uygulamalarıyla sorunun ideolojik çözümünün elde edildiği görünümünün verilmemesi gerektiğini açıkladı.

Mao Zedung, bu konuda şunları söylemiştir:

"İdeolojik sorunları ya da halk içindeki tartışmalı sorunları çözmenin yolu, zorlama ya da baskı yöntemi değil, sadece demokratik yöntem, tartışma, eleştiri, ikna ve eğitme yöntemidir." (a.g.e. "cilt V" s.446-447)

1957 tarihli "ÇKP'nin Propaganda Çalışmasıyla İlgili Milli Konferansında Konuşma" adlı yazısında Mao Zedung şöyle demektedir:

"Yoldaşlarımız ideolojik bakımdan yeniden kalıba dökülmenin uzun süreli, sabırlı ve özenli bir çalışma gerektirdiğini ve kişilerin uzun yıllar boyunca şekillenmiş

ideolojilerini, birkaç konferans vererek veya birkaç toplantı düzenleyerek değiştirmeye kalkışmamaları gerektiğini kavramak zorundadırlar. İnsanları ikna etmenin tek yolu, zor kullanmak değil, inandırmaktır. Zorlama hiç bir zaman onların ikna olmalarıyla sonuçlanmayacaktır. Onlara zorla boyun eğdirmeye kalkmak hiç bir sonuç vermeyecektir. Düşmanla ilişkilerimizde bu yöntem kullanılır, ama yoldaşlarla ya da dostlarla ilişkilerimizde kesinlikle hoş görülemez." (a.g.e "cilt V" s. 496)

Bu bölümde önce yukarıda aktarılan yazıdaki aynı fikir formüle edilmektedir. Bununla birlikte, "kesinlikleden" söz edilen son cümle bir sorunu içermektedir.

Biz daha yukarıda Mao Zedung'dan, halkın kesimlerine de, yasaları çiğneyenlere şiddet uygulanabileceği ve uygulanması g e r e k t i ğ i şeklinde bir alıntı yapmıştık. Yoldaşlara ve dostlara karşı "kesinlikle" şiddet veya zor uygulanmaması gerektiği şeklindeki y u k a r ı d a k i fomülasyon bu durumu dikkate a l m a m a k t a d ı r. Bu açıdan "kesinlikle" gibi kelimler yanlıştır.

Revizyonistlerin, Kültür Devrimi sırasında devrimci asilerin "zor"una karşı "protesto" etmek için, kitle hareketini durdurmak için, proletarya diktatörlüğünü bir bütün olarak üstyapıdan "uzaklaştırmak" veya üstyapıya "sokmamak" için formülasyonun bu açık e k s i k l i ğ i n d e n yararlandıklarını daha sonra göreceğiz.

Bununla birlikte Mao Zedung'un yukarıdaki hatalı formülasyonu iki bakımdan çok doğrudur:

Birinci olarak, kısa vadeli zor önlemleri (örneğin, —halkın bütün kesimleri bu önlemlerin doğruluğu konusunda ikna olmamış olsa bile— bir tiyatro eserinin veya bir filmin oynamasını durdurmak vs.) alınsa bile, bununla halkın bir kesimi ikna edilemez. Tam tersine bu, sadece proleter bilinç taşıyan partinin eğitime önderlik ettiği, kitlelerin kendi tecrübelerini kendine temel alan uzun vadeli ikna yöntemi ile elde edilebilir.

İkinci olarak, zor önlemleri ile, tam da zor önlemlerinin

yöneldiği kişilerin i k n a edilmediği, ideolojik çelişmelerin gerçi bir dönem üstünün örtüldüğü ve bastırıldığı ama çözülemediği olgusu gerçekten göz önünde bulundurulmalıdır. Hatta belli bir ilişkide ideolojik sorun k e s k i n l e ş i r.

Zor, örgütsel idari önlemler —bunlar kitle çalışmasında partinin t e m e l çizgisini o l u ş t u r m a z l a r. Partinin t e m e l çizgisi, kitlelerin mücadele içinde edindiği tecrübelere dayanarak onların ikna edilmesidir.

Bu temel üzerinde (ve kesinlikle ondan kopuk olarak değil) —sınıf mücadelesinde belli bir durumda işçi sınıfı ve emekçilerin çoğunluğunun güveni ve desteği üzerinde yükseliyorsa— partinin içinde olduğu gibi dışında da yoldaşlara ve halkın kesimlerine karşı zor önlemleri alınması kesinlikle gerekli olabilir. Ama zor önlemleri alınırken, bunun ideolojik sorunları çözmediğinin, tam tersine hatta bunları keskinleştirebileceğinin bilincinde olunmalıdır.

Bilim ve Sanat Alanında "Yüz Çiçek"

Mao Zedung'un "Yüz Çiçek Açsın" sloganının bilim ve sanat alanıyla ilgili açaklamalarında büyük sorunlar olmadığı ve oldukça akla yatkın olduğu görüşündeyiz.(*)

(*) Otorize edilmiş olmayan yazıda mücadelenin gelişmesi ve şekilleri konusunda şunlar söylenmektedir:

> "Halkın çoğunluğu sosyalizmi desteklediğinden, yeni biçimin bugünkü görünümü, yani serbestçe konuşmak, görüşleri açıklamak, büyük tartışmalar açmak ve büyük duvar afişleri yazmak, elverişlidir. Bu biçimin sınıf niteliği yoktur. Sağcılar da bunu kullanabilir. 'Geniş bir şekilde' tanımını icat ettikleri için sağcılara teşekkür borçluyuz. Bu yıl 27 Şubatta yaptığım konuşmada böyle bir tanım kullanmamıştım, geniş bir şekilde serbestçe konuşmaktan, görüşleri açıklamaktan, tartışmalar açmaktan söz etmemiştim. Geçen yıl Mayısta burada yapılan bir toplantıda, yüz çiçek açsın, yüz düşünce okulu yarışsın derken, 'görüşlerin açıklanması'ndan ve

(Devamı bir sonraki sayfada)

Mao Zedung bu konuda, görüşümüze göre çok doğru olarak, Stalin'in sovyet biliminin bölümlerindeki bürokratik-revizyonist rejime karşı yürüttüğü mücadeleyle bağ kurmuştur. Stalin bu mücadeleye "Dil Biliminde Marksizm Üzerine" adlı yazısında mükemmel bir şekilde açıklık getirmiştir. Stalin o yazıda şöyle yazıyordu:

> "Hiç bir bilimin, fikir mücadelesi olmadan,eleştiri özgürlüğü olmadan gelişip serpilemeyeceğini herkes bilir." ("Marksizm ve Dilbilimin Sorunları", 1950, SW 15, s. 225, Alm.)

Daha 1929 yılında Yoldaş Stalin şu tespiti yapıyordu:

> "Doğaldır ki, 'eleştirmek' ve proleter olmayan edebiyatın yasaklanmasını talep etmek çok kolaydır. Ama en kolay olan en iyi olan değildir. Önemli olan yasaklamak değildir, tam tersine, önemli olan proleter olmayan eski ve yeni çöpü, yarışma yoluyla, onun yerini alabilecek sovyet niteliğine sahip gerçek, ilginç ve sanat yönü olan eserler yaratarak, adım adım sahneden uzaklaştırmaktır. Fakat yarışma büyük ve ciddi bir

---

ve "serbestçe konuşmak"tan söz ediyorduk ama her iki durumda da "geniş bir şekilde" tanımı kullanılmamıştı. Üstelik, yüz çiçek açsın sözlerinin yalnızca edebiyat ve sanat alanında geçerli olması, yüz düşünce okulu yarışsın sözlerinin de akademik sorunlarla sınırlı kalması düşünülmüştü. Daha sonra sağcılar bu uygulamanın siyasi sorunlar için de geçerli olmasını istediler, başka bir deyişle her konuda görüşlerin açıklanmasını, bir "görüşlerin açıklanması dönemi"nin başlatılmasını istediler, hem de görüşlerin, geniş bir şekilde açıklanmasını istiyorlarda. Bu sloganın proletarya tarafından olduğu kadar burjuvazi tarafından da kullanılabileceği açıktır; solcular da, orta yolcular da, sağcılar da bunu kullanabilir. Bu serbestçe konuşmak, görüşleri açıklamak, büyük tartışmalar açmak ve büyük duvar afişleri yazmak sloganı en çok hangi sınıfın yararınadır? Son tahlilde proletaryanın yararınadır, burjuva sağcıların değil." (a.g.e. "cilt V" s. 580)

> şeydir, çünkü sadece yarışma şartları altında güzel proleter edebiyatımız ortaya çıkabilir ve şekillenebilir." (Stalin "Bill-Belozerkowski'ye Yanıt", 1929 Bütün Eserler cilt 11 s. 293)

"Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısında Mao Zedung, tamamiyle aynı anlamda şunu yazıyordu:

> "Yüz çiçeğin açmasına ve yüz düşünce akımının birbiriyle yarışmasına izin verme siyaseti, ülkemizde sanat ve bilimin ve zengin bir sosyalist kültürün geliştirilmesi siyasetidir. Farklı sanat biçim ve türleri serbestçe yarışmalıdır. Belirli bir sanat biçimini ya da düşünce akımını zorla kabul ettirmek ve ötekini yasaklamak için idari tedbirlere başvurmanın sanatın ve bilimin gelişmesine zararlı olduğunu düşünüyoruz. Sanat ve bilim alanındaki doğru ve yanlış sorunu, sanat ve bilim çevrelerindeki serbest tartışmalarla ve bu alanlarda yapılacak pratik çalışmayla çözülmelidir. Bu sorunlar çok basitleştirilerek çözülmemelidir. Bir şeyin doğru ya da yanlış olduğuna karar vermek için çoğunlukla bir deneme dönemine ihtiyaç vardır. Tarih boyunca doğru ve yeni şeyler başlangıçta çoğu kez halkın çoğunluğu tarafından tanınmamış, mücadele içinde dolambaçlı bir biçimde gelişmek zorunda kalmıştır. Çoğu kez doğru ve iyi şeyler önceleri güzel kokulu çiçekler olarak değil, zehirli otlar olarak görülmüştür. Kopernik'in güneş sistemi ve Darwin'in evrim teorisi bir zamanlar hatalı görülerek bir yana bırakılmış ve şiddetli bir muhalefeti altetmek zorunda kalmışlardır. Çin tarihinde de benzer pek çok örnek vardır. Sosyalist bir toplumda yeni şeylerin gelişmesi için gerekli koşullar, eski toplumdakinden kökten farklı ve çok üstündür. Gene de yeni, yükselen güçlere set çekildiği ve sağlam fikirlerin boğulduğu sık sık oluyor. Ayrıca yeni şeylerin gelişmesi, kasıtlı bir bastırma olmasa bile, sırf kavrayış eksikliği nedeniyle de engellenebilir. İşte bu nedenle bilim ve sanat alanında doğru ve yanlış sorunları konusunda dikkatli olmak, serbest tartışmayı teşvik etmek ve aceleci sonuçlardan kaçınmak gereklidir. Böyle bir

> tutum, bilim ve sanatın nispeten pürüzsüz bir biçimde gelişmesine yardımcı olacaktır." (a.g.e. "cilt V", s.467-468)

Aynı zamanda Mao Zedung, değişik "düşünce akımı" ve ekollerin mücadelesinin arkasında doğal olarak proleter ve burjuva ideolojileri arasındaki ideolojik mücadelenin yattığını, yani temel ideolojik i ç e r i k l e ilgili bir sorun olduğunu çok açık olarak görüyorudu.

Mao Zedung bu konuda açıkça şunu vurguluyordu:

> "Biz, "yüz düşüncenin birbiriyle yarışmasını" savunuyoruz ve gerçekten de her öğrenim dalında birçok akım ve eğilim bulunabilir; ancak dünya görüşü meselesine gelince, bugün bu konuda esas olarak yalnızca iki akım, proleter ve burjuva akımları vardır. Ya biri ya da diğeri, ya proleter ya da burjuva dünya görüşü. Komünist dünya görüşü proletaryanın dünya görüşüdür."(a.g.e. "cilt V" s. 489)

Mao Zedung'un en keskin eleştiricileri bile, Mao Zedung'un ideolojik alanda liberalizmi savunduğunu, Mao Zedung'un "zehirli karşı-devrimci" görüşlerin yayılması, onların eleştirilip çürütülmemesi gerektiği görüşünde olduğunu kanıtlamayı başaramıyacaklardır.

Mao Zedung, çok doğru olarak defalarca şunu vurguladı:

> "Bütün hatalı fikirler, bütün zehirli otlar, bütün hortlaklar ve canavarlar eleştiriye tabi tutulmalı, bunların serbestçe yayılmalarına hiç bir koşul altında izin verilmemelidir. Fakat eleştiri kaba, bürokratik, metafizik ve dogmatik değil, tam anlamıyla akla yatkın, tahlilci ve ikna edici olmalıdır." (a.g.e. s. 498)

Bunların vazgeçilmez Marksist-Leninist ilkeler olduğu tartışma götürmez.

Dogmatizm ve Revizyonizm

1957'de esas sorun komünist partisinin dışındaki "burjuva sağcılar" idi. Ama, XX. Parti Kongresinin ÇKP'nin

kadroları üzerindeki etkisini ve dünya komünist hareketinin içinde bulunduğu durumu dikkate alarak, Mao Zedung bu dönemde baş tehlikenin r e v i z y o n i z m veya s a ğ o p o r t ü n i z m olduğunu, ve öncelikle mücadelenin bu baş tehlikeye karşı yönelmesi gerektiğini de muhtemelen görüyordu.

Örneğin "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısında Mao Zedung şöyle yazıyordu:

"İnsanlar uzun zamandan beri dogmatizme birçok eleştiri yönelttiler. Yapılması gereken de budur. Ama revizyonizmi eleştirmeyi çoğu kez gözardı ediyorlar. Dogmatizm de, revizyonizm de Marksizme aykırıdır. Marksizm mutlaka ilerlemek zorundadır, pratiğin gelişmesiyle o da gelişmelidir. Marksizm yerinde sayamaz. Marksizm durağan ve tekdüze olsaydı, canlılığını yitirirdi. Ama Marksizmin temel ilkeleri asla çiğnenmemelidir, aksi taktirde hatalar işlenir. Marksizme metafizik bir bakış açısından yaklaşmak ve onu katı bir şey olarak görmek dogmatizmdir. Marksizmin temel ilkelerini ve evrensel doğruluğunu inkar etmek revizyonizmdir. Revizyonizm burjuva ideolojisinin bir biçimidir. Revizyonistler, sosyalizm ile kapitalizm ve proletarya diktatörlüğü ile burjuva diktatörlüğü arasındaki farkı inkar ederler. Aslında onların savundukları sosyalist çizgi değil, kapitalist çizgidir. Bugünkü koşullarda revizyonizm dogmatizmden daha zararlıdır. Bugün önemli görevlerimizden biri de ideolojik cephede revizyonizmin eleştirisine girişmektir." ("ÇKP'nin Propaganda Çalışmasıyla İlgili Milli Konferansında Konuşma", 1957, "cilt V", s. 498)

Mao Zedung'un yaptığı bu değerlendirmenin çok doğru olduğu ortaya çıkmış, ve bu değerlendirme ÇKP içindeki ve uluslararası plandaki sağ oportunistlerin ve revizyonistlerin ondan nefret etmelerine neden olmuştur (*)

(*) 15 Mayıs 1957 tarihli "Durum Değişmeye Başlıyor" adlı otorize edilmiş olmayan yazıda, görüşümüze göre çok doğru olarak, şunu söylemektedir:
(Devamı bir sonraki sayfada)

K i t l e l e r i ideolojik mücadeleye katmak, o l u m - s u z örneklerden öğrenmenin rolünü küçümsememek —işte bunlar, sonraları Kültür Devrimi içinde parti i ç i n d e- k i "burjuva sağcılara" karşı büyük bir rol oynayan temel fikirlerdir.

Buna rağmen, Mao Zedung'un 1957'deki yazılarının incelemesi, baş tehlike olarak revizyonizme karşı mücadele doğru çağrısı ile, ulusal burjuvaziye, ideolojik alan da dahil

---

(*) (Bir önceki sayfadaki dipnotun devamı)

"Düşüncesinde dogmatizm hatası olan belli sayıda insan vardır. Bunların çoğu kararlı ve güvenilir insanlardır ve Partiye ve ülkeye bağlıdırlar, ancak sorunlara yaklaşımlarında "solcu" bir tek yanlılık görülür. Bu tek yanlılığın üstesinden geldikleri zaman ileriye doğru büyük bir adım atacaklardır. Bunların dışında, bir de, düşüncesinde revizyonizm ya da sağ oportünizm hatası olan belli sayıda insan vardır. Sahip oldukları fikirler Parti içinde burjuva ideolojisinin bir yansıması olduğu ve burjuva liberalizmini özledikleri, her şeyi inkar ettikleri ve binbir türü bağla Parti dışındaki burjuva aydınlarına bağlı oldukları için, bu gibileri daha büyük bir tehlike oluştururlar. Son birkaç aydır dogmatizm eleştiriliyor ama revizyonizme dokunulmuyor. Dogmatizm eleştirilmelidir, yoksa birçok hatayı düzeltmek mümkün olmaz. Şimdi ise, revizyonizmin eleştirilmesi üzerinde yoğunlaşmanın zamanıdır. Dogmatizm karşıtına dönüştüğü zaman, ya Marksizm ya da revizyonizm haline gelir." (a.g.e. "cilt V" s. 505-506)

Son cümlelerinin de yanlış olmadığı görüşündeyiz. Çünkü gerçekten de, doğmatik görüşlerin taşıyıcıları, dogmatizme karşı mücadele ettiklerinde Marksizm-Leninizmin temel ilkelerini elden bırakmak ve revizyonistler olmak tehlikesiyle karşı karşıya kalırlar. Diğer yandan ("çoçukluk hastalığı" olan) doğmatik hatalar yapmış olan devrimci kadroların Marksizm-Leninizmin ilkelerinin daha derin bir kavrayışına ulaşma, bunların somut şartlara tutarlı uygulanmasının önemini anlama ve olgun Marksist-Leninist olmaları imkanı madden vardır.

olmak üzere bütün alanlarda burjuvazi üzerinde proletarya diktatörlüğü sorununa karşı Mao Zedung'un sağ oportunist tavrı arasında temel bir çelişme olduğunu göstermektedir.

Bilindiği gibi Marksizm-Leninizm ile modern revizyonizm arasındaki mücadelenin ana sorunu, proletarya diktatörlüğü, onun sağlanması ve sağlamlaştırılması sorunudur.

Tam da bu sorunda Mao Zedung 1957'de modern revizyonizme karşı gerçekten mücadele etmemiş,kendisi revizyonist görüşler savunmuştur.

ÇKP'nin daha sonraki gelişmesi, ÇKP VIII. Parti kongresinde tespit edilen revizyonist görüşlerin Liu Şao-çi ve Deng Siao-ping'in revizyonist çizgisiyle tam uyum içinde olduğunu, sosyalist devrimi sabote ettiğini ve Çin'de Kültür Devrimini başlatmayı gerektirecek derecede bir tehlike haline geldiğini gösterdi. Görüşümüze göre, Mao Zedung'un 1957'de revizyonizmin tehlikelerini bütün derinliği ile g ö r m e d i ğ i ve kendisinin proletarya diktatörlüğü sorununda savunduğu görüşlerle de zaten göremiyeceği su götürmeyen bir gerçektir.

III. KÜLTÜR DEVRİMİ SORUNU HAKKINDA

Mao Zedung'un hayatı ve 1949-1976 arasındaki eserinin değerlendirilmesinde muhtemelen en zor konu, 1965-1966'dan sonraki dönemin değerlendirilmesidir; Çin'de olağanüstü karışık koşullar altında özgül bir olay olarak yapıldığı şekliyle Kültür Devrimi (resmen 1977'de XI. Parti kongresiyle, ama pratikte 1969'da IX. Parti kongresiyle sona ermiş olan) döneme ait Mao Zedung'dan çok az açıklama ve onun eseri hakkında pek az sıhhatli bilgi bulunmaktadır. "Çok önemli" olarak nitelendirilen Merkez Komitesinin 1966'dan sonraki toplantılarında, ÇKP'nin IX. ve X. Parti kongrelerinde Mao Zedung'un yaptığı konuşmalar y a y ı n l a n m a m ı ş t ı r.

Buna rağmen aşağıda, Mao Zedung'un bu döneme ait en önemli açıklamalarını değerlendirmek ve gerekli yerde eleştirici bir gözle yorumlamak istiyorsak, Kültür devrimi hakkında en azından belli bir değerlendirmeye sahip olmadan bunu yapmak imkansızdır.

Genelde Kültür Devrimi ve somut olarak Çin'deki Kültür Devrimi sorunu — bu başlı başına ve kapsamlı bir konudur ve Mao Zedung'un hayatı ve eserleri hakkındaki bu incelemenin çerçevesini çok aşmaktadır. Bu konu şu veya bu şekilde daha uzun yıllar bizi meşgul edecektir.

Bundan dolayı, bunun bilincinde olarak, önce Kültür Devrimini değerlendirmemizi t e z l e r halinde sunacak ve bundan sonra bu çerçeve içinde onun en önemli görüşlerini inceleyeceğiz:

I. Bütün Sosyalist Ülkeler İçin Gerekli Kültür Devrimi Üzerine Lenin ve Stalin'in Tezleri Çin'deki Kültür Devriminin Özel Koşullarından Kesinlikle Ayrı Tutulmalıdır.

a) Kültür Devrimi Hakkında Lenin ve Stalin'in Temel Görüşleri

Proletarya devrimi, ülkede gerçekten komünist bir kültür egemen ve belirleyici olmadan, önce siyasi devrimle (proletarya diktatörlüğünün kurulması, proleter devlet itkidarı) ve ekonomik alandaki devrimle (sosyalist üretim ilişkilerinin kurulması) başlar. Kapitalizm koşulları altında halk kitlelerinin çoğunluğunda gerçek komünist bilinç ve komünist kültürü egemen hale getirmenin imkansız olduğuna Lenin açıkça işaret etmişti (Bkz Lenin, Bütün Eserler, cilt 33, s. 461). Hatta Lenin Ekim Devriminin zaferinden hemen sonra "Proleter olan her şeye tapma" ("Proletkult") hareketine karşı, büyük cehalet sorunu ve en basit idare ve muhasebecilik kurallarının yokluğu göz önüne alınırsa, kültür alanında başlangıçta en azından belirli bir burjuva kültürünün büyük bir ilerleme olacağını vurgulamıştı.

Sovyetler Birliğinde sosyalizmin inşasının gelişmesi, cehaletin yok edilmesi veya geniş ölçüde yok edilmesi ve emekçi kitlelerin Lenin'in sözünü ettiği idarenin ve muhasebeciliğin temel kurallarında çok yönlü eğitilmesi ile Proleter Kültür Devrimi sorunu gittikçe daha fazla önplana çıkmaya başladı.

Komünizm mücadelesinde, halk kitlelerinin b i l i n c i belirleyicidir. Ancak tembellik, küçük-burjuva bencilliği,

disiplinsizlik ve sömürü ideolojisinin mirası üzerinde zafer kazanıldığında komünizmin yenilmezliği garanti altına alınmış olur. (Bkz Lenin, TE, C 29 s.399)

"Eski dünya"nın komünizm dünyasına karşı ideolojik direnci "en derin ve şiddetli" dirençtir. Bu direncin kırılması, ekonomik, siyasi ve askeri direncin kırılmasından çok daha zor ve karmaşıktır. (Bkz. Lenin Bütün Eserler, cilt 31 s. 364)

Bu proleter Kültür Devriminin hedefi sadece genel olarak burjuva ideolojisi ve kültürü değildi, bunun yanında o, burjuva ideolojisinin emekçilerin ve kadroların kafalarındaki yansımasını, aynı şekilde parti içine gizlenmiş düşmanları hedefliyordu.

Küçük-burjuva etkilerine karşı mücadele (Stalin "Leninzmin Sorunları", s. 42), alışkanlığın gücüne karşı mücadele, sadece ekonomik sorunlarla ilgilenme şeklindeki sakat anlayışa karşı mücadele (Stalin "Parti Çalışmasının Eksiklikleri Üzerine", Bütün Eserler, cilt 14, s. 130-131), yukarıdan parti önderliğinin ve aşağıdan seferber edilmiş miyonlarca kitlenin öncelikle bürokratik hareketsizliğe ve "en kötü bürokratlar"dan, yani ikiyüzlü bir şekilde önderliği pohpohlayan ve yaltaklanmaya çalışan parti üye kartına sahip bürokratlardan gelen tehlikeye karşı mücadelesi (Bkz. Stalin Bütün Eserler cilt 11, s. 63, s. 117, cilt 14, s. 128-129) — işte bunlar proleter Kültür devriminin temel görevleridir.

Proleter Kültür Devrimi, emekçilerin saflarındaki burjuva bilinci ortadan kaldırmayı kapsadığı zaman, bir ideolojik-kültürel devrim; parti ve proleter devletin saflarındaki s ı n ı f d üş m a n l a r ı n ı ortaya çıkarma ve uzaklaştırmayı kapsadığı zaman bir siyasi güçtür. Bu iki görev pratikte birbirlerine sımsıkı bağlıdır ve birbirlerini gerekli kılarlar. Proletarya Diktatörlüğü proletarya önderliğinde halk kitlelerinin seferber edilmesi, bilinçlendirilmesi, kendisini maskeleyen veya eskiden yararları dokunmuş kadroların yozlaşmasından oluşan sınıf düşmanlarını halk kitlelerinin zayıflatması ve zararsız hale getirmesiyle güçlenir.

Kültür devrimiyle komünist partisinin rolü azalmaz, tam tersine artar. Çünkü proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırma mücadelesinin b ü t ü n alanlarda s ü r d ü r ü l m e s i gereklidir. Partiden yeni, daha büyük şeyler talep edilecektir, çünkü geniş kitlelerin, parti önderliğinde kapsamlı bir şekilde Komünizmi benimseme eğilimi ve yeteneği arttığı ölçüde, mücadele daha karmaşık, komünist teorinin rolü daha büyük, disiplinli öncünün önemi daha büyük olacaktır. Gereksiz hale gelme yolunda hem proletarya diktatörlüğünün, hem de proleter partisinin rolü büyüyecektir. (Bkz. Stalin Bütün Eserler cilt 12. s. 323)

Yozlaşma tehlikesine karşı mücadelede de sübjektif ögenin önemi ve olanakları büyür. Bundan dolayı partinin sadece sınıf düşmanlarından değil, bunun yanında güvenilemeyen, zayıf düşmüş olan ve sallanan unsurlardan temizlenmesinin de önemi artar. (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, cilt 29 s. 15-16)

Bundan dolayı bütün partinin olduğu gibi parti önderliğinin de işçi sınıfına karşı özelştirisi ve hesap verme zorunluluğunun, yapılan çalışmaların sürekli denetlenmesinin ve gelecekte tekrarlamamak için hataların kitlelerin önünde ve açıkça ortaya çıkarılmasının önemi artar:

0 "Bizi kendi hatalarımızdan başka hiç kimse ve hiç bir
0 şey düşüremez."(Lenin "Maden İşçileri Birliğinin II.
0 Tüm Rusya Toplantısında Konuşma", 1921, Bütün Eserler
0 cilt 32, s. 44)

b) Çin'deki Kültür Devriminin Özellikleri

Çin'de 1965-66'da başlayan Kültür devriminde —bu sorunlarda net bir şekilde Lenin ve Stalin'e atıfta bulunulmadan— pratikte Lenin ve Stalin'in sosyalizmde Kültür Devrimi konusundaki öğretilerinin bir dizi unsuru kesinlikle benimsenmiştir.

Öncelikle, bürokratizme, yozlaşma tehlikesine, küçük-burjuva bireyciliğine ve alışkanlıklara karşı kitle mücadelesi, ayrıca da proletarya diktatörlüğünün güçlendirilmesi benimsenmiştir.

Ama Çin'deki Kültür devriminin en önemli özelliklerinden

birisi—belki de en önemlisi— onun öncelikle Liu Şao-çi ve Deng Siao-ping revizyonist kliğine karşı muazzam bir sınıf mücadelesi, proletarya diktatörlüğünün gerçekten bütün alanlarda kurulması için siyasi bir devrim olmasıdır.

Çünkü revizyonistler, partide, devlet aygıtlarında, hatta işletmelerin çoğunda iktidarı ele geçirmişlerdi; onların devrilmesi gerekiyordu!

Siyasi devrim, burjuvaziye karşı sosyalist devrim olarak Kültür devrimi aynı zamanda sosyalizm için —tutarsız bir şekilde başlatılmış ve sürdürülmüş— o zamana kadarki mücadeleyi daha tutarlı bir şekilde sürdürme çabası, proletarya ve burjuvazi arasında bir ölüm-kalım sınıf mücadelesi idi. Bundan dolayı Kültür devrimi devrimin demokratik aşamasından sosyalist aşamasına geçmek için —olağanüstü ağır şartlar altında yapılan— bir girişim olarak kavranmalıdır.

Çin'deki Kültür Devrimi ayrıca, Sovyetler Birliği'nde ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinde kapitalizmin restorasyonuna verilen dünya çapında bilinçli bir siyasi cevaptı. Ve temel bir öge olarak sosyalizmde yetişen kuşakların da devrim bayrağını yüksekte tutmaya devam etmeleri gerektiğini, gençliğin içinden proletaryanın davasının milyonlarca sürdürücülerinin çıkması gerektiğini vurguluyordu.

Çin'deki Kültür Devriminin özelliklerinin incelenmesi, tahlil edilmesi ve kapsamlı bir şekilde kavranması aslında, hangi ö n t a r i h t e n, hangi büyük y a n l ı ş g e l i ş m e l e r d e n dolayı, Çin'de Kültür Devriminin, bütün alışılmamış koşullarıyla birlikte (parti, devlet ve işletmelerinin çoğunluğunda revizyonistlerin hakimiyeti) bir bütün olarak g e r e k l i hale geldiğinin, öncelikle de ÇKP'nin bir bütün olarak bakıldığında artık proletaryanın Marksist-Leninist önder kurmayı olmadığı korkunç duruma nasıl geldiğinin tahlil edilmesi ve kavranması demektir.

Çin'deki Kültür Devriminin b ö y l e bir eleştirici ve hataları ortaya koyan incelemesi çok gereklidir, çünkü ÇKP içinde, Kültür Devriminin bütün ülkelere örnek olarak gösterilmesi eğilimi geçici olarak parti basınında egemendi.

Çin'deki Kültür Devriminde Lenin ve Stalin'in proletarya diktatörlüğü altında Kültür devrimi konusundaki öğretilerine dayanan her şeyi her ne kadar memnuniyetle karşılıyorsak, Kültür devrimini Çin'deki revizyonizme ve aynı zamanda dünya çapında Kruşçef-revizyonizmine indirilen güçlü bir darbe olarak her ne kadar savunuyorsak da, aynı şekilde ÇKP'nin veya Mao Zedung'un ortaya çıkan durum hakkında Kültür Devrimi sırasında nerede ve ne dereceye kadar yanlış cevaplar verdiği bilince çıkarılmalıdır.

c) <u>Kültür Devriminin Temel Hataları Konusundaki Görüşümüzü Dayanışma İçinde Bir Eleştiri Olarak Kavrıyoruz</u>

Eleştirimiz tezler halinde, şu noktalara yönelmektedir:

I.

İdeolojik mücadele içinde, ne genel olarak, ne de Kültür devrimi sorunu ve proletarya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi sorununda birinci planda Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in öğretilerinin propagandası yapılmadı.

Özellikle Stalin döneminin tecrübeleri, yanlış olarak pratikte esas olarak "olumsuz ders" olarak kullanıldı. Sovyetler Birliğinde sınıf mücadelesinin olumlu tecrübeleri gerçekten değerlendirilip propaganda edilmedi. Stalin tamamiyle yanlış bir şekilde eleştirildi.

2.

Bunun yerine, merkezi ideolojik silah olarak "Mao Zedung Düşüncesi"nin propagandası yapıldı ve böylece Marksizm-Leninizmin rolü azaltıldı. Bunun arkasında, Mao Zedung'un ve Çin'deki Kültür Devriminin, Lenin ve Stalin'in (kaçınılmaz olarak veya sübjektif sorumluluktan dolayı) yapmış oldukları "hataları" düzelttiği ve Marksizm-Leninizmi "yepyeni bir zirve"ye ulaştırdığı şeklindeki görüş yatmaktadır.

3.

Böyle bir anlayışla şu iki şey mümkün değildi: Birincisi, ÇKP'nin 1966'dan önceki hangi kapsamlı hatalarının, buna bağlı olarak Mao Zedung'un yaptığı hangi hataların revizyonistlerin hakimiyetini mümkün hale getirdiği sorununa hiç bir açıklık getirilmesi imkansızdı. Bütün hataları "Liu

Şao-çi'nin parti içinde sızdırdığı" şeklindeki bütünüyle yanlış tezin propagandası yapıldı. Böylece, revizyonizme karşı mücadelenin kapsamının genişliğinin görülmesi hiç mümkün değildi.

Böyle bir görüşle ikinci olarak, bizzat Kültür Devrimi esnasında yapılan hataların eleştirici bir şekilde ortaya çıkarılması mümkün değildi.

4)

Kültür Devriminin ("Mao Zedung Düşünceleri"nin inşası girişimlerine ve ÇKP'nin temel çizgisi konusunda özeleştiri yapılmamasına bağlı olarak) temel teorik hatası, tam da Çin gerçeğinin kendine özgü görünümlerinin yanlış bir şekilde genelleştirilmesinde yatmaktadır. Bu görünümlerin nedenleri ortaya çıkarılmalı, ama onlar teori haline getirilmemelidir.

Bu birinci olarak sosyalizmde burjuvazinin sınıf olarak komünizme kadar var olacağı şeklindeki tez için geçerlidir. Gerçekten, 1966'ya kadar açıkça ulusal burjuvazinin kesimleri için henüz kâr vardı; gerçekten, devlet işletmelerinin kesimleri açıkça yeni burjuvazinin kâr getiren işletmeleri haline gelmişti. Ama bu, bir hataydı, ayrıca demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş konusundaki yanlış görüşe bağlı olan Çin'in bir özelliğiydi: Tam da bu ortaya çıkarılmadı, burjuvazinin sınıf olarak tasfiye edilmesinin propagandası yapılmadı. Tam tersine, sosyalist üretim ilişkileri altında da "burjuvazinin sınıf olarak" var olmaya devam edeceği "Mao Zedung Düşüncesi"nin teorik keşfi olarak gösterildi. Buna bağlı olarak hatta, Stalin burjuvaziyi sınıf olarak tesfiye ettiğinden dolayı eleştirildi ve burjuvazinin sınıf olarak komünizme kadar varolacağı tezinin dünyanın bütün ülkeleri için geçerli bir yasa olduğu şeklinde propagandası yapıldı.

Bu aynı şekilde "parti içinde iki çizgi mücadelesi" tezi için de geçerlidir. Çin'de henüz "burjuvazinin sınıf olarak" var olduğunun (onu mahkum etmek için!) ortaya çıkarılmasının doğru olduğu gibi, aynı şekilde ÇKP'nin içinde —parti önderliği de dahil olmak üzere— uzun bir zamandan beri açıkça iki çizginin var oludğu açıklığa kavuşturulma-

sının yerine, eksikliğin meziyet haline getirilmesinde bu kötü durumun ("Mao Zedung Düşüncesi"nin teorik keşfi olarak) ilerisi için ve bütün ülkeler için genelleştirilmesinde yatmaktadır.

5)

Bu özel şekliyle Kültür Devrimine yolaçan geçmişteki hataların üstünü kapatma çalışması, kendini Kültür Devriminin tam zamanında yapıldığı şeklindeki tezde de göstermektedir. Bu tezle doğaldır ki, revizyonistlerin egemen hale gelmelerine neden izin verildiğinin özeleştirici bir şekilde incelenmesi imkansız hale getirilmektedir.

6)

Her altı-yedi yılda bir, tabir caizse peryodik olarak Kültür Devriminin yapılması gerektiği şeklindeki tez bir dizi açıdan yanlıştır:

* Böylece Çin'deki özgül şekliyle Kültür devrimi —bütün olumsuz koşulları ve özellikleriyle birlikte— tekerrür eden bir yasa olarak propaganda ediliyordu.

* Bu tezle revizyonistlerin yeniden güçlü bir şekilde ortaya çıkmalarını "normal" olarak görme, hemen amansız bir mücadele başlatmak yerine bütün ümitleri "gelecek" Kültür devrimine bağlama anlayışı telkin ediliyordu.

7)

Kültür devriminin pratiğine gelince, (kişiye tapmanın anlamsız şekilleriyle Mao Zedung'un maskaralaştırılması —ki bu sonraları düzeltilmiştir— bir kenara bırakılırsa) görüşümüze göre, parti önderliğinin pratiğinde kitle çizgisinin olmaması, parti içi durum ve mücadele konusunda kitlelere bilgi verilmemesi çok ciddi bir sorundur.

Örneğin Lin Biao'nun devrilmesi, Çen Boda'nın görevinden alınması ve Deng Siao-ping'in hızla yeniden yükselmesine bağlı olarak parti önderliğine kesinlikle güven artmamamıştır. Tam tersine bu olaylara, yeterli bir berraklık ve kapsamlı bir temellendirme eşlik etmemiştir.

Bütün adımların kitleler önünde ve kapsamlı bir şekilde temellendirerek milyonlarca kitlenin güvenini kazanan ve elde tutan bir bolşevik partinin açık proleter önderli-

ğinin olmadığı şüpheli bir hava kaçınılmaz olarak ortaya çıktı.

Bu tezlerin sistemli ve kapsamlı bir şekilde açıklanması ve öncelikle temellendirilmesi doğal olarak yapılacaktır.

Yalnız burada, Mao Zedung'dan aşağıda aktarılan alıntıların çoğunda, belirli yanlış gelişmeleri durdurmaya veya buna karşı mücadele etmeye çaba gösterildiğinin ortaya çıktığı vurgulanmalıdır.

Aynı zamanda Mao Zedung'un Kültür Devriminin bazı hatalarına karşı gelmediği, hatta onları yoğun bir şekilde desteklediği de ortaya çıkmaktadır.

Biz gerçi, aşağıda Mao Zedung'un her bir önemli fikrine tavır alacağız. Ama bu fikirlerin tümü de hiç bir şekilde Mao Zedung'un rolünün gerçek bir değerlendirmesini sonuca bağlayamaz. Çünkü merkezi ideolojik tartışmalarda da görülen her şeyi gizli tutma yanlış pratiğinden dolayı, Mao Zedung'un bu döneme ait eseri ve yaşamı yeterli bir kapsamlılıkta tanınmamaktadır.

d) Mao Zedung'un Kültür Devrimi Öncesi Ve sırasındaki Görüşlerine Tavır

Bu bölümde Mao Zedung'un hiç bir yazısı bulunmamaktadır. Çünkü Mao Zedung'dan olduğu kesin olan görüşler, sadece bölümler halinde veya parça parça alıntılar olarak elimizde bulunmaktadır.

Mao Zedung'un yaşamının son döneminde burjuvaziye karşı tavrını değiştirmiş olduğu çok açık olduğundan dolayı, bu durum çok daha üzücüdür.(*)

Bu çok üzücüdür, çünkü hangi ilişkide söylendiği denetlenemeyen Mao Zedung'un tam da bu sözleri çoğu zaman belli bir anlamda, yani bütün ülkeler için genel geçerliliğe

---

(*) Mao Zedung'un parti içinde ulusal burjuvaziye karşı tavır konusunda özeleştiri yapmış olup olmadığı kesin değildir. Bununla birlikte duvar gazetelerinde Mao Zedung'un VIII. MK'nin XI. toplantısında özeleştiri yaptığından bahsediliyordu. (Bkz. Enver Hoca "Çin Üzerine Görüşler", cilt I. s. 348)

sahip olduğu anlamında yorumlanmaktadır.

Mao Zedung'un bu döneme ait konuşma ve yazılarından en önemli bölümler aşağıdaki yazılarda bulunmaktadır:

* "Kruşçef'in Sözde Komünizmi Ve Dünya İçin Tarihi Dersler Üzerine" ("Uluslararası Komünist Hareketin Genel Çizgisi Üzerine Polemik"in 9. Yorumu)

* "ÇKP IX. Parti Kongresine Rapor"

* "ÇKP X. Parti Kongresine Rapor"

* Ayrıca proletarya diktatörlüğünün teorisinin incelenmesi ve "sağdan gelen rüzgara", Deng Siao-ping'e karşı mücadele kampanyaları döneminin baş makaleleri.

Kültür Devriminin Hemen Öncesi Dönem

1957'den sonraki dönemde baş sorun "eski" ulusal burjuvazi değildi. Tam tersine, modern revizyonizme karşı uluslararası alanda verilen mücadeleye bağlı olarak bizzat ÇKP'nin içinde çeşitli aşamalarda şiddetli bir mücadele —"Çin Kruşçef'i" Liu Şao-çi'nin çizgisi ile Mao Zedung'un çizgisi arasında— kendini göstermeye başladı. Yani baş sorunu yeni ortaya çıkmış burjuvazi oluşturuyordu.

Revizyonist felaketten dolayı Mao Zedung ilk önce partinin ve dünya komünist hareketinin dikkatini kadro sorununa, devrimin halefleri sorununa çekti.

Çünkü gerçekten de şu sorunun önemli bir cevabı burada yatıyordu: Emperyalizme karşı mücadelede ve sosyalizmin inşası için mücadelede doğru bir çizgiye sahip olan Stalin'in Sosyalist Sovyetler Birliği'nin yozlaşması nasıl mümkün olmuştu? Sadece burjuvazinin madeni kurşunlarına dayanmakla kalmayıp, onun şekerden kurşunlarına dayanabilecek yeterli sayıda çelikleşmiş, devrimci, Marksist-Leninist kadroların olmaması nasıl mümkündür?

Mao Zedung şunu açıklıyordu:

> "Partimizin ve ülkemizin renk değiştirmemesini garanti altına almak için, doğru bir çizgi ve doğru bir siyasete sahip olmanın yanında, proletaryanın

devrimci davası için milyonlarca halef yetiştirmeli ve eğitmeliyiz.

Aslında proletaryanın devrimci davasını sürdürecek haleflerin yetiştirilmesi sorununda söz konusu olan şey proleter devrimcilerin eski kuşağının başlattığı Marksizm-Leninizmin devrimci davasını sürdürecek haleflerin olup olmadığı; partimiz ve devletimizin önderliğinin proleter devrimcilerin elinde olmaya devam edip etmeyeceği; gelecek nesil ve kuşakların Marksizm-Leninizmin doğru yolunda ilerlemeye devam edip etmeyecekleri; yani Çin'de Kruşçef-revizyonizminin bir tekrarını etkili bir şekilde önleyecek durumda olup olmadığımız sorunudur. Kısaca, bu çok önemli bir sorun, partimiz ve ülkemizin akibeti sorunu, bir ölüm kalım sorunudur. Bu, proletaryanın devrimci davasında yüzyıllar, bin yıllar, on bin yıllar boyunca derin bir öneme sahip olacak bir sorundur. Sovyetler Birliği'nde olan değişikliklerden dolayı emperyalist peygamberler, Çin partisinin üçüncü veya dördüncü kuşağında bir 'barışcıl evrim'e uğrayacağı ümidini besliyorlar. Emperyalistlerin kehanetini boşa çıkaracağız. Dikkatimizi yukarıdan aşağıya, her yerde ve sürekli olarak devrimci davanın haleflerini eğitme ve yetiştirme vereceğiz.

Proletaryanın devrimci davasının halefleri hangi niteliklere sahip olmalıdır?

Onlar gerçek Marksist-Leninistler olmalıdır, Marksizm-Leninizmi sadece paravana olarak kullanan Kruşçef gibi revizyonistler değil(*).

Onlar, kendi ülkesinde imtiyazlı incecik bir burjuva tabakasının ve uluslararası alanda emperyalistlerin ve gericilerin çıkarlarına hizmet eden Kruşçef gibi kişiler değil, bütün kalpleriyle ve en iyi niyetleriyle Çin'de ve bütün dünyada halk kitlelerinin ezici çoğunluğuna hizmet etmek isteyen devrimciler olmalıdır.

(*) (Dipnot bir sonraki sayfada)

Onlar, ortak iş için insanların ezici çoğunluğuyla birleşebilen proleter siyasetçiler olmalıdır. Onlar, sadece kendileriyle aynı görüşte olanlarla birleşmemelidirler, bunun yanında aralarında görüş ayrılıkları olanlarla da birleşmeyi becerebilmelidirler. Bunun dışında, kendilerine karşı gelmiş olan, ama hataları pratik içinde kanıtlanmış olan insanlarla da birleşebilmelidirler. Bununla birlikte, kariyeristler ve komplocular karşı son derece uyanık olmalı ve bu tip haydutların çeşitli alanlarda parti ve devlet içinde ön-

---

(*) (önceki sayfadaki dipnottur.)

Maalesef, Mao Zedung bu birinci, görüşümüze göre en önemli kıstası daha etraflı bir şekilde açıklamamaktadır. Kadro ve bütün parti üyelerinin gerçekten Marksist-Leninist teoriyi gerçekten iyice öğrenmeleri için Marksist-Leninist eğitimin büyük öneminin açıklanması çok iyi olurdu.

SBKP(B) XVIII. Parti kongresinde Stalin bu konuda şunları söylüyor:

> "Devlet ve Partinin hangi alanında olursa olsun çalışan fonksiyonerlerin siyasal düzeyi ve Marksist-Leninist bilinci ne kadar yüksek olursa, çalışmanın kendisi de o kadar yüksek ve verimli, sonuçları da o kadar elle tutulur olur; tersine, fonksiyonerlerin siyasal düzeyi ve Marksist-Leninist bilinci ne kadar düşük olursa, çalışmada eksiklik ve başarısızlık olasılığı,fonksiyonerlerin kavgacı-uygulayıcılar durumuna düşmeleri olasılığı, dipten doruğa yozlaşmaları olasılığı da o kadar büyük olur." Stalin, "Leninizmin Sorunları", s. 722-723)

Bundan dolayı Stalin

> "...bütün etkinlik kollarındaki kadrolarımızın, toplumun Marksist-Leninist gelişme yasalarını özümlemesine yardımcı" (a.g.e., S. 723)

olma görevini veriyordu.

derliği ele geçirmelerine engel olmalıdırlar.

Partide demokratik merkeziyetçiliğin gerçekleştirilmesinde örnek olmalı, 'kitlelerden-kitlelere' yönetim yönetimini iyice öğrenmeli, kitlelerin görüşlerine kulak vermeyi öğrenerek demokratik çalışma tarzını benimsemelidirler. Kruşçef revizyonistleri gibi parti içinde demokratik merkeziyetçiliği yıkmamalı, keyfi hareket etmemeli, kestirmeden giderek yoldaşlara saldırmamalı, keyfi hareketlerde bulunmamalı ve kişisel diktatörlük kurmamalıdırlar.

Onlar mütevazi ve dikkatli olmalı, azametli ve öfkesi topuğunda olmamalıdırlar. Onlar, özeleştiri yapabilmeli, kendi çalışmalarındaki eksiklik ve hataları düzeltme cesaretine sahip olmalıdırlar. Onlar kesinlikle Kruşçef gibi, kendi günahlarını gizlememeli, bütün kazanımlarda kendileri için hak iddia etmemeli ve bütün hataları başkasının üstüne yıkmamalıdırlar.

Proletaryanın devrimci davasının halefleri kitlelerin mücadelelerinde ortaya çıkar, devrimci fırtına içinde çelikleşir ve büyürler.

Kitlelerin yıllarca süren mücadeleleri içinde fonksiyonleri sınamalı ve tanımalı ve bu arada halefleri seçmeli ve yetiştirmeliyiz." ("Uluslararası Komünist Hareketin Genel Çizgisi Hakkında Polemik", "Kruşçef'in Sözde Komünizmi Üzerine Ve Dünya İçin Dersler" adlı 9. yorumundan aktarıldı, 1964 s. 532-534)

Bu bölümde, görüşümüze göre çok doğru bir şekilde, gerçekten temel bir sorun, yani kadroların ve kitlelerin sosyalizm şartları altında emperyalizm ve oportünizme karşı sınıf mücadelesi içinde ciddi bir şekilde eğitilmesi sorunu ortaya atılmaktadır.

Fonksiyonerlerin kitlelerden bürokratik kopma tehlikesi konusunda bir cevap Kültür Devrimi öncesinde de fonksiyonerlerin kollektif bir şekilde üretici çalışmaya katılmasıydı:

"Fonksiyonerlerin kollektifin üretken, bedensel çalışmasına katılmaları sistemi mutlaka korunmalıdır. Partimiz

> ve devletimizin fonksiyonerleri sıradan çalışan insanlardır, halkın sırtından geçinen baylar değil. Kollektifin üretimine katılmalarıyla fonksiyonerlerin işçilerle bağı, en geniş kapsamlı, sürekli ve sıkı bir bağ olacaktır. Bu, sosyalizm sisteminde temel öneme sahip büyük bir şeydir. Bürokratizmin aşılmasına, revizyonizm ve dogmatizmin ortaya çıkmasının engellenmesine katkıda bulunur." (a.g.e. s. 529)

Gene Kültür Devriminden önce Mao Zedung tekrar tekrar dikkatleri düşmanın yeni imkanlarına ve restorasyon tehlikesine çekmişti.

> "Tüfeklerle silahlanmış düşmanlar yok edildikten sonra bize karşı kesinlikle keskin bir mücadele yürütecek olan silahsız düşmanlar hala var olacaktır ve biz bu düşmanları kesinlikle hafife almamalıyız. Eğer şimdi bu sorunu böyle ortaya atmaz ve kavramazsak, çok ağır hatalar yaparız." (ÇKP VII. MK'nin 2. toplantısında Mao Zedung, 1949, aktaran "Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri", s. 10-11)

Ağustos 1962'de yapılan çalışma konferansında, veya VIII. MK'nin 10. toplantısında Mao Zedung yozlaşma tehlikesine işaret ederek şöyle diyordu:

> "Sosyalist toplum oldukça uzun bir tarihi dönemi kapsar. Sosyalizmin bu tarihi dönemi boyunca, sınıflar, sınıf çelişkileri, sınıf mücadeleleri hala vardır, iki yol arasındaki, sosyalizm ve kapitalizm yolu arasındaki mücadele devam eder ve kapitalist restorasyon tehlikesi var olmaya devam eder. Bu mücadelenin uzun süreli ve karmaşık olduğu kavranmalıdır. Uyanıklık artırılmalı ve sosyalist eğitim yapılmalıdır. Sınıf çelişkileri ve sınıf mücadeleleri doğru kavranmalı ve ele alınmalı; bizimle düşman arasındaki çelişkilerle halk içindeki çelişkiler doğru bir şekilde birbirinden ayrılmalı ve ele alınmalıdır. Aksi taktirde bizimki gibi sosyalist bir ülke zıddına dönüşür, yozlaşır, ve restorasyon olur. Bu sorun hakkında oldukça serinkanlı bir anlayışa ve Marksist-Leninist bir çizgiye sahip olabilmemiz için, bundan sonra her yıl, her ay hatta her gün bunun üzerine konuşmalıyız." ("Büyük Proleter Kültür Devrimin

in Önemli Belgeleri", s. 22/23'te "ÇKP IX. Parti Kongresine Rapor"dan aktarıldı.)

ÇKP'nin belgelerinde tekrar tekrar aktarılan bu temel tavır şüphesiz uyanıklığı arttırmayı hedeflemekte, kapitalizmin restorasyonu tehlikesi hakkında her ay, hatta her gün tartışılmasını talep etmektedir.

Görüşümüze göre bu Mao Zedung'un çok önemli ve doğru bir direktifiydi.(*)

Mao Zedung bir yıl sonra vurgulamayı arttırıyor ve daha enerjik bir şekilde revizyonist yozlaşma tehlikesi konusunda uyarıyordu. Sovyetler Birliği'ndeki yozlaşmanın korkunç tecrübelerini göz önünde bulundurarak Mao Zedung işçi sınıfını ve halk kitlelerini hiçbir zaman sınıf mücadelesini unutmamaya çağırıyordu:

"Aksi taktirde, toprak ağaları, zengin köylüler, karşı-

(*)
Sosyalizm döneminde henüz "sınıfların, sınıf çelişkilerinin var olduğu"şeklindeki tamamiyle doğru tespit, çoğu kereler komünizme kadarki sosyalizmin bütün dönemlerinde burjuvazinin sınıf olarak var olması gerektiği şeklinde yorumlandı.

Ne var ki böyle bir görüş bu alıntının keyfi bir yorumlamasıdır. Burjuvazi sınıf olarak tasfiye edilse de değişik sınıflar ve ülke içinde ve dışındaki sınıf düşmanlarına karşı yürütülmesi gereken sınıf mücadelesi vardır. Stalin'e karşı yanlış bir polemik başlatmada kullanılmış olsa bile Mao Zedung'dan bu alıntı bu ilişkide doğrudur. Çünkü burada doğrudan b u r j u v a z i h i ç ele alınmamaktadır. Bu bölümde, Mao Zedung'un "sosyalizmin tarihi döneminde" var olan sınıflardan sadece işçilerin sınıfını ve kollektif köylüler sınıfını mı kastettiği yoksa burjuvaziyi de var olmaya devam eden sınıflar arasında mı kattığı sorusu cevapsız kalmaktadır.

devrimciler, parazitler ve diğer işe yaramazlar her yerde dışarıya çıkacaklar; kadrolarımız toleranslı olacaklar, hatta çoğu kere bizimle düşman arasında hiç bir ayrılık çizgisi çekemeyecekler, düşmanla birleşecek, onun tarafından yozlaştırılacak, yıkılacak, moralleri bozulacak, fonksiyonlerimiz düşman cephesine geçtikten ve düşmanlar bizim saflarımıza sızdıktan ve hatta bir çok işçi, köylü ve aydınlar düşmanın uyguladığı kâh yumuşak, kâh sert taktiğine yenik düşmelerinden sonra, kaçınılmaz olarak uzun olmayan bir zaman içinde —bir kaç veya bir düzine yıl, en fazla bir kaç on yıl sonra— karşı devrimci restorasyon bütün ülkeyi kaplıyacak, Marksist-Leninst parti revizyonist, faşist bir parti haline gelecek ve tüm Çin rengini değiştirecektir.

Düşünün yoldaşlar, bu ne kadar tehlikeli görünüm olurdu." ("Kadroların Kol İşine Katılmaları Konusunda Çekiang Eyaletinde İyi Yazılmış Yedi Belge"ye Not, 1963, aktaran "Polemik", "Kurşçef'in Sözde Komünizmi ve dünya için Dersler" adlı 9. Yorum s. 532 veya "Büyük Kültür Devrimi'nin Önemli Belgeleri", s. 24)

1965'de —aslında 1966'da— Çin'de Kültür Devrimi büyük bir şiddetle başladı. Mao Zedung'un 1963'de uyarıda bulunarak işaret ettiği tehlikeli görünüm gittikçe daha fazla endişe verici bir hale gelmişti. Buna karşı Kültür Devrimi başlatıldı.

1966-1969 Arası Dönem

Siyasi devrim, burjuvaziye karşı ölüm-kalım mücadelesi olarak Kültür Devrimi; proletarya ve burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinin devam ettirilmesi, sosyalist devrimin kaldıracı olarak Kültür Devrimi —işte bunlar Mao Zedung'un açıklamalarında Kültür devrimi'nin niteliğini belirlemektedir.

"Ulusal burjuvazi" veya bir bütün olarak burjuvazi konusunda Mao Zedung'dan bu dönemde yayınlanan altıntılarda, artık, proletarya ve burjuvazi arasındaki çelişkilerin "demokratik bir yoldan çözülebileceği", "uzlaşmaz olmayan bir yönü" olduğu veya benzeri görüşler bulunmamaktadır.

Tam tersine (*) Mao Zedung Kültür Devrimi'ni şöyle tanımlıyordu:

"Proletaryanın burjuvazi ve diğer sömürücü sınıflara karşı yürüttüğü büyük bir siyasi devrim; Çin Komünist

(*) Bununla birlikte kısıtlayıcı bir şekilde tesbit edilmelidir ki Kültür Devrimi'nin merkezi belgelerinde "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" yazısının örnek olduğu propagandası yapılmakla kalınmamıştır. Daha kötüsü: Aralık 1966'da çok büyük tirajda yayınlanan "Kızıl Kitap" olarak adlandırılan kitabın IV. bölümünde, "Ülkemizde işçi sınıfıyla milli burjuvazi arasındaki çelişmeler halk içindeki çelişmeler sınıflamasına girer" (a.g.e. s. 67-68), "uzlaşmaz olmayan bir çelişmeye dönüştürülebilir ve barışçı yöntemlerle çözülebilir." (a.g.e. s. 69) şeklindeki (bu döneme ait MK belgelerinde pratikte terkedilmiş olan) yanlış revizyonist görüşlerin propagandası yapılıyordu.

İdeolojik ve siyasi açıdan bakıldığında bu, Kültür Devrimi sırasında sömürücü sınıfın bütün temsilcilerine karşı "ölüm-kalım" uğruna verilen sınıf mücadelesini sabote etmekti. Yöntem açısından, tarihsel şartları göz önüne almadan ve özeleştirici bir şekilde yapılmayan bu şekildeki alıntı derlemelerinin Marksist-Leninist eğitimle çelişmelerinin yanında, Mao Zedung gibi bir önderin otoritesinden keyfi bir şekilde belirli revizyonist amaçlar uğruna yararlanılmasına yol açtığı da ortaya çıkmaktadır. Çünkü "Kızıl Kitap"taki alıntı derlemesinin amacı açıkça Mao Zedung'un öğretilerinin yardımıyla güncel mücadeleye müdahale edebilmekti. (Bunun için bkz. Lin Biao'nun "Kızıl Kitap"a özsözü)

Bu özellikle göze batan örnek, birincisi hatalı yazıları özeleştirici bir önsöz olmadan yayınlamanın, ikincisi Mao Zedung'un bütünlük içinde hiç bir konuşmasını yayınlamamanın, tam tersine bunları sanki "gizli belgeler" imiş gibi ele almanın (yöntem açısından çarpıtmayı kolaylaştırmış olan) affedilmez bir hata olduğunu da göstermektedir. Bu iki hatanın şüphesiz büyük bir kısmında Mao Zedung'un ortak sorumluluğu vardır.

Partisi ve onun önderlik ettiği geniş devrimci halk kitlelerinin Guomingdang gericilerine karşı verdiği uzun süreli mücadelenin bir devamı; proletarya ve burxuvazi arasındaki sınıf mücadelesinin bir devamı" (aktaran "IX Parti Kongresine Rapor", "Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin Önemli Belgeleri" s. 27)

Proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişme nasıl bir niteliğe sahiptir? Mao Zedung Kültür Devrimi sırasında bu konu hakkında yanlış anlaşılmaya yer vermeyen bir şekilde şöyle diyordu:

"Aşağıdaki gibi temel sorunlarda bir eşitlik olabilir mi? Proletaryanın burjuvaziye karşı verdiği mücadele, burjuvazi üzerinde proletarya diktatörlüğünün uygulanması, kültürün çeşitli kesimleri de dahil olmak üzere üstyapı alanında proletarya diktatörlüğünün uygulanması, proletaryanın partiye sızmış olan ve kızıl bayraklara karşı 'kızıl bayraklar' sallayan burjuvazinin temsilcilerinin komünist partisinden temizlenmesi. On yıllardan beri eski sosyal-demokrat partiler ve bir on yıldan fazla zamandan beri de modern revizyonistler, proletaryaya hiç bir zaman burjuvaziyle herhangi bir eşitlik tanımamışlardır. Onlar insanlığın binlerce yıllık tarihinin sınıf mücadelesini, proletaryanın burjuvaziye karşı devrimini ve onun üzerindeki diktatörlüğünü tamamiyle yadsıyorlar.

Onlar bir avuç anti-komünist halk düşmanı karşı-devrimcidirler. Onlar bize karşı ölüm-kalım mücadelesi vermektedir, bu mücadelede eşitlik söz konusu olamaz. Bundan dolayı biz de onlara karşı kaçınılmaz olarak aynı şekilde ölüm-kalım mücadelesi veriyoruz ve bizim onlarla ilişkimizde eşitlik söz konusu olamaz. Tam tersine bizim onlarla ilişkimiz, bir sınıfın başka bir sınıf tarafından baskı altında tutulduğu, yani proletaryanın burjuvazi üzerinde mutlak egemenliğe sahip olduğu veya onun üzerinde diktatörlük uyguladığı bir ilişkidir. Sömürülen ve sömüren sınıflar arasındaki ilişki, sözde eşitlik veya barış içinde bir arada yaşama gibi herhangi bir ilişki, veya insancıllık ve alicenaplık vs. ilişkisi değildir." (Büyük Proleter Kültür Devriminin

Önemli Belgeleri'nde yayınlanan "ÇKP MK'nin Genelgesi" 1966 s. 131-133'den aktarıldı.)

Bu bölümden, Mao Zedun'un,1957'den sonraki sert sınıf mücadelesine açıkça bağlı olarak, burjuvazinin üzerinde proletarya diktatörlüğünün uygulanmasının gerektiği, yani (burjuvazi ile proletarya arasındaki ç.n.) çelişmenin uzlaşmaz olduğu, bunların arasında bir "ölüm-kalım mücadelesi" olduğu şeklindeki Leninist görüşe vardığı ortaya çıkmaktadır. Bu görüşle pratikte (ama maalesef özeleştiri ile değil) Marksizm-Leninizm'le çelişen 1957'deki eski görüş terkedilmiş oluyordu.

Sosyalizmde sınıf olarak burjuvazi sorununa geri dönelim. 1968'de Mao Zedung'un Ç i n 'de burjuvazinin henüz sınıf olarak varlığından yola çıktığı söyleniyordu:

> "Büyük zaferler kazanmış durumdayız, ama yenik düşen sınıf ümitsizce mücadeleye devam edecektir. Bu insanlar daha yaşıyor, bu sınıf henüz vardır." ("Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri"nde yayınlanan "IX. Parti Kongresine Rapor" s. 71'den aktarıldı.)

Burada "Genel Çizgi Üzerine Polemik"de değinilmiş olan bir sorun, yani b ü t ü n sosyalizm dönemi boyunca burjuvazinin sınıf olarak var olmasının bir y a s a olup olmadığı sorunu ortaya atılmaktadır. Sınıf mücadelesinin gerekliliği sadece ya da öncelikle b u olgudan mı doğuyor?

Yoksa daha ziyade, belli bir noktadan, yani insanın insan tarafından sömürülmesi ortadan kaldırıldıktan, bütün ülkede sosyalist üretim ilişkileri kurulduktan sonra, üretim araçlarına sahip olan burjuvazi sınıf olarak tasfiye edilmiyor mu? Buna rağmen proletarya bir bütün olarak emperyalizme, iç gericiliğin artıklarına ve yeni ortaya çıkan revizyonist unsurlara karşı sınıf mücadelesini sürdürmek zorunda değil mi?

Sorunun bu şekilde ortaya konulması gereklidir, çünkü bizzat ÇKP (örneğin IX. Parti Kongresi'nde veya "Genel Çizgi Üzerine Polemik"de) burjuvazinin sınıf olarak var olmasını bütün sosyalizm döneminde bütün ülkeler için genel geçerliliğe sahip bir yasa olarak formüle etti.

Bunula birlikte Mao Zedung'dan yukarıda aktarılan bölümde, burjuvazinin mutlaka komünizme kadar sınıf olarak var olması gerektiği ç ı k m a m a k t a d ı r . Tam tersine bu bölümde Çin'in somut durumu incelenmekte ve orada o sırada sınıf olarak burjuvazinin henüz var olduğu —ki bu tartışma götürmez bir gerçektir— tesbit edilmektedir.

ÇKP'nin görüşlerini incelemeden Mao Zedung'un görüşleri olarak yaymaya ve emperyalist ve revizyonistlerin Mao Zedung'un olduğunu iddia ettikleri bütün sözleri ona mal etme yolunu seçen "Mao Zedung Düşüncesi savunucuları"nı bir kenara bıraktık. Bu, Mao Zedung'un sadece Çin'in somut durumunu tesbit ettiği belirli tesbitleri ve sonuca varmaları şematik bir şekilde bütün ülkeler ve koşullar için genelleştirmeyi ve böylece maskaraya çevirmeyi baş yöntem olarak kullanan Mao Zedung "savunucuları"na da karşı vurgulanmalıdır.

Başka bir alıntıda da Mao Zedung için söz konusu olanın Çin'de Kültür Devrimi'nin hedefi olduğu ortaya çıkmaktadır:

> "Büyük Proleter Kültür Devrimi'nde çözülmesi gereken temel çelişme, iki sınıf, proletarya ve burjuvazi arasındaki ve iki yol, sosyalist ve kapitalist, arasındaki çelişmedir. Bugünkü hareketin esas saldırı hedefi, parti içindeki kapitalist yolda giden iktidar sahipleridir."(16.7. 1966 tarihli Renmin Ribao" dan aktarıldı, ayrıca bkz. "Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri" s. 294)

Buradan Kültür Devriminden önce henüz burjuvazinin sınıf olarak tasfiye edilmediği açıkça ortaya çıkmaktadır. (*)

(*) Deng/Hua ve taraftarlarının iktidara gelmesinden sonra burjuva basını büyük bir memnuniyet içinde, Kültür Devrimi sırasında yapılan ulusal burjuvazinin m ü l k s ü z l e ş t i r i l m e s i ve sabit faizlerin feshedilmesinin geri alındığı ve bunun dışında ulusal burjuvaziye el konulan mülkiyetinin —faizleri de dahil olmak üzere— geri verildiği haberini veriyordu. Kültür Devrimi sırasında ÇKP yayın organlarında, ulusal burjuvaziye karşı s o -
(Devamı bir sonraki sayfada)

Mao Zedung'un Kültür Devriminin dev sınıf mücadelesini esas olarak "eski" sömürücülere karşı y ö n l e n d i r m e d i ğ i de ortaya çıkmaktadır. Çünkü (bugün ortaya çıktığı gibi, kesinlikle bu "eski" sömürücü sınıftan kopuk olmayan bir şekilde) parti içinde eskiden devrimci olan kadrolar y o z l a ş m ı ş , kendileri için "bağımsız krallıklar" kurmuş, proletarya diktatörlüğüne karşı koyuyor, burjuva iktidar organları kuruyor, pratikte bu iktidar organlarının yardımıyle üretimin belli kesimleri üzerinde mülkiyeti ele geçiriyor, y e n i sömürücü unsurlar haline geliyorlardı. Mao Zedung'un çoğu kereler aktarılan şu kısa sözünü tam da bu anlamda anlıyoruz: "Burjuvazi partinin göbeğindedir."

Ama Kültür Devrimi salt s ı n ı f d ü ş m a n l a r ı n a karşı sert bir devrim olmakla kalmıyordu, bunun yanında kitlelerin bilincinin ideolojik açıdan devrimcileştirilmesi, partinin devrimcileştirilmesi idi.

Söz konusu olan şey, k i t l e m ü c a d e l e l e r i içinde, kitlelerin ve kadroların eğitimi için yeni şekillerin bulunmasıydı.

Sınıf düşmanlarına karşı mücadele ile yoldaşların dayanışma içinde eğitilmesinin kesinlikle her zaman basit bir şekilde birbirinden ayrılamıyacağına işaret etmiş olması şüphesiz Mao Zedung'un bir kazanımıdır. O, bu konu hakkında şunları açıklıyor:

(bir önceki sayfadaki dipnotun devamı)

m u t olarak hangi çizginin uygulandığı, ulusal burjuvazinin ne dereceye kadar mülksüzleştirildiği, ona verilen faizin iptal edildiği veya geri istendiği vb. konularda bilgi verilmemiştir. Bu doğaldır ki, ÇKP'nin çizgisinin, çizginin pratikteki değişikliklerinin tam anlaşılabilmesi konusunda büyük bir eksiklik. S a l d ı r ı n ı n e s a s h e d e f i olarak —gayet doğru bir şekilde— eski ulusal burjuvazinin değil de partideki kapitalist yolcuların tesbit edilmesi şüphesiz bunun nedenlerinden biridir.

"Geçmişte kuzey'de ve güney'de savaştık, böyle savaşlar daha kolay yapılıyordu, çünkü düşman açıkça görülüyordu. Bugünkü Büyük Proleter Kültür Devrimini yapmak o tip savaşlar vermekten çok daha zordur." "Sorun, ideolojik nitelikte hatalar yapmış insanlarla; bizimle arasında olan çelişkinin, bizimle düşman arasındaki çelişki olan insanların birbiriyle karışmış olmasında ve belli bir dönem için bunları birbirinden ayırmanın zor olmasında yatmaktadır." (Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri'nde yayınlanan "IX. Parti Kongresine Rapor", s. 44-45'den aktarıldı)

Kültür Devriminin doğrudan hedefi doğal olarak Liu Şao-çi'nin revizyonistkliğini yenilgiye uğratmaktı. Ama bu siyasal sınıf mücadelesinde kitleleri ve kadroları ideolojik bakımdan çelikleştirmek de çok önemliydi. Bundan dolayı Kültür Devrimi sadece bütün alanlarda proletarya diktatörlüğünü gerçekten kurmak için yapılan bir siyasi devrim değildi. O, bunun yanında tamamen bilinçli yapılan proletaryanın bir ideolojik-kültürel devrimiydi de.

Mao Zedung şuna işaret ediyordu:

"Büyük Proleter Kültür Devrimi, insanları manevi açıdan harekete geçiren ve onların dünya görüşleri sorununu çözmeyi hedef alan büyük bir devrimdir." (6.4. 1967 tarihli "Renmin Ribao"dan aktarıldı.)

Ve böylece Kültür Devrimi milyonlarca kitleyi düşman olan burjuva ideolojisi taşıyıcılarına karşı sefeber etmenin yanında, kitleleri proleter ideoloji ile silahlandırmak bir bütün olarak burjuva ideolojisini yıkmaya çağırdı.

Tamamiyle doğru bir şekilde Mao Zedung şunu tesbit ediyordu:

"Yıkmadan inşa etmek olamaz. Yıkmak; eleştiri, mahkum etmek, devrim demektir. Eskiyi yıkmak için gerekçelendirilmiş savlar ortaya koymak gereklidir. Yıkmak öne konursa bunun içinde inşa etmek vardır." ("Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri"nde yayınlanan "ÇKP MK'nin Genelgesi", s. 134'den aktarıldı)

Kültür Devriminin diğer bir aksiyomu da, k i t l e ç i z

g i s i, yani kitlelerin bütün sorunlara katılmaları, devrimci kitlesel kamuoyu, kitlesel eleştiri ve kitlesel tartışmalardı.

Mao Zedung şunu açıklıyordu:

> "Tarihsel tecrübeleri dikkate almak gerekir. Bir çizgi, bir görüş sürekli açıklanmalı, tekrar tekrar açıklanmalıdır. Onu sadece bir kaç kişiye açıklamak olmaz, onu geniş devrimci kitleler bilmelidir." ("Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri"nde yayınlanan "IX. Parti Kongresine Rapor", s. 85'den aktarıldı)

Mao Zedung Kültür Devrimi hakkında şunu açıklıyordu:

> "Geçtiğimiz dönemde, kırda, fabrikalarda, kültürel alanda mücadele ettik ve sosyalist eğitim hareketini yaygınlaştırdık, ama sorun çözülemedi, çünkü bizim hatalı yanlarımızı ortaya çıkarmak için kitleleri kamu önünde, kapsamlı ve aşağıdan yukarıya sefeber etmede yardımcı olacak şekil ve yöntem henüz bulamadık." (a. g.e. s. 28/29)

Kültür Devriminde proleter demokrasinin çok çeşitli şekilleri hayata geçirildi: Milyonlarca işletme toplantıları, muazzam kitle tartışmaları ve suçlama toplantıları, milyonlarca duvar gazetesi milyonlarca kitlenin harekete geçirilmesinin —bu olmadan proletarya diktatörlüğü var olamaz— bir ifadesiydi. Bunlar dünyadaki tüm emperyalistlerin ve revizyonistlerin sınırsız kışkırtma tiradlarına yol açan, ama dünyadaki bütün devrimcileri çoşkuyla dolduran mücadelenin muazzam örnek şekilleriydi.

Kültür Devrimine karşı önemli bir "suçlama noktası"nı, sözde önderliğin "gençliğin" elinde olduğu ve "öğrenciler"in egemen olduğu oluşturmaktaydı,-dır. Bu beceriksiz saldırıların arkasında, gerçekten de önceleri Kızıl Muhafızların gençlerden oluştuğu ve onların özellikle 1966 yılında revizyonist kliklere karşı mücadelede özellikle aktif bir rol aynadıkları gerçek sorunu yatmaktadır. Ama en geç Ocak 1967'de "Şangay'daki Ocak fırtınası"nın Çin işçi sınıfının çok önemli bölümünü revizyonistlere karşı mücadelede harekete geçirmesiyle —üniversite ve

okullarda da sorunlara açıklık getirmek zorunda olan— asıl önder gücün işçi sınıfının en bilinçli kesimleri olduğu ortaya çıktı.

Mao Zedung özellikle 1968'de:

> "Her şeyde önderlik işçi sınıfında olmalıdır." (a.g.e. s. 57)

ve

> "İşçi sınıfı ama mücadele süreci içinde kendi siyasal bilincini yükseltmek zorundadır." (a.g.e. s. 58)

çağrısını yaptı.

Mao Zedung'un partinin durumuyla ilgili kapsamlı tahlillerinin tanınmamasına rağmen (Kültür Devriminden önce parti önderliği açıkça revizyonistlerin elindeydi) Mao Zedung'un partinin "cüruf"dan temizlenmesi çağrısını yapmış olması, partinin yenilenmesinin propagandasını yapmış olması, durumun niteliğini belirtmektedir. O, şunu açıklıyordu:

> "Parti örgütü proletaryanın en ileri unsurlarından oluşmalıdır; o, canlılık dolu, proletarya ve devrimci kitleleri sınıf düşmanlarına karşı mücadeleye sokabilecek bir öncü örgütü olmalıdır." (a.g.e. s. 73)

ve

> "İnsanın atardamarları, toplardamarları vardır ve onun kalbi kan dolaşımını sağlar; ayrıca insan akçiğeri vasıtasıyla karbondioksiti dışarı nefes yoluyla vererek, taze oksijeni nefes yoluyla alarak nefes alır bu çöpün atılması ve temiz şeylerin alınması demektir. Bir proleter partisi de aynı şekilde çöpü atmalı ve taze şeyleri almalıdır; o, ancak böyle çoşku canlılık dolu olarak kalabilir. Cürufu uzaklaştırmadan, taze kan almadan partinin canlılığı olmaz." (a.g.e. s. 77-78)

Kitlelerin sınıf mücadelesi içinde ideolojik olarak eğitilmelerinin önemi, proleter demokrasinin şekilleri, işçi sınıfının önderliği ve proleter partisinin temizlenmesi, yenilenmesi konusundaki Mao Zedung'un burada aktarılan görüşlerinin hepsi görüşümüze göre doğrudur, onlar savunulmalı ve reddedilmemelidir. Doğal olarak, burada aktarılan

alıntılardan hiç biri kabaca da olsa —bunların arkasında yatan— Çin'deki Kültür Devriminin gerçek seyri sorununa ve genel olarak Kültür Devriminin yapılmasının gerekliliği ve yöntemleri hakkındaki Marksizm-Leninizm'in teorik görüşlerine de yeterli bir açıklık getirmemektedir.

Somut olarak Çin'deki Kültür Devriminin nedenleri ve perspektifleriyle ilgili olarak bu döneme ait dört pasajı öne çıkarmak istiyoruz.

Mao Zedung ilk önce, ÇKP IX. Parti kongresinden sonraki MK'nin I. toplantısında geçmişi değerlendirerek şunu tesbit ediyordu:

> "Büyük Proleter Kültür Devrimini gerçekleştirmeden bu işin olmayacağı açıktı, çünkü tabanımız sağlam değildi. Kendi gözlemlerime göre, önderliğin gerçek Marksistlerin ve işçi kitlelerinin elinde olmadığı küçümsenmeyecek çoğunlukta işletmeler —tamamından sözetmiyorum, ezici çoğunluktan da söz etmiyorum— vardı."
>
> (ÇKP IX. MK.nin 1. Plenumunda Mao Zedung'un konuşması, Çang Çun-ciao'nun "Burjuvazi Üzerinde Topyekûn Diktatörlük" adlı yazısı, s. 11'den aktarıldı.)

Mao Zedung'un bu çok samimi ve görüşümüze göre oldukça gerçekçi tesbiti, doğal olarak, milyonlarca kitlenin revizyonistlere karşı neden çok daha önce —örneğin revizyonistlerin daha fabrikaların çoğunda önderliği ele geçirmedikleri, prati önderliğindeki yerlerini daha böyle sağlamlaştırmadıkları bir sırada— seferber edilmedikleri sorusunu ortaya atmaktadır.

AMLP delegasyonunun Çin'de sorduğu bu ve benzeri sorularına ÇKP'nin yetkili yoldaşları sürekli olarak Mao Zedung'dan aşağıdaki alıntıyla cevap verdiler:

> "Bu Büyük Proleter Kültür Devrimi, proletarya diktatörlüğünü güçlendirmek, kapitalizmin restorasyonunu engellemek ve sosyalizmi inşa etmek için mutlaka gereklidir ve tam zamanında yapılmaktadır." (a.g.y, s. 1)

"Tam zamanında" — işte tam da bunun y a n l ı ş olduğu görüşündeyiz. Doğaldır ki, Vietnam savaşının uluslararası durumu keskinleştirdiği tam bu sırada vs. Çin'de Kültür

Devrimi için koşulların uygun olmadığı veya benzeri saçma sapan bahaneler öne sürenlere Mao Zedung'un bu —hangi ilişkide söylendiği yine bilinmeyen— alıntıyla karşı gelmiş olması mümkündür. Buna rağmen, bu durumda da Mao Zedung, Kültür Devriminin kesinlikle çok erken değil, aslında çok g e ç başladığını vurgulamalıydı.

Mao Zedung'un yukarıda aktarılan sözleri, kaçınılmaz olarak Kültür Devriminden önceki durumu haklı göstermeye yaramaktadır. Çin'de Kültür Devrimini Liu Şao-çi'nin iktidardan uzaklaştırılması için kendine özgü siyasi bir kampanya olarak yapılmasını gerekli kılan koşulların özeleştirici bir gözle tahlil edilmesini, her şeyin "tam zamanında", tabir caizse "plana uygun olarak" cereyan ettiği şeklindeki bu tez baştan imkansız kılmaktadır. Ama Kültür Devrimi sırasında, sorunların dışında duran gözlemciler bile Çin'deki revizyonist çetelere karşı mücadelenin çok daha erken ve çok daha radikal bir şekilde yürütülmesi gerektiğinin farkına vardılar. Kültür Devriminin perspektif konusunda Mao Zedung, daha Kültür Devrimi sırasında kendisi için sorunların kolay bir şekilde halledildiği şeklinde görülemiyeceğine dikkat çekmiştir. O, 1966'da şunu açıklıyordu:

> "Partinin, hükümetin, ordunun ve kültürün çeşitli alanlarına sızmış olan burjuvazinin temsilcileri bir avuç karşı-devrimci revizyonisttir; onlar, zamanı gelir gelmez siyasi iktidarı gaspedip. proletarya diktatörlüğünü burjuva diktatörlüğüne dönüştüreceklerdir. Bunlardan bazılarının iç yüzlerini görmüş bulunuyoruz; iç yüzlerini görmediğimiz bazıları hala vardır; bazıları hala güvenimizden istifade etmekte ve haleflerimiz olarak yetiştirilmektedir. Örneğin, hala yanımızda yuva yapmış olan Kruşçef tipinde kişiler! ("Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgelri"nde yayınlanan "ÇKP-MK'nin Genelgesi", s. 144-145'den aktarıldı)

İki yüzlülük sorununu hedef alarak Mao Zedung'un 1966-1969 arasındaki Kültür Devrimi gibi tek bir kampanyayla partinin temizlenemiyeceğinden yola çıktığı açıktır.

Mao Zedung şunu açıklıyordu:

"Bugünkü büyük Kültür Devrimi sadece birincisidir, gelecekte kaçınılmaz olarak Kültür Devrimi bir çok kere daha yapılacaktır. Devrimde kimin kazanacağı sorunu, ancak uzun bir tarihsel süre içinde sonuçlanabilecektir. Bu sorun uygun bir şekilde ele alınmazsa, kapitalizmin restorasyonu her an mümkündür. Parti üyeleri ve ülkemizdeki bütün halk bir, iki, veya üç, dört büyük Kültür Devriminden sonra her şeyin en iyi şekilde olacağına inanmamalıdır. Son derece ihtiyatlı davranmalı ve uyanıklılığımızı azaltmamalıyız." (18.5.1967 tarihli "Renmin Ribao"dan aktarıldı)

Burada, Mao Zedung'un K ü l t ü r D e v r i m i n d e n, Lenin ve Stalin'in anladığı şekliyle uzun süren, ilkesel açıdan her zaman yapılması gereken, doğal olarak yükselip alçalan, ama buna rağmen zaman zaman sona erdirilip sonra yeniden başlatılan bir Kültür Devrimi olmadığını anlamadığı ortaya çıkmaktadır. Mao Zedung Kültür Devriminden daha ziyade gerektiği zaman (bir çok kere gerekeceğini öngörüyordu) kendine özgü bir silah olarak kullanılan belli kampanyaları anlıyordu.

Vakaa bu görüşün arkasında şeyleri inceden inceye incelememe hatası yatmaktadır. 1966-1969 kampanyasından sonra Çin'de aşağı yukarı 1975-1976'da Teng ve hempaları gibi kişileri daha köklü bir şekilde süpürüp atması gereken yeni bir devrimci fırtınanın gerekli olduğuna, yani Mao Zedung'un anladığı şekliyle bir "ikinci Kültür Devrimi" nin mutlaka yerinde olduğuna kesinlikle itiraz etmiyoruz. Bizim için söz konusu olan, Mao Zedung'un bu açıklamayla bunun objektif bir yasa olmadığı, tam tersine kaba yanlış gelişmeleri olağanüstü araçlarla düzeltme çabası olduğunun anlaşılmasını engellediğidir.

Bu yöntem eninde sonunda başarısızlığa uğrayacaktır. Çünki —Mao Zedung'un anladığı şekliyle gelecekteki Kültür Devrimi kampanyaları göz önüne alınarak ve ona işaret ederek-- her seferinde, revizyonizmin güçlenmesi "normal" olarak görülecek, revizyonistlere, güç toplamaları ve kendilerine gelmeleri fırsatı tanınacak vs., bundan sonra da "tam zamanında" yeniden bir Kültür Devrimi kitle hareketi başlatılacaktır.

Doğru olan, revizyonizmin güçlenmesini öncelikle mümkün hale getiren kendi hatalarını aramak ve bunları ortadan kaldırmak, ve böylece kitleleri çeşitli şekillerde sürekli olarak harekete geçirerek, Kültür Devrimini sürekli olarak derinleştirerek, revizyonistlerin partinin başına geçmelerini veya hatta önderliği gaspetmelerini engellemektir.

1969 Sonrası Dönem

Lin Biao'nun devrilmesinden — ayrıntıları Mao Zedung'un önderliği altında ortaya çıkarılmadığından dolayı, Deng Siao-ping bugün karşı-devrimci mahkemesinde Lin Biao taraftarlarıyla birlikte iktidardan uzaklaştırılan dört siyasi büro üyesini yargılayabilmektedir tam da bu eksiklikten dolayı gerekli sonuçlar çıkarılmadı. Bu olayların bir tahlilinin yapılması, bunun yayınlanması ve kitlelerle tartışılması mutlaka gerekliydi.

Sonları, Mao Zedung'dan bir kaç alıntı yayınlandı. Bu alıntılarda Mao Zedung, Lin Biao gibilerinin kapitalizmi restore etmeyi başarabilmelerinin nedenlerinden biri olarak, ekonomik alanda hala burjuva hakların var olmasına, ücretlerdeki farkın büyük olduğuna, yani objektif nedenlerin Lin Biao gibilerinin işini kolaylaştırdığına işaret ediyordu.(*)

(*) Mao Zedung'un ölümünden önceki son yıllarda, 1975-1976'da, ÇKP'nin yayın organlarında proletarya diktatörlüğünün teorisinin incelenmesi çağırısı yapıldı ve Mao Zedung'dan alıntılar yayınlandı. Bu alıntılarda Mao Zedung, sekiz basamaklı ücret sisteminin tehlikelerine, hala var olan meta sisteminin (ki bu, onun da vurguladığı gibi, proletarya diktatörlüğü altında sadece sınırlandırılabilir) mutlaka sınırlandırılması gerektiğine, aynı zamanda "herkese emeğine göre" ve "para vasıtasıyla değişim"in etkisine işaret ediyordu.

Bu alıntılar 1975'de Çang Cun-ciao'nun bir broşüründe kullanıldı. Bu dönemdeki kampanyada, ilk önce alıntı derlemesinde Marks, Engels,Lenin'in dikkate alındığı ve tamamiyle yanlış bir şekilde Stalin'in tahlillerinin atlandığı göze çarpmaktadır. Aynı zamanda hem bu dönemin gazete makalele-

(*)(bir önceki sayfadaki dipnotun devamı)
rinde hem de Çang Cun-ciao'nun broşüründe eski temel hata kendini gösterdi: ÇKP'nin çizgisi özeleştirici bir şekilde geliştirilmiyor, sübjektif öge vurgulanmıyor; tam tersine daha ziyade objektif nedenleri vurgulayarak revizyonizmin ortaya çıkması açıklanmaya çalışılıyordu. Bundan dolayı bu açıklamalar, içinde kaderciliğin ve sübjektivizmin belirli karakteristiklerini barındırıyordu.

Görüşümüze göre, Çang Cun-ciao'nun yazısında başlıca hatalar, Mao Zedung'un ulusal burjuvaziye karşı 1957'deki hatalı tavrı ile 1966'dan sonraki doğru tavrı arasındaki çözülemez çelişkinin dikkate alınmamasında ve "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine"deki yanlış sınıf tahlilinin propaganda edilmesinde yatmaktadır. Hemen hemen aynı zamanda yayınlanan Yao Ven-yuan'ın "Parti Düşmanı Lin Biao Kliğinin Sosyal Temeli Üzerine" adlı yazıda —bu yazıda da aynı şekilde yanlış bir şekilde üretim ilişkilerine ağırlık verilmektedir— şu tespit edilmektedir:

> "Burjuvazinin ekonomik gücü belli boyutlara ulaştığında ajanları siyasi iktidara göz dikecek, proletarya diktatörlüğünü ve sosyalist sistemi devirmeye, sosyalist mülkiyeti kökünden değiştirmeye ve kapitalist sistemi açıkca yeniden kurup geliştirmeye kalkışacaklardır." (a.g.e. s. 9)

Tam da bu "da" ekinin yanlış olduğu görüşündeyiz. Çünkü "burjuvazinin" böyle bir "ekonomik gücü" olmadan da, parti önderliğini ele geçirmek için saldırılar pekala mümkündür ve sürekli olarak bu tehlike vardır. Yao Ven-yuan burada aslında dikkatleri burjuvazinin "ekonomik güce" sahip olup olmadığına çekmektedir. Bunun da mantıksal olarak öncelikle burjuvazinin (eski veya yeni unsurlar) ekonomik güç elde etmesinin engellenmesi sonucu çıkmaktadır.
D o ğ r u olan ama, öncelikle komünist partisinin durumu ile ve onun önderlik ettiği işçi sınıfının bilinci ve örgütlülüğü ile ilgilenmektedir. Çünkü proletarya diktatörlüğüne karşı revizyonistlerin her an mümkün olan saldırılarının yok edilmesinin yegane garantisi bu ögelerdir.

Bu sıralarda, 1973/74'de Teng Siao-ping yeniden ÇKP'nin yönetim kademelerine yükselmeyi başardı; 1975'deki Tienanmen meydanındaki karşı-devrimci eylemlerden sonra Teng Siao-ping ve onun programına karşı kampanya başlatıldı.

Mao Zedung, Teng'in baş temsilcisi olduğu ÇKP içindeki revizyonist kliğin savunduğu programa karşı kararlılıkla mücadele etti ve şunu vurguladı:

> "'Üç direktifi kavranacak esas halka olarak ele alın' da ne oluyor! İstikrar ve birlik sınıf mücadelesinden vazgeçmek demek değildir; kavranacak esas halka sınıf mücadelesidir, bütün diğer şeyler buna bağlıdır." (14/76 sayılı "Peking Rundschau"da yayınlanan "'Üç Direktifi Kavranacak Esas Halka Olarak Ele Alın' Programının Eleştirisi", s. 6'dan aktarıldı)

Ve Mao Zedung, Teng Siao-ping'in sınıf uzlaşmacı tavrını mahkum etti:

> "Bu insan sınıf mücadelesine sarılmıyor, bu kavranacak esas halka üzerine hiç konuşmuyor. Yani hala 'beyaz kedi, siyah kedi', o emperyalizm ile Marksizm arasında ayrım yapmıyor (14./76 sayılı "Peking Rundschau"da yayınlanan "Doğru Kararları Ortadan Kaldırmak İsteyen Sağdan Gelen Rüzgara Karşı Mücadele Edin ve Sanayi Üretimini Geliştirin", s. 5'den aktarıldı)

Teng Siao-ping görevlerinden alındı ama partiden uzaklaştırılmadı. ÇKP'MK, onunla arasında olan çelişmeyi "uzlaşmaz olmayan çelişme" olarak değerlendirdi.

Görüşümüze göre, öncelikle Marksist-Leninist güçlerin hatalarından dolayı mümkün hale gelen yeni bir şiddetli mücadele başladı. Ama bu mücadele, kitlelerin gözünün önünde olmaktan ziyade gizli yürütüldü.

Teng Siao-ping'in parti başkanı Hua Guo-feng ve diğerlerinin yardımıyla devrimci güçleri tutuklattırdığı, baskı altına aldırdığı ve Çin'de açıkca karşı-devrim yolunda ilerlediği bilinmektedir.

Ölümünden kısa bir süre önce Mao Zedung, merkezi sorunun proletarya diktatörlüğü sorunu, burjuvazi üzerinde diktatörlük sorunu olduğunu açıkladı. Marksizm-Leninizm 'den

her türlü sapmaya karşı tam da Mao Zedung'un aşağıdaki tespitini vurgulayabilir ve savunabiliriz; vurgulamalı ve savunmalıyız:

"Lenin neden burjuvazi üzerinde diktatörlük uygulamaktan söz edmiştir? Bu sorunu açıklığa kavuşturmak gereklidir. Bu sorunda açıklık kazanılmaması, revizyonizme yol açar. Bu bütün ülkede bilince çıkarılmalıdır." (Cang Cun-ciao, "Burjuvazi Üzerinde Topyekün Diktatörlük" s. 1'den aktarıldı)

Son Söz

Mao Zedung'un görüşlerinin 1950'den 1976'ya kadarki gelişmesi hakkında burada verilen genel bakış (Mao Zedung'un eksiksiz yazıları konusunda büyük eksiklikler olmasına rağmen) bir bütün olarak burjuvaziye ve böylece ulusal burjuvaziye de karşı tavrında ve böylece proletarya diktatörlüğü sorununa da karşı tavrında temel değişiklikler olduğunu göstermektedir.

1949 zaferinden sonraki ilk üç yılda —proletarya diktatörlüğü sorununun adını vermeden— ulusal burjuvazinin artık bir ara sınıf olmadığı, baş çelişmenin proletarya ile burjuvazi arasında olduğu tespit edilirken, 1957'de —muhtemelen ÇKP VIII. Parti Kongresinin ve SBKP XX. Parti Kongresinin etkisi altında—, aşırı sağ oportunist güçlere belli bir muhalefete rağmen, ulusal burjuvaziye karşı revizyonist bir tavır takınıldı.

Onunla olan çelişmenin proletarya d i k t a t ö r l ü ğ ü vasıtasıyla ç ö z ü l m e s i hedeflenmiyor, tam tersine onu "demokratik" bir yolla halletmeye çalışılıyordu. Hatta ulusal burjuvazinin partileri halk diktatörlüğünün p a r ç a s ı olacaklardı, yani iktidara ortak olacaklardı.

1949'da ilan edilmiş olan birden fazla demokratik sınıfın diktatörlüğü ile proletarya diktatörlüğü arasında ne gibi ilkesel farklılıkların olması gerektiği ve birincisinden ikincisine nasıl geçilebileceği konularında hiç bir açıklık yoktu. Hatta Mao Zedung, proletarya diktatörlüğü ve ulusal burjuvazi ve onun partileriyle siyasi ittifakı

açıkça mümkün görüyor ve böylece burjuvazi üzerinde diktatörlük olan proletarya diktatörlüğünün temel fikrini revizyonist bir şekilde sulandırıyordu.

Daha 1957-58'de ulusal burjuvaziyle "uzlaşmaz olmadığı" ümit edilen çelişmenin, tahmin edilenden fazla uzlaşmaz patlayıcı madde taşıdığı ortaya çıktı. Mao Zedung'un bunun üzerine "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazısındaki görüşleri üzerinde nasıl bir hüküm verdiği maalesef bilinmemektedir. Bununla birlikte Mao Zedung'un olduğu kesinlikle bilinen yazılar ve alıntılardan Mao Zedung'un en geç 1966'da yani Kültür Devriminin başlangıcında, proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin uzlaşmaz niteliğini g ö r d ü ğ ü ve burjuvazi üzerinde diktatörlük talep ettiği ortaya çıkmaktadır.

Çin'de Kültür Devrimi yıllarında —1934'de Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi— burjuvazinin s ı n ı f olarak ne dereceye kadar ortadan kaldırıldığını bilmiyoruz. Mao Zedung'un 1966-67'de burjuvaziye karşı "ölüm-kalım mücadelesi" vermeye çağırdığı kesindir.

Proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması, kapitalizmin b ü t ü n unsurları üzerinde diktatörlük —bunlar bu dönemden ölümüne kadar Mao Zedung'un şiarlarıydı. Bu doğru Marksist-Lenininst temel tavrı (eleştirilmesi gerekli olan 1957'deki tavrından farklı olarak) ona iftira edenlere karşı mutlaka s a v u n m a l ı y ı z.

Mao Zedung'un 60'li yılların ortasından itibaren savunduğu burjuvazi üzerinde proletarya diktatörlüğü, sınıf mücadelesinin sürdürülmesi konusundaki Marksist-Leninist tavırlarının mutlaka savunulması başka bir sorunla karıştırılmamalıdır. Bu sorun, ÇKP basınının, Mao Zedung'u komünizme kadar burjuvazinin sınıf olarak var olacağı ve b u n d an d o l a y ı sınıf mücadelesinin gerekli olduğu görüşündeymiş gibi göstermesidir.

Mao Zedung'un bilinen pasajlarının incelenmesi, Mao Zedung böyle genel (bununla birlikte kamuoyu önünde karşı da koymadığını), tam tersine, sadece Çin'de güncel olarak var olan durumu, burjuvazinin sınıf olarak hala var olduğunu tespit ettiğini göstermektedir.

İnsanın insan tarafından sömürülmesini ortadan kaldırırken mutlaka burjuvazinin sınıf olarak tasfiye edilmesi gerektiğini, bunun yanında ama onun artıklarına ve kapitalizmin bütün görünümlerine karşı her alanda sınıf mücadelesinin sürdürülmesi, hatta artırılması gerektiğini doğru bir şekilde tespit eden Stalin'in 1936'daki sınıf tahliline özde karşı çıkan sakat bir genellemeyi üstlenmemek için bu, Mao Zedung'un Marksist-Leninist tavırlarının doğru bir savunmasında açık olmalıdır.

Tam da proletarya diktatörlüğü sorunu, Marksizm-Leninizmin bu m e r k e z i s o r u n u örneği, Mao Zedung'un ne basit bir şekilde toptancı bir tavırla "savunulabileceğini" ne de basitçe toptancı bir şekilde "reddedilebileceğini" açıkça göstermektedir. Daha ziyade onun eserini çeşitli aşamalara ayırmak ve içeriğine göre ona karşı değişik tavır almak gereklidir. Başka bir deyişle: Onun şüphe götürmeyen Marksist-Leninist eserinin savunulması, yanlış tavırlarının eleştirilmesi gerekmektedir.

Önümüzde duran olayda Mao Zedung'un zaman zaman ki yanlış görüşlerini —maalesef kamuoyu önünde ve özeleştirici bir şekilde değil— açakça düzeltmiş ve onları doğru görüşlerle değiştirmiş olmasının büyük önemi vardır. Bu, işin garibi, öncelikle onun eski yanlış tavırlarını savunan eleştirisiz "Mao Zedung Düşüncesi savunucular"ına karşı mücadele etmemizi doğal olarak çok kolaylaştırmaktadır. Bu aynı zamanda, Mao Zedung'un 1957'deki revizyonist tavırlarına dayanarak onu b i r b ü t ü n olarak "revizyonist" vs. ilan eden Mao Zedung'u "mahkum edenlere" haddini bildirmemizde elimizde çok keskin bir silahtır.

1950-1976 arası dönemde Mao Zedung'un kesinlikle kendi içinde bir bütünlük teşkil eden "öğretileri" bulunmamaktadır. Bu döneme ait, Mao Zedung Seçme Eserler cilt I-IV'de olduğu gibi somut sorunlara uygulanan belirli sorunlar karmaşaları hakkında temel açıklamalar da bulunmamaktadır. Daha ziyade, her Marksist-Leninistin iyi incelemesi gereken ve içinden öğrenebileceği, ama merkezi sorunlarda hatalı olan "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine" adlı yazı dışında, çok az sayıda, esas olarak güncel mücadele içinde yazılmış kısa broşürler ve yazılar bulunmaktadır.

Mao Zedung'a ve hele ÇKP'ne karşı da e l e ş t i r i c i bir tavır alınmasının m u t l a k a gerekli olduğunu, bu dönemdeki h a t a l a r ı mutlaka köklü bir şekilde eleştirmenin gerekliliğini tam da bu dönem göstermektedir.

NOTLAR

1. Teng-Hua revizyonistlerinin ve emperyalist Çin araştırıcılarının yayınladıkları Mao Zedung'un sözde "Stalin'e Elestirileri" üzerine.

---

a) Mao Zedung'un Sözde "Stalin'e Eleştirileri"nin Kaynakları Hakkında

Mao Zedung'un Stalin'e eleştirisi olup olmadığını, ne gibi eleştirileri olduğu incelendiğinde, çok çabuk, Mao Zedung'un yaşadığı dönemde yayınlanmış ve kesinlikle Mao Zedung'un olduğu bilinen Stalin'e hiçbir içeriksel eleştirinin olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Mao Zedung'un olduğu kesinlikle bilinen yegane tavır alışta Mao Zedung SBKP XX. Parti Kongresinden sonra şunu vurguluyor:

> "Stalin'in önderlik ettiği sırada (SBKP'nin ç.n) temel siyaseti ve çizgisi doğruydu; kendi yoldaşlarına karşı düşmana karşı kullanılan yöntemler kullanılmamalıdır."
> ("Uluslararası Komünist Hareketin Genel Çizgisi Hakkında Öneri" hakkındaki "SBKP Önderliği ile Bizim Aramızdaki Ayrılıkların Kökeni ve Gelişmesi" adlı I.Yorumdan (6 Eylül 1963) aktarıldı, "Polemik" s.73)

Bununla birlikte o, aynı zamanda, Stalin'in hatalarının incelenmesini de talep etmekte ama bu konuyu kapsamlı bir şekilde incelememektedir. O:

> "..'Stalin'in kazanımları hatalarından büyüktür' ve 'Stalin somut tahlil edilmeli' ve 'çok yönlü değerlendirilmelidir'." (a.g.e)

demektedir.

Mao Zedung, Ekim 1956'da şöyle diyordu:

> " 'Stalin eleştirilmelidir. Ama eleştirinin şekli konusunda ayrı görüşlere sahibiz. Bizim aynı görüşte olmadığımız bir dizi sorunda bulunmaktadır'."
> (a.g.e.)

ÇKP, içinde Stalin'in eleştirildiği, "Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Dersleri Üzerine" adlı iki programatik makale (1956) ve 13 Eylül 1963 tarihli "Stalin Sorunu Hakkında" adlı "Genel Çizgi Üzerine Öneri"ye ikinci yorumu yayınladı. "Genel Çizgi Üzerine Öneri" hakkındaki "Kruşçef'in Sahte Komünizmi ve Dünya İçin Tarihi Dersler" adlı dokuzuncu yorum ÇKP'nin başka bir eleştirisini içermektedir. (1)

Bunun dışında, sadece, daha sonraları ÇKP'nin broşürlerinde yayınlanan tek tek sözler bulunmaktadır.(2)

Doğal olarak Mao Zedung bu belgelerden -aynı zamanda daha sonra yayınlanan, içinde Stalin'in eleştirildiği merkezi parti belgelerinden- ortak sorumludur. B u n a r a ğ m e n :

Mao Zedung'un kendisinin 1956'da değinilen Stalin'e eleştirilerini h i ç b i r z a m a n yayınlatmamış olduğu gerçeği çok önemli bir olgudur ve çeşitli nedenleri olabilir.

Mao Zedung'un tekrar tekrar yaptığı incelemelerden sonra ve Kruşçef revizyonizmini daha derin kavramasından dolayı,Stalin'e eleştirilerinin yanlış, yüzeysel ve etraflı bir inceleme sonucunda ayakta tutulamayacak eleştiriler olduğunu görmüş olabilir!

Doğaldır ki, bu tam böyle olmayabilir. Mao Zedung'un 1949'dan sonra genel olarak çok az yazı ve konuşmasının yayınlanmış olması göz önünde tutulmalıdır.

Şu kesindir:

Mao Zedung'un bizzat yazdığı iddia edilen "Stalin'e eleştiriler", Çin'de ilk defa resmi olarak Mao Zedung'un ölümünden sonra yayınlanmıştır.

Söz konusu olan yazılar şunlardır: Nisan 1956 tarihli "On Başlıca İlişki Üzerine" (Seçme Eserler "Cilt V", s.323-349'da yayınlandı), Ocak 1957 tarihli "Eyalet, Merkeze Bağlı Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi Sekreterleri Konferansında Konuşmalar" (Seçme Eserler "Cilt V" s.40J-443). Bu iki yazıda, Stalin'e getirilen eleştirilerle il

gili bazı geniş bölümler bulunmaktadır. "Cilt V" in başka iki yazısı bazı kısa eleştiriler içermektedir. Bu iki yazı şunlardır: Ağustos 1956 tarihli "Partinin Birliğini Sağlamlaştıralım" ("Cilt V" s.355-368) ve Eylül 1956 tarihli "Partimizin Bazı Tarihi Tecrübeleri" ("Cilt V" s. 369-375).

Şurası vurgulanmalıdır ki, Deng-Hua revizyonistleri tarafından yayınlanan bu yazılar, Mao Zedung tarafından otorize edilmemiş yazılardır.

Buna karşılık Seçme Eserler Cilt I-IV'deki bir çok yazısında Mao Zedung Stalin'in eserinin ve Sovyetler Birliği'nin tecrübelerinin açıkca olumlu propagandasını yapmakta ve tüm partiyi bunlardan öğrenmeye çağırmaktadır.(3)

"People's China" adlı İngilizce gazetede yayınlanan Mao Zedung'un 1949'dan sonraki Stalin hakkındaki olumlu makalelerinden hiç birinin (hatta Mao Zedung'un Stalin'in ölümü üzerine yazdığı yazısının da) "Cilt V"e alınmamış olması gerçeği, Hua-Deng revizyonistlerinin bu seçimle Mao Zedung'un Stalin'e tavrını tek yanlı ve çarpıtarak ortaya koyduklarını göstermektedir.

Emperyalist Çin-araştırmacılarının ve burjuva gazetecilerinin derledikleri ve çevirisini yaptıkları Mao Zedung'un olduğu söylenen yazı derlemeleri konusunda -bu yazıların kaynaklarının güvenirliği hakkında bir yargıya varmak için- bu yazıların hangi kaynaklardan geldiği sorunu m u t l a k a a ç ı k l ı ğ a k a v u ş t u r u l m a l ı ve bu her kesin bilincine çıkarılmalıdır.

Emperyalist basının yayınladığı Mao Zedung'un yazılarından ilk derleme, Jerome Ch'en'in 1970'de New York'da yayınladığı "Mao Papers, Anthology and Bibliography" (Mao'nun Yazıları, Antolojisi ve Bibliyografyası) dır. Bu derleme Almanca olarak 1972'de Münih'de basıldı. "Mao Papers" Kültür Devrimi sırasında 1970'e kadar Çin dışında Mao Zedung'un yazıları olarak yayınlanan yazıla

rın büyük bir kısmını kapsamaktadır. Bu derlemede, daha sonra yayınlanan derlemelerde olan önemde bir Stalin eleştirisi bulunmamaktadır. Tersine, bu derleme Mao Zedung'un Stalin'in altmışıncı ve yetmişinci doğumgünü hakkındaki konuşmalarını kapsamaktadır. Mao Zedung bu konuşmalarında Stalin'in ve onun eserinin propagandasını yapmaktadır. Bu derlemede Kültür Devrimi sırasında ÇKP'nin resmi dergi ve gazetelerinde Mao Zedung'dan alıntı olarak yayınlanan Mao Zedung'un eserlerinden bölümlerin bir çoğu da toplanmıştır.

Burjuva Çin araştırmacıları tarafından 1973'den itibaren yayınlanan derlemelerin büyük bir bölümü veya hatta hepsi iki Çince kitabın çevrilmiş bölümlerinden oluşmaktadır. Bu iki kitabın 1967 ve 1969'da Çin'de Kızıl Muhafızlar tarafından derlendiği ve yayınlandığı söylenmektedir. Bu iki derleme "Yaşasın Mao Zedung Düşüncesi" başlığını taşımaktadır. 1967 tarihli ilk kitap 280 sayfadır. 1969 tarihli ikinci kitap "Yoldaş Mao Zedung Zamanımızın En Büyük Marksist-Leninistidir" şeklinde bir altbaşlık taşımakta ve 721 sayfadan oluşmaktadır. (Bkz.: "Moskova'dan Farklı Yapıyoruz" - Türkçe'de "Sovyet İktisadının Eleştirisi" adı altında yayınlandı -ÇN. - Hamburg 1975, s.140, Not 8; "Mao Intern", Hamburg 1975, s.282-283)

Bu Çince iki kitap, Mao Zedung'un olduğu kesinlikle bilinmeyen yazıların en kapsamlı derlemesidir. H. Martin tarafından Almanca olarak yayınlanan derlemeler (4) bu iki kitaptan alınmış derlemelerdir.

"Mao Intern"in önsözünde bu iki Çince kitabın kaynağı hakkında şunlar söylenmektedir:

> "1949'dan sonraki Mao yazılarının elimizdeki derlemesi de çoğunlukla iki kitaba dayanmaktadır. Bu iki kitap, 1967 ve 1969'da Çin'de Kültür Devriminin genç aktivistleri tarafından derlenmiş ve baskıya verilmiştir. Her halükarda, bu iki kitabın, şüphesiz y e g a n e kopyesi biraz hasar görmüş halde, ilk olarak 1973'ün ikinci yarısında -yani Kültür Devrimi'nin durulmasın

dan aşağı yukarı dört yıl s o n r a - foto-mekanik tıpkıbasım olarak batılı Çin uzmanlarının eline geçmiştir." ("Mao Intern", Hamburg 1974, s.11)

Bu esrarengiz y e g a n e örneğin kimin tarafından batılı uzmanların eline ulaştırıldığı sorusuna, "Mao Intern"in küçük puntolu harflerle yazılmış Sonsöz'ünde cevap verilmektedir. Bu iki derlemeyi "1973 yazı ortalarında tıpkı basım olarak kamuya açan" a s ı l kaynak Tayvan'ın başkenti "Taypei'deki Uluslararası İlişkiler Enstitüsü"dür. ("Mao İntern", Hamburg 1974, s. 243)

Emperyalist Çin araştırmacılarının böyle bir kaynağı ve böylece son tahlilde CIA'yı güvenilir bir kaynak kabul etmeleri şaşılacak bir şey değildir. Bundan dolayı geniş kapsamlı Stalin eleştirileri içeren bu yazılar, burjuva gazetecilerinin anti-komünizmi beslemek ve Mao Zedung'un Stalin'e ve Stalin dönemindeki Sovyetler Birliği'ne karşı tavrı konusunda olur olmaz teoriler ve iddialar ortaya atmak için aradıkları ve en sonunda buldukları büyük lokmaydı da. Bütün ünlü Çin araştırmacıları hemen, bu yazıların Mao Zedung'a ait olduğunun "oldukça kesin" ("Mao İntern", s.243) olduğu görüşünü keskin bir şekilde savundular ve bu yazıların Mao Zedung'a ait olduğu konusunda burjuva bilim adamlarındaki şüpheleri bile ortadan kaldırmak için sayısız makaleler kaleme aldılar. Ama onlar bile, bu yazılarla Mao Zedung'un orjinal yazılarının birbirini tutmayacağını kabul etmek zorundadırlar. Çünkü bazı yazıların farklı çevirileri bulunmakta, bazı yazılar özet halinde ve diğer yazılarda anlam çarpıtmaları olduğu bağıntı içersinde açıkca kanıtlanabilir vs.

Özet olarak şunlar söylenebilir: Burjuva Çin araştırıcılarının biraraya getirdikleri Mao Zedung'un bu güya "İç Yazıları"na gerçi tavır alınabilir ama h e r h a l ü k a r d a , elde olan şekliyle bu yazıların Mao Zedung'a ait olduğunun kanıtlanmamış ol

duğu tamamen açık olmalıdır. Ayrıca, okuyucunun kaynağın güvenilirliği konusunda, kendisinin hükme varması için, bu yazıların her zaman kaynak belirtilerek kullanılması gerekli olduğu açık olmalıdır. Altmışlı ve yetmişli yıllarda "Pravda"da yayınlanmış olan yazılarla Amerikalı Diplomat ve muhabirlerin ortaya attıkları yazılarla veya burjuva Çin Dili ve Kültürü uzmanlarının üsluptan dolayı Mao Zedung'a ait olduğunu iddia ettikleri yazılarla, Mao Zedung'a ait olduğu kesinlikle bilinen yazı ve konuşmaları basit bir şekilde eş değer olarak almak imkansızdır.

Mao Zedung'un Seçme Eserler "Cilt V"in bölümlerini aşağıda eleştirmede amacımız Mao Zedung'un aleyhinde materyal toplamak değildir. Bizim için söz konusu olan, bu "Stalin Eleştirileri"ne karşı tavrımızı ortaya koymaktır. Çünkü onlar, gerçekten Mao Zedung'a ait olup olmamalarından bağımsız olarak, ideolojik bir etkiye sahiptir ve bundan dolayı açık bir şekilde reddedilmeleri gereklidir.

Buna bağlı olarak, Mao Zedung'un sözde görüşüyle propaganda yapabilmek için Mao Zedung'a ait olduğu kesinlikle bilinmeyen yazıları, Mao Zedung'a ait olup olmadıkları konusunda haklı olarak var olan şüpheleri göz önünde bulundurmadan yayınlama yöntemini tercih edenlerin hepsinden kendimizi kesinlikle ayırmalıyız. Hem "Mao Zedung'u mahkum edenler"in, hem de onun "yüzde yüz savunucuları"nın bu yöntemi kullanmaları ilginçtir.

Enver Hoca'nın yanlış saldırılarına karşı Mao Zedung'u savunma bayrağı altında, Mao Zedung'un sahte görüşleriyle Stalin'e ve Komünist Enternasyonal'e karşı bayrak açan ve bunda yine esas olarak Mao Zedung'a ait olduğu kesin olarak bilinmeyen yazılara dayanan grupların temsilcileri böyle ciddi olmayan bir yöntem kullanmaktadırlar. Bu grubun başını ABD DKP çekmektedir. Bob Avakian'ın "Mao Zedung'un Ölümsüz Katkıları" adlı kitabında (Mayıs 1979) hemen hemen 350 sayfa et

raflıca Stalin'e "eleştiriler" ortaya konmaktadır. Sözde Mao Zedung'un Stalin'e eleştirilerinin yayınlanması Avakian'ın işine gelmektedir, çünkü o, Stalin'e saldırılarını Mao Zedung'un otoritesi ve itibarına dayandırma imkanından yararlanmaktadır.

Bob Avakian, kısmen kendisini "Cilt V"e dayandırmakta, kısmen de kaynak vermeye bile gerek görmemektedir. Bu bir raslantı değildir. Çünkü o, Stuart R.Schram gibi emperyalist Çin araştırmacılarının (gösterdiğimiz gibi) güvenilmez ve komünistlerin kabul etmemeleri gereken gayet karanlık kaynaklardan bulduğu sözümona Mao Zedung'a ait yazıları çok geniş bir şekilde kullanmaktadır. Avakian kitabında, örneğin şu yayınlara dayanmaktadır:

* Stuart R.Schram, "Başkan Mao Halka Sesleniyor", New York
* Moss Robert, "Sovyet Ekonomisinin Eleştirisi", "Stalin'in'SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları' Adlı Yazısının Eleştirisi" Monthly Review Press, New York, 1977 (Almancası : "Bunu Moskova'dan Farklı Yapıyoruz", H.Martin, Hamburg 1975)

Bob Avakian, emperyalist kaynaklardan gelen bu derlemeleri -yazıların hakikiliği konusunda en ufak bir şüphe duymadan- kullanmaktadır. Bu yazıların kaynakları ile ilgili yukarıda açıklanan gerçeklerden dolayı -ki, bu gerekçeleri Avakian bilmiyor olamaz- Bob Avakian'ın tavrı tamamıyla sorumsuz bir tavırdır. Bob Avakian'ın bu yöntemini kesinlikle kabul edemeyiz, çünkü böylece ölçüsüz burjuva spekülasyonların alanına kayılmış olur. Bu, Bob Avakian'da, "AEP"ne karşı Maoyu savunmayı" istemek yaftası altında, Mao Zedung'a ait olduğu kesin olarak bilinmeyen sözde yazılarla Stalin ve Komünist Enternasyonal'e saldırmaya yol açıyor.

* * *

> Aşağıdaki Stalin'e "eleştiriler"de söz konusu olan çoğunlukla kaba *iftiralar* ve gülünç *yalanlardır*. Bunlar kesinlikle "tartışma konusu" yapılmamalı, tam tersine iftiralar olarak damgalanmalıdır. Bununla birlikte bu, bizim için bu iftiraların incelenmemesi anlamına gelmez, tam tersine onların açık olan asılsızlığının kanıtlanması, kaba yalan olanların çürütülmesi, yani bu "eleştiriler"e karşı ideolojik bir mücadele verilmesi anlamına gelir. Bu, değinilen sorunların çokluğundan dolayı aşağıda sadece tezler halinde olabilir. Bununla birlikte bir sürü burjuva, revizyonist, troçkist ve sosyal-demokrat "eleştirici" Stalin'e çullandıklarından dolayı, burada değinilen sorunlara şu veya bu şekilde, başka yerde ve çok defa geri döneceğiz!

b) Stalin'e Eleştiri ve SBKP XX.Parti Kongresinin İdeolojik Baskısı

Mao Zedung'a yüklenen Stalin eleştirilerinin hepsinin SBKP XX.Parti Kongresi sonrası döneme ait olması şüphesiz raslantı değildir. Schram, Moss ve Avakian gibi kişilerde bile, XX.Parti Kongresi öncesi döneme ait Mao Zedung'un içinde Stalin'e benzer eleştiriler getirdiği hiç bir yazısı yoktur.

Mao Zedung'a ait olduğu kesin olan 15 Eylül 1956 da yapılmış olan "ÇKP VIII. Parti Kongresinin Açılış Konuşması"nda (1 Ekim 1956 tarihinde "People's China"da yayınlandı) SBKP XX.Parti Kongresi açıkca "olumlu" olarak değerlendirilmektedir. Bu konuşmada şöyle denmektedir:

> "Sovyetler Birliği Komünist Partisi kısa bir süre önce yapılan

> XX.Parti Kongresinde bir çok doğru direktif vermiş ve Partinin hatalarını eleştirmiştir. Bu çalışmanın gelecekte büyük etkileri olacağı kesinlikle söylenebilir."
> (ÇKP VIII.Parti Kongresi-Belgeler" Cilt I, Pekin 1956, s.10)

Mao Zedung'a ait olduğu kesin olarak bilinmeyen "On Başlıca İlişki Üzerine" adlı yazıda ("Cilt V s.323-349'da yayınlandı) Sovyetler Birliği'nde kısa bir süre önce ortaya çıkarılan eksiklikler ve hatalardan -ki kastedilen Kruşçef'in SBKP XX. Parti Kongresinde Stalin'e getirdiği eleştiridir- böyle hatalardan Çin'de kaçınmak için, ders çıkarma çağrısı yapılmaktadır:

> "Özellikle önem verilmesi gereken konu, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşası sürecinde yapılan bazı hataların ve eksikliklerin son zamanlarda gün ışığına çıkması olgusudur. Onların yaptıkları hataları tekrarlamak istiyor musunuz? Geçmişte bazı hatalardan kaçınabilmemiz, onların tecrübesinden dersler çıkarmamızla mümkün olmuştu. Bugün ise ders çıkarmamız için çok daha fazla neden vardır." (5) ("On Başlıca İlişki Uzerine" 1956, "Cilt V", s.323-324)

Aynı yazıda, birkaç hafta önce "Renmin Ribao"da (Halk Gazetesi) yayınlanmış olan "Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübeleri Üzerine" adlı makale övülmektedir:

> "Merkez Komitesinin görüşü, Stalin'in hatalarının bütünün yalnızca yüzde otuzunu, başarılarının ise yüzde yetmişini oluşturduğu ve bir bütün olarak değerlendirildiğinde herşeye karşın Stalin'in büyük bir Marksist olduğu yönündedir. 'Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübeleri Üzerine' adlı yazıyı bu değerlendirme temelinde yazdık. Stalin'in hatalarının yüzde otuz, başarılarının yüzde yetmiş olduğu yolundaki bu değerlendirme aşağı yukarı doğrudur." (a.g.e., s.346)

"On Başlıca İlişki Üzerine" adlı yazıda "Proletar

ya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübesi Üzerine" adlı makalede yapılan Stalin değerlendirmesi paylaşılmaktadır. Gerçi bu makalede, Kruşçef revizyonistlerinin tersine, Stalin'in kazanımları yüzde yetmiş olarak verilmekte ve SBKP XX. Parti Kongresindeki Stalin'in yüzde yüz mahkum edilmesi reddedilmektedir, fakat bu makale aynı zamanda, "On Başlıca İlişki Üzerine" adlı yazısının da kendisi ile arasında sınır çizgisi çekmediği ağır hatalarda içermektedir. "Renmin Ribao"nun makalesinde toptancı bir şekilde ve kanıtlara dayanmadan Stalin

> "... kendini beğenmişliğe kapıldı, alçak gönüllülükten uzaklaştı, görüşlerinde tekyanlılığa ve subjektivizme izin verdi, bazı önemli sorunlarda yanlış kararlar verdi..."
> (Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübesi Üzerine",1956, s.6);
> "... kişiye tapmanın yayılmasına göz yumdu ve bunu geliştirdi..."
> (age. s.8)
> "Parti içinde demokratik merkeziyetçiliği yaraladı", "düşmana karşı mücadelede aşırılık (yaptı)...", "antifaşist savaş öncesinde hazırlıkta dikkatsiz (davrandı)...", "köylülerin durumunun düzeltilmesi(ni) önemli (görmedi)..." ve "... Yugoslavya konusundaki yanlış kararı ... aldı"
> (a.g.e. s.9-10)

şeklindeki iddialar yer almaktadır.

Stalin'in bu "hatalarının" kökeni olarak "subjektivizm ve tek yanlılık" (age., s.10) gösterilmektedir. Stalin

> "... kendini objektif gerçeklerden ve kitlelerden kopardı."
> (age., s.10)

"Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübesi Üzerine" adlı makalede Kruşçef'in Stalin'i tamamıyla reddetmesine karşı çıkılmasına rağmen, bu makalede, ÇKP'nin Stalin'in teorik ve pratik eserine yaptığı saldırılarla, Kruşçef revizyonistlerinin Stalin'e bu sorunlarda yaptığı saldırıların aslında birbirini

tuttuğu açıkca ortaya çıkmaktadır.

Bundan dolayı "On Başlıca İlişki" adlı yazıda, "Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübeleri Üzerine" adlı makalenin Kruşçef'in Stalin'e getirdiği eleştiriler - den kendini doğru bir şekilde ayrı tutma olduğunun propagandasının yapılması haklı gösterilemez. Bu makalenin hatalarını ortaya çıkar - mak ve Kruşçef'in Sta - lin'i reddetmesine karşı başarılı bir mücadele yürütmenin temeli olamıyacağını söylemek yerine, bu makalenin "nesnel gerçeklere uy - gun" olduğu söylenmektedir:

> "Birinci olarak Sta - lin'i koruyoruz, ikinci olarak da onun hatalarını eleştiriyo - ruz ve (6) "Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübesi Üzerine" adlı yazıyı yaz - dık. Biz, Stalin'e kara çalmaya ve onu yıkmaya çalışan bazı kişilerin tersine, nesnel gerçeklere uygun olarak davranıyoruz." ("Çin Komünist Partisi Sekizinci Merkez Komitesinin 2.Genel Toplantısında Konuşma" Kasım 1956, "Cilt V", s.389)

Yani, Kruşçef'in Stalin "eleştirisi" ile ÇKP'nin yukarıda kabaca esas hatlarıyla anlattığımız eleştirisi arasındaki önemli fark pek o kadar eleştirinin içeriği veya hedefi değildi. Bu konuda az veya çok uyum bulunmaktaydı. Bununla birlikte ÇKP, Stalin'in düşman olarak ele alınmasına ve hakaret edilmesine hiçbir zaman razı değildi.

"Renmin Ribao"nun "Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübesi Üzerine" adlı makalesindeki Sta - lin eleştirileri, bu makaleden sonra yayınlan - mış, Mao Zedung'a ait olduğu kesinlikle bilinmeyen yazılarda da bulunan eleştirilerle öz olarak aynıdır. Bu aşağıda ortaya konacaktır.

c) Birinci İftira:

Stalin'in sözde hatalarının ideolojik kökeni "subjektifizm"miş

"Renmin Ribao"nun "Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Tecrübesi Üzerine" adlı makalesinde olduğu gibi, Mao Zedung'a isnad edilen "Cilt V"deki bir makalede Stalin'in hatalarının kökeni olarak" "subjektivizm" görülmektedir:

"Stalin neden hata yaptı? Çünkü onun birçok meseledeki öznelci düşünceleri nesnel gerçeklere uymuyordu." ("Partinin Birliğini Sağlamlaştıralım ve Partinin Geleneklerini İleri Götürelim", 1956 "Cilt V", s.359)

Yazıda bu iddia hiçbir kanıtla temellendirilmemektedir. Görünen odur ki, o zamana ait Mao Zedung'a ait olduğu kesin olarak bilinmeyen diğer yazılardaki eleştiriler "kanıtlar" olarak görülüyordu. O yazılarda Stalin'e getirilen eleştiriler aşağıdaki iddialarda yoğunlaşmaktadır.

d) İkinci İftira:

Stalin Birçok Kişiye Metafiziği İzlemelerini Öğretmiş

Genel eleştiri şöyleydi:

Stalin'de önemli ölçüde metafizik vardı ve birçok kişiye metafiziği izlemelerini öğretti" ("Eyalet, Merkeze Bağlı Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi Sekreterleri Konferansında Konuşmalar", 27 Ocak 1957 Konuşması, "Cilt V", s.421)

Bu eleştiriye kanıt olarak "SBKP(B) Tarihi Kısa Ders" ve onun içinde bulunan "Diyalektik ve Tarihi Materyalizm" adlı bölüm gösterilmektedir. Buna iki eleştiri getirilmektedir. Birinci olarak:

"...(Stalin -YN.) Diyalektiğin dördüncü özelliği ile ilgili olarak da, bütün şeylerde var

olan iç çelişmelerden söz ediyor ama sonra da, karşıtların birliğinden hiç söz etmeksizin, sadece karşıtların mücadelesini ele alıyor." (age.,s.421)

Bu eleştiri yanlıştır. Stalin "SBKP(B) Tarihi Kısa Ders"de diyalektiğin dört temel karekteristiğini açıklarken -ki bu Lenin'in "Karl Marks" adlı yazısındaki açıklama ile (bkz. Lenin,"Karl Marks" 1914, T.E. Cilt 21, s.41-43) ve Mao Zedung'un "Çelişme Üzerine" adlı yazısında verdiği girişteki genel bakışla da (Mao Zedung, "Çelişme Üzerine", 1957, S.E. Cilt I, s.367-368) uyum içindedir- şeylerin arasındaki bağlardan yola çıkmakta, bu arada özellikle gelişme içindeki nitel sıçramaları vurgulamakta ve sonunda gelişmenin itici gücü olan zıtlıklar arasındaki mücadeleden bahsetmektedir.

Böylece, şunu iddia eden ikinci eleştiri de doğru değildir:

"Stalin, birinci özellik olarak şeylerin birbirleriyle olan ilişkilerini ele alırken, bundan, sanki şeyler sebepsiz yere birbirleriyle ilişkiliymiş gibi söz ediyor." (age. s.421)

"Stalin, karşıtların mücadelesiyle karşıtların birliği arasındaki bağı göremedi." (age. s.423)

Aslında "yeteneksiz" olan Stalin değil; tam tersine bu sorunda yeteneksiz olanlar, Stalin'in diyalektiğin 4 karekteristiğini ortaya koymasının diyalektik materyalizmi içeren bir açıklama olduğunu ve Stalin'in

"...şeylerin ve olayların iç çelişmelerinin ortaya..." (Stalin, "Sovyetler Birliği Komünist Partisi Tarihi (Bolşevik) Kısa Ders" s.187, Aydınlık Yayınları, Eylül 1970)

çıkmasından bahsettiğinde bir birliğin, bir olayın içindeki mücadelenin vs. bunun içine dahil olduğunu kavramayan ve anlamayanlardır. Stalin, Lenin'den sorunun özünü içeren sözlerle açıklamasını noktalamaktadır:

"Gerçek anlamda diya-

lektik ... şeylerin özündeki çelişmelerin incelenmesidir." (age., s. 137)

"Çelişme zıtların mücadelesidir." (age., s. 137)

e) Üçüncü İftira:

Stalin Olumsuz Şeylerden Öğrenmeye Çok Az Önem Vermiş.

"Olumsuz şeyleri incelemezseniz, onları çürütmeniz de mümkün olmaz. Ne Marks, ne Engels ne de Lenin böyle değillerdi... Bu açıdan Stalin onlar kadar başarılı değildi. Örneğin Stalin'in zamanında klasik Alman idealist felsefesi, Alman soylularının Fransız devrimine karşı bir tepkisi olarak tanımlandı. Bu yargı, klasik Alman idealist felsefesini tamamen inkar etmektedir. Stalin, Alman askerlik biliminin artık hiçbir işe yaramadığını ve Almanlar yenilgiye uğratıldığına göre, Clausewitz'in kitaplarının artık okunmaması gerektiğini söyliyerek, Alman askerlik bilimini inkar etti."
("Eyalet, Merkeze Bağlı Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi Sekreterleri Konferansında Konuşmalar", 1957, "Cilt V", s.421) (7)

Böyle "eleştiriler", ilk planda mahkum edilmesi gereken karalamalardır. Bu "eleştiri" bir yalandır, çünkü Stalin klasik Alman felsefesini toptan inkar etmemiş, tam tersine Marks ve Engels'in klasik Alman felsefesini eleştirilerini savunmuştur. "SBKP(B) Tarihi-Kısa Ders"in "Diyalektik ve Tarihi Materyalizm" bölümünde, Stalin, Alman idealist felsefesinin bu eleştirisini mükemmel bir şekilde özetlemiştir. (Bkz. "Sovyetler Birliği Komünist Partisi(Bolşevik) Tarihi-Kısa Ders", s.139-142, Aydınlık Yayınları, Eylül 1970)

Clausewitz'in askerlik bilimiyle ilgili eserine gelince, Stalin 23.2.1946 tarihinde yazdığı "Albay Profesör Dr.Rasin'e

Cevap Mektubu"nda, Lenin in Clausewitz'e işaret et mesinin nedeninin onun askerlik bilimiyle ilgili teorisinin olmadığını, asıl nedenin,

> "... yaşadığı dönemde askeri teori alanında bir otorite olarak kabul edilen Clausewitz' in eserlerinde, savaş ve siyaset arasında doğrudan bir bağ olduğu, siyasetin savaşı doğurduğu ve savaşın siyasetin başka araç - larla sürdürülmesi olduğu şeklindeki bilinen Marksist tezi kanıtlıyordu. Lenin, Plehanöv, Kautsky ve diğerlerinin bir kez daha sosyal-şövenizm ve sosyal-emperyalizm suçlarını kanıtlamak için burada Clausewitz'e işaret etme gereğini duydu." (Stalin, "Albay Profesör Dr. Rasin'in 30 Ocak'ta Clausewitz ve Savaş ve Savaş Sanatı Sorunları Üzerine Yazdığı Mektuba Cevap", 23.2.1946, Stalin T.E. Cilt 15, s.55; ayrıca bkz. "Büyük Anavatan Savaşı Üzerine", s.104) Sta -

Stalin, tarihi tecrübelerden dersler çıkararak:

> "... son otuz yıl içinde Almanya dünyayı iki kez kanlı bir savaş içine sokmuş ve ikisinde de yenilgiye uğramış..." (a.g.e., s.356)

olduğunu ve

> "... askeri ideolojisinin sınavdan başarıyla çıkmamış..."(age.) olduğunu vurguluyordu.

Ve Stalin, özellikle Almanya'daki askeri ideolojinin taşıyıcılarının modası geçmiş tez ve görüşlerinin eleştirici bir şekilde incelenmesi gerektiğini talep ediyordu.

f) Dördüncü İftira:

Stalin, Sosyalizmde Üretim İlişkileri İle Üretici Güçlerin Arasındaki ve Üstyapı ile Ekonomik Temelin Arasındaki Çelişmeyi Görmemezlikten Gelmiş

"Cilt V"de bulunan (Ocak 1957 tarihli) ikinci konuşmada şöyle denmektedir:

"Stalin, sosyalist sistemde üretim ilişkileriyle üretici güçler arasında ve üst yapıyla ekonomik temel arasında çelişmeler olduğunu uzun süre reddetti."
("Eyalet, Merkeze Bağlı Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi Sekreterleri Konferansında Konuşmalar", "Cilt V", s.432)

Stalin'in hayatının son yıllarında bu sorunda belirli bir ilerleme kaydettiği kabul edilise bile -Stalin "Sosyalizmin Ekonomik Sorun'ları"nda bu çelişmeden "tereddütlü bir şekilde" söz etmiş ve onu kabul etmiş- devamla şöyle denmektedir:

"Gene de ... bunların (çelişmelerin -ÇN) sosyalist toplumu ileri götüren temel çelişmeler olduğunu da kavramadı."
(age. s.426)

"Mao Intern" adlı yazı derlemesinde 17 Mayıs 1958 tarihli "VIII. Parti Kongresinin İkinci Toplantısında Yapılan İkinci Konuşma" adlı bir yazı bulunmaktadır. Bu yazı da Tayvan kaynaklıdır. Bu yazıda benzer bir eleştiri bulunmaktadır:

"Stalin, sosyalist toplumun üretim ilişkilerinin üretici güçlerin gelişmesiyle tamamiyle uyumluluk içinde olduğunu söylüyor ve çelişmeleri reddediyordu. Ölümünden önce, kendi görüşlerini geri aldığı bir makale yazdı ve tamamiyle uyumluluk, hiçbir çelişki yok anlamına gelmez diyordu..."
(Mao Intern, Hamburg 1974, s.110) (8)

Bu eleştiri de, açıkca

belirtilmese de, "SBKP Tarihi (Bolşevik)-Kısa Ders"e ve bu kitapta da "Tarihi Materyalizm" adlı bölüme (s.146-162) atıfta bulunmaktadır. Bu bölümde üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki ilişki genel olarak ortaya konmaktadır:

"Önce toplumun üretici güçleri gelişir ve değişir, sonra da bu değişikliklere dayanarak, bunlara uygun olarak, insanların üretim ilişkileri, iktisadi ilişkileri değişir. Fakat bu, üretim ilişkilerinin üretim güçlerinin gelişmesinde hiç etkisi olmadığı, üretim güçlerinin üretim ilişkilerine dayanmadığı anlamına gelmez. Öte yandan üretim ilişkilerinin gelişmesi üretim güçlerinin gelişmesine bağlıdır; üretim ilişkileri de üretim güçlerinin gelişmesini etkiler, hızlandırır veya geciktirir. ...Bunun içindir ki, üretim ilişkileri, üretim güçlerindeki gelişmelerin ne kadar gerisinde kalırsa kalsın, ergeç üretim güçlerinin niteliklerine uygun duruma gelmelidir ve gerçekte de gelir." ("Sovyetler Birliği Komünist Partisi Tarihi (Bolşevik) -Kısa Ders" s.151, Aydınlık Yayınları, Eylül 1970)

Sonra, kapitalizmden farklı olarak, Sovyetler Birliği'nin sosyalist halk ekonomisinde,

"...üretim ilişkileri ile üretim güçlerinin niteliği tam bir uygunluk içindedir." (age. s.152 -a.b.ç. -YN)

Çünkü, üretici güçlerin kapitalizmde toplumsal olan niteliğine artık üretim araçlarındaki toplumsal mülkiyetle birlikte üretim ilişkileri uymaktadır.(9)

"Diyalektik ve Tarihi Materyalizm" adlı bölümde bundan sonra tarihte farklı toplum sistemlerinin bir özeti yapılmakta (a.g.e., s.151-156) ve tarihin seyri içinde üretici güçlerin üretim ilişkilerine olan çelişmesinin gelişmesi kısaca ortaya konmaktadır. Bütün sömürü toplumlarından farklı olarak, sosya

list toplum tarihi aşamasında,

> "...üretim ilişkilerinin üretim güçlerinin durumuna tamamen..." uygun olduğu vurgulanır. (a.g.e., s.156)

Çünkü;

> "...üretim ilişkilerinin temeli, üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyete dayanır. Artık sömüren ve sömürülenler yoktur. Üretilen mallar harcanılan emeğe ve 'çalışmayan aç kalır' ilkesine göre dağıtılır. Burada, insanların üretim süreci içindeki karşılıklı ilişkileri yoldaşça birlikte çalışma ve sömürüden kurtulmuş işçilerin sosyalist yardımlaşma biçimindedir...
> Bu yüzden SSCB'ndeki sosyalist üretimde belirli zamanlarda gelişen fazla-üretim bunalımına ve bunun yanısıra ortaya çıkan saçmalıklara rastlanmaz." (a.g.e., s.156)

Stalin, tam da, "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı yazısında çeşitli toplum sistemlerini t a r i h s e l olarak ortaya k o y m a m a k t a, sosyalizmde üretim ilişkileri ile üretici güçler arasındaki ilişkiyi incelemekte ve sosyalizm için tipik olan, üretim ilişkileri ile üretici güçlerin gelişme düzeyinin uyumunun, otomatik ve mutlak bir uyum anlamında kavranmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Stalin, "A. I.Notkin Yoldaşa Yanıt"ında:

> "...'tam uygunluk' sözcükleri kesin anlamları içinde alınamazlar..." (Stalin, "Son Yazılar" 1950-1953, s.109, Sol Yayınları, Üçüncü Baskı)

uyarısında bulunmaktadır.

Stalin devamla, sosyalizmde üretim ilişkileri ile üretici güçler arasındaki ilişki konusunda şunları söylemektedir:

> "Üretici güçler, üretimin en devingen ve en devrimci güçleridir. Sosyalizmde de bunlar, kuşkusuz üretim ilişkilerinin önünde giderler...'Tam uygunluk' sözcükleri...şöyle anlamak ge

> rekir: sosyalizmde olaylar genellikle üretim ilişkileri ile üretici güçler arasında bir çatışmaya kadar varmazlar; toplum geri kalmış üretim ilişkileri ile üretici güçlerin niteliğini zamanında uygunluğa ulaştırma olanağına sahiptir." (a.g.e. s.109)

Aynı şekilde Stalin Yaroşenko ile polemiğinde, Sovyetler Birliği'nde üretim ilişkileri ile üretici güçler arasında çelişmeler olduğunu ve olacağını vurgular,

> "...çünkü üretim ilişkilerinin gelişmesi üretici güçlerin gelişmesine göre geri kalmaktadır ve kalacaktır. Eğer yönetici kurumlar doğru bir siyaset uygularlarsa, bu çelişkiler, uzlaşmaz çelişkiler halinde soysuzlaşmazlar... yanlış bir siyaset izlersek durum bambaşka olur." (age. s.126)

Yukarıda aktarılan "eleştiriler"de bir yanda kapitalizm ve sosyalizmin tarihi materyalist karşılaştırılmasıyla, diğer yanda sosyalizmin ekonomik sorunlarının tahlili, bu birbirinden tamamıyla farklı iki sorun, birbirinden ayrılmaktadır. Tam tersine sorunun ortaya konuşundan bağımsız olarak, "üretim ilişkileri ile üretici güçlerin niteliği arasındaki zorunlu uygunluk" yasasının formüle edilişi yanlış olarak reddedilmektedir. Bu ama kabul edilemez.

Bundan dolayı da bu "eleştiriler"de, Stalin'in sosyalizmin özelliklerini söz konusu ettiği yazılarındaki gerekçeleri kapsamlı bir şekilde incelenmemektedir. Stalin, tam da "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" ve "Dilbiliminin Sorunları" (türkçe'de Marksizm ve Dil -Ç.N) adlı yazılarında, üretici güçlerle üretim ilişkileri ve alt yapı ile üst yapı arasındaki çelişmelerden çıkan bir dizi fenomen ve yasayı tahlil etmektedir.

g) Beşinci İftira:

Stalin Toplumdaki Ara Güçleri ve Hatalarını Düzeltmiş Olan Yoldaşları Reddetmiş

"On Başlıca Çelişki Üzerine" adlı yazıda şunlar söylenmektedir:

> "Vang Ming'in başını çektiği dogmacıların elinde olduğu sırada Partimiz, Stalin'in çalışma tarzının kötü yanını alarak, bu konuda hata yaptı. Dogmacılar toplumdaki ara güçleri reddettiler. Parti içinde ise insanların hatalarını düzeltmelerine ve devrime katılmalarına izin vermediler." ("On Başlıca İlişki Üzerine", 1956, "Cilt V", s.342)

En ufak bir kanıt getirmeden tezler halinde, sözde "Stalin'in çalışma tarzının kötü yanı" ile Vang Ming'in etrafındaki doğmacılar arasında doğrudan bir ilişki kurulmaktadır. Eleştirinin içeriğine gelince, "toplumdaki ara güçleri" reddettiği ve parti içinde diğer yoldaşlara "hatalarını düzeltmeye" ve "devrime katılmalarına" izin vermediği şeklinde suçlamalar pratikte Stalin'e de getirilmektedir.

Bu "eleştiri" doğrudan gerçeklerle çelişmektedir. Troçkizmin görüşlerine karşı mücadelede Stalin, burjuva demokratik devrim aşamasında Çin'de burjuvazinin bölümleriyle anlaşma yapma imkanlarını geniş bir şekilde açıkladı. (Bkz. ML Yazılar Dizisi'nde yayınlanan Çin devrimi üzerine Stalin'in yazılarının ve konuşmalarının derlemesi" J.W.Stalin - Çin Devrimi Üzerine") Ayrıca SBKP(B) ve Stalin, bir dizi eski troçkistlere, troçkizmden kendilerini kopardıktan sonra, yeniden çalışmalarına izin verdi. (Bkz. örneğin, Stalin TE, Cilt 10, s.10 ve "Kısa Ders", s. 341-342)

h) Altıncı İftira: Stalin Aşağıdan Sınıf Mücadelesine Karşıymış

Tayvan'da yayınlanmış olan yazılarda ("Mao Intern"de basıldı) Stalin'in "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı yazısı eleştirilmektedir. Hiç bir kanıt göstermeden Stalin'in bu yazısına aşağıdan yukarıya sınıf mücadelesinden vazgeçtiği eleştirisi getirilmektedir:

> " 'SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları' adlı yazısında Stalin, devrimden sonraki reformların yukarıdan aşağıya yapılan barışçıl reformlar olduğunu söyledi. Stalin aşağıdan yukarıya sınıf mücadelesi sürdürmedi, Doğu Avrupa ve Kuzey Kore'de barışçıl bir toprak devrimi yaptırdı, orada hiç bir toprak ağasına karşı mücadele edilmedi, hiç bir sağa-karşı-kampanyaya izin verilmedi, kapitalistlere karşı yukardan aşağıya mücadele edildi." ("Mao Intern", Hamburg 1974, s.111)

Yukarıdaki "eleştiri"nin yazarının Stalin'e atfetmek istediği gibi bir yerin "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı yazıda bulunmadığını herkes kolaylıkla tespit edebilir. Yazar için devrimden sonra da "yukarısı" kötü bir şey, devrimin zaferinden sonra "yukarıdan reformlar"ın nefret edilecek bir şey olduğu açıkca ortaya çıkmaktadır. Böyle bir "eleştiri" devlet iktidarını tamamıyla sınıflar üstü bir şekilde ele almaktadır. Böyle bir görüş burjuva diktatörlüğü altında yukardan reformlar -burjuvazinin sınıf iktidarını ayakta tutmasına hizmet eder- ile proletarya diktatörlüğü altında yukardan reformlar -proletaryanın sınıf iktidarını sağlamlaştırmasına ve düşmanlara karşı mücadelede yeni bir saldırı için güç toplamasına hizmet eder- arasındaki temel farkı görmemektedir. Proletarya diktatörlüğü tarafından yapılan reformları reddet -

mek aslında kendiliğindenciliğe tapma ve proletarya diktatörlüğünün kendisini reddetmek demektir. Çünkü proleter devlet, proletarya diktatörlüğü, kendi partisinin önderliği altında proletaryanın düşmanlarına karşı mücadelede kendi sınıf hedefleri için kullandığı proleter sınıf mücadelesinin bir aracıdır.

Leninizmin proletarya diktatörlüğü hakkındaki öğretileriyle uyum içinde Stalin, proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesi öğretisini SBKP(B)'deki bütün sapmalara karşı korudu, uyguladı ve geliştirdi. Tam da proleter devrimin zaferinden sonra, silahlı ayaklanmanın zaferinden sonra, proletarya eski devlet aygıtını parçalamak, kendi proleter devlet iktidarını kurmak ve burjuvaziye karşı mücadelede onu silah olarak, araç olarak kullanmak zorundadır. "Leninizmin Temelleri"nin "Proletarya Diktatörlüğü" adlı IV. Bölümünün "Proletarya Devriminin Aleti Olarak Proletarya Diktatörlüğü" altbaşlığı altında (Leninizmin Sorunları, s. 38-42, Sol Yayınları, Birinci Baskı) Stalin sorunun bu yönünü etraflı bir şekilde açıklamaktadır.

Stalin "eleştiricileri"nin bu ilişkide hiç anlayamadıkları şey, işçi sınıfının devlet iktidarının -proletarya diktatörlüğününün kurulmasıyla, sömürü toplumunda çok keskin, hatta uzlaşmaz olan "yukarısı" ile "aşağısı" arasındaki çelişmenin artık varolmadığı- parti ağır hatalar yapmadığı ve proleter devletin rolünü ve görevlerini gerçekten yerine getirdiği sürece- gerçeğidir.

Suçlamalarıyla "eleştiriciler", ne işçi sınıfının gerçek bir devlet iktidarını tasavvur edemediklerini, ne de işçi sınıfının öncüsü, ileri müfrezesi, savaş kurmayı olarak partinin rolü konusunda hiçbir şey bilmediklerini göstermektedirler. Onlar parti ile kitleleri birbirinden ayırıyorlar, hatta bunların arasına aşılmaz uçurum açıyorlar.

Sadece çok yüzeysel gözlemciler açısından proletarya diktatörlüğü

devletinde "herşey yukardan" gelir. Gerçekte ise, devletin ve partinin kararlarından ö n c e proletarya kitlelerinin ve tüm çalışan halkın çeşitli şekillerde kendini gösteren iradesi, tabanda çeşitli şekillerde kendini gösteren bir hareket durmaktadır, ki bu "aşağıdan yukarıya" demektir. Eğer "aşağıda" hiçbir şekilde aktif olarak benimsenmez ve desteklenmezse, "yukarıdan" gelecek -ister büyük devrimci bir dönüşüm hakkında olsun, ister sadece nisbeten küçük bir reform konusunda olsun- bir karar kağıt üstünde kalacaktır. Stalin'i "düzeltme" ve "çürütme" iddiasında olanlara sosyalizmin bu "alfabesini" öğretmek zorunda olmak gerçekten üzücüdür.

Stalin'in aşağıdan sınıf mücadelesi talep etmediği şeklindeki suçlama çok gülünçtür.

"SBKP(B) Tarihi"nde örneğin, tarımın kollektifleştirilmesi ve kırsal alanda kulakların sınıf olarak tasfiye edilmesi, köklü devrimci bir dönüşüm olarak nitelendirilmektedir. Orda şöyle denmektedir:

> "Tam kollektifleşme köylülerin büyük çoğunluğunun kollektif çiftliklere katılmalarıyla meydana gelen barışçı bir süreç değil, köylü kitlelerinin kulaklara karşı mücadelesiydi... köylülerin bu toprakları zaptetmesi, kulakları kavraması, ellerinden hayvanlarını, makinalarını alması ve bölgedeki sovyet makamlarından kulakların tutuklanmasını ve sürülmesini istemesi gerekliydi." (Stalin "Sovyetler Birliği Komünist Partisi Tarihi (Bolşevik) -Kısa Ders" s.356-357, Aydınlık Yayınları, Eylül 1970 -a.b.ç.-YN)

> "Bu devrimin (Tarımın kollektifleştirilmesi ve kulakların sınıf olarak tasfiyesi -YN) ayırdedici özelliği şudur: Tepeden, devletin inisyatifi ile yapılmış ve tabandan, kulakların köleliğinden kurtulma ve kollektif çiftliklerde özgürlük içinde yaşama mücadelesini veren

> milyonlarca köylü tarafından doğrudan doğruya desteklenmiştir." (age. s.358)

Başka bir örnek: Stalin 1928'de b ü r o k r a t i z m i sosyalist Sovyetler Birliği için

> "... en ciddi engellerden biri, belki de en ciddi engel.." (Marksist Leninist Yazı Dizisi, "Özeleştiri Üzerine Stalin" s.23)

olarak tahlil ettiğinde bürokratizme karşı temel panzehir olarak kitlelerin aşağıdan denetimi ve eleştirisine işaret etti. Stalin,

> "...özeleştiriyi yaygınlaştırmak...sayıları milyonlara varan işçi ve köylü kitlelerini aşağıdan eleştiri, aşağıdan denetim için seferber etmek..." (age.)

talebinde bulunuyordu.

Troçkist asalaklara karşı mücadelede de Stalin kitlelerin uyanıklığının artırılmasının ve şu sakat teoriye aldanılmaması gerektiğini vurguladı:

> "...bizde ilerlememizin her adımında sınıf mücadelesi gittikçe sönmek zorundadır, başarı kazandığımız ölçüde sınıf düşmanı gittikçe daha fazla uysallaşacaktır. Bu, sakat bir teori olmasının yanında, tehlikeli bir teoridir de, çünkü o bizim adamlarımızı uyuşturur,onları tuzağa düşürür, ama aynı zamanda düşmanlarımıza Sovyet iktidarına karşı mücadele için güçlerini toplama imkanı verir." (Stalin "Parti Çalışmasındaki Eksiklikler Üzerine...", 1937, ML Yazı Dizisi s.20)

"Kitlelerin uyanıklığının" vurgulanması ve komünistlere uyuşukluğa kendini kaptırmamaları uyarısının yapılmasının "aşağıdan sınıf mücadelesi"nin reddinden başka her şey olduğu açıktır.

Halk demokrasilerindeki barışçı reformların "eleştirisi"ne gelince; birinci olarak bu eleştirinin burjuva getiriliş tarzını ve burjuva üslubunu mahkum etmemiz gere

kir: Stalin'in "halk demokrasilerinde barışçıl reformlar yaptırdı" veya "o Kuzey Kore'de hiçbir toprak ağasına karşı mücadele edilmesine ve sağa karşı hiçbir kampanya yürütülmesine izin vermedi" şeklindeki iddialarıyla tartışmak gerçekten değmez.

Ama, halk demokrasilerinde "aşağıdan" sınıf mücadelesini bulamayan bu eleştirinin arkasında aslında Doğu Avrupa halk demokrasilerindeki sınıf mücadelesinin gerçek sorunlarına karşı bir anlayışsızlık yatmaktadır.

Bu konuyu burada kısaca incelemek istiyoruz: Sömürücü sınıfların eski devlet aygıtının öncelikle halk kitlelerinin devrimiyle değil de, esas olarak Sovyetler Birliğinin Kızıl Ordusu tarafından parçalanmış olması; bu ülkelerde büyük ölçüde Hitler faşizminin desteği olmalarından dolayı eski sömürücü sınıflara karşı temel ekonomik ve siyasi önlemlerin antifaşist mücadele temelinde alınmış olması, bazı Avrupa ülkelerinde gerçekten var olan bir sorundu. Bundan dolayı buralarda temel sorun şuydu: eski devlet aygıtının parçalanması görevi yerine getirilmişti, bundan sonra işçi sınıfı ve emekçileri bilinçlendirmek, örgütlemek ve onları sosyalist devrime yaklaştırmak gerekiyordu.

Bu olağanüstü koşullar altında, milyonlarca kitlenin tamamının sosyalist idealler için seferber edilmelerinde özel sorunlar çıkması doğaldır, ama bu somut koşulların zorunlu kıldığı bir şeydi. Kitlelerin devrim yolunda ilerlemeleri ve bilinçli olarak bu uğurda mücadeleleri için seferber edilme derecelerinin bütün halk demokrasilerinin ilerlemesi için belirleyici olduğunu bütün dünya komünist hareketi biliyordu.

ı) Yedinci İftira:

Sovyetler Birliği Karşı-Devrimcileri Tasfiye Ederken Ağır Hatalar Yapmış

Anti komünistlerin, komünistleri karalamak için sık sık kullandıkları başka bir iftira da, komünistlerin kendileri gibi düşünmeyenleri hapse attıkları ve "kafalarını kestikleri" şeklindedir. Aynı karalama, Ocak 1957 tarihli "Eyalet ve Şehir Sekreterleri Konferansının Özeti" adlı (Tayvan kaynaklı) yazıda bulunmaktadır. Bu bölüm "Cilt V" de yoktur; büyük bir olasılıkla bu, ("Cilt V"i -Ç.N.) yayınlayanlar için de inanılacak bir şey değildi.

> "... Sovyetler Birliği ile aynı görüşte olmayanları onlar anti-sovyetizm ile suçluyorlardı. Her zaman böyle davranılamayacağını Stalin göstermiştir. Stalin bile herkesin kafasını kesip, hapise atamazdı. O 1936 ve 1937 yıllarında çok kişiyi öldürttü. 1938'de bu sayı biraz azaldı ve 1939'da o bundan da az sayıda insan öldürdü. Kendisiyle aynı görüşte olmayanların kafasının kesilmesi çözüm değildir." (Mao Intern, Hamburg 1974, s.92-93)

Tarihin kendisi bütün bu suçlamaları çürütmektedir. Stalin SBKP(B) için de troçkizme ve sağ oportunizme karşı geniş ideolojik bir mücadele verdi.

Bu ideolojik mücadele süresince Troçki MK ve parti üyesiydi. Onun anti-leninist görüşleri Stalin ve SBKP(B) tarafından etraflı bir şekilde teşhir edildi ve eleştirildi. Troçkizme karşı mücadelede ve daha sonraları Buharin'in sağ oportunizmine karşı mücadelede partili kitleler ve işçi sınıfı Leninizmin ruhuyla eğitildiler ve oportunistlerin görüşlerinin yanlışlığını bizzat gördüler. Ancak bunların düzelmez oportunistler oldukları ve komünizmin ve SBKP(B)'nin düşmanları oldukları ka-

nıtlandıktan sonra, bunlar SBKP(B)'den atıldı - lar.

Böyle bir hareket tarzı, proletarya partisi içinde hiçbir hizipe tahammül etmeyen yeni tipte parti hakkındaki Leninizmin öğretileriyle tamamıyle uyum içindedir. Troçkistler ve diğer oportunistler Sovyetler Birliği'nin amansız düşmanları, proletarya diktatörlüğünün düşmanları haline geldikten sonra, faşist devletlerin ajanları olarak Sovyetler Birliği'nde sabotajlar yaptıktan ve cinayet ve diğer suçlar işledikten sonra ve partinin dışında kitlelerin de bunun bilincine vardıktan sonra, ancak bütün bunlar - dan sonra, onlar proletarya diktatörlüğünün yasalarına göre cezalandırıldılar. Bu mahkemelerin tutanaklarının hepsi yayınlanmıştır. Böyle bir davranış çeşitli Stalin "eleştiricileri" için, ve maalesef bazı sözde Stalin savunucuları için de doğal birşey değildir.

j) Sekizinci İftira: Stalin, Hafif Sanayii ve Tarımı Çok Az Dikkate Almış

"Ağır sanayi, hafif sanayi ve tarım arasındaki ilişki sorununda Sovyetler Birliği hafif sanayi ve tarımı fazla dikkate almadı."("Bunu Moskova'dan Farklı Yapıyoruz" Hamburg 1975, s.96, "Tayvan Kaynaklı")

Sovyetler Birliği'nde tek yanlı olarak ağır sanayi inşa edildiğinden dolayı insanların aç kaldıkları, anti komünistlerin eski bir suçlamasıdır. Yukarıdaki eleştiri aynı suçlamayı temel almaktadır.

Sovyetler Birliği'nde sosyalist halk ekonomisinin inşasının somut tecrübeleri, 1921'de NEP'in başlamasından 1926'daki SBKP(B) XIV. Parti Kongresine kadar süren bütün yeniden inşa dönemi boyunca aslında özellikle hafif sanayinin geliştirildiğini ve işler hale

getirildiğini göstermektedir. (Bkz. "Sovyetler Birliği Komünist Partisi Tarihi (Bolşevik) -Kısa Ders" s.330-331, Aydınlık Yayınları, Eylül 19 70)

Stalin, yeniden inşanın sona erdirilmesinde sonra sebepsiz yere,

> "... terazinin ağır sanayii kefesine ağırlık ..." (age. s.331)

vermedi. Çünkü artık sosyalist sanayileşme görevi gündemdeydi.

> "Hafif sanayi sorunu büyük zorluklar çıkarmaz. Biz bu sorunu birkaç yıl önce çözdük. Ağır sanayi sorunu daha zor ve daha önemlidir.
>
> D a h a z o r d u r çünkü, ağır sanayi muazzam yatırımlar gerektirmektedir, bu arada, sanayi bakımından geri ülkelerin tarihinin gösterdiği gibi, muazzam uzun vadeli borçlar olmadan geçinilemez.
> D a h a ö n e m l i d i r çünkü, ağır sanayii geliştirmeden önce sanayii inşa edemeyiz, sanayileşemeyiz. (Stalin, "Büyük Dönüşüm Yılı", 1929, Tüm Eserler, Cilt 12, s. 107-108) (Altını çizen Stalin)

Bundan dolayı birinci beş yıllık plan, Sovyet iktidarının temeli olarak modern bir ağır sanayinin kurulması görevini ortaya koyuyordu. Halk sanayiinin gerçek bir modern ağır sanayiye dayanan teknik temelini yaratmak için, öncelikle böyle bir planda kavranacak esas halkanın bulunması gerekiyordu. Bu kavranacak esas halka,

> "... merkezinde makina yapımı olan ağır sanayi (idi). Çünkü sadece ağır sanayi, hem bütün sanayiyi hem de taşımacılık ve tarımı yeniden inşa edecek ve işler hale getirecek durumdadır." (Stalin, "Birinci Beşyıllık Planın Sonuçları", 1933, Stalin TE, Cilt 13, s.157)

Stalin, "9.2.1946 tarihli Moskova Şehrinin Seçim Bölgesinin Seçmenler Toplantısında Konuşması"nda, Sovyetler Bir

liği'nin gittiği sanayileşme yolunun doğruluğunu özetle vurguladı.

Stalin şu soruyu sordu: Sovyetler Birliği sadece onüç yılda,bir tarım ülkesinden sanayi ülkesi haline nasıl geldi? Ve cevabını kendisi verdi:

> "Öncelikle ülkenin sanayileştirilmesi Sovyet siyaseti sayesinde. Ülkenin sanayileştirilmesi Sovyet yöntemi, kapitalist sanayileşme yönteminden kökten farklıdır. Kapitalist ülkelerde sanayileşme çoğunlukla hafif sanayi ile başlar. Çünkü, hafif sanayi, ağır sanayiden farklı olarak daha az yatırım gerektirir, sermaye daha çabuk aktarılır ve daha kolay kâr yapılır; böylece burada hafif sanayi sanayileşmenin ilk konusu olur. Ancak belli bir dönem sonra -bu dönem içinde hafif sanayi kâr birikimi yapılır ve o bankalarda toplanır- sıra ağır sanayiye gelir. Ağır sanayinin yaygınlaşmasının önşartlarını yaratmak için birikmiş sermaye ağır ağır, ağır sanayiye aktarılmaya başlanır. Bu, bununla birlikte bir kaç onyıl gibi uzun bir süre gerektiren bir süreçtir. Bu süreç içinde hafif sanayinin inşasını beklemek ve ağır sanayisiz sefil bir durum sürdürmek zorunda kalınır. Komünist partisinin bu yoldan gidemiyeceği anlaşılabilir bir şeydir. Savaşın yaklaştığını, ağır sanayi olmadan ülkeyi savunmanın imkansız olduğunu, ağır sanayiyi geliştirmeye mümkün olduğu kadar çabuk başlanması gerektiğini ve burada gecikmenin yenilgi demek olduğunu parti biliyordu. Parti, ağır sanayi olmadan ülkenin bağımsızlığını korumanın imkansız olduğu, o olmadan Sovyet sisteminin mahvolabileceği şeklindeki Lenin'in sözlerini hatırlara getirdi.
> Bundan dolayı, ülkemizin Komünist Partisi "alışılmış" sanayileşme yolunu reddetti ve

ülkenin sanayileşmesine, ağır sanayiyi geliştirmekle başladı. Bu, zor ama aşılmıyacak olmayan zorluklar çıkardı. Bu eser, hızlı bir şekilde kaynakların toplanmasını ve ağır sanayiye aktarılmasını mümkün hale getiren sanayi ve bankaların millileştirilmesi sayesinde kolaylaştırıldı.
Aksi takdirde, böyle kısa bir süre içinde, ülkemizin bir sanayi ülkesine dönüştürülmesinin imkansız olduğu konusunda şüphe olamaz." (Stalin, ...Seçmen Toplantısında Konuşma", 1946, Stalin TE, Cilt 15, s.46/47)

Böylece, Sovyetler Birliği'ndeki sanayileşme yönteminin reddinin temelinde, Sovyetler Birliği'ndeki sosyalist inşanın değil, dünya emperyalizminin çıkarları yattığı açıkca ortaya çıkmaktadır. İstisnasız bütün emperyalistlerin ve oportünistlerin katıldığı bu eleştirinin açık amacı, sosyalist ülkeyi gelişmemiş bırakmak, onu emperyalist dünya pazarının bir uzantısı haline getirmek ve onu modern savunmadan yoksun bir halde dünya emperyalizminin saldırılarına maruz bırakmaktır.

Ayrıca, Marks'ın yeniden üretim teorisini etraflı bir şekilde Sovyetler Birliği'nde sosyalist ekonominin inşasında ve gelişmesinde uygulamış olması Stalin'in bir kazanımıdır. Marks'ın "Kapital" ikinci cildindeki ve Lenin'in "Buharin'in 'Geçiş Döneminin Ekonomisi' adlı kitabına Eleştirici Notlar" adlı kitabındaki sosyalizmde yeniden üretim teorisi hakkındaki görüşlerini Stalin "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı kitabında daha geliştirdi ve sosyalizmde yeniden üretim teorisinin temel yönlendirici noktalarını özetledi. (Bkz. "J.Stalin Son Yazılar 1950-1953" s.137-141, Sol Yayınları Üçüncü Baskı)

k) Dokuzuncu İftira: Stalin "Üretici Güçler Teorisi"ni Savunmuş

"Stalin, sadece teknik ve teknik kadrolar hakkında fikir belirtmeyi önemli görüyordu. O, siyaset ve kitleleri değil, sadece kadro istiyordu." ("Bunu Moskova'dan Farklı Yapıyoruz", Hamburg 1975, s.96, "...Ekonomik Sorunları"na Eleştiri, Ayrıca bkz. age. s.102)

"Stalin ... iki şiarı propaganda etti, onlar aşırı derecede tek yanlıdır. 'Teknik herşeyi Belirler' - peki o zaman siyaset ne olacak? 'Kadrolar herşeyi Belirler' - peki o zaman kitleler ne olacak? Burada diyalektik yoktur." ("Mao Intern", Hamburg 1974, s.109, "VIII.Parti Kongresinin İkinci Toplantısında Yapılan İkinci Konuşma", 1958, "Tayvan Kaynaklı")

Sovyetler Birliği'nde belli bir durum için ortaya konmuş bu iki geçici şiar tamamiyle bağlı oldukları koşullardan kopartılarak ve her zaman geçerli ilkelermiş gibi gösterererek Stalin'e, siyaseti ve kitleleri ihmal ettiği suçlaması getiriliyor. Aslında, devrimin ve sosyalist inşanın belirli durumlarında belirli görevler öne çıkar ve komünistlerin daha ileriye götüren görevleri ele alabilmek için önce kavramaları gereken taktiksel kavranacak esas halka haline gelirler.

"Teknik Herşeyi Belirler" şiarı modern teknik temel üzerinde sanayinin yeniden inşasında esas halkadır. Burada amaç, sosyalist sanayinin bir temelini yaratmak, ekonomik-teknik geriliği aşmaktır. Bu görevi yerine getirmek için Bolşevikler tekniği öğrenmek, komünist uzmanlar yaratmak ve eski burjuva uzmanların yerini almaları için işçi sınıfının sosyalist aydınlarını yetiştirmek zorundaydılar.

"SBKP(B) Tarihi-Kısa

Ders"de bu görevin yerine getirilmesinin acilliği konusunda şöyle denmektedir:

> "Komünist idarecilerin dikkatlerini teknik sorunlara çevirmelerini, tekniğe eğilmelerini sağlamak gerekiyordu; bu idarecilere bolşevik idarecilerin modern tekniği iyice öğrenmelerinin hayati önem taşıdığını, aksi taktirde ülkemizin geriliğe ve durgunluğa mahkum olması tehlikesinin doğacağını göstermek zorunluydu." ("Sovyetler Birliği Komünist Partisi Tarihi (Bolşevik) -Kısa Ders", s.368, P.D.Aydınlık Yayınları, Eylül 1970)

Bu durumda Bolşeviklerin çalışmasında modern tekniğe hükmetmek kavranacak esas halka haline geldi:

> "Bolşevikler tekniği iyice öğrenmelidir. Bolşeviklerin kendilerinin birer uzman olma zamanı gelmiştir. Sanayii yeniden inşa döneminde herşeyi teknik belirler." (Stalin "İdarecilerin Görevleri", 1931, Stalin TE Cilt 13, s.38, aktaran "Kısa Ders", s.369)

Yeniden inşa döneminin sona ermesiyle teknik alanındaki eksiklikler aşılmıştı. Ama tekniğin gelişmesine, tekniği başaran kadroların gelişmesi adım uyduramadı. "Teknik Herşeyi Belirler" şiarı eskimişti ve "Kadrolar Herşeyi Belirler" şiarı ile değiştirilmesi gerekiyordu.

> "Ama teknik alanında eksiklikler dönemini aştıktan sonra, yeni bir döneme girmiş bulunuyoruz; bu dönemi, insanlar alanında eksiklik, kadrolar alanında eksiklik, tekniğin üstesinden gelmesini ve onu ilerletmesini bilen işgücü alanında eksiklik dönemi olarak adlandırmak istiyorum... eskiden "Teknik herşeyi belirler" diyorduk. Bu şiar bize, teknik alanındaki eksikliğe son verme ve bütün çalışma dallarında işçilerimizi birinci dereceden teknikle silahlan

dırmak için en geniş tabanı yaratma konusunda yardımcı oldu. Bu çok iyidir. Ama bu yeterli olmaktan çok çok uzaktır. Tekniği harekete geçirmek ve ondan sonuna kadar yararlanmak için tekniğin üstesinden gelen insanlara, bu tekniği benimseme ve ustalıkla ondan yararlanma yeteneğine sahip kadrolara ihtiyaç vardır... Tekniğin üstesinden gelen insanlara, k a d r o l a r a ve fonksiyonerlere ş i m d i ağırlık verilmesini gerekli kılan neden budur... 'Kadrolar Herşeyi Belirler' şimdi esas yönü bu oluşturmaktadır" (Stalin, "Kızıl Ordu Akademilerinin Mezunlarına Konuşma", 1935 Stalin TE Cilt 14, s.27-28)

"Parti Çalışmasındaki Eksiklikler Üzerine" adlı yazısında Stalin bir defa daha, Sovyetler Birliği'nde belli bir dönem "Teknik Herşeyi Belirler" şiarının Bolşeviklerin baş şiarı haline gelmesinin nedenini ortaya koymaktadır:

"O zamanlar zayıf yanımızı siyasi değil de teknik sorunlar oluşturuyordu... Bizim bu teknik alandaki zayıflığımızı, tekniğin üstesinden gelme şiarını ortaya atarak ve geçen dönemde onbinlerce, yüzbinlerce teknik eğitim görmüş Bolşevik kadrolar yetiştirerek ortadan kaldırdık." (Stalin, "Parti Çalışmasındaki Eksiklikler Üzerine", 1937, ML Yazı Dizisi, s.19)

Belirli bir dönemde bu eski şiarın yerine

"...kadroların siyasi olarak eğitilmesi bolşevizmin iyice öğrenilmesi ve siyasi körü körüne itimadımızın tasfiye edilmesi..." (age., s.19)

şeklindeki yeni şiarın yerleştirilmesinin yanında, çizginin saptanmasından sonra herşeyi belirleyen kadrolara Stalin tarafından itibar edilmesi; eleştiricilerin inandırmak istedikleri gibi, kitlelerin küçük görülmesi demek değildir.

"SBKP(B) Tarihi"nin sonuçlar bölümündeki altıncı maddeden bir parça bunu vurgulamaktadır:

"Nihayet, Parti tarihi bize, bir işçi sınıfı partisinin yığınlarla geniş bağlara sahip değilse, bu bağları sürekli olarak güçlendirmezse, yığınların sesine kulak vermeyi ve onların acil ihtiyaçlarını kavramayı bilmezse, sadece yığınları eğitmeye değil, yığınlardan öğrenmeye de hazırlıklı değilse, milyonlarca işçiye, bütün emekçi halka önderlik etme yeteneğine sahip gerçek bir yığın partisi olamıyacağını da öğretiyor...
Bir parti, kendini dar parti kabuğuna hapsederse, yığınlardan koparsa ve bürokratik pasla örtülmesine izin verirse mahvolur." ("Sovyetler Birliği Komünist Partisi Tarihi (Bolşevik) -Kısa Ders, s.423, Aydınlık Y., Eylül 1970)

1) Onuncu İftira:

Sovyetler Birliği Stalin'in Yönetimi Altında "Köylülerden" Çok Şey Almış ve Onlara Çok Az Şey Vermiş

Köylülere karşı tavır konusunda "On Başlıca İlişki Üzerine" adlı yazıda şu iddia edilmektedir:

"Sovyetler Birliği köylüleri çok sıkıntıya sokan tedbirler almıştır. Zorunlu satış (bu 1957'ye kadar vardı, Kruşçef sonra bunu Makina-Traktör istasyonları gibi ortadan kaldırmıştır -YN) adını verdiği sistem ve diğer tedbirler aracılığıyla köylülerden çok düşük fiyatla çok fazla şey almaktadır." ("On Başlıca İlişki Üzerine", 1956 "Cilt 5", s.331)

"Sovyetler Birliği'nde ... tarımın kollektifleştirilmesi ... bir kaç yıl süreyle tahıl üretiminin düş-

mesine yol açtı."
("Eyalet, Merkeze Bağlı Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi Sekreterleri Konferansında Konuşmalar", 1957, "Cilt V", s.436)

Bu bölümler kır nüfusuna ve köylülere sınıf tahlili yöntemiyle yaklaşmamaktadır. Zengin köylüler ve kulaklar, gerçekten de Stalin döneminde belli bir anlamda "sövüşlenmiştir", daha doğrusu onların sömürüye dayanan zenginlikleri ellerinden alındı ve Sovyetler Birliği'ndeki son sömürücü sınıflar olarak tarımın kollektifleştirilmesiyle sınıf olarak tasfiye edildiler. Proletaryanın müttefiği olan köylülüğün diğer tabakalarına karşı proletarya diktatörlüğü, köylülüğün bu tabakalarının maddi ve ideolojik seviyelerini sistemli olarak y ü k s e l t m e siyaseti uyguladı. Sovyetler Birliği'nde tahıl üretiminin düşmesinin nedeni kulakların sabotajları, kundakçılığı, tahılı gömüp saklamaları veya imha etmeleriydi. Bununla birlikte kollektifleşmenin bitiminden sonraki yıllarda tahıl üretimi ülkenin o zamana kadarki tarihinde en yüksek düzeye ulaştı.

Stalin'in "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı yazısının eleştirisinde Stalin'in "köylülere" karşı tavrına ve SBKP(B)'in siyasetine şöyle tavır alınmaktadır:

> "Görüşüme göre, onun eklediği üç mektuptan sonuncusu hemen hemen tamamıyla yanlıştır; o, onun köylülere hiç güvenmediğini ve tarım makinalarını <u>vermek istemediğini</u> göstermektedir."
> ("Bunu Moskova'dan Farklı Yapıyoruz", Hamburg 1975, s.97, ayrıca bkz. s.100 ve 101)

Burada da dil çok anlamlıdır: Traktörleri "vermek istememek" -sadece bu ifadede bile, üretim araçları üzerinde artık özel mülkiyetin olmadığı sosyalist ilişkilerin hiç anlaşılmadığı ortaya çıkmaktadır.

Makina-Traktör istasyonlarının kurulmasıyla ge-

rekçelendirilen "köylülere" güvensizlik suçlaması aslında, kırsal alandaki ilişkileri korumayı sosyalist dönüşümü ve komünizme geçişi baltalamayı hedeflemektedir. Makina ve Traktörler gibi önemli üretim araçlarına kollektif köylüler sahip olmaya devam ederse, böylece üretim araçlarının önemli bir bölümünün halkın mülkiyetine dönüştürülmesi engellenmiş olur. Buna karşılık Makina-Traktör istasyonlarının kurulması, tarımda toprağın yanında en önemli üretim araçlarının genel halkın mülkiyetine dönüştürülmesi ve özellikle uygun koşullarla kollektif köylülerin emrine verilmesi demektir.

Bu "eleştiri"yle doğrudan doğruya çelişen iddialar, aşağıdaki "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları"nın "Eleştiri"sinde öne sürülmektedir.

m) Onbirinci Iftira:
Stalin, Halkın Mülkiyeti Yolunu Görmemiş

Stalin

"... kollektif mülkiyet sisteminden halkın mülkiyetine geçişi görmedi." ("Bunu Moskova'dan Farklı Yapıyoruz", "Stalin'in ...Ekonomik Sorunlarına Eleştiri", s.102)

"Stalin bu sorunda kaçamaklı sözler söyledi, o hiçbir yöntem ve uygun şekil bulamadı (kollektif mülkiyetten tüm halkın mülkiyetine geçiş sorunu kastedilmektedir, YN) (a.g.e. s.109)

Halbuki, "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı yazıda "A.W. Sanina ve W.G. Wensher Yoldaşlara Yanıt"ın ikinci bölümünün tümü bu soruna ayrılmıştır. Stalin burada, "Bunu Moskova'dan Farklı Yapıyoruz" adlı hicivde kesinlikle incelenmiyen bu sorunda önemli yönlendirici cümleler geliştirmektedir.

Bir önceki eleştiriden görüldüğü gibi, Stalin'in ortaya koyduğu kollektif mülkiyetten halkın mülkiyetine geçiş

yolu reddedilmemektedir. Bu, Stalin'in tezlerinin içeriği etraflı bir şekilde incelemeden yapılmaktadır.

Stalin, tam da "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı yazıda "A. V. Sanina ve V.G. Jensher Yoldaşlara Yanıt"ında, kolhoz mülkiyetinin nasıl genel halk mülkiyeti düzeyine yükseltilebileceğini açık bir şekilde göstermektedir:

"Kolhoz özel bir tür işletmedir.(10) O, çoktan beri kolhoza ait olmayan, ama ulusa ait olan (11) bir toprağı işlemektedir, bir toprak üzerinde çalışmaktadır. Dolayısıyla, kolhoz, işlediği toprağın sahibi değildir.

Devam edelim. Kolhoz, kendi mülkiyetinde olmayıp ulusal mülkiyette bulunan esas üretim araçları yardımıyla çalışır. Dolayısıyla, kolhoz, başlıca üretim araçlarına öz malı olarak sahip değildir.
Devam edelim. Kolhoz bir kooperatif işletmedir, üyelerinin emeğini kullanır ve gelirleri, üyeleri arasında sağlanan işgünlerine göre üleşilir; kolhoz ayrıca tohum yedeklerine sahiptir, bunlar her yıl yenilenir ve üretimde kullanılırlar.
Şu soru sorulabilir: kolhoz kendi malı olarak neye sahiptir, istediği gibi tamamen serbest kullanabileceği kolhoz malları nelerdir? Bu mülkiyet, kolhozun üretimidir, kolhoz üretiminin meyvesidir: Buğday, et, yağ, sebze, pamuk, pancar, keten vb.; ayrıca evlerine bitişik toprak üzerindeki kolhozcuların kişisel işletmeleri ve binaları.
Durum budur ki, bu üretimin önemli bir kısmı pazara arzedilmektedir ve bu şekilde meta üretimi ile tümleşir. İşte bugün kolhoz mülkiyetinin ulusal mülkiyet düzeyine yükseltilmesine engel olan bu durumdur. Demek ki, kolhoz mülkiyetini ulusal mülkiyet düzeyine yükseltmek için çalışmayı bu yönde geliştirmeliyiz.

Kolhoz mülkiyetini ulusal mülkiyet düzeyine yükseltmek için, kolhoz üretim fazlası nın meta dolaşımından tasfiye edilmesi ve devlet sanayii ile kolhozlar arasında ürün değişimi sistemi ne tümlenmesi gerekir. Esas olan budur." (J.Stalin, Son Yazılar 1950-1953", s.150 151, Sol Yayınları, Üçüncü Baskı)

Adı geçen "Stalin eleştisi"nin yazarı -kim olursa olsun- komünizm yolunun kolhoz mülkiyetinin genel halk mülkiyeti düzeyine yükseltilmesini gerektirdiğini; bunun için meta dolaşımı alanının genişletilmesi değil daraltılması ve en sonunda tamamıyla tasfiye edilmesinin zorunlu olduğu şeklindeki herkesce bilinen gerçeği gözardı etmektedir.

n) Onikinci İftira:

Stalin'e, Komünizme Geçişin İdeolojik ve Siyasi Koşullarını Unuttuğu Suçlaması Getirilmektedir.

Stalin'in Yaroşenko'ya karşı polemiğinde komünizme geçişte yerine getirilmeleri gereken üç temel koşul ortaya sürdüğü "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı kitabındaki bölüm "Bunu Moskova'dan Farklı Yapıyoruz" adlı kitap tarafından eleştirilmektedir. Eleştiri üçüncü madde ile ilgilidir:

"Stalin'in ortaya koyduğu üçüncü madde kültürle, tüm halkın sporu ve kültürü geliştirmesiyle ilgilidir... ama ideolojik ve siyasi koşullar noksandır!" (Bunu Moskova'dan Farklı Yapıyoruz", Hamburg 1974 s.99, Tayvan Kaynaklı)

Yaroşenko ile polemiğin konusunun ekonomi olmasının yanında, Stalin için bu ilişkide de söz konusu olan şeyin, komünizme geçişin hazırlığı

nın sadece ekonomik baş koşullar olmadığı açıktır. Bu, tam da üçüncü maddede ortaya çıkmaktadır. Stalin burada, toplumsal gelişmeye aktif olarak katılmaları için toplumun bütün üyelerinin fiziksel ve fikirsel yeteneklerinin çok yönlü geliştirilmesini vurgulamaktadır. O, bunu var olan konu ve Yaroşenko'nun hatalarına bağlı olarak, Marksizm-Leninizmin bir ansiklopedisi ile değil, mektupla yapılan polemikle ilişkili olarak yapmaktadır.

"SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı eserinin tümünde Stalin için söz konusu olan komünizme geçişin siyasi koşulları değil,

> "...bir ekonomiden, sosyalizm ekonomisinden, başka üstün bir ekonomiye, komünizmin ekonomisine ..." ("Stalin Son Yazılar, 1950-1953", s.128, Sol Yayınları, Üçüncü Baskı)

geçiştir.

Stalin XVII. Parti Kongresinde, sosyalist üretim ilişkilerinin kurulmasından sonra komünizm yolunda Sovyetler Birliği'nde çözülmesi gereken ideolojik görevleri -örneğin, ekonomide ve insanların bilincinde kapitalizmin artıklarının aşılması- kapsamlı bir şekilde açıklamıştır. (Bkz. Stalin TE, cilt 13, s.308-336)

Bunun dışında, XVIII. Parti Kongresinde Stalin teorik olarak merkezi bi bir siyasi sorunu, devlet hakkındaki Marksist-Leninist öğretiyi geliştirdi ve kapitalist kuşatma koşulları altında komünizmi inşaya geçiş görevine başlandığında Sovyetler Birliği'nde devletin ne olacağını kapsamlı bir şekilde açıkladı.

nüçüncü İftira:

Sovyetler Birliği ve Stalin İkinci Dünya Savaşından Sonra Büyük Devlet Şövenizmi Gütmüşler

ayvan'da yayınlanmış lan derlemede 2.9.64 tarihinde "Pravda"da yayınlanmış olan bir makale bulunmaktadır. Bu makale ao Zedung'un Japonya osyalist Partisi üyeleriyle sözde yaptığı bir örüşmeyi içermektedir. u sözde görüşmeyi Sovyet revizyonistleri karalamalarının temeli olarak almışlardır. Mao Zedung, bu konuşmada şunları söylemiş:

"Sovyetler Birliği çok fazla devlet arazisi işgal etti... Dış M·ğolistan'ı Çin'den ... ayırdılar... Onlar Romanya'dan da Besarabya adlı bir bölümü ayırdılar. Almanya'dan da bir bölüm, yani Doğu Almanya'nın bir bölümünü ayırdılar. Orada yaşayan bütün Almanları (Almanya'nın -ÇN) Batı bölümlerine sürdüler. Polonya'dan bir bölüm ayırdılar ve bunu Beyaz Rusya'ya kattılar. Almanya'dan başka bir bölümü koparıp, bunu Polonya'ya, Polonya'dan ayırıp Beyaz Rusya'ya kattıkları bölüme karşılık olarak verdiler. Nihayet, Finlandiya'dan da bir parça kopardılar... Görüşüme göre hiçbir parçayı ayırmamaları gerekiyordu...Yüzyıldan biraz fazla zaman önce, Poli (Mabarowsk) ve Kamçatka yarımadasıyla birlikte Baykal denizinin doğusundaki bütün alanı ayırdılar. Bu konuda onlarla henüz hesaplaşmadık. Bize kalırsa, sizin Kuril adalarınız konusunda sorun yoktur. Onlar sizlere geri verilmelidir." ("Mao Intern", Hamburg 1975 s.46/47)

Bu iddialar düzeyinde tartışmak imkansızdır. "Pravda"daki Mao Zedung'a isnad edilen bu görüşler gerçekte Stalin'in Sovyetler Birliği'ne karşı yönelen emperyalist propagandadan başka bir şey değildir. Bunlar, "soğuk savaş" döneminde

Sovyetler Birliği'nin sözde "büyük güç olma emelleri"nin eleştirisi olarak herhangi bir emperyalist gazetede de yer alabilirdi.

Sovyet revizyonistlerinin bu alıntı ile yaptıkları karalama maalesef ÇKP tarafından hiçbir zaman reddedilmemiştir.

Bu konuya bağlı olarak kısaca şunları açıklamak istiyoruz:

Stalin'in Sovyetler Birliği'ni hedef alan yukardaki milliyetçi karalamanın yazarı, Marksist-Leninist dış siyasetin temelleri konusunda en ufak bir bilgisi olmadığını, utanmadan tarihi çarpıttığını ve antikomünizm konusunda emperyalistlerin ekmeklerine yağ sürdüğünü ortaya koymaktadır.

Sovyetler Birliği Enformasyon Bürosu 1947'de "Tarihi Çarpıtanlar (Tarihi bir düzeltme)" (Tıpkıbasım Frankfurt (M) adlı broşürü yayınladı. Bu broşürde, benzer suçlamalar çirkin iftiralar olarak reddedilmektedir. Bu broşürde -faşist Hitler Almanya'sının yoğun bir şekilde Sovyetler Birliği'ne karşı savaşı hazırladığı sıralarda- Doğu Avrupa'daki arazi kazançlarının, tarihin de gösterdiği gibi, sadece ve tamamiyle faşist saldırı karşısında sosyalist SSCB'nin savunmasının azami şekilde güçlendirilmesine, yavaş yavaş başlamakta olan Hitler Almanya'sının saldırısı karşısında mümkün olduğu kadar uygun mevziler elde etme amacına hizmet ettiği açıklığa kavuşturulmaktadır. Bu, Sovyetler Birliği'nin saldırdığı Finlandiya için de geçerlidir. Ama Finli gericiler ve onların arkasında duran İngiliz, Fransız emperyalistleri, Finlandiya'yı yenilgiye uğratan sovyet ordusunun gücünü dikkate almamıştı. Finlandiya Sovyetler Birliğine karşı takındığı düşmanca tavrı değiştirmediği ve Sovyetler Birliği ile yardımlaşma anlaşması imzalamadığı için, Sovyetler Birliği kendi güvenliğini sağlamak için Leningrad bölgesinde sınırlarını ileri kaydırmak zorunda kalmıştı.

Bu tamamıyla haklı ve Marksist-Leninist bir siyasetti ve komünizmin ulusal sorundaki tavrıyla, yani ulusal sorunun ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı sorununun işçi sorununa, proleter dünya devrimine tabi olması gerektiği gerçeğiyle uyum içindeydi.

Stalin'in ve Sovyetler Birliği'nin dünya savaşından sonraki siyasetine gelince -onu burada tek tek incelemeden- Stalin'in Sovyetler Birliği'ne büyük güç şövenizmi "suçlaması getiren " emperyalist iftiralar kabul edilmemeli, tam tersine Marksist-Leninist dış siyasetine saldırılar ve iftiralar olarak mahkum edilmelidir.

Ondördüncü İftira:

ÇKP'nin Hatalarından Stalin Suçluymuş

Yine kanıtlar veya belgeler göstermeden ÇKP'nin bir dizi hatası da Stalin'in üstüne atılmaktadır. Özellikle Van Ming'in hataları Stalin'in Çin'e karşı yaptığı hatalar olarak gösterilmektedir.

> "Stalin Çin'le ilgili olarak bazı hatalı şeyler yaptı. İkinci Devrimci İç Savaş döneminin sonlarında Vang Ming'in izlediği 'sol' maceracılık ve Japonya'ya Karşı Direnme Savaşının başlarında gene onun düştüğü sağ oportünizm, Stalin'e bağlanabilir." ("On Başlıca İlişki Üzerine", 1956, "Cilt V", s.346)

> "Vang Ming'e dayanarak, yani Stalin'in yöntemine dayanarak Çin Devrimi zafere ulaşamazdı." ("Ç'engtu Konferansında Konuşma", 1958, "Mao Intern", Hamburg 1975, s.38, Tayvan Kaynaklı) (12)

Bu iftiralara karşılık olarak, Stalin'in yazılarında ve konuşmalarında Çin devriminin temel

sorunlarını ilkelere da yanarak açıkladığı ve teorik olarak çözdüğü vurgulanmaladır. Leni - nizmin sömürge ve bağım lı ülkelerin durumları hakkındaki ilkelerinden yola çıkarak Stalin, Çin devrimi hakkında, Troçkistlerin savunduk- ları, Çin'de Çen Du-siu nun savunduğu yanlış gö rüşlere karşı mücadele etti ve doğru bir çizgi geliştirdi. Mao Zedung, Seçme Eserler, Cilt I-IV'deki Çin devriminin demokratik aşaması hak- kındaki yazılarının de- ğişik yerlerinde, kendi sinin de propaganda et- tiği ve klavuz olarak aldığı Stalin ve Komin- tern'in bu çizgisinin doğruluğunu vurguladı.

"Cilt V"de iki yerde hatta Stalin'in, Çin devriminin zafer kazan- masına karşı olduğu suç laması getirilmektedir.

> "Kurtuluş Savaşı sı- rasında Stalin önce iç savaş alevlendiği takdirde Çin ulusu - nun yok olma tehlike siyle karşı karşıya kalacağını öne süre- rek bizim devrime hız vermemize izin vermedi." ("On Başlı ca İlişki Üzerine", 1956, "Cilt V", s.546)

> "Çin devrimi Stalin' in arzusunun aksine zafere ulaştı. ... Devrimimiz başarıya ulaştıktan sonra, bu sefer Stalin, bunun gerçek bir devrim ol madığını iddia etti." ("Ç'eng-tu Konferan- sında Konuşma, 10 Mart 1958, "Mao In - tern", Hamburg 1975, s.33, Tayvan derleme sinden)

Stalin'in nerede ve ne zaman böyle sözler söy- lediği, böyle niyetler gösterdiği konusunda tek bir kelime söylenme mektedir. En ufak bir kanıt veya belge olmak- sızın -teorik alanda ol duğu gibi- Stalin'in pratiği konusunda böyle iddialar sürüldüğünde, bunlar üzerine tartış - mak yerine onlar çirkin iftiralar olarak mutla- ka reddedilmelidir.

•) "Stalin Eleştirisi", Stalin'in Ölümünden Sonraki Modern Revizyonistlerin İhanetine İşaret Eden Belirleyici Dönüm Noktasını Yok Ediyor.

Mao Zedung Ocak 1957'de parti komitelerinin bir konferansında yapmış olduğu konuşmada şunları söylemiş:

> "İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve bazı doğu Avrupa Partileri, Marksizmin temel ilkeleriyle artık ilgilenmemeye başladılar. Sınıf mücadelesiyle, proletarya diktatörlüğüyle, partinin önderliğiyle, demokratik-merkeziyetçilikle ve partinin kitlelerle olan bağlarıyla artık ilgilenmediler ve ortada siyasi bir ortam kalmadı. Macaristan olayı bunun sonucudur." ("Cilt V", s.433)

Böyle bir açıklama sadece İkinci Dünya Savaşından sonra Dünya Komünist Hareketinin içinde gerçekten var olan eksikliklerin korkunç bir çarpıtması ve kontrolsüz bir genelleştirilmesi değildir. Böyle bir açıklama öncelikle, Marksizm-Leninizmin temel ilkelerinin açıklanması, propaganda edilmesi ve savunulması konusundaki Stalin'in İkinci Dünya Savaşından sonraki muazzam eserini görmemezlikten gelmektedir. Stalin'in ortaya çıkan modern revizyonizme karşı mücadele -bu "SSCB nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları", "Dilbiliminde Marksizm Üzerine" gibi eserlerde ve Stalin'in Tito revizyonizmine karşı mücadelesinde belgelenmiştir- bizim bugünkü mücadelemiz için örnektir. "Cilt V"deki açıklama, Marksizm-Leninizmin temel ilkelerini elden bırakanın ortaya çıkan modern revizyonizm olduğunu bulandırmakta; modern revizyonizmin Stalin'in ölümünden sonra -Stalin'in mücadelesinden çekinmesine gerek kalmadıktan sonra- hızla yayılabildiğini ve SBKP XX.Parti Kongresinin belirleyici

nitel dönüm noktasını oluşturduğunu bilmemezlikten gelmektedir.

Yani pratikte, gülünç bir şekilde Macaristan'ın "suçlusu" olarak aynı derecede Stalin'in SBKP'si ve belki de SBKP XX.Parti Kongresi gösterilmekte ve böylece Marksizm-Leninizm ve modern revizyonizm utanmazca aynı kefeye atılmaktadır.

2. Enver Hoca'nın Mao Zedung'un 1950-1976 Arasındaki Görüşlerine Başlıca Saldırıları

Enver Hoca "Emperyalizm ve Devrim" adlı kitabındaki Mao Zedung'a saldırılarında sözde Mao Zedung'un "Cilt V"ini 21 kez kaynak olarak kullanmakadır. Bunun dışında Enver Hoca, 1949-1976 arası dönemden (kısmen kaynak vermeden, kısmen ise doğrudan doğruya burjuva gazetelerini veya Tito gibi kişilerin sözlerini kaynak olarak kullandığı) 10-15 belge daha aktarmaktadır.

Burada bu saldırılara etraflı bir tavır takınma ve onlara tek tek cevap verme imkanı yoktur. Bunu, Enver Hoca'nın "Emperyalizm ve Devrim" adlı kitabının eleştirisinin tek tek bölümlerinde kapsamlı bir şekilde yapıyoruz. (*)

Burada, Mao Zedung'a ait olduğu kesinlikle bilinen 1949-1976 dönemindeki yazılarına veya Mao Zedung'a ait olduğu kesinlikle bilinmeyen yazılardaki görüşlere hangi e l e ş t i r i l e r i m i z olduğunu (Mao Zedung'un 1949-1976 arasındaki döneme ait eserinin yaptığımız tahlilinin incelenmesini önşart koşuyoruz) ve Enver Hoca'nın ne dereceye kadar Mao Zedung'un gerçekten tartışma götüren bir tavrını aktardığını incelemeden burada sadece, Enver Hoca'nın bunların arkasında yatan hatalarını tezler halinde kısaca açıklamak için, kaba bir genel bakış

(*) "Kızıl Bayrak", "B.Berlinli Komünist" ve "Akıma Karşı" Yazı Kurullarının "Enver Hoca'nın 'Emperyalizm ve Devrim' Kitabının Eleştirisi"nin 1.Bölümü, "Emperyalizme Karşı Mücadelede Temelden Yanlış Bir Çizgi ('Süper Güçler Teori'sinden 'Burjuva Devletlerin Desteklenmesi'ne)" adı altında Eylül 1980 de "2.Bölümü" "Mao Zedung'un ÇKP'nin ve Çin Devriminin Değerlendirilmesine Temelden Yanlış Bir Yaklaşım" adı altında Mayıs 1981'da yayınlandı.

verilecek ve tavır takınılacaktır.

Enver Hoca'nın birinci iddiası, Mao Zedung'un Çin'de karşı-devrimcilere "çok yumuşak" davrandığı şeklindedir. Mao Zedung'un "eski" karşı-devrime karşı mutlaka ölüm cezası, çeşitli baskı önlemleri vs. uyguladığı bizim için kesindir. Enver Hoca'nın bu iddiasının arkasında sadece, onun Mao Zedung'a basitçe iftira etmesi veya "eski" karşı-devrimciler sorununu parti içindeki revizyonistlere karşı mücadele yöntemleri sorunu ile karıştırması yatabilir.

Enver Hoca'nın ikinci iddiası, Mao Zedung'un, ekonomide kapitalizme izin verilmesi dolayısıyla, bir bütün olarak kapitalizm taraftarı olduğudur. Bu iddia, gerçekte YEP döneminin, belli, merkezi olmayan yan alanlarda geçici olarak kapitalizme izin verilmesinin gerekliliği hakkındaki Lenin ve Stalin'in tezlerini hedeflemektedir. Bundan dolayı Enver Hoca, Mao Zedung'un siyasi alandaki, ulusal burjuvazi ile siyasi ittifak konusundaki gerçekten hatalarını Marksist-Leninist bakış açısıyla eleştirecek durumda kesinlikle değildir.

Enver Hoca'nın üçüncü iddiası, proletarya diktatörlüğü altında hiç bir burjuva ideolojisi hiçbir düşman propagandası olmaması gerektiği (veya olamıyacağı) yönündedir! Bunun arkasında, Mao Zedung'un bazı polemiksel aşırılıklarının Marksist-Leninist eleştirisi yatmamaktadır. Bunun arkasında, "olumsuz örneğe" dayanarak, onunla mücadele içinde halk kitlelerini ideolojik alanda da eğitmenin, halk kitlelerinin kendi tecrübelerini eğitim sürecine katmanın ilkesel olarak reddi yatmaktadır! Evet, böylece her türlü tartışma reddedilmektedir.

Enver Hoca'nın dördüncü iddiası, Mao Zedung'un aslında Stalin'i tamamıyla reddettiği şeklindedir. Bu iddianın çok büyük bir kısmı çok şüpheli kaynaklarla temellendirilmesinin yanında, içeriğinin savunulması yerine Stalin'in tezlerinin tartışılamıyacağı görüşünden yola çıkarak (Stalin -Ç.N.) savunulmaktadır. Ama (YEP sorununda olduğu gibi) Sta-

lin'in önünde tüm secdeye varmalara rağmen, Enver Hoca'nın temel sorunlarda Stalin'in öğretilerine aldırış etmediği hemen ortaya çıkmaktadır.

Enver Hoca'nın beşinci iddiası, Mao Zedung'un "iki çizgi mücadelesi"ni vaaz ettiği ve bunu hiziplere izin vermekle eşitlediği şeklindedir. Bu iddianın kesinlikle Marksist-Leninist temeli yoktur. Gerçek ise şöyledir: Parti içinde iki çizgi yasa değildir ama gerçekte mümkündür ve Lenin ve Stalin'in SBKP (B)'de gerçekten ortaya çıkmıştır.

Gerçekten, parti önderlerinin yanlış bir çizgiyle ortaya çıkmaları, ama hizip oluşturmamaları, tam tersine örgütsel olarak partiye bağlı davranmaları kesinlikle mümkündür. İlkönce ideolojik alanda açıklık getirilmesi ve ancak ikna dönaminden sonra veya yanlış çizginin temsilcileri örgütsel olarak bölücü faaliyetlere giriştikten sonra örgütsel alanda müdahale etmek şeklindeki Leninist ilkeye Enver Hoca saldırmaktadır. Enver Hoca'nın taslağı bürokratiktir ve bilinçli disipline saldırmaktadır!

Enver Hoca'nın altıncı iddiası, Mao Zedung'un diyalektikten "sadece yer değiştirme"yi anladığı veya yanlış bir şekilde sosyalizm ile komünizm arasında nitel bir sıçrama olacağından yola çıktığı şeklindedir. Bu iddia, görüşümüze göre, nitel bir sıçramadan (devrim) sonra, ilkönce örneğin proletarya ile burjuvazinin gerçekten yer değiştirdiğini -ezilenler ezenler, ezenler de ezilenler haline gelir- ve burjuvazinin sınıf olarak ancak belli bir zaman sonra tasfiye edildiğini görmeyen mekanik bir bakış açısı temeli üzerine yükselmektedir. Sosyalizmden komünizme geçiş konusunda Enver Hoca, devlet olan bir toplumla devlet olmayan bir toplumun arasındaki, "herkese gereksinimine göre" şiarına göre bölüşüm yapan toplum ile henüz yapılan işe göre bölüşüm yapan toplum arasındaki nitel sıçramayı görmemektedir.

3. 1956/57'ye ait Mao Zedung'un Olduğu Kesin Olarak Bilinmeyen Bazı Bölümler

Mao Zedung'a ait olduğu kesin olarak bilinmeyen aşağıdaki bölümler, bize önemli gözüken bazı sorunlar karmaşasını ve "Cilt V"in birkaç tezinin üzerinde durma ve bu konudaki görüşümüzü kısaca açıklama imkanını vermektedir.

a) "Aslında Yarısı Sözde İnisyatifti"

Haziran 1957'de, burjuva sağcılara karşı alevlenen mücadelenin nedeni konusunda, 1950'den beri insiyatifin yarısının gericilerin elinde olduğu söylenmektedir.

> "Bu, büyük bir siyasi ve ideolojik mücadeledir. Partimiz, ancak bu mücadeleyi verdiği taktirde insiyatifi elinde tutabilir, kadrolarımızı çelikleştirebilir, kitleleri eğitebilir, gericileri tecrit edebilir ve savunmaya geçmeye zorlayabilir. Geçen yedi yılda insiyatif bizim elimizdeymiş gibi görünüyordu, ama en iyimser bir değerlendirmeyle, bu ancak yarı yarıya doğruydu(*) Gericilerin teslim olması sadece bir sahtekarlıktı, ortadaki unsurlar ise isteksiz bir biçimde boyun eğmişlerdi. Şimdi durum değişmeye başlamıştır. Görünüşte savunma durumunda olmamıza rağmen, aslında insiyatifi ele geçiriyoruz. Bunun nedeni, düzeltme hareketini çok ciddi bir biçimde sürdürmekte olmamızdır. Kendilerini kaybeden ve sağa sola saldıran gericiler ise sadece görünüşte insiyatifi ellerinde tutmaktadır-

---

(*) Bu cümlenin ikinci yarısı Almanca metinde şöyle: "...görünüyordu, ama aslında bunun en azından yarısı sözde inisyatifti" (Bkz. Mao Zetung A.W. "Band V" s.510) -ÇN.

lar, fakat aslında çok ileri gitmişlerdir ve bunun sonucunda halktan kopmakta ve savunmaya geçmek zorunda kalmaktadırlar. Farklı yerlerde durum değişik olduğundan, taktiklerinizde ve mevzilenmenizde esnek olabilirsiniz.

Kısacası bu büyük bir muharebedir (muharebe alanı hem parti içinde, hem de dışındadır) Eğer bu muharebeyi kazanamazsak, sosyalizmi gerçekleştirmek imkansız olacak..." ("Sağcıların Azgın Saldırılarını Püskürtmek İçin Güçlerimizi Toplayalım", Haziran 1957, "Cilt V", s.516)

Görüşümüze göre, bu özeleştirisel değerlendirme gerçekçidir. O, öncelikle, burjuva sağcılarına karşı verilen mücadelenin parti i ç i n d e d e süren bir mücadele olduğu görüşünü içinde barındırmaktadır.

b) "Burjuva Sağcıları ile Halk Arasındaki Çelişme ... Antagonist,Uzlaşmaz Bir Çelişmedir."

Temmuz 1957'de şöyle denmektedir:

"Ülkemizde sosyalist devrim boyunca Komünist Partisine, halka ve sosyalizme karşı olan burjuva sağcıları ile halk arasındaki çelişme, bizimle düşman arasındaki bir çelişmedir; yani antagonist, uzlaşmaz bir çelişmedir, bir ölüm-kalım meselesidir.

İşçi sınıfına ve Komünist Partisine karşı çılgınca saldırılara girişmiş olan burjuva sağcıları gericidir ya da karşı-devrimcidirler. Onlara böyle damga vurulmayıp da sağcı diye adlandırılmalarının nedeni, birinci olarak bunun, ortadaki unsurları kazanmayı kolaylaştırması, ikinci olarak da sağcıları bölmeye yaraması ve bazılarının değişerek bizim tarafımıza geçmelerini sağlamasıdır." ("1957 Yazındaki Durum", Temmuz 1957, "Cilt V" s.544)

Burada, "burjuva sağcıları"nın karşı-devrimci oldukları değerlendirmesinin şüphesiz tamamiyle doğru olduğu ilkönce tespit edilmelidir.(Bununla birlikte "burjuva s a ğ c ı l a r ı" nitelendirmesi, ulusal burjuvazinin diğer kesimlerinin "sosyalizmin taraftarı" olduğu şeklindeki yanlış görüşe açık kapı bırakmaya devam etmektedir!)

"Ilımlı değerlendirmeler", "taktik" ile karşı devrimcileri bölmek şeklindeki burada görünen tüm görüşün özünde s a k a t olduğu görüşündeyiz.

K ı s a bir dönem için böyle bir imkanı ilkesel açıdan dıştalamaksızın, Leninizm, her taktiğin ilkesel olarak işçilerin sınıf mücadeleci bilincinin düşürülmesine değil, y ü k s e l t i l m e s i n e hizmet etmesi gerektiğini öğretir.

Belli bir kampanya içinde, merkezi düşmanın s ı n ı f n i t e l i ğ i n i n saklanması şeklindeki yukardaki bölümde önerilen "taktik" görüşümüze göre tamamen yanlıştır. Çünkü, nerede ve ne zaman "ölüm-kalım mücadelesi"nin verilmesi gerektiğini halk kitlelerine ve öncelikle işçi sınıfına kendi tecrübelerine dayanarak m u t l a k a kavratılmalıdır.

Halk kitlelerinden tam da bunun gizlenmesi affedilmeyecek bir hata, bazı saf değiştiren karşı-devrimcilerin "kazanılması" ile kesinlikle karşılanmayacak büyük bir kayıptır.

c) "Sağcılara Hiç Durmadan ... Saldıramazsınız"?

Ekim 1957 tarihli bir yazıda şunlar söylenmektedir:

> "Sağcılara yöneltilen karşı-saldırı zorunlu olarak son bulacaktır. Bazı sağcılar bunu bekliyorlar zaten. Fırtına er veya geç dinecektir diyorlar. Çok doğru. Sağcılara hiç durmadan, günler boyu, yıllar yılı saldıramazsınız. Örneğin,

daha önce sağcılara karşı savaşın tozu dumanından göz gözü görmezken, şimdi Pekin'de hava açıldı, çünkü karşı-saldırı hemen hemen sona ermiş durumda. Ancak henüz tümüyle bitmiş değil ve gevşemeliyiz. Bugün bile, bazı sağcılar teslim olmayı inatla reddediyorlar; örneğin Lo Lung-çi ve Çang Nay-çi. Bence bir kaç kez daha onları ikna etmeye çalışmalıyız; gene de ikna olmamakta direnirlerse elimizden ne gelir onları her allahın günü toplantıya çağıramayız ya? Bir kısım iflah olmazlar hiç bir zaman kendilerini düzeltmeyeceklerdir, bizim de onlardan vazgeçmekten başka yapabileceğimiz bir şey yok." ("Halkın Çoğunluğuna Yürekten Güvenin", Ekim 1957, "Cilt V", s.587)

Önce, sağcılara karşı mücadelede "sağcılara karşı hiç durmadan" vurmamaları için bu bölümün "sol" sapmaları hedef aldığı intibaı uyanmaktadır.

Sonra birden "vurmak" başka bir şekilde yorumlanmaktadır: Sağcıları durmadan "ikna etmek" olamaz, çünkü sağcılardan en azından "bir kaçı" ile çözülemez çelişkiler vardır, onlardan "vazgeçilmelidir"!

Böyle baştan aşağı çelişkilerle dolu bölümlere -kısmen doğru ve kısmen tamamen yanlış düşüncelerin karmaşık bir bileşimi- tam da Mao Zedung'dan olduğu kesin olarak bilinmeyen yazılarda sık sık rastlanmaktadır. Yukarıda aktarılan bölüm, buna benzer bölümlere bir örnektir.

Buna karşılık bir yazıda çok doğru olarak, önce önlerinde geri çekilinen "burjuva sağcılar" hakkında şöyle denmektedir:

> "Onların ilk fırsatta ortalığı yeniden karıştıracakları kavranmalıdır. Şimdiden başlayarak bu mücadele herhalde on ya da belki onbeş yıl kadar sürecektir. İşler iyi yürütülürse bu süre kısalabilir. Tabii bu sınıf mücadelesinin on-onbeş yıl içerisin

de sona ereceği anlamına gelmez. Bizim bu dünyamızda emperyalizm ve burjuvazi var olduğu sürece ülke içindeki karşı-devrimcilerin ve burjuva sağcılarının faaliyetleri de daima sınıf mücadelesi niteliğini taşıyacak ve dahası, bu faaliyetlerinde mutlaka yabancı gericilerle el ele vereceklerdir." ("1957 Yazındaki Durum", Temmuz 1957, "Cilt V", s.551)

Mao Zedung'un burada, karşı-devrimcilerin faaliyetlerinin "mutlaka yabancı gericilerle el ele" vereceği şeklindeki Stalin'in önemli bir genel fikrini benimsediği özellikle öne çıkarılmaktadır.

d) "İsteyen İstediği Kadar, Canı İstediği Gibi Karışıklık Çıkarabilir" mi?

Ocak 1957'de şunlar söylenmektedir:

"Bana sorarsanız, isteyen istediği kadar, bir ay, bir ay yetmezse iki ay süreyle karışıklık çıkarabilir; kısacası kurtlarını dökünceye kadar bu meselenin üstü kapatılmamalıdır. Eğer meselenin üstünü çok erken kapatırsanız, er ya da geç yeniden karışıklık çıkar. Öğrenciler karışıklık çıkardığı zaman okulu tatil etmeyin, tam tersine çok eskiden Çibi-Muharebesinde olduğu gibi o meselede sonuna kadar mücadele edin. Bunun yararı ne olur? Herkesin çelikleşmesine ve yola gelmeyen o kötü unsurların yenilgiye uğratılması için sorunların olduğu gibi ortaya konmasına ve doğruyla yanlış arasında kesin bir ayrım yapılmasına yardım eder.

Bu önderlik sanatını öğrenmelisiniz. Daima herşeyin üstünü kapatmaya çalışmayın. Ne zaman insanlar acayip şeyler söylese, grev yapmaya ya da bir dilekçe vermeye kalkışsalar onları bir vuruşla geri püskürtmeye çalışıyor, böyle şeylerin hiç olmaması

gerektiğini düşünüyor sunuz. Peki olmaması gereken bu şeyler neden hala oluyor? Bu gerçeğin kendisi de bunların olması gerek tiğini kanıtlamaktadır. İnsanların grev yapmasını, dilekçe vermesini ve hoşunuza gitmeyen sözler söylemesini yasaklarsanız, her durumda hemen bas kı uygulamaya girişir siniz ve bir gün bakarsınız ki, siz de bir Rakosi olup çıkmışsınız. Bu, hem Parti içinde hem de Parti dışında böyledir. Şüpheli sözlere, garip olaylara ve çelişmelere gelince, en iyisi bunları açığa çıkarmaktır. Çelişmeler önce açığa çıkarılmalı, ondan sonra çözülmelidir.

Karışıklıklar bir kaç kategoriye ayrılmalı ve bu sınıflamaya uygun olarak ele alınmalıdır. Bu kategoriler den birinde haklı olarak çıkarılmış karışıklıklar vardır; bunlarla karşılaştığımız zaman hatalarımızı kabul etmeli ve düzeltmeliyiz. Haksız olarak çıkarılan karışıklıklar diğer bir kategoriye girer, bunları ise geri püskürtmeliyiz. (*)Haklı nedenlere dayanan karışıklıklar çıkmalıdır: temelsiz olanlar başarılı olamaz. Gene başka bir kategoriye giren karışıklıklar ise kısmen haklı, kısmen de haksızdır ve biz de haklı olan kısmını kabul etmeli, haksız olan kısmını eleştirmeliyiz; bu gibi durumlarda, ilkeleri tamamen bir kenara bırakarak her adımda ödün vermemeli, istenen herşeyi yapmaya söz vermemeliyiz. Silahlı bastırmayı gerektiren, gerçek ve büyük bir karşı-devrimci isyan dışında hemen zora başvurmayın ya da halkın üzerine ateş açmayın." (13)("Eyalet, Merkeze Bağlı Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi

---

(*) Almanca metinde bu cümlenin sonu şöyle: "???"... girer, tahrikçileri ise geri püskürtmeliyiz." Bkz. Mao Zedung AW. "Band V" s.423 -Ç.N.

Sekreterleri Konferansında Konuşmalar", Ocak 1957, "Cilt V", s.429-430)

Görüşümüze göre hedefin ötesine ateş ederek tamamıyle yanlış görüşlerin propagandasını yapan bürokratik taslaklara karşı yürütülen provoke edici polemiğin büyük bir olasılıkla parçası olan bu bölüm çelişkilerle doludur.

Çelişmeler önce açığa çıkarılmalı, ondan sonra çözülmelidir" şeklindeki tez doğrudur. "Hemen" devletin şiddet organlarının kullanılmaması konusunda uyarıda bulunulan ama onların kullanılmasının reddedilmediği son cümle önce doğal olarak yanlış değildir. Ama bu cümlenin vurgulanışı Rakosi'nin hatalarının değerlendirilmesiyle ele alındığında yanlış olduğu görüşündeyiz. Bu bölüm, Macaristan olaylarının nedeninin ve Rakosi'nin hatalarının belirleyici yanını , güçlenen karşı-devrim karşısında sağ oportünistçe bir geri çekilme değil de, halkın bazı kesimlerine düşman gibi muamele etme şeklindeki 'sol hatalar"mış gibi göstermektedir.

Tam da bu görüş tümüyle yanlıştır. Komünistlerin uyanıklığının -SBKP XX. Parti Kongresine de bağlı olarak- azalmasından, karşı-devrimi zamanında yok etme ve ona karşı devrimci kitleleri seferber etme kararlılığının felç olmasından dolayı Macaristan olayları mümkün hale geldi.

Büyük bir olasılıkla polemik açısından abartılmış, herkesin istediği kadar karışıklık çıkartabileceği şeklindeki birinci cümle de yanlıştır. Yazar, bu cümlenin biraz aşağısında meselelerde "sonuna kadar mücadele edin" çok doğru talebini getirerek, yani karışıklıkların idari yollardan sona erdirilmesinin veya ortadan kaldırılmasının yerine kitle mücadelesini önererek -doğal olarak biz buna tamamıyle katılıyoruz- aslında kendi kendisiyle çelişmektedir.

Bu gerçeğin kendisi de bunların olması gerektiğini kanıtlamaktadır" gibi bir cümle de pragma-

tizm ve kendiliğindencilikten kaynaklanmaktadır. Doğaldır ki, belirli olayları başından engellemek için önleyici çalışmalar yürütme ve tasarılar yapma imkanı vardır.

Böyle geniş bir bakış açısı edinilmesi için eğitim parti tarafından gerçekleştirilen bilimsel önderliğin tam da merkezi bir görevidir.

e) "Öğrencilerin ve İşçilerin Sokaklara Dökülmesi" Her Zaman Iyi Bir Şey midir?

15 Kasım 1956'da yapılan 2.Genel Toplantıdaki konuşmada, bürokratizme karşı Komünist Partisinin önderlik etmediği kitle eylemleri konusunda şunlar söylenmektedir:

> "Eğer kitlelerden kopar ve onların sorunlarını çözmezseniz, köylüler yabalarına sarılır, işçiler sokak gösterileri yapar ve öğrenciler de karışıklıklar çıkarır. Böyle şeyler olursa, bunları herşeyden önce iyi bir şey olarak ele almak gerekir; ben bu meseleyi böyle görüyorum.
>
> Bir kaç yıl önce Honan eyaletinin bir yerinde bir havaalanı inşa edilecekti, fakat orada yaşayan ve bölgeyi terk etmek zorunda kalan köylüler için önceden doğru dürüst bir düzenleme yapılmadığı gibi, köylülere yeterli bir açıklamada da bulunulmadı. O köyde yaşayan köylüler, elinize bir sopa alıp yuvalarını bozmaya kalkışsanız kuşlar bile feryat eder, dediler. Deng Siao-Ping senin de bir yuvan var. Şimdi ben tutup da onu bozsam, sen de feryat etmez misin? İşte orada yaşayan halk üç savunma hattı kurdu: Birinci hat çocuklardan, ikinci hat kadınlardan ve üçüncü hat da güçlü kuvvetli delikanlılardan oluşuyordu. Oraya ölçüm yapmaya gidenler sürülüp çıkarıldılar ve sonunda köylüler üstün geldiler. Daha sonra yeterli açıklamalar ve düzenlemeler yapılınca taşınmayı kabul ettiler ve hava alanı da inşa edildi. Buna benzer çok sayı

da örnek vardır. Şimdi bazıları, iktidar ele geçirildiğine göre hiçbir şeyi dert edinmeden rahatça uyuyabileceklerini ve kitlelere istedikleri gibi zorbalık edebileceklerini düşünüyorlar. Kitleler bu gibilerine karşı koyacak, onları taşlayacak, sopalayacak ve böylece onlar belalarını bulmuş olacaklardır ki, bu da beni son derece memnun edecektir. Ayrıca, bazen bir sorunu çözmenin tek yolu savaşmaktır. Komünist Partisinin bir derse ihtiyacı vardır. Öğrencilerin ve işçilerin sokaklara dökülmesini siz yoldaşlar iyi bir şey olarak görmelisiniz.

...işçilerin grev yapmasına ve kitlelerin gösterilerde bulunmasına izin verilmelidir. Yürüyüş ve gösterilerin Anayasamızda yeri vardır. İlerde Anayasamız gözden geçirildiği zaman, işçilerin grev yapabilmeleri için, grev yapma özgürlüğünün Anayasaya eklenmesini öneriyorum. Bu, devlet ve fabrika yöneticileriyle işçi kitleleri arasındaki çelişmelerin ...çözülmesine yardımcı olacaktır." ("Çin Komünist Partisi Sekizinci Merkez Komitesinin 2.Genel Toplantısında Konuşma", Kasım 1956, "Cilt V", s.392 393)

Bu bölümde ilk olarak, konunun kadroların kitlelerden kopmasının, b ü r o k r a t i z m i n örnekleri olduğu tespit edilmektedir.

"Öğrencilerin ve işçilerin sokaklara dökülmesini siz yoldaşlar, iyi bir şey olarak görmelisiniz" cümlesi, buradaki bütünlüğünden koparılırsa, mutlak olarak görülürse, işçi ve öğrencilerin karşı-devrimci darbeciler olduğu durumlarda doğal olarak yanlıştır.

Bunun, tarihsel olarak bakıldığında, sadece soyut olarak ele alınması kesinlikle imkansızdı. 17 Haziran 1953'de Berlin'deki, (Demokratik Alman Cumhuriyeti) öğrenci ve işçilerin de katıldığı karşı-devrimci eylem-

ler ve 1956'daki Macaristan'daki karşı-devrimci eylemler bunu kanıtlamaktadır.

Havaalanının inşasına karşı koyan köylüler örneğinin gösterdiği gibi, yukardaki alıntıda, görüşümüze göre, böyle karşı devrimci eylemlerden söz edilmediği açıkca ortadadır. Yukarıdaki alıntının özü, kadroların yozlaşarak bürokratlar haline gelmeleri tehlikesini hedeflemekte; emekçi kitlelere, yozlaşmış unsurlara karşı direnme imkanı verilmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır, ve bu konuda doğrudur.

Bu bölümde ayrıca, g r e v ö z g ü r l ü - ğ ü n e değinilmekte ve onun anayasaya alınması talep edilmektedir. (Ayrıca bkz. a.g.e. s.429) Bu sorun üzerinde burada etraflı bir tartışma yürütememize rağmen, kısaca iki görüşe işaret etmek istiyoruz.

Lenin, Sosyalizmde grev olanağını evet kabul etmiştir, bu grevleri ama, genel olarak değil, yalnızca belli şartlar altında savunmuştur.

Lenin'in aşağıdaki tavrı oldukça az tanınmaktadır. Lenin "Yeni Ekonomi Politikası" (YEP) koşulları altında, Ocak 1922 tarihli RKP(B) MK'nin "YEP koşulları Altında Sendikaların Rolü ve Görevleri" adlı kararında şunları yazıyordu:

> "Ama, bizimki gibi geçiş tipindeki proletarya devletinde işçi sınıfının her eyleminin nihai hedefi, bu devletin bürokratik aksaklıklarına karşı, onun hatalarına ve zaafları na karşı, onun (proletarya devletinin - ÇN) denetiminden kendini kurtaran kapitalistlerin sınıf hırsına karşı mücadele yoluyla sadece proleter devletin güçlendirilmesi olabilir. Bundan dolayı proleter devlet iktidarının olduğu bir devlette, grev mücadelesinin uygulanmasının s a d e c e, bir yandan proleter devletin bürokratik aksaklıkları ve onun kurumlarındaki kapitalist geçmişin her türlü artığıyla, di-

ğer yandan emekçi kitlelerin siyasi gelişmemişliği ve kültürel geri kalmışlığı ile açıklanabileceği ve h a k l ı g ö s t e r i l e b i l e c e ğ i n i hem komünist partisi ve sovyet iktidarı hem de sendikalar kesinlikle unutmamalı ve işçilerden ve emekçi kitlelerden hiçbir zaman gizlememelidirler" (Lenin, age., 1922, T.E. Cilt 33, s.172)

Lenin bu bağıntıda, "ihtilafların en çabuk şekilde tasfiye edilmesine katkıda bulunmanın" sendikaların görevi olduğunu belirtmektedir! (age)

Görüşümüze göre, Lenin'in bu sözleri iki yönü de, yani hem mümkün olan bürokratik aksaklıkları, hem de kitlelerin mümkün olan geriliğini içermektedir. Proletarya diktatörlüğü altında grevlerin nedenleri incelenirken bu iki yön tahlil edilmelidir.

Proletarya diktatörlüğü olan bir ülkede, grev hakkının Anayasaya alınması konusunda henüz eksik olan tartışmada, görüşümüze göre, proletarya diktatörlüğünün olduğu ülkelerdeki grev hareketlerinin şimdiye kadar var olan tecrübelerini değerlendirebilmek için de, Lenin'den yukarıdaki alıntı çıkış noktası olarak alınmalıdır.

f) "Yüz Çiçek Açsın" kampanyasının Somut Yöntemleri Hakkında

Bir bölümde, kitlelerle birlikte partinin mücadeleyi yürütmesi için nasıl davranıldığı ayrıntılı bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Gerçi aşağıdaki bölüm üniversitelerle ilgilidir, ama fabrikalarda ve kırsal bölgelerde aynı şekilde davranılmıştır:

"Yüksek okullarda ve üniversitelerde, profesörlerin parti konusundaki görüşlerini ortaya koymalarını sağlayacak forumlar düzenleyin ve olanaklar elverdiği ölçüde sağcıların içlerindeki bütün zehiri akıtmalarını sağlamaya çalışın; bunlar gazetelerde yayınlanacaktır. Profesörlerin konuşma yapmasına ve öğrenci-

lerin de bunlara serbestçe cevap vermesine olanak tanıyın. Gerici profesörlerin, öğretim görevlilerinin, asistanların ve öğrencilerin içlerindeki zehiri dışarı akıtmaları ve çekinmeden konuşmaları daha iyidir. Onlar en iyi öğretmenlerdir. Zamanı gelince, eleştirileri toparlamak için gecikmeden Parti ve Gençlik Birliği üyelerinin katılacağı ayrı toplantılar düzenleyin, yapıcı eleştirileri kabul edin ve hataları ve zaafları düzeltin, ama yıkıcı eleştirileri de mahkum edin. Aynı zamanda, partili olmayan bazı kişileri konuşmalar yapmaları ve doğru fikirleri dile getirmeleri için örgütleyin. Ondan sonra da havayı tamamen değiştirmek için, itibarı olan sorumlu bir parti kadrosunun hem tahlilci, hem de ikna edici, toparlayıcı bir konuşma yapmasını sağlayın." ("Sağcıların Azgın Saldırılarını Püskürtmek İçin Güçlerimizi Toparlayalım", Haziran 1957, "Cilt V", s.516-517)

Burada, belli bir durum da geçerli olan kendine özgü bir taktik söz konusu edilmektedir. Görüşümüze göre, bu taktik ilkesel olarak yanlış değildir. Bununla birlikte büyük tehlikeleri ve dezavantajları beraberinde getirebilir.

Aynı taktik aşağıdaki bölümde de kendini göstermektedir:

"Bir süre için olumlu görüşleri yayınlamamak ya da sadece az sayıda olumlu görüş yayınlamak ve hatalı görüşleri çürütmemek hatalı mıydı? Gazetemiz ve bütün diğer parti gazeteleri Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinin talimatları uyarınca 8 Mayıs-7 Haziran tarihleri arasında bundan başka bir şey yapmadılar. Bunun amacı, iblislerin ve şeytanların, hortlakların ve canavarların 'fikirlerini serbestçe ortaya koymalarına' ve zehirli otların fışkırıp her yerde boy at

masına izin vererek, halkın, bunun gibi çirkin şeylerin dünya da hala varolduğunu görmesini, nefretle bunların kökünü kazımak için harekete geç mesini sağlamaktır. Başka bir deyişle, Komünist Partisi, burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf mücadelesinin kaçınılmaz olduğunu önceden görmüştür. Burjuvazinin ve burjuva ajanlarının bu savaşı başlatmasına izin verildi ve bir süre için basın olumlu görüşleri ya hiç yayınlamadı ya da sadece çok az yayınladı; ayrıca ne basın ne de düzeltme hareketinin sürdürüldüğü bölüm ve okullardaki Parti Örgütleri gerici burjuva sağcılarının azgın saldırılarını püskürtmek için harekete geçmediler. Böylece kitleler iyi niyetli eleştirilerde bulunanlarla, kötü niyetle sözümona eleştirilerde bulunanlar arasında açık-seçik bir ayrım yapabilecek ve zamanı geldiğinde de karşı-saldırıya geçmek için güç toplamak mümkün olabilecekti. Bazıları bunun gizli kapaklı iş çevirmek olduğunu söylüyorlar. Bizse, açık bir iş olduğunu söylüyoruz. Çünkü düşmanı önceden açıkca uyarmıştık: Hortlaklar ve canavarlar ancak ortaya çıkmalarına izin verilirse yok edilebilirler; zehirli otlar da, ancak yeşermelerine izin verilirse sökülüp atılabilirler. Köylüler yılda birkaç kez otları ayıklamıyorlar mı? Ayrıca ayıklanan otlardan gübre olarak yararlanmak da mümkündür. Sınıf düşmanları her zaman üste çıkmak için fırsat kollayacaklardır. İktidarı kaybetmeyi ve mülksüzleştirilmeyi kabul etmeyeceklerdir."

("Venhuy Bao Gazetesinin Burjuva Yönetimi Eleştirilmelidir" Temmuz 1957, "Cilt V" s.521-522)

Bazı durumlarda, daha iyi koparıp atabilmek için "zehirli otlar"ın (yani sınıf düşmanının

eylemlerinin) en azından biraz yeşermesine izin vermek tek tek durumlarda doğru olsa da, bunun zorunlu bir kural olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. Yoksa, karşı-devrimci türde tehlikelerin ve eylemlerin embriyon halindeyken görülüp yok edilmesi dıştalanmış olur.

Önce "Yüz Çiçek Açsın" kampanyasının seyrinin anlatıldığı aşağıdaki bölümdeki gerekçelendirmenin tamamıyla yanlış olduğu görüşündeyiz.

> "Eyalet ve merkeze bağlı şehir kademesindeki örgütlerde ve yüksek okul ve üniversitelerde görüşlerin açıkca ortaya çıkması için onbeş gün kadar bir süre yeterli olacaktır. Sağcı unsurlar azgınca saldırılarda bulundular. Parti ve Gençlik Birliği üyeleri arasındaki yalpalayan unsurlar ya onların tarafına geçtiler ya da geçmeyi düşünüyorlar. Geniş Parti ve Gençlik Birliği üyeleri kitlesi arasındaki faal unsurlar ve ortadaki unsurlar mücadeleye girişmek için ayağa kalkıyorlar. Her iki taraf da, büyük duvar afişlerini silah olarak kullanarak tecrübe kazanıyor ve mücadele içinde çelikleşiyor. Gerici unsurların sayısı çok az olduğu ve en çılgın gericilerin oranı da ancak yüzde bir kadar olduğu için korkmanıza gerek yoktur. Şu anda hava bulutlu gibi görünüyor diye korkudan ödünüz kopmasın Gerici unsurlar, faaliyetlerini fabrikalarda ya da başka okullarda sürdürmek için örgütlerinden ya da okullarından dışarı çıkacaklardır. Ve o zaman onları dışarı da bırakmak için önlem alınmalıdır. Fabrikalardaki önde gelen kadrolarla ve kıdemli işçilerle toplantılar yapın ve onlara, toplumdaki bazı kötü kapitalistlerin, kötü aydınların ve gerici unsurların, işçi sınıfı önderliğindeki devlet iktidarını devirmek amacıyla işçi sınıfına ve Komünist Partisine karşı azgın saldırılara giriştik-

lerini ve bu gibi kimselere kesinlikle aldanmamaları gerektiğini anlatın. Halkı kışkırtmaya çalışanlara engel olun. Sokak duvarlarındaki gerici afişleri indirmek için kitleleri seferber edin."
("Sağcıların Azgın Saldırılarını Püskürtmek İçin Güçlerimizi Toplayalım" Haziran 1957, "Cilt V" s.514-515)

Tam da burada -korkudan ödün kopmaması şeklindeki telkinlerin arkasında- tamamıyla yanlış bir gerekçelendirme yatmaktadır: Korkacak hiçbir şey yoktur. Gericilerin oranı sadece yüzde birdir. Bu gerekçelendirme çok sakattır. Çünkü bilindiği gibi, binlerce yıldan beri, oranı yüzde bir olan hakim sınıflar yüzde doksan dokuzu baskı altında tutmaktadır ve proletarya diktatörlüğü kurulduktan sonra da yüzde birin yeniden yüzde doksan dokuz üzerinde egemenliğini kurma tehlikesi vardır ve bundan dolayı ihtiyat çok yerindedir!
(Fabrikalarda gericilerin teşhir edilmesi ve gerici afişlere karşı kitlelerin seferber edilmesi yöntemine kesinlikle katılıyoruz.)

g) Parti İçinde Liberalizm İçin Çarpıcı Bir Ornek

30 Ağustos 1956 tarihli "Partinin Birliğini Sağlamlaştıralım ve Partinin Geleneklerini İleri Götürelim" adlı yazının doğruluğu konusunda büyük şüphelerin olduğu bir bölümünde, karşıdevrimci suçlar işlememiş "su katılmamış oportünistler"in partiden atılıp atılmayacakları sorunu söz konusu edilmektedir.

Evet, hatta Li Li-san'ın ve öncelikle Vang Ming'in VII.Parti Kongresinin MK'ne seçilip seçilmeyecekleri sözkonusu edilmektedir. Bu bölümde şunlar söylenmektedir:

"Li Li-san'ın affedilmesinden yana olan yoldaşların sayısı, Vang Ming'in affedilmesini isteyenlerinkinden daha

azdır. (*) Deng Siao ping yoldaşın da be-i lirttiği gibi onları seçmemiz, 7.Kongrede seçilmeleriyle aynı anlamı taşıyacaktır. O Kongrede delegelerden birçoğu onları seçmek istemiyordu. (Sadece Vang Ming değil, diğer birçok yoldaşı da) O zaman onları seçmeme siyaseti izlersek hata yapmış olacağımızı söyledik. Hata yapanları seçmemek niçin yanlış olurdu? Çünkü o zaman, onların örneğini izlemiş olurduk. Onların yöntemi, gerçekten hata yapmış olsun olmasın, bir kere oportünist diye damgaladıkları herkesi reddetmekti. Eğer böyle yapmış olsaydık, onların çizgisini, yani Vang Ming çizgisini ya da Li Li-san çizgisini izlemiş olurduk. Böyle bir şeyi asla yapamaz, yani hiçbir koşul altında Vang Ming ya da Li Li-san çizgisini izleyemezdik. Bunların parti içi ilişkilerdeki tutumları, hata yapmış ve kendilerine karşı mücadele etmiş ya da kendilerini oportünist olmakla suçlamış olan herkesi reddetmekti. Kendileri su katılmamış Bolşevikler olarak geçiniyorlardı ama sonunda su katılmamış oportünistler oldukları ortaya çıktı. Oysa, Marksizmi belli ölçüde kavrayanlar, onların bir zamanlar oportünist diye damgaladıklarıydı.

Burada meselenin özü bunların birbirlerinden kopuk birkaç birey olmayıp, küçük burjuvazinin önemli bir bölümünü temsil etmeleridir. Çin'de büyük bir küçük burjuva kitlesi vardır. Küçük burjuvazinin önemli bir bölümü yalpalar."
("Partinin Birliğini

(*) Bu cümle Almanca metinde şöyledir: "Oldukça fazla yoldaş Li Li-san'a müsamaha göstermektedir, buna karşılık Vang Ming'e (müsamaha gösterenlerin sayısı) daha azdır." Bkz. "Mao Tsetung Ausgewahlte Werke "Band 5", s.360 -Ç.N.

Sağlamlaştıralım ve Partinin Geleneklerini İleri Götürelim", Ağustos 1957,"Cilt V" s.364)

Yazının devamında bu düşünce etraflı bir şekilde anlatılmakta ve şöyle denmektedir:

"Onların (Van Ming ve Li Li-san -ÇN) Parti çizgisi konusundaki hataları bütün ülkede ve bütün dünyada bilinmektedir. Ve işte onları seçmemizin nedeni de bu kadar ünlü olmalarıdır. Elden ne gelir? Onlar böyle isim yapmış olduğu halde, hata yapmamış ya da sadece küçük hatalar yapmış olan sizler onlar kadar ünlü değilsiniz. Bizimki gibi küçük burjuvazinin sayıca çok kalabalık olduğu bir ülkede onlar birer örnek oluşturmaktadır.(*) Eğer onları seçersek, çok kişi, "Komünist Partisi onlara karşı sabırlı davranmaya devam ediyor ve düzelecekleri umuduyla onlara iki üyelik vermeye hazır" diyeceklerdir. Düzelip düzelmeyecekleri ayrı bir meseledir ve sadece kendilerini ilgilendirdiği için de önemli değildir. Burada önemli olan, bizim toplumumuzda küçük burjuvazinin sayıca çok kalabalık olması, Partimiz içinde çok sayıda küçük burjuva kökenli yalpalayan unsurun bulunması ve aydınlar arasında da böyle yalpalayan unsurların çok sayıda var olmasıdır; bunların hepsi de bu iki olayın nasıl gelişeceğini merak etmektedir. Eğer bu iki örneğin (Almanca'da 'sembolün' ÇN) hala orada duruyor olduğunu görünce, rahat edecekler, iyi uyuyacaklar ve memnun kalacaklardır. Eğer bu iki örneği (Alm. 'sembolü -ÇN) alaşağı ederseniz, paniğe kapılabilirler. Dolayısıy

(*) Almanca metinde bu cümlenin ikinci yarısı şöyledir:"...ülkede, onlar iki sembol gibidir." Bkz. "Mao Tsetung A.W. "Band 5" , s.363 -Ç.N.

la mesele Vang Ming ile Li Li-san'ın doğru yola gelip gelmeyecekleri meselesi değildir; bu o kadar önemli değildir. Önemli olan, yalpalamaya açık küçük burjuva kökenli milyonlarca parti üyesinin, özellikle de aydınların Van Ming ve Li Li-san'a karşı nasıl bir tutum takındığımızı izlemekte olmalarıdır. Bu, toprak devrimi sırasında zengin köylülere karşı takındığımız tutuma benzer; zengin köylülere dkunmadığımız zaman orta köylülerin içi ferahladı. 8.Kongrede, bu iki adama karşı 7.Kongrede takındığımız tutumun aynısını takınırsak, Partimiz bundan kazançlı çıkacak, yarar sağlayacaktır; yani bütün ülkede küçük burjuva kitlelerini yeniden kalıba dökme görevimizin yerine getirilmesi kolaylaşmış olacaktır. Bu, dünya çapında da etki yapacaktır. Hata yapanlara karşı bizim davrandığımız gibi davranan pek az ülke vardır; hatta hiç bir ülke yoktur denilebilir." (a.g.e. s.367-368)

Görüşümüze göre, bu bölümde bir çok hata bulunmaktadır. Ve bunlar, Leninizmin yeni tip parti üzerine öğretilerine i l k e s e l olarak yönelmektedir!

Son cümlede, bu bölümün doğrudan SBKP veya bütün dünya komünist hareketine karşı polemik yaptığı ortaya çıkmaktadır. Görüşümüze göre, bununla birlikte, özellikle Bolşevik Parti sorunundaki Lenin ve Stalin'in çizgisine karşı açıkca polemik yapılmaktadır.

İlk başta, bu bölümün ilk paragraflarında, burada söz konusu olan sorunun ilkesel bir sorun olduğu, belirli bir şekilde henüz açık değildir. Biz, komünizme sadık olan ama çizgi hatası yapmış olan yoldaşların belli koşullar altında yeniden Partinin önderliğine seçilmelerini de reddetmiyoruz. Bu koşullar sadece kağıt üstünde özeleştiri değildir, bunun yanında pratikte kendi yanlış çizgisine karşı mücadele ve

yetkin çalışmadır.

Özel olarak Van Ming'de durum böyle midir?
Hayır!

Bu bölümde, açıkca söz konusu olanın "su katılmamış oportünist" olduğundan yola çıkılmaktadır. Hatta bu bölüm daha dikkatli okunduğunda, Van Ming'in aslında özeleştiriyi reddettiği tespit edilebilir. Sorunun özüne, bu bölümün kendisi değinmektedir: Söz konusu olan şey, yanlış çizgilerin bu iki önderinin "semboller" olarak, hem de küçük burjuvazinin sembolleri olarak takdir edilmesidir! Bu bölümde sözüm ona söz konusu olan şeyin, hata yapmış olan, ama onların farkına varan yoldaşların hemen partiden atılmaması gerektiği olduğu gerekçesiyle, bu bölümü savunmaya çalışanlara, burada görünüşte bunun söz konusu olduğu, ama aslında söz konusu olanın aşağıdaki sorular olduğu söylenmelidir:

Sınıf partisi mi, yoksa çeşitli sınıf güçlerinin bloğu mu?

Yekpare bir parti, bütün oportünist unsurların temizlenmesi mi, yoksa partinin oportünistlerin eğitildiği bir kurum haline getirilmesi mi?

Birinci soru hakkında yoldaş Stalin,

> "...komünist partisi, çeşitli sınıfların unsurlarının oluşturduğu bir blok partisi değil, proletaryanın yekpare partisidir." (Stalin, "Ülkenin Sanayileşmesi Üzerine Ve SBKP(B) İçindeki Sağ Sapma Üzerine", Kasım 1928, Stalin, T.E Cilt 11, s.252)

Toplumsal olarak bakıldığında, diğer sınıfların temsilcileri, kendi sınıflarının temsilcileri olarak değil de, ancak proletaryanın bakış açısını kabul ettiklerinde partiye alınabilirler. Bu bakış açısını, daha Marks ve Engels "Komünist Partisi Manifestosu"nda savunmuşlardır.

"Cilt V"in, bu temel sorunda başka bir bakış açısını savunduğu açıktır. Mao Zedung'a ait olduğu kesin olarak bilinmeyen

bir bölümde şöyle den - mektedir:

> "Kanımca bazıları, insanların, bir kere Komünist Partisine girdiler mi, hiç ayrılıkları ya da yanlış anlayışları olmayan evliyalar haline geldiğini, Partinin tahlil edilemeyeceğini, yani partinin yek pare, tekdüze bir şey olduğunu ve dolayısıyla görüşme yapmaya gerek olmadığını düşünüyorlar. Sanki partiye giren herkesin yüzde yüz Marksist olması gerekirmiş gibi." ("Parti İçi Birlik Konusunda Diyalektik Bir Yaklaşım", Kasım 1957, "Cilt V", s.594-595)

Bu polemik, sorunun özüne yönelmemekte, tamamıyle yanlış yöne gitmektedir. Partinin tahlil edilmesinin gerekli olması, onun içinde mücadelelerin var olması, fikir ayrılıklarının olması gerçeği, hem sınıfsal açıdan, hem de eylem birliği konusunda partinin gerçekten yekpare bir parti olması gerektiğinin reddine yol açmamalıdır. Bunun, "tekdüzelikle", aynı hizaya getirmekle veya fikir mücadelesinden vaz geçilmesi ile hiçbir ilgisi yoktur.

İkinci soruyu da Leninizm çoktan cevaplandırmıştır. Ama bu cevap, yukarıda aktarılan bölüme tam ters yöndedir.

> "İdeolojik mücadele ile partinin içindeki oportünist öğelerin 'yenilebileceğini', parti çerçevesi içinde bu öğelerin 'üstesinden gelinebileceğini' savunan teori, partiyi felce ve kronik sakatlığa mahkum etmenin belirtisi olan çürük ve tehlikeli teoridir; bu teori partinin oportünizme peşkeş çekilmesi tehlikesini doğurur;... Proleter partilerin gelişme ve güçlenme yolu, oportünistlerden ... saflarını arıtmaktan geçer" ("J.Stalin Leninizmin Sorunları" s.97-98, Sol Yayınları, Birinci Baskı)

Yukarıda değinilen sorunlar üzerine tartışma yürütülmesi, yukarıda akta

rılan bölümdekine ben=. zer görüşlerin ÇKP için de büyük bir ağırlığa sahip olduğu ortada olduğundan çok önemlidir. Tam da böyle sakat görüşler, Teng Siao Ping gibi unsurların yeniden yükselmesine, Marksist-Leninist ve revizyonist güçlerin geçici bir dönem bir arada yaşamalarına yol açmıştır. En sonunda da ÇKP, tamamiyle oportünistlerin eline geçmiştir.

DİPNOTLAR :

(1) Bunun için bkz. "Polemik"e eleştiri, bölüm II A: "Modern Revizyonizme Karşı Mücadelenin Tarihi Üzerine, 'Kızıl Bayrak', 'Batı Berlinli Komünist' ve 'Akıma Karşı' Yazı Kurullarının Ortak Açıklaması", "Kızıl Bayrak", S.172, "Batı Berlinli Komünist", S.7, "Akıma Karşı", S.10

(2) Örneğin, 2-20 Şubat 1966 tarihleri arasında "Yoldaş Lin Biao Namına Yoldaş Çiang Çing Tarafından Toplantıya Çağrılan Ordu İçinde Edebiyat ve Sanat Çalışması Hakkındaki Konferansın Özeti" adlı yazıda şunlar söylenmektedir:

> "Çin ve yabancı klasik edebiyatına duyulan kör inancı yıkmalıyız. Stalin büyük bir Marksist-Leninistti. O çok keskin bir şekil de burjuvazinin çağdaş edebiyat ve sanatını eleştirdi. Ama buna rağmen o, Rusya ve Avrupa'nın klasik eserleri olarak adlandırılan bütün şeyleri eleştirisiz benimsedi ve bu kötü sonuçlar doğurdu. Çin ve (Rusya'da dahil olmak üzere) Avrupa'nın klasik edebiyatı ve sanatı hatta Amerikan filmlerinin, ülkemizin edebi ve sanat çevreleri üzerinde önemli etkisi oldu ve onları bir çeşit 'kutsal yazı'olarak gören ve onları bir bütün olarak benimseyen kişiler vardı. Biz Stalin in olumsuz tecrübelerinden ders çıkarmalıyız." ("Büyük Proleter Kültür Devriminin Önemli Belgeleri", Pekin 1970, s.250'den aktarıldı.)

"ÇKP MK'nin 16 Mayıs 1966 tarihli Genelgesi"nin birinci yıldönümü dolayısıyla 18 Mayıs 1967 tarihli "Mükemmel Tarihi Bir Belge" adlı "Hongqi" ve 'Renmin Ribao"nun makalesi de bir "Stalin eleştirisi" içermektedir:

"Stalin büyük bir Marksist-Leninistti, parti içine sızmış olan Troçki, Zinovyev, Kamenev, Radek, Buharin, Rikov ve benzerleri gibi burjuvazinin karşı-devrimci temsilcilerini büyük sayıda gerçekten ortadan kaldırdı. Proletarya diktatörlüğünün tüm tarihi dönemi boyunca toplumda sınıfların ve sınıf mücadelesinin var olmaya devam edeceğini, devrimde kimin kimi yendiği sorununun henüz nihai olarak çözülmediğini, her şeyin doğru ele alınmadığı takdirde, burjuvazinin restorasyon imkanının var olduğunu teoride görmemiş olması onun zayıf noktasıdır. Stalin ölümünden bir yıl önce bu noktanın farkına vardı ve sosyalist toplumda çelişmelerin var olduğunu, bu çelişmelerin doğru ele alınmadığı takdirde, bunların uzlaşmaz çelişkilere dönüşebileceğini açıkladı. Yoldaş Mao Zedung Sovyetler Birliği'ndeki bütün tarihi tecrübeleri önemle dikkate aldı. Bir dizi mükemmel yazı ve direktifinde olduğu gibi bu mükemmel tarihi belgede de (ÇKP MK'nin Genelgesi kastediliyor. -ÇN) ve onun kişisel olarak başlattığı ve önderlik ettiği Büyük Proleter Kültür Devriminin son derece önemli pratiğinde o, bu bir dizi sorunu doğru olarak çözdü. Bu, Marksizmin yepyeni bir gelişme aşamasına girmiş olmasının en önemli bir işaretidir. 20.Yüzyılın başında Marksizm, Leninizm aşamasına gelişti. O şimdi de, Mao Zedung Düşüncesi aşamasına gelişti." ("Mükemmel Tarihi Bir Belge", s.28)

ÇKP burada, Mao Zedung Düşüncesinin; Mao Zedung'un Stalin'in sözde hatalarını "düzeltmesi" sonucu olan Marksizm-Leninizmin yeni bir aşaması olduğunun propagandasını yapmaktadır. Görüşümüze göre, burada kelimenin tam anlamıyla herşey yanlıştır.

Bu "eleştiri"de değinilen konulara kapsamlı

bir tavır takınılmıştır, örneğin Polemik eleştirisinin I.Bölümü olan: " Marksist-Leninist Dünya Hareketinin Gelişmesinin Bazı Önemli Sorunları ve 'Büyük Polemik' Belgelerinin Eleştirisinin Gerekliliği, 'Kızıl Bayrak', Batı Berlinli Komünist' ve 'Akıma Karşı' Yazı Kurullarının Ortak Açıklaması"nın "Not 1 : 'ÇKP XI. Kurultayının Revizyonist Çizgisinin Eleştirisi' Adlı 'Ortak Açıklama' Üzerine Özeleştirisel Düşünceler"de; üç yazı kurulunun J.V.Stalin'in 100.Doğumgünü dolayısıyla yapılan "Stalin'den Öğrenerek Önümüzde Duran Görevleri Çözelim adlı 'Ortak Açıklama'da ("Kızıl Bayrak" s.178, "B.Berlinli Komünist" s.11, "Akıma Karşı" s. 13) ve"Stalin'i Savunarak Stalin'den Öğrenelim"de ("Akıma Karşı", s.8)

Luo Jui-Tjing'in yazdığı "Alman Faşizmine Karşı Kazanılan Zaferi Anıyoruz, Sonuna Kadar ABD Emperyalizmine Karşı Mücadele Edelim!" adlı broşürde Stalin'in "askeri sorunlar"da hata yaptığı iddia edilmekte; ne var ki, ne bu broşürün, ne de ÇKP'nin herhangi bir yayınının bir yerinde Stalin'in "askeri sorunlar"da güya hata yaptığı eleştirisi içerik olarak tanımlanmamakta, tam tersine toptancı bir şekilde

> "...Stalin, askeri sorunlar da dahil olmak üzere bazı hatalar yaptı." (Luo Jui-Tjing, "Alman Faşizmine Karşı Kazanılan Zaferi Anıyoruz, Sonuna Kadar ABD Emperyalizmine Karşı Mücadele Edelim!" 1965, s.4)

(3) Bu yazılar şunlardır:

- "Sovyetler Birliği'nin Çıkarları Tüm İnsanlığın Çıkarları İle Uyum İçindedir" 1939, SE. C.II, s.319-329
- "Çin Halkının Dostu Stalin", 1939, SE. C.II, s.389-390

- "İkinci Dünya Savaşında Dönüm Noktası", 1942 SE. C.III , s.117-123

- "Ekim Devrimi'nin 25. Yıldönümü Üzerine", 19 1942, SE, C.III , s.125

- "Tüm Dünyanın Devrimci Güçleri Birleşin, Emperyalist Saldırganlığa Karşı Mücadele Edin", 1948, SE, C.IV , s. 301-304.

(4) 'Mao Intern', Hamburg 1974, ve "Moskova'dan Farklı Yapıyoruz", Hamburg 1975

(5) Son cümle Almanca'da şöyledir: "...şimdi böyle davranmak için çok daha fazla neden vardır." ÇN

(6) Almanca'da "ve" değil, "bundan dolayı" denmektedir.-ÇN

(7) Bu karanlık kaynakların 'kalitesini' göstermek için örnek olarak "Mao Intern" adlı derlemede bu alıntının olduğu yeri aktarıyoruz. Yazının bu şeklinin kaynağı olan 1969'da Kızıl Muhafızların yayınladığı iddia edilen kitap Tayvan'da kamuoyuna sunuldu. Bu kitapta Mao Zedung'a ait olduğu öne sürülen "Eyalet ve Şehir Sekreterlerinin Konferansının Özeti" (Ocak 1957) bulunmaktadır. Orada şöyle deniyor:

> "Biz komünistler karşı taraf hakkında çok az şey biliyoruz... Ne Marks ne Engels, ne de Lenin böyle değildi... Bu, Stalin'de biraz noksandı; o Alman felsefesini reddediyordu. (Kant, Feuerbach), çünkü Almanya savaşı kaybetti ve o Alman askerlik bilimini de reddetti." (Mao Intern, Hamburg 1974, s.92)

Kaybedilen savaşın, Stalin'in Kant ve Feuerbach'ın felsefesini reddetmesine yol açtığı şeklindeki, buradaki mantıksızlık ve anlam çar-

pıtması hemen insanın gözüne çarpmaktadır.

(8) Aynı yönde bir'eleştiri' "Bunu Moskova'dan Farklı Yapıyoruz" adlı derlemede bulunmaktadır. Bu derlemenin içindeki yazıların bir bölümü "SSCB'de Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı Stalin'in eserinin eleştirisidir. Bu yazılar da Tayvan kaynaklıdır. Bu eleştirilerde, aşağı-yukarı hiçbir gerekçelendirme yapılmadığı, tam tersine birbiri ardına yanlış iddialar öne sürüldüğü ve hiçbir şekilde kanıtlara dayandırılmadığı göze çarpmaktadır:

> "Stalin, üst yapıdan değil, sadece üretim ilişkilerinden bahsediyordu. Üst yapı ile ekonomik temel arasındaki ilişkilerden bahsetmiyordu. Stalin, siyasetten değil, sadece ekonomiden bahsediyordu...O, insanların rolünden, emekçilerin rolünden söz etmiyordu." ("Moskova'dan Earklı Yapıyoruz", Hamburg 1975, s.97)

> "Stalin, üst yapıdan söz etmiyor, o siyasetten değil, ekonomiden söz ediyor." (age.s. 100)

> "Stalin'in bu kitabı başından sonuna kadar üst yapıyı açıklamıyor. O insanları kapsamıyor, insanları değil, şeyleri inceliyor" (a.g.e. s.101)

Bu iftiralaran ne kadar gayri ciddi olduğunu görmek için, Stalin'in "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı eserini okumak yeter. Birinci olarak, "...Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı yazıda esas olarak ekonomik sorunların tartışıldığını ve örneğin Çin devrimi üzerine bir yazıda esas olarak Rus devriminin sorunlarının ele alınamayacağını, yukardaki satırların yazarı herhalde kavramamış.

İkinci olarak, "eleştirici" Stalin'in "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" ad ı eserini pek dikkatli okumamış. Aksi takdirde, Stalin'in üst yapı, siyaset ve insanları incelediği -ki bundan şüphe edilmektedir- yerler "eleştirici"nin gözünden kaçmış olamazdı.

Şöyle ki, örneğin eserinin ilk sayfalarında Stalin, sosyalist ekonomi biçimlerinin yaratılmasında Sovyet iktidarının oynadığı özel rolü kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Stalin, sadece (üst yapının bir parçası dan) kamu şiddetine dayanarak, işçi sınıfı ile köylülüğün ittifağına dayanarak toplumun gerici sınıflarının yok edilebildiğini ve böylece sovyet iktidarının, ekonomik yasaları gözönünde bulundurarak, planlı bir şekilde tüm halk ekonomisini geliştirme imkanını elde ettiğini vurgulamaktadır. (Bkz. Stalin, "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" 1952, s.8-11, 1952 Baskısı)

Stalin'in insanları kapsamadığı iftirasının ne kadar mantıksız olduğunu açıkca gösteren bir başka örnek aktarıyoruz. Şöyle ki, Stalin, kapitalist üretimi eleştirirken, onda gereksinmeleriyle birlikte insanın, görüş açısından yok olduğunu yazar. Bu ama sosyalist üretimde temelden farklıdır. Stalin söyle yazar:

> "Sosyalist üretimin amacı kar değildir, insan ve onun gereksinmeleridir...yani onun maddi ve kültürel gereksinmelerinin giderilmesidir.
> ...Yani bütün toplumun durmadan artan maddi ve kültürel gereksinmelerinin azami ölçüde giderilmesi -işte sosyalist sistemin amacı; üstün bir teknik temel üzerinde sosyalist üretimi durmadan artırmak ve yetkinleştirmek- işte bu amaca erişmenin aracı.
>
> Sosyalizmin temel ekonomik yasası budur."("J.Stalin, Son Yazılar, 1950-1953", s.136, Sol Yayınları, 3.Baskı)

Sadece bu satırlar, "Stalin'in insanlardan bahsetmediği" "insanları dikkate almadığı" "üst yapıya değinmediği" şeklindeki bütün eleştirilerin sadece birer küstah blöf olduğunu göstermektedir.

(9) "SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları"nda aynı anlamda şöyle denmektedir:

> "İşçi sınıfı, (sosyalist devrimin zaferinden sonra -Y.N) üretim ilişkileri ile üretici güçlerin niteliği arasındaki zorunlu uygunluk yasasını kullanmış, burjuva üretim ilişkilerini devirmiş, yeni sosyalist üretim ilişkileri kurmuş ve onları üretici güçlerin niteliği ile uyuşur hale sokmuştur." ("J.Stalin Son Yazılar 1950-1953 s.107, Sol Yayınlar, 3.Baskı)

(10) Bu cümle Almanca metinde şöyle: "Kolhoz alışılmış tipte bir işletme değildir." -Ç.N.

(11) Almanca metinde "ulusa ait" değil, "genel halk mülkiyetine dahil olan" denmektedir.ÇN

(12) "Stalin Sorunu Hakkında" adlı yorumda Stalin'e "bazı yanlış görüşler" ısnadedilse de (Polemik, s.140), bu makalede bizzat ÇKP'nin sorumluluğu vurgulanmaktadır.

> "Bundan dolayı partimiz, 'sol' ve sağ oportünizme karşı mücadelede, her zaman yanılmış olan kendi yoldaşlarımızı eleştirmiş ve hiç bir zaman suçu Stalin'in üstüne atmamıştır." (a.g.e. s.140

(13) Aynı yazının başka bir yerinde şu vurgulanmak tadır:

"Kuşkusuz, Macaristan olaylarında olduğu gibi karşı-devrimci isyanlar çıkaran çok az sayıda insan üzerinde diktatörlük uygulanmalıdır" (a.g.e., s.431)